

Begroting 2021

05 november 2020

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
Voorwoord.....	7
Hoofdpijnen.....	8
Beleid	9
Financiën.....	13
Leeswijzer.....	18
1. Programma Inwoners en Bestuur	19
1.1 Participerende overheid.....	20
1.2 Inclusie	23
1.3 Klantgerichte dienstverlening	27
1.4 Samenwerken met overheden.....	29
2. Programma Veiligheid.....	35
2.1 Criminaliteit.....	36
2.2 Fysieke veiligheid/ rampenbestrijding en crisisbeheersing	38
2.3 Sociale veiligheid.....	40
2.4 Handhaving.....	43
3. Programma Openbare Ruimte, Verkeer en Parkeren	51
3.1 Bereikbare en veilige gemeente	52
3.2 Openbaar vervoer.....	56
3.3 Klantvriendelijk en eenvoudig parkeren in Gooise Meren	58
3.4 Leefbaarheid	60
4. Programma Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen, Economie en Toerisme	65
4.1 Veilig en duurzaam ingerichte omgeving.....	66
4.2 (Duurzame) economische ontwikkeling	71
4.3 Goed wonen in Gooise Meren	75
4.4 Gemeentelijk vastgoed.....	78
5. Programma Duurzaamheid, Water en Groen.....	87
5.1 Duurzaamheid	88
5.2 Klimaatadaptatie.....	92
5.3 Groen, natuur en milieu	95
5.4 Begraafplaatsen	97

5.5 Goede grondstofinzameling bij huishoudens	98
5.6 Grip op water	99
6. Programma Werk en Inkomen.....	108
6.1 Werk.....	109
6.2 Inkomen.....	111
7. Programma Zorg en Welzijn, Onderwijs en Jeugd	117
7.1 Optimale dienstverlening sociaal domein	119
7.2 Opgroeien en kansen krijgen - inwoners jonger dan 18 jaar	122
7.3 Optimale toegang tot dienstverlening	125
7.4 Omzien naar elkaar	128
7.5 Gezonde leefomgeving & leefstijl.....	130
7.6 Bescherming en Opvang	132
7.7 Dierenwelzijn	134
8. Programma Sport, Cultuur en Recreatie	143
8.1 Kunst en Cultuur	144
8.2 Cultureel Erfgoed	146
8.3 Sport	148
8.4 Spelen en recreëren	150
9. Programma baten en lasten	154
9.1 Sluitende begroting	155
9.2 Belastingen	157
Financiële begroting	162
Financiële recapitulatie programma's	163
Overzicht incidentele baten en lasten.....	165
Balans.....	175
Financiële positie.....	182
Paragrafen	184
Paragraaf Lokale heffingen	185
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	197
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	205
Paragraaf Financiering	215
Paragraaf Bedrijfsvoering.....	219
Paragraaf Verbonden partijen	225
Paragraaf Grondbeleid	250

Bijlagen	253
Bijlage 1 Overzicht Investerings	254
Bijlage 2 Taakvelden	265
Bijlage 3 Beleidsnota's	270

Voorwoord

Voorwoord

Aan de Raad

Hierbij bieden wij u de Programmabegroting 2021-2024 aan.

Deze begroting is opgesteld in een bijzondere periode. Een periode waarin de samenleving door de coronacrisis onder grote druk is komen te staan en de overheden (landelijk, regionaal, lokaal) de uitdaging zijn aangegaan om mensen de benodigde zorg en ondersteuning te bieden. Ook de gemeente Gooise Meren is aan de slag gegaan om in het belang van onze inwoners en ondernemers de crisis te managen. U bent daarover regelmatig door het college geïnformeerd.

Naast de financiële en inhoudelijke uitdagingen in het Sociaal domein, groeiende woningnood, onze klimaat- en energieambities en tal van andere belangrijke ontwikkelingen kregen we er een opgave bij: de coronacrisis. Het virus leidde ertoe dat de economie en de maatschappelijke infrastructuur, zoals onze culturele verenigingen, onder grote druk zijn komen te staan. Deze periode vraagt van ons allemaal veel. De situatie in Bussum, Naarden, Muiden en Muiderberg is anders dan we voorheen ooit hadden kunnen bedenken. We gaan de uitdagingen niet uit de weg en hebben ook oog voor kansen die de nieuwe realiteit ons biedt.

De coronacrisis heeft ook een aantal financiële gevolgen waarvan de aard en omvang nog onzeker is, maar die Gooise Meren zeker zullen raken. Vooruitkijkend naar 2021 en verder zien we, ook zonder dat de gevolgen van de coronacrisis scherp in beeld zijn, dat het financieel perspectief voor de gemeente onder druk staat. Ondanks de financiële onzekerheden ligt er echter nog steeds een stevige ambitie om de volgende stap te zetten in een duurzaam, sociaal, veilig en vitaal Gooise Meren. We kunnen tegen een stootje en zullen blijven investeren in de toekomst van Gooise Meren. De prioriteit blijft liggen bij uitvoering.

De richting, die de raad heeft ingezet met het vaststellen van de Perspectiefnota 2021-2024, wordt ingevuld met deze begroting. Het college en raad zullen echter, ook in het komende laatste begrotingsjaar van deze bestuursperiode, samen zorg moeten dragen voor een sluitende meerjarenperspectief. Dat is een forse opgave waar we met zijn allen voor staan. Samen kunnen we ook deze uitdaging aan.

Het college van Burgermeester en Wethouders,

Geert-Jan Hendriks, wethouder Financiën

Hoofdlijnen

Beleid

1.1. Samen werken aan een duurzaam, sociaal, veilig en vitaal Gooise Meren

In deze hoofdlijnen presenteren we onze koers voor het begrotingsjaar 2021. We constateren dat de waarden die ten grondslag liggen aan ons coalitieakkoord nog steeds van toepassing zijn op ons dagelijks werk. Sterker nog; In deze tijd van corona is een duurzamer, socialer, veiliger en vitaler Gooise Meren de drijfveer voor ons als gemeentebestuur. Wij houden dan ook nadrukkelijk vast aan deze ambities. In een duurzaam Gooise Meren blijven de thema's: duurzame energie, klimaatadaptatie en een gezonde, groene en veilige openbare ruimte in leefbare buurten en wijken. We willen ook dat Gooise Meren een veilige thuisbasis is. En we maken werk van het vitaal houden van de kernen voor behoud van kwaliteit en leefbaarheid. Koers houden en blijven investeren blijft het komende jaar belangrijk.

1.1.1 Majeure opgaven 2021

Enkele majeure opgaven vragen in 2021 extra onze aandacht.

Omgevingsvisie

Een andere manier van werken bij het maken van plannen voor de fysieke leefomgeving is de essentie van de Omgevingswet. In 2020 is met de regiopartners een regionale koers opgesteld. Deze wordt als bouwsteen voor de lokale Omgevingsvisie voorgelegd. In 2021 stellen we onze lokale Omgevingsvisie vast. Op basis van de lokale Omgevingsvisie wordt gewerkt aan een Omgevingsplan Gooise Meren en worden programma's uitgewerkt. Ook gaan we aan de slag met Omgevingstafels. De Omgevingstafel wordt ingezet bij projecten die een grote rol spelen bij de directe woonomgeving van omwonenden. De eerste ervaringen met deze manier van werken zijn al opgedaan.

Energietransitie

Daarin zet Gooise Meren volgend jaar enkele belangrijke stappen. In 2050 moet alle energie in Gooise Meren duurzaam zijn opgewekt. Daarom werken we aan de Energietransitie - de overgang naar een volledig duurzame energiehuishouding. In de concept Regionale Energiestrategie (RES) zijn zoekgebieden voor het opwekken van zon- en windenergie aangewezen. In 2021 worden deze verder geconcretiseerd en samen met belangrijke stakeholders bepaald wat daadwerkelijk realiseerbaar is in de aangewezen zoekgebieden. Daarnaast zetten we in op het realiseren van zonnepanelen langs infrastructuur, op grote daken en parkeerplaatsen. Dit doen we samen met energievoorzijgers om te zorgen dat inwoners zoveel mogelijk kunnen meeprofiteren. Ook stellen we de Transitievisie Warmte op in samenwerking met de andere gemeenten in de regio. Elke gemeente moet namelijk voor eind 2021 een dergelijke visie vastgesteld hebben. Met deze Transitievisie maakt de gemeente het tijdspad inzichtelijk: wanneer kunnen welke wijken of buurten van het aardgas worden afgekoppeld. Ondertussen gaan we met het inwonersinitiatief uit Muiderberg aan de slag om een warmtenet op basis van aquathermie mogelijk te maken. Zo creëren we een vruchtbare wisselwerking tussen realisatie en visieontwikkeling.

Wijkagenda's

Elk gebied in Gooise Meren is anders. Daarop inspelen vraagt dus maatwerk en flexibiliteit van onze organisatie en van onze partners in de samenleving. We luisteren naar wat de inwoners in een buurt of wijk belangrijk vinden. En we kijken goed naar beschikbare data van elke wijk en buurt. We spelen in op kansen en problemen. En voeren een continue dialoog over wat de belangrijkste opgaven in de wijk zijn die om actie vragen. De wijkplannen en agenda's helpen daarbij. Die stellen we in 2021 samen op en voeren we ook samen uit met inwoners en partners. Met een wijkgerichte aanpak bepalen en doen we wat goed is voor de wijk. Zo wordt een verwevenheid zichtbaar tussen opgaven zoals onderwijs, openbare ruimte, wonen, leefbaarheid, veiligheid en ontstaan nieuwe manieren van werken, samenwerken en organiseren.

Beheerplannen

De vastgestelde Visie Buitenruimte is vertaald naar beheerplannen voor de verschillende kapitaalgoederen. Hierin zijn de financiële middelen ten behoeve van het dagelijks onderhoud, het planmatig onderhoud alsmede de benodigde investeringen opgenomen. Op dit moment is er sprake van een achtstal door het college vastgestelde beheerplannen, voor onder meer het beheer van wegen, groen, kunstwerken, gebouwen en begraafplaatsen. Zoals aangegeven in de Perspectiefnota 2021-2024 is in de tweede helft van 2020 gestart met de actualisatie van de beheerplannen voor alle kapitaalgoederen, waarbij onder meer een langere doorlooptijd zal worden gehanteerd, nieuwe regelgeving wordt verwerkt en politiek-bestuurlijke ambities worden geïncorporeerd. Zoals in de Perspectiefnota 2021-2024 gemeld, verwachten we een toename van de

structurele lasten vanaf 2021. Conform de voorschriften Besluit begroting en verantwoording (BBV) worden de geactualiseerde beheerplannen door de raad vastgesteld.

Ambities en voorzieningenniveau

Het college presenteert een structureel en reëel sluitende Programmabegroting 2021-2024. Dit is geheel in lijn met de koers van het college: een goed voorzieningenniveau, geen hogere lasten voor onze inwoners, maar wel financieel gezond. Dat betekent niet dat er geen zorgen zijn. De cijfers zijn meerjarig over het algemeen positief, maar de verwachting blijft dat de financiële druk op de meerjarenbegroting de komende jaren zal toenemen. Net als bij andere gemeenten zullen ook in Gooise Meren maatregelen nodig blijven om een sluitende meerjarenbegroting te behouden. We willen daarom voorsorteren op die maatregelen door de in de Perspectiefnota 2021-2024 aangekondigde heroverweging op het ambitie- en voorzieningenniveau (besparing € 300.000 structureel), verder aan te scherpen. Zie verder 2.2.3 Uitwerking maatregelen Perspectiefnota 2021-2024.

1.1.2 Structureel sluitende begroting

De meerjarig sluitende Programmabegroting 2020-2023 biedt de financiële basis voor onze plannen. Hierin beschrijven we wat we in 2021 willen bereiken, wat dat mag kosten en hoe we dat gaan betalen. De woonlasten voor inwoners worden in 2021 niet verhoogd (los van indexeringen).

1.2 Opgaven voor 2021

Duurzaam, Sociaal, Veilig en Vitaal is ons uitgangspunt voor de verdere ontwikkeling van Gooise Meren. De termen duurzaam, sociaal, veilig en vitaal staan niet los van elkaar maar vormen een elkaar versterkend geheel waarmee we de opgaven van Gooise Meren kunnen aanpakken.

1.2.1 Duurzaam

We willen dat Gooise Meren nu, maar ook in de toekomst een fijne plek is om te wonen en verblijven. De combinatie van een heel hete zomer en de corona pandemie heeft ons geleerd dat een fijne plek meer is dan een aantal vierkante meters woon-, werk- en buitenruimte. Woon- en leefcomfort voor iedereen betekent dat we woningen moeten verbeteren (koelen en verwarmen) en dat groen een belangrijke functie vervult in de kwaliteit en beleving van onze leefomgeving. Samen met inwoners, ondernemers, provincie etc hebben we de taak om Gooise Meren bewoonbaar te houden voor volgende generaties. Deze opgave vergt een lange adem. We onderscheiden drie thema 's: duurzame energie, klimaatadaptatie en circulaire economie. Om deze doelen te halen, hebben we de afgelopen jaren ons klimaatprogramma opgebouwd met een langjarige integrale aanpak. Hier gaan we in 2021 mee verder.

Deze doelen en de overige doelen uit het coalitieakkoord, zoals meedoen aan het maatschappelijke leven, een stevige sociale basis en vangnet, vitale en leefbare wijken en kernen en een gezonde en veilige fysieke leefomgeving, hangen voor een belangrijk deel af van hoe wij de openbare ruimte inrichten en beheren. We zijn er verantwoordelijk voor dat iedereen zich gezond en gelukkig voelt in die openbare ruimte. We zorgen voor voorzieningen in de openbare ruimte zodat mensen zich hier prettig en veilig voelen. Het is nodig dat er meer en meer divers groen komt in de gemeente en dat we verantwoord met ons water omgaan. Deze opgave is een gezamenlijke opgave. In 2021 is er ruimte voor initiatieven die de directe leefomgeving schoner en aantrekkelijker maken, die bijdragen aan een meer circulaire economie of aan de energietransitie. Samen handhaven we verkeersregels rond snelheid en parkeren en nemen we waar nodig maatregelen in de infrastructuur om deze te beperken.

1.2.2 Sociaal

We werken aan een inclusieve samenleving, waar mensen erbij horen, ertoe doen en zelfredzaam zijn. We kijken om naar onze naaste familie, vrienden en buurt. We voelen ons betrokken bij het welzijn van de ander, ongeacht afkomst, geslacht of geaardheid. Inwoners die zich onvoldoende redden krijgen passende ondersteuning. De ondersteuning is gericht op het hervinden van evenwicht zodat zij naar eigen vermogen mee kunnen doen aan de samenleving. De mogelijkheden vanuit de eigen omgeving en de algemene voorzieningen zijn hierbij het uitgangspunt. Als gemeente springen we bij waar dat nodig is.

We bouwen in 2021 verder aan een stevige sociale basis in het Sociaal domein om op langere termijn de ondersteuning te kunnen blijven verlenen die nodig is én om als gemeente financieel gezond te blijven. Daarvoor zetten we een innovatiebudget in om de ondersteuning aan inwoners in buurten en wijken te kunnen versterken. We realiseren een substantiële verschuiving van dure individuele specialistische inzet naar de algemene voorzieningen in de wijk, die een breed pakket op het gebied van leefbaarheid, zorg en

ondersteuning bieden met op termijn naar verwachting lagere kosten. Activiteiten en pilots die bijdragen aan deze beweging komen in aanmerking voor bekostiging uit het innovatiebudget dat in 2021 het derde jaar ingaat.

1.2.3. Veilig

Een vitale samenleving is ook een veilige samenleving. Iedereen moet zich veilig kunnen voelen in en buitenshuis. Veiligheid betekent ook omkijken naar elkaar. Ook dat is Gooise Meren. Respectvol met elkaar omgaan maakt het mogelijk om kwetsbaar te zijn en ruimte te delen in een veilige sociale omgeving. In geval van een crisis zijn de gezondheid en veiligheid van onze inwoners de allerhoogste prioriteit.

In 2021 gaan we de aanpak van personen, die ernstige veiligheidsproblemen en/of ernstige overlast veroorzaken, verder ontwikkelen. Dat is nodig Sommige personen volharden in dit gedrag of 'groeien door', vaak in combinatie met gedrags- of psychische problemen, verward gedrag, verslaving of andere problematiek. Een integraal op de persoon toegesneden (mix van) interventie(s) is een succesvolle manier om deze personen aan te pakken. Het doel van een dergelijke persoonlijke aanpak is het verminderen van de overlast en het voorkomen van (nieuwe) strafbare feiten.

1.2.4 Vitaal

Om in een gemeente gezond en gelukkig te kunnen leven moet de economische basis op orde zijn. Daarom gaan we door met het versterken van onze kernen en de investeringen die we doen om onze leef- en werkomgeving zo aantrekkelijk mogelijk te maken. De coronacrisis laat eens te meer zien dat een robuuste economie tegen een stootje moet kunnen maar ook dat veel sectoren hiervoor nog kwetsbaar zijn. De komende periode zal dan ook in het teken staan van het verstevigen van de lokale economie.

Gooise Meren is in ontwikkeling. We investeren volop in een aantrekkelijke en belevingsvolle omgeving waarin de economie verder tot bloei kan komen. Een plek met ruimte voor wonen, werken en recreëren voor inwoners, bezoekers, bedrijven en instellingen. We zien dat de economie onder druk staat. De huidige crisis vraagt om het doorzetten van deze ingeslagen weg. Gezamenlijk optrekken en investeren met inwoners, ondernemers, en eigenaren is de sleutel tot succes. Daarom gaan we door met de ontwikkeling van de Vlietlaan, het Stationsgebied, Bredius, Krijzman en tal van grootschalige onderhoudsprojecten zoals de Mariahoeve, Eikenlaan, Beerensteinerlaan en Energiestraat. Bij deze ontwikkelingen nemen we de aspecten van mobiliteit, klimaatadaptatie, vergroening, biodiversiteit en de waterproblematiek mee. Tezamen maken deze dat we een aantrekkelijke leefomgeving creëren en behouden voor nu en in de toekomst.

1.2.5 Verdere uitwerking

Dit is een greep uit de opgaven van 2021. In de verschillende programma's en paragrafen staat beschreven en uitgewerkt hoe we hier verder invulling aan geven.

1.3 Koers houden, investeren en keuzes maken

Terug naar de financiële uitdagingen voor de komende jaren. Vorig jaar hebben wij onze zorgen gedeeld over de financiële positie van Gooise Meren. Die zorgen zijn er nog steeds. Niet alleen bij Gooise Meren, maar bij veel gemeenten. Ons meerjaren financieel beeld staat al enige jaren onder druk. Het college is ondanks alle uitdagingen blij een structureel sluitende begroting aan de raad te kunnen presenteren. Daarbij zijn er wel diverse risico's.

Sociaal domein

De gemeente overschrijdingen van de budgetten voor het Sociaal domein voor individuele jeugdhulp en maatwerkvoorzieningen maatschappelijke ondersteuning. Dat is mede veroorzaakt door onvoldoende rijksmiddelen om alle ambities die samengaan met de decentralisaties van 2015 te verwezenlijken. En ook doordat inwoners, waaronder jeugdigen, de gemeente steeds beter weten te vinden voor individuele ondersteuning. Dit is een probleem dat andere gemeente ook kennen. Duidelijk is dat de tekorten zonder ingrijpen de komende jaren gaan oplopen. Dat wordt dan nog eens verergerd door maatregelen zoals het abonnementstarief voor de Wmo. De gemeente staat voor de opgave om samen met, (zorg)aanbieders en inwoners en in afstemming met de samenwerkende regiogemeenten én het Rijk een financieel houdbaar Sociaal domein in te richten. Doel is uitkomen met de middelen die we hebben.

Gemeentefonds

Daarnaast dreigt de herijking van het gemeentefonds voor vele kleinere en middelgrote gemeenten de nekslag te zijn. Het gemeentefonds is een van de belangrijkste inkomsten voor de gemeente Gooise Meren.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft het voornemen de verdeling van het gemeentefonds per 2022 volledig te herzien.

Coronacrisis

En dan zijn er nog de effecten van de coronacrisis. Zo maken we extra kosten voor uitkeringen voor levensonderhoud van zelfstandigen die in de financiële problemen zitten (Tozo regeling). Maar we hebben ook minder belastinginkomsten, bijvoorbeeld de toeristenbelasting, reclamebelasting of precariobelasting. Ook zijn er minder parkeeropbrengsten, minder opbrengsten uit evenementen (leges) en minder inkomsten uit paspoorten en rijbewijzen. In het hoofdstuk 'Impact coronacrisis' in het tweede Voortgangsverslag 2020 worden de financiële gevolgen gepresenteerd. Dit is wat we nu weten. Zodra er een beter inzicht is in verschillende ontwikkelingen, komt er nog een begrotingswijziging in de raad van december (het derde Voortgangsverslag 2020). Uiteraard zijn ook in 2021 de gevolgen merkbaar. Niet in de laatste plaats omdat het virus nog niet bedwongen is. De kwantificering vraagt echter meer inzicht in de vraag hoe en waar het de activiteiten van de gemeente raakt. We nemen daarom in de paragraaf Weerstandsvermogen alleen een inschatting op. Via de Voortgangsverslagen 2021 wordt u hier nader over geïnformeerd.

Dienstverlening inwoners

Deze stijgingen van uitgaven en daling van inkomsten bedreigen de overige dienstverlening aan inwoners. De uitvoering van gewone basistaken (onderhoud wegen, onderwijshuisvesting, onderhoud groen, sport- en culturele voorzieningen, gezondheidszorg- en duurzaamheidstaken) komt hierdoor in gevaar. We zullen de komende jaren scherpe en wellicht pijnlijke keuzes moeten maken.

1.3.1 Opdracht 2021 en verder

Onze opdracht voor 2021 en verder is helder. De opgave is een balans te zoeken tussen wat we willen en wat we aankunnen. De verhouding tussen de ambities, onze financiële positie, de draagkracht van onze gemeenschap en de capaciteit van de organisatie dienen we daarbij scherp in de gaten te houden. Kortom: koers houden en investeren, maar ook ambities bijstellen om financieel gezond te blijven. Dat laatste doen we door de voorstellen uit de Perspectiefnota 2021-2024 te verwerken in deze begroting (verlagen investeringsniveau, doorvoeren van prijsbijstellingen voor slechts 50% en bijstellen van ambities). In paragraaf 2 Financien leest u daar meer over.

1.3.2 Tot slot

Het jaar 2021 is voor ons een bijzonder jaar. Het is het laatste volle jaar dat we werken werkt aan een duurzamer, socialer, veiliger en vitaler Gooise Meren. Dat realiseren we alleen door samen te werken met de gemeenteraad, inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en medeoverheden. We kijken hiernaar uit.

Financiën

2.1 Solide begroting

Zoals hiervoor aangegeven, presenteert het college een structureel en reëel sluitende Programmabegroting 2021-2024. Dit is geheel in lijn met de koers van het college: een goed voorzieningenniveau, geen hogere lasten voor onze inwoners, maar wel financieel gezond.

Dat betekent niet dat er geen financiële zorgen zijn. De cijfers zijn meerjarig over het algemeen positief, maar de verwachting blijft dat de financiële druk op de meerjarenbegroting de komende jaren zal toenemen. Net als bij andere gemeenten zullen ook in Gooise Meren maatregelen nodig blijven om een sluitende meerjarenbegroting te behouden. Conform de voorstellen in de Perspectiefnota 2021-2024 verlagen we het investeringsniveau, voeren we prijsbijstellingen voor slechts 50% door en zoeken we naar mogelijkheden om onze ambities te realiseren binnen de beschikbare middelen.

Daarnaast kijken we niet alleen naar een sluitende meerjarenbegroting, maar ook naar onze financiële parameters. De financiële positie is goed, blijkt uit de meeste kengetallen, maar door het forse volume aan investeringen en een afname van de Algemene Reserve staan de schuldquote en de solvabiliteit wel onder druk. Dit vraagt om zorgvuldige beoordeling van wensen, prioritering en het maken van keuzes. We stellen in 2021, binnen het programma Financiële beheersing, een financieel beleidskader op, zodat duidelijk wordt welk effect die afweging van prioritering en keuzes heeft op deze parameters. Ook voor de komende jaren geldt: willen we de financieel gezonde en robuuste gemeente blijven, dan blijft scherp en terughoudend begroten het uitgangspunt.

In het volgende onderdeel 2.2 lichten we de opbouw toe vanaf de vastgestelde Perspectiefnota 2021-2024 tot aan voorliggend begrotingssaldo. Om dat begrotingssaldo in een breder perspectief te plaatsen, wordt in onderdeel 2.3 vervolgens ingegaan op een aantal onderwerpen, die geen onderdeel uitmaken van deze begroting maar wel financieel effect hebben op het begrotingssaldo 2021 en verder. Tenslotte beoordelen we in onderdeel 2.4 of dat saldo leidt tot een structureel begrotingsevenwicht.

2.2. Financieel beeld Programmabegroting 2021-2024

2.2.1 Perspectiefnota 2021-2024

Met de Perspectiefnota 2021-2024 bent u geïnformeerd over het financieel perspectief voor de komende jaren, namelijk een structureel sluitende begroting. Om dit te bereiken zijn enkele maatregelen voorgesteld, zoals een kapitaallastenplafond, de begrotingsscan, het doorvoeren van slechts 50% van de prijsontwikkeling en het verder terugdringen van het investeringsniveau. Daarnaast een taakstelling van structureel € 300.000 op de heroverweging van het ambitie- en voorzieningenniveau, door deze te bereiken binnen de beschikbare middelen. De door de gemeenteraad vastgestelde Perspectiefnota 2021-2024 is richtinggevend (financieel en inhoudelijk) voor de Programmabegroting 2021-2024.

2.2.2 Effect meicirculaire 2020

Met een raadsmededeling, kort voor de zomer, bent u geïnformeerd over de uitkomst van de meicirculaire 2020 en het effect hiervan op het begrotingssaldo zoals gemeld in de Perspectiefnota 2021-2024. Wij presenteerden u toen onderstaand financieel beeld met een tekort tot ca. € 0,5 miljoen in 2022 en 2023.

Financieel beeld zomer 2020	2021	2022	2023	2024
	<i>bedragen in € x 1.000</i>			
Begrotingssaldo Perspectiefnota 2021	N 261	N 294	N 41	N 1
Effect Meicirculaire 2020	N 30	N 181	N 529	N 42

Begrotingssaldo zomer 2020	N 291	N 475	N 570	N 43
----------------------------	-------	-------	-------	------

Op basis van bovengenoemde is deze programmabegroting opgesteld. Enkele maanden later blijkt dit beeld enigszins gunstiger, door bijstellingen tijdens het begrotingsproces. In het volgende onderdeel gaan we daar nader op in.

2.2.3 Uitwerking maatregelen Perspectiefnota 2021-2024

De maatregelen uit de Perspectiefnota 2021-2024 zijn in de aanloop naar de Programmabegroting 2021-2024 nader uitgewerkt en ingevuld. Daarnaast zijn er enkele mutaties met positieve en negatieve effecten op het begrotingssaldo. Hieronder volgt het geactualiseerde financieel beeld; een meerjarig sluitende begroting met positieve saldi met uitzondering van 2022.

Regelnr.	Omschrijving	2021	2022	2023	2024
		<i>Bedragen in € x 1.000</i>			
Begrotingssaldo zomer 2020		N 291	N 475	N 570	N 43
<i>Uitwerking maatregelen perspectiefnota</i>					
1	Lagere kapitaallasten	V 959	V 242	V 324	N 248
2	Overige mutaties	N 458	N 211	V 303	V 464
3	Ambities en voorzieningenniveau	N 150	V 300	V 300	V 300
Begrotingssaldo 2021-2024		V 60	N 144	V 357	V 473

Toelichting op de maatregelen

1. Lagere kapitaallasten

De uitvoering van de investeringen begint 'op stoom' te komen. Dit neemt niet weg dat de voorbereiding en uitvoering van investeringen uit 2019 en 2020 later worden gerealiseerd dan gepland. Hierdoor schuiven de afschrijvingslasten door naar latere jaren, waardoor in de eerste jaren een positieve afwijking zichtbaar is op de kapitaallasten.

2. Overige mutaties

Verwerking mutaties Perspectiefnota 2021-2024

Tijdens het begrotingsproces zijn de voorgestelde mutaties uit de Perspectiefnota 2021-2024 verwerkt. De uiteindelijke verwerking van de salarisbegroting, de prijsindexatie en de begrotingsscan in de begroting heeft hierbij geleid tot marginale financiële verschillen.

Er is daarnaast sprake van mutaties tijdens het begrotingsproces, die nog niet zichtbaar waren in de Perspectiefnota 2021-2024. Deze worden hieronder toegelicht.

Onderhoudsplan Zwembad De Zandzee

Om voor de jaarlijkse uitgaven aan groot onderhoud een egalisatievoorziening te kunnen instellen, is een door de raad vastgesteld beheerplan vereist. Bij de vaststelling van de beheerplannen eind 2018 ontbrak het beheerplan van Zwembad De Zandzee. Inmiddels is een actueel beheerplan 2020-2028 aan de raad ter vaststelling voorgelegd. Ten opzichte van eerdere ramingen betekent dit een structureel nadeel van ca. € 200.000.

Opstellen onderhoudsbeheerplannen

Afgesproken is om de onderhoudsbeheerplannen 2018 te herzien en opnieuw vast te stellen door de gemeenteraad zomer 2021, zoals gemeld in de Perspectiefnota 2021. Die actualisatie is ook het moment om de bestaande beheerplannen te professionaliseren en invulling te geven aan bestuurlijk ambities. En daarbij te kunnen door ontwikkelen op de aspecten prestaties, kosten en risico's en te komen naar gebiedsgerichte beheeropgaven. Dit betekent integraal afstemmen van de beheerplannen en onderbouwd de effecten in beeld brengen van de voorgenomen meerjaren onderhoudsprogramma's. Daarnaast het planmatig inregelen van het proces om te kunnen monitoren, evalueren en bijsturen binnen de planning en controle cyclus. Ten behoeve van het opstellen van deze integrale beheerplannen openbare ruimte en het inregelen van het proces P&C is in 2021 een eenmalig extra budget van € 70.000 benodigd.

Cultuureducatie met kwaliteit

Cultuureducatie voor het primair onderwijs werd via het project 'Cultuureducatie met Kwaliteit' voor de periode 2017-2020 verzorgd via de Regio. Aangezien deze werkzaamheden zijn overgedragen aan de gemeenten, verlenen wij voor de komende periode zelf opdracht (€ 46.000/jaar). Plein C heeft als expertisecentrum voor cultuuronderwijs in de provincie Noord-Holland alle plannen van kleine en middelgrote gemeenten gebundeld tot een gezamenlijk provinciaal projectplan. Hiervoor is een matchingregeling (50%) van de provincie beschikbaar.

Kostendekkendheid riolering

Daarnaast mag bij de berekening, om de kostendekkendheid van riolering te bepalen, de BTW op de exploitatie uitgaven en de investeringsuitgaven als 'kostenpost' worden meegenomen. Hierbij wordt uitgegaan van de gegevens uit het vastgestelde verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP). De huidige tarieven voor rioolheffing worden geïndexeerd met de in de Perspectiefnota 2021-2024 genoemde 2%. Per saldo overstijgen de kosten dan nog steeds de opbrengsten, met name door toename van de kapitaallasten van de voorgenomen investeringen. Om te komen tot de wettelijk vereiste 100% kostendekking is daardoor met name in 2023 en 2024 een extra onttrekking nodig aan de egalisatievoorziening riool. Dit levert in die jaren een voordeel op van ca. € 500.000/jaar voor de exploitatie.

3. Ambities en voorzieningenniveau

Het structurele saldo in 2021 van deze begroting is positief. Daarmee voldoen we aan onze financiële kaders, alsook de eisen van de provincie. Om ook in de komende jaren een structureel en reëel sluitende begroting te kunnen voorleggen zijn, met het oog op nog te verwachten financiële uitdagingen (zie ook 2.3), aanvullende maatregelen onafwendbaar. We willen daarom voorsorteren op die maatregelen door de in de Perspectiefnota 2021-2024 aangekondigde heroverweging op het ambitie- en voorzieningenniveau (besparing € 300.000 structureel), verder aan te scherpen. De opdracht om het ambitie- en voorzieningenniveau binnen de beschikbare middelen te realiseren, wordt daarom vanaf het jaar 2022 verdubbeld tot € 600.000. We verwachten dat de uitwerking en implementatie voor het jaar 2021 ongeveer 50% van € 300.000 (de besparing uit de Perspectiefnota 2021-2024) oplevert en vanaf 2022 de volledige verhoogde taakstelling van € 600.000.

We willen met de beschikbare middelen die we hebben en met behoud van een structureel gezonde financiële positie zoveel mogelijk van onze ambities realiseren. Wij zien hiertoe mogelijkheden. De komende jaren gaan we een aantal belangrijke inhoudelijke beleidskeuzes maken. Dit geeft ons de mogelijkheid om ook tot kostenbesparingen te komen en deze beleidsinhoudelijk aan de raad voor te leggen. Dit college ziet hierin kansen in zowel het Fysiek domein (bijvoorbeeld Omgevingsvisie en Omgevingsplan) als het Sociaal domein (bijvoorbeeld Jeugdnota en Gezondheidsnota). De komende maanden worden de voorstellen hiertoe uitgewerkt. De keuzes worden aan uw raad voorgelegd bij de presentatie van Perspectiefnota 2022-2025. Het is aan de raad om hier richting aan te geven en doelen te stellen met de middelen die we hebben.

2.3 Effecten na Programmabegroting 2021-2024

Gelijktijdig met deze begroting wordt het tweede Voortgangsverslag 2020 ter besluitvorming aan uw raad voorgelegd en tijdens het bestuurlijke besluitvormingsproces van de begroting zal de uitkomst van de Septembercirculaire 2020 bekend worden. De raad wordt hierover separaat geïnformeerd. De gegevens uit het tweede Voortgangsverslag 2020 en de Septembercirculaire zijn derhalve niet verwerkt in deze programmabegroting, maar om de raad een volledig en transparant financieel beeld 2021 e.v. te schetsen worden de structurele effecten uit deze twee ontwikkelingen wel zichtbaar gemaakt bij de presentatie van het begrotingsaldo.

Regelnr.	Omschrijving	2021	2022	2023	2024
		<i>bedragen in € x 1.000</i>			
	Begrotingsaldo 2021-2024	V 60	N 144	V 357	V 473
4	Meerjarig effect 2 ^e Voortgangsverslag 2020	N 712	N 687	N 638	N 638
5	Septembercirculaire 2020	PM	PM	PM	PM
	Begrotingsaldo 2021-2024, incl. 2^e Voortgangsverslag 2020 en sept. circ. 2020	N 652	N 831	N 281	N 165

4. Tweede Voortgangsverslag 2020

Diverse mutaties uit het tweede Voortgangsverslag 2020 leiden tot een nadelig effect op de meerjarenbegroting. Voor de inhoud van betreffende mutaties wordt verwezen naar het tweede Voortgangsverslag 2020. Na verwerking van het nog vast te stellen tweede Voortgangsverslag 2020 is sprake van een negatief financieel meerjarenbeeld voor alle jaren.

5. Septembercirculaire 2020

De uitkomst van de septembercirculaire 2020 is nog niet volledig doorgerekend. De (financiële) consequenties zullen we middels een separate raadsmededeling aan u voorleggen.

2.4 Structureel en reëel evenwicht van de meerjarenbegroting als uitgangspunt van het financieel beleid

In het gepresenteerde financieel beeld is sprake van enkele incidentele effecten. De provincie, als toezichthouder, heeft kaders opgesteld voor de beoordeling van onze begroting. Er wordt o.a. getoetst op

structureel en reëel begrotingsevenwicht. Dat kader sluit aan op ons eigen financieel beleid inzake een solide houdbare financiële huishouding. Daartoe is het volgende overzicht opgesteld, zoals ook bij de Perspectiefnota 2021-2024 gepresenteerd. Het begrotingssaldo wordt daartoe ontdaan van die incidentele effecten (zie voor details het overzicht van incidentele baten en lasten in de financiële begroting).

Structureel begrotingssaldo 2021-2024		2021	2022	2023	2024
		<i>bedragen in € x 1.000</i>			
Programmabegroting 2021-2024		V 60	N 144	V 357	V 473
Effect 2e Voortgangsverslag 2020		N 712	N 687	N 638	N 638
Begrotingssaldo 2021-2024		N 652	N 831	N 281	N 165
Incidentele baten en lasten		V 1.087	V 304	V 217	V 174
Structureel begrotingssaldo 2021-2024		V 435	N 527	N 64	V 9

Door in deze begroting een vergrote taakstelling - toets op het realiseren van het ambitie- en voorzieningenniveau binnen de beschikbare middelen - op te nemen, realiseren we een structureel en reëel sluitende begroting.

Leeswijzer

Leeswijzer

In de programma's vindt u antwoord op de zogenaamde drie W-vragen. Wat willen we bereiken? Wat gaan we daarvoor doen? En wat mag het kosten? Met behulp van verbinding tussen doelen en maatregelen is een en ander inzichtelijk gemaakt.

De nieuwe BBV-regeling verplicht gemeenten een lijst met beleidsindicatoren in hun begroting en jaarrekening op te nemen. Deze indicatoren zijn onderdeel van de verschillende programma's. De meest actuele gegevens zijn beschikbaar via www.waarstaatjegemeente.nl.

Financiële toelichting per programma

Aan het einde van elk programma vindt u een tabel met de toelichting op de belangrijkste financiële verschillen tussen de Programmabegroting 2020 en 2021, zoals wettelijk vastgelegd in het BBV (2). De toelichting op deze verschillen kan ook betrekking hebben op (incidentele) uitgaven en inkomsten in 2020 die in 2021 niet meer voorkomen.

Financiële begroting

Na programma 9 wordt de financiële begroting gepresenteerd, waaronder de financiële recapitulatie, het overzicht van incidentele baten en lasten inclusief het structurele begrotingssaldo, de financiële positie en de balansontwikkeling, waaronder het overzicht met het EMU-saldo (3) en de staat van Reserves en Voorzieningen. Deze laatste is een belangrijk onderdeel voor de paragraaf Weerstandsvermogen.

Paragrafen

De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de begroting, gezien vanuit een specifieke invalshoek. U vindt hier de informatie over lokale heffingen, weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en grondbeleid.

Meerjareninvesteringsplan en verplichte taakvelden

In de begroting is het meerjaren investeringsplan opgenomen. In de toelichtingen bij de programma's is aangegeven voor welke investeringen direct bij vaststelling van deze begroting goedkeuring door de raad wordt gevraagd. De grens hiervoor ligt, conform de financiële verordening, bij € 250.000. Voor investeringen in de bedrijfsvoering (tractie en automatisering) alsmede voorbereidingskredieten ligt die grens bij € 500.000. Ook zijn de verplichte taakvelden opgenomen die de nieuwe BBV-regeling voorschrijft, om de vergelijkbaarheid tussen gemeenten onderling te versterken.

Technische uitgangspunten bij Programmabegroting 2021-2024

1. De raming van de uitkering uit het gemeentefonds is gebaseerd op de meicirculaire 2020. De cijfers zijn gebaseerd op constante prijzen.
2. Voor het jaar 2021 is, zoals opgenomen in de PN21, uitgegaan van onderstaande verwachte indexaties:
  - een loonstijging van 3,1% en 1% pensioenpremie;
  - voor goederen en diensten een inflatie van 2% (4);
  - inflatie van de tarieven en belastingen van 2%;Voor de jaren na 2021 zijn alle baten en lasten (incl. loon en prijzen) gebaseerd op het basisjaar 2021 en is geen meerjarige indexatie verwerkt.
3. Een interne rekenrente van 2%.

2) *Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten*

3) *Economische en Monetaire Unie (EMU)*

4) *Hiervan is, conform maatregel in de Perspectiefnota 2021, slechts 50% verwerkt in de begroting.*

1. Programma Inwoners en Bestuur

Ambitie

Samen met inwoners en (netwerk)partners werken aan onze opgaven is en blijft het vertrekpunt. Binnen die samenwerking zijn we op zoek naar (nieuwe) vormen van samen doen. Tegelijkertijd zal de ontmoeting en het gesprek ook altijd centraal blijven staan. Vernieuwing van de democratie is één van de ambities van dit programma. Als het gaat om samenwerking met inwoners heeft Gooise Meren participatie hoog in 't vaandel staan. De Visie op Burgerparticipatie is daarbij onze leidraad. We nodigen inwoners uit om mee te denken, mee te doen en mee te beslissen. Daarvoor bieden we goede informatie en stimuleren we zelforganisatie van inwoners. Dit heeft een positief effect op wijken. Vitale wijken kenmerken zich door sociale cohesie. In onze dienstverlening kijken we naar de behoefte van onze inwoners. Ten aanzien van onze dienstverlening zijn we klantgericht en ondersteunend en streven naar efficiëntie. We willen meer doen met digitale mogelijkheden. We willen ook dat alle inwoners kunnen deelnemen aan de samenleving. Elk mens moet kunnen leren, wonen, werken, sporten, deelnemen aan activiteiten, vrienden maken en houden. De gemeente kan de inclusieve samenleving niet alleen realiseren. Dat lukt alleen sámen met alle inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. Daarom voeren we een programma Inclusie uit. Tot slot streven we naar een krachtige doeltreffende samenwerking met medeoverheden, waarbij we zelfbewust en kritisch zijn op doelen en middelen.

1.1 Participerende overheid

Doelstellingen

1.1.1 Meedoen, meedenken en meebeslissen

We willen inwoners de gelegenheid bieden mee te denken, mee te doen en mee te beslissen, in een zo divers mogelijke samenstelling.

Maatregelen

Professionaliseren van participatie in onze organisatie

Omschrijving (toelichting)

We professionaliseren participatie binnen onze organisatie verder, zodat wij beter in staat zijn om inwoners goed te betrekken bij oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. Dit betekent dat we voor elke beleidsontwikkeling en – uitvoering zorgvuldig onderzoeken wat het doel van het participatieproces is en welke betrokkenen we in welke mate kunnen en moeten betrekken.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Opstellen leidraad participatie

Omschrijving (toelichting)

Samenwerken met publieksgroepen is een dynamisch proces en elke keer weer anders. Het is mensenwerk. En mensen hebben vragen, verwachtingen, zijn soms teleurgesteld maar kunnen ook begripvol zijn. Daarom zijn de uitkomsten niet altijd voorspelbaar. Met het zorgvuldig doorlopen van een participatieproces vergroot je de kans op succesvolle participatie. In 2021 werken we verder aan een leidraad.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Continueren Inwonerpanel Gooise Meren Spreekt!

Omschrijving (toelichting)

De mening van inwoners is belangrijk. Om die mening periodiek en digitaal te peilen gaan we verder met het inwonerpanel Gooise Meren Spreekt. Het panel heeft een groot aantal deelnemers (circa 2.900) en is goed in te zetten voor belangrijke onderwerpen. Er is een mooie verdeling in de verhouding man/vrouw (51%/49%) en verdeling over de verschillende kernen. In 2021 vinden er minimaal twee onderzoeken plaats onder de leden van het inwonerspanel. Alle resultaten worden gepubliceerd op www.gooisemerenspreekt.nl.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Vernieuwend Samenwerken

Omschrijving (toelichting)

Bij ieder plan voor de wijk of buurt worden inwoners en ondernemers in een zo vroeg mogelijk stadium betrokken. Het participatietraject rond het gebied Slochterenlaan betreft al vroegtijdig alle belanghebbenden

en leidt in 2021 tot een 'Projectopdracht' voor de Emmalocaties. Deze vernieuwende wijze van samenwerken geeft ons inzichten voor participatief samenwerken rond overige ruimtelijke opgaven. De vernieuwing in de samenwerking vraagt van ons ook te zoeken naar een passende wijze van financiering voor bewonersinitiatieven. In 2021 hebben we hier meer zicht op. De rol van de initiatieventafel wordt hierin meegenomen.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Jongeren kennis laten maken met hoe de democratie werkt

Omschrijving (toelichting)

De gemeente Gooise Meren neemt jongeren serieus en wil weten wat hen bezighoudt, hoe zij tegen zaken aankijken en wat zij belangrijk vinden. Jongerenparticipatie betekent dat jongeren leren mee te denken en te beslissen over hun omgeving en verantwoordelijkheid leren te nemen voor hun keuzes en inbreng. Dit betekent dat we jongeren actief betrekken bij hun omgeving en hier mogelijkheden voor scheppen. Vandaar dat we ook in het schooljaar 2020-2021 het interactieve spel Democracy aan scholen aanbieden. Met dit spel maken kinderen uit groep 7 of 8 uit het basisonderwijs voor het eerst kennis met hoe democratie werkt.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

1.1.2 Werken aan vitale en leefbare wijken

De gemeente wil samen met bewoners een buurt of wijk maken. Vitaliteit van de wijken is wezenlijk voor het succes van Gooise Meren. Daarom zijn we voortdurend in gesprek met de wijkbewoners en luisteren we naar hun behoeften.

Maatregelen

Opstellen wijkagenda's

Omschrijving (toelichting)

Elk gebied in Gooise Meren is anders. Daarop inspelen vraagt dus maatwerk en flexibiliteit van onze organisatie en van onze partners in de samenleving. We luisteren naar wat de inwoners in een buurt of wijk belangrijk vinden. En we kijken goed naar beschikbare data van elke wijk en buurt. We spelen in op kansen en problemen. En voeren een continue dialoog over wat de belangrijkste opgaven in de wijk zijn die om actie vragen. De wijkplannen en agenda's helpen daarbij. Met een wijkgerichte aanpak bepalen en doen we wat goed is voor de wijk. Zo wordt een verwevenheid zichtbaar tussen opgaven zoals onderwijs, openbare ruimte, wonen, leefbaarheid, veiligheid en ontstaan nieuwe manieren van werken, samenwerken en organiseren. In 2021 weten we voor welke wijken we een wijkplan en wijkagenda kunnen opstellen, omdat de opgaven in de wijk bij de betrokkenen als actueel en belangrijk worden gezien en gezamenlijk opgepakt kunnen worden.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

1.1.3 Stimuleren van initiatieven uit de samenleving

Wat inwoners – met hun burens en andere netwerken - investeren in hun buurt vinden wij van onschatbare waarde. Deze krachten willen wij ook in 2021 versterken en ondersteunen.

Maatregelen

Leren om initiatieven meer te stimuleren en te faciliteren

Omschrijving (toelichting)

We leren als organisatie om initiatieven vanuit de samenleving meer te stimuleren en te faciliteren. De ambities die we hebben op het terrein van participatie en samenwerken met de gemeente, sluiten goed aan bij de ambities en doelstellingen van de Omgevingswet. De wet zegt over participatie: 'het in een vroegtijdig stadium betrekken van belanghebbenden vergroot de kwaliteit van oplossingen en zorgt ervoor dat verschillende perspectieven, kennis en creativiteit direct op tafel komen'.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Kennis en ondersteuning bieden aan initiatieven

Omschrijving (toelichting)

Het stimuleren van initiatieven loopt onder andere via de initiatieventafel. Aan de initiatieventafel leggen we de juiste verbindingen tussen en met initiatiefnemers. We delen daar kennis en ondersteunen initiatieven door aan te geven wat nodig is om het initiatief verder te brengen.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

1.2 Inclusie

Doelstellingen

1.2.1 Vergroten bewustwording binnen en buiten de organisatie

Maatregelen

Evaluatie programma Inclusie

Omschrijving (toelichting)

Het programma Inclusie is gestart in mei 2018. In 2021 evalueren we het programma en wordt er een voorstel voor het vervolg ontwikkeld. Hierbij zal actieve participatie van inwoners en organisaties plaats vinden. Vanwege Covid-19 zal het programma in 2021 inzetten op een combinatie van kleinschalige ontmoetingen en online bijeenkomsten

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Deelname aan het VNG Koplopersprogramma VN-Verdrag Handicap verlengen

Omschrijving (toelichting)

We delen kennis en wisselen ervaringen uit met andere koplopergemeenten tijdens bijeenkomsten en online seminars. We leveren input op het digitale VNG-platform Toegankelijkheid en werken samen aan landelijke campagnes.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Onderhouden van het interne, gemeentelijke netwerk inclusie

Omschrijving (toelichting)

We organiseren een halfjaarlijkse inspiratiebijeenkomst met medewerkers en management om kennis en ervaringen uit te wisselen en van elkaar te leren.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Uitvoeren van lokale activiteiten

Omschrijving (toelichting)

We continueren de campagnes gericht op inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties, zoals Houd de lijn vrij, de Week van de Toegankelijkheid, en de Week tegen Eenzaamheid. We organiseren thema-avonden, filmvertoningen en schouwen toegankelijkheid in samenwerking met maatschappelijke partners. We publiceren de ervaringen en resultaten via de externe gemeentelijke media, zoals gemeentepagina, website, nieuwsbrief, sociale media en de interne media. Nieuw in dit bewustwordingstraject is dat we ook actief gaan inzetten op acceptatie van LHBTi.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

1.2.2 Versterken inzet ervaringsdeskundigheid

Maatregelen

Continueren samenwerking Platform Gooise Meren Toegankelijk

Omschrijving (toelichting)

Iedere maand is er een bijeenkomst met het Platform Gooise Meren Toegankelijk. Ook organiseren we participatie in diverse projecten en werken we samen in campagnes (o.a. Houd de lijn vrij en de Week van de Toegankelijkheid).

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Inzet ervaringsdeskundigen bij de gemeente

Omschrijving (toelichting)

We onderzoeken de mogelijkheden om ervaringsdeskundigen in te zetten in de gemeentelijke organisatie. Dat doen we in samenwerking met de GGZ-werkgroep, LFB-werkgroep en het Platform Gooise Meren Toegankelijk.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Samenwerken met convenantpartners

Omschrijving (toelichting)

We hebben elk half jaar een bijeenkomst met convenantpartners over ruimtelijke projecten en sociaal beleid. Convenantpartners zijn onder andere het Platform Gooise Meren Toegankelijk, de Seniorenraad, de Fietsersbond en de Woonadviescommissie.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

1.2.3 Vergroten toegankelijkheid gemeentelijke organisatie

Maatregelen

Inzet van gebarentolk

Omschrijving (toelichting)

We gaan onderzoeken of uitbreiding van de inzet van een gebarentolk wenselijk en haalbaar is, bijvoorbeeld bij de interviews met de burgemeester die door GooiTV worden uitgezonden en bij crisiscommunicatie. De nieuwjaarsreceptie zal niet conform de traditie plaatsvinden. Afhankelijk van de invulling wordt gekeken of inzet van de gebarentolk mogelijk is.

Omschrijving (label)
Begroting 2021

Verbeteren toegankelijkheid van de gemeentelijke organisatie

Omschrijving (toelichting)

In het plan voor de herinrichting van de buitenruimte van het gemeentehuis is toegankelijkheid een uitgangspunt. Alle bezoekers, inclusief mensen met een beperking, moeten op een veilige manier het gemeentehuis kunnen bereiken. Het aantal mindervaliden parkeerplaatsen blijft gehandhaafd. De ervaringsdeskundigen van het Platform Gooise Meren Toegankelijk zijn actief betrokken in de ontwerpfase. In 2021 geven we vervolg aan de aanbevelingen uit de o-meting, waarbij is gekeken naar de toegankelijkheid van de dienstverlening door de front-office en Burgerzaken.

Omschrijving (label)
Begroting 2021

1.2.4 Aandacht voor inclusief Bouwen en Wonen

Bij nieuwe gebouwen moet er meer rekening worden gehouden met mensen met een beperking. Dat moet ook gebeuren als gebouwen worden verbouwd.

Maatregelen

Uitvoering aanbevelingen inventarisaties toegankelijke wegen

Omschrijving (toelichting)

Aanpassing van de routegeleiding, verkeersregelinstallaties en zitmeubilair wordt bij regulier onderhoud ingepland.

Omschrijving (label)
Begroting 2021

Uitvoering resultaten pilot toegankelijk centrum Bussum

Omschrijving (toelichting)

De aanbevelingen die de pilot toegankelijkheid in het centrum van Bussum hebben opgeleverd worden gepubliceerd en opgepakt met de ondernemersverenigingen en de gemeentelijke promotieorganisatie (in oprichting).

Omschrijving (label)
Begroting 2021

Vervolg uitvoering inclusieve speelplekken

Omschrijving (toelichting)

Bij renovatie en onderhoud van speelplekken wordt toegankelijkheid en inclusief spelen als uitgangspunt in de uitvoering gebracht. Bij de ontwikkeling van nieuwe speelplekken worden inwoners (kinderen) met een beperking betrokken.

Omschrijving (label)
Begroting 2021

1.2.5 Aandacht voor beschikbaarheid en toegankelijkheid Vrije Tijd voorzieningen

We willen dat inwoners met een beperking een ruime keuze hebben voor het invullen van hun vrije tijd.

Maatregelen

Inventarisatie behoeften activiteiten

Omschrijving (toelichting)

We blijven continue in gesprek met inwoners, cliënten en belangengroepen om na te gaan of er aanvullende activiteiten of aanbod ontwikkeld moeten worden. Tijdens de jaarlijkse Week van de Toegankelijkheid organiseren we samen met mensen met een beperking activiteiten, onder andere in het Muiderslot.

Omschrijving (label)
Begroting 2021

Ontwikkeling inclusief sportaanbod

Omschrijving (toelichting)

In 2019 is een subsidieregeling gestart om een inclusief sportaanbod in Gooise Meren te bevorderen. We continueren deze regeling in 2021. Daarnaast blijft de inzet van de verenigingsondersteuner (buurtsportcoach). Wij informeren onze inwoners over het actuele beweegaanbod in de gemeente via de beweegbrochures. Ook de Diabetes Challenge is voor 2021 weer gepland.

Omschrijving (label)
Begroting 2021

Ontwikkeling toegankelijke wandelroutes

Omschrijving (toelichting)

In 2021 worden toegankelijke routes gepubliceerd. Het Platform Gooise Meren Toegankelijkheid is actief betrokken.

Omschrijving (label)
Begroting 2021

1.3 Klantgerichte dienstverlening

Doelstellingen

1.3.1 Dienstverlening meer digitaal

De digitalisering binnen de dienstverlening staat niet stil. Door in te zetten op online dienstverlening kan de dienstverlening aan inwoners en bedrijven verder verbeterd worden.

Maatregelen

Digitale aanvragen producten Burgerzaken

Omschrijving (toelichting)

Het streven is om in 2021 70% van de aanvragen of aangiften van burgerzaken producten digitaal te ontvangen. Het gaat hier om het doorgeven van adreswijzigingen, aanvragen van uittreksels BRP en burgerlijke stand akten, het melden van huwelijksaangifte en overlijdensaangifte. Dit bereiken wij door de aanvraagwijze via de website zo gebruiksvriendelijk en efficiënt mogelijk te maken, snelle afhandeltermijnen en doelgerichte communicatie. Hierbij wordt rekening gehouden met de minder digivaardige inwoners en met ruimte om maatwerk te bieden waar dat nodig is.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

1.3.2 Archief bij de tijd

We willen een gemeentearchief met meer digitale dienstverlening en duurzame opslag van digitale documenten.

Maatregelen

Besluitvorming fusie Archiefdienst

Omschrijving (toelichting)

Het college heeft al eerder de urgentie benoemd rondom de besluitvorming over de toekomst van de archiefdienst. Op dit moment is de archiefdienst een maatje te klein is om zich goed door te ontwikkelen naar een moderne archiefdienst. In 2021 wil het college een voorstel over de fusie van de archiefdiensten ter besluitvorming voorleggen. Het voorstel geeft ook inzicht in de incidentele implementatiekosten, die nodig zijn voor een gezamenlijk archief.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

1.3.3 Verbeteren van onze dienstverlening

We willen een goede dienstverlening die aansluit bij de behoefte en verwachting van onze inwoners en ondernemers.

Maatregelen

Inrichten bredere frontoffice dienstverlening

Omschrijving (toelichting)

In 2020 is de basis voor de brede frontoffice neergezet. Voor 2021 wordt deze basis verder uitgebouwd door meer gestandaardiseerde vragen en aanvragen van verschillende backoffices toe te voegen aan de frontoffice. Hierdoor zijn we in staat om vragen van inwoners en ondernemers snel en in één keer af te handelen.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Optimaliseren online dienstverlening

Omschrijving (toelichting)

Ons doel is om onze digitale c.q. online dienstverlening zo goed, zo makkelijk en zo toegankelijk te maken dat mensen onze website(s) gaan gebruiken als eerste kanaal om in contact te komen met de gemeente om hun zaken te regelen. Hiervoor worden de website(s) permanent gecontroleerd op toegankelijkheid en kwaliteit van de inhoud. Verder worden jaarlijks delen van de website door inwoners getest op gebruiksvriendelijkheid. Ook wordt webcare ingezet om actief te luisteren naar en te reageren op online uitingen van verschillende doelgroepen over onze gemeente. Het doel is om service te verlenen en klachten af te handelen.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Verbeteren managementinformatiesystemen

Omschrijving (toelichting)

In 2020 zijn belangrijke stappen gezet om inzicht te krijgen in de sturing- en monitoring op de dienstverleningsprocessen, zowel in de frontoffice als in de backoffices. Voor 2021 wordt deze basis verder uitgebreid om vanuit een abstract kader verder in te kunnen zoomen naar detailinformatie. We verbeteren en/of ontwikkelen managementinformatiesystemen waardoor organisatiebreed betere sturingsinformatie ontstaat over de dienstverleningsprocessen.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

1.4 Samenwerken met overheden

Doelstellingen

1.4.1 Een strategisch perspectief op samenwerking

Het doel van samenwerking is om de eigen (lokale) maatschappelijk doelen te helpen realiseren, waar dat zelfstandig niet of (veel) minder goed kan.

Maatregelen

Er is een strategisch perspectief op samenwerking

Omschrijving (toelichting)

Gooise Meren heeft bestuurlijke samenwerking hoog in het vaandel staan. Tegelijkertijd is het voor Gooise Meren van belang een scherp beeld te hebben van de resultaten die samenwerking moet opleveren. Insteek voor 2021 en verder is te beschikken over een strategisch perspectief op samenwerking, op de doelen die we hierbij voorstaan en de middelen die we zelf willen inzetten.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Uitvoering strategische nota verbonden partijen

Omschrijving (toelichting)

We geven uitvoering aan de strategische nota verbonden partijen door een uitvoeringsagenda op te stellen.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Uitvoering geven aan de Regionale samenwerkingsagenda

Omschrijving (toelichting)

Op basis van de door de gemeenteraden vastgestelde speerpunten voor de Regionale Samenwerkingsagenda (2019 - 2022) is een uitvoeringsprogramma opgesteld. Dit programma omvat het bevorderen van mobiliteit, duurzaamheid, een goed woon - werk klimaat, het versterken van het Sociaal domein en de ontwikkeling van een Regionale Omgevingsvisie. In 2021 wordt met name gewerkt aan de invulling van de Woonagenda, een nieuw beleidsplan Bescherming en Opvang, een Regionale Energiestrategie 1.0 en de uitvoering van de regionale koers Omgevingsvisie.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Uitvoering MRA agenda

Omschrijving (toelichting)

De MRA (Metropool Regio Amsterdam) is het samenwerkingsverband van de provincies Noord-Holland en Flevoland, 33 gemeenten en de Vervoerregio Amsterdam. Doel van de MRA is het versterken van de regio, opdat zij een aantrekkelijk vestigingsgebied blijft om te wonen, werken en ontspannen, zowel voor huidige als toekomstige inwoners en bedrijven. In februari 2020 is de MRA agenda 2020 - 2024 vastgesteld. Op basis

hiervan is de begroting 2021 opgesteld, met hier aan gekoppeld het werkplan MRA voor 2021. Dit plan bevat 16 uitvoerende onderdelen. De regiogemeenten ambiëren het trekkerschap van tenminste 4 van de uitvoeringslijnen, waaronder fiets, samenwerking met Utrecht.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Versterken samenwerking MRA

Omschrijving (toelichting)

In 2019 is de samenwerking in de MRA geëvalueerd. Dit heeft in de MRA 2.0 agenda geleid tot een plan van aanpak om deze effectiviteit te verbeteren. Het gaat hierbij met name om het optimaliseren van de governance, het verbeteren van de samenwerking rondom mobiliteit en verbeteren van de triple helix samenwerking met bedrijfsleven en onderwijs. De agendacommissie van de MRA, die functioneert als een dagelijks bestuur, neemt hierin het voortouw. De plannen hiervoor zullen in 2020 gereed zijn, waarna in 2021 de beoogde verbetering in praktijk zal worden gebracht. De insteek van de gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek is dat de MRA de samenwerking moet beperken tot een aantal thema's (met bijzondere aandacht voor werkgelegenheid) en dat de samenwerking niet verdere geformaliseerd moet worden. De samenwerking dient de autonomie van de deelnemers te respecteren en zal zich vooral moeten richten op draagvlak en dus een meer gelijke vertegenwoordiging van deelnemers aan alle bestuurlijke gremia. Deze doelstelling geldt voor 2021 nog steeds.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Verbeteren besluitvorming Regio

Omschrijving (toelichting)

De Werkgroep Verbetering Besluitvorming Regio, bestaande uit een vertegenwoordiging uit gemeenteraden en colleges uit de regio, heeft op verzoek van het Algemeen Bestuur van de Regio Gooi en Vechtstreek gesproken over de besluitvormingsprocessen zoals die nu door de regio gehanteerd worden, hoe deze door de gemeenteraden ervaren worden en hoe de besluitvorming kan worden verbeterd. Dit heeft geleid tot concrete adviezen en voorstellen van de werkgroep aan de gemeenteraden. Dit moet in 2021 leiden tot verbeterde besluitvorming binnen bestaande vormen.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Beleidsindicatoren

Nr.	Naam Indicator	Eenheid	Bron	Realisatie 2019 GM	Begroot 2021 Goois e Meren	Begroot 2021 Gemeenten 50.000 - 100.000 inwoners	Beschrijving	Toelichting
1.	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	6,75	6,88	n.n.b.	De toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari en realisatiejaar per 31 december	De formatie is met 7 fte gestegen t.o.v. 2019. Dit komt met name door uitbreiding van wettelijke taken waarvoor extra geld wordt ontvangen (met name afdelingen USD en M&O)
2.	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	6,47	6,59	n.n.b.	Het werkelijke aantal fte dat werkzaam is, inclusief boventallige medewerkers op 1 januari van begrotingsjaar en op 31 december van het realisatiejaar.	Er zijn op dit moment meer vaste medewerkers in dienst dan in 2019.
3.	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting	€ 901	€ 962	n.n.b.	Alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de	Stijging van de kosten door loon- en prijsstijgingen.

Nr.	Naam Indicator	Eenheid	Bron	Realisatie 2019 GM	Begroot 2021 Goois e Meren	Begroot 2021 Gemeenten 50.000 - 100.000 inwoners	Beschrijving	Toelichting
							organisatie, exclusief griffie en bestuur.	
4.	Reguliere externe Inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	14,77%	0%	n.n.b.	Het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de organisatie in dienst zijnde opdrachtgever. Inhuur ter vervanging van ziekte, niet ingevulde formatie e.d. die binnen bestaande personeelsbudget worden gedekt.	In de begroting wordt enkel budget geraamd op basis van toegestane formatie. Gedurende het jaar wordt dit zo nodig omgezet in een inhuur budget.
5.	Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting	10,27%	12,64%	n.n.b.	Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.	In 2019 waren de totale lasten groter, waardoor dit kengetal hoger uitvalt in 2021..

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 (na wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten						
601 Bestuur	1.871	2.300	2.029	2.029	2.029	2.029
602 Bestuursondersteuning	613	637	354	311	309	305
603 Burgerzaken	1.528	1.964	1.179	1.164	1.193	1.076
604 Raadsondersteuning	444	520	598	595	594	594
647 Samenkracht en burgerparticipatie	28	48	48	48	48	48
Totaal Lasten	4.483	5.469	4.209	4.147	4.173	4.052
Baten						
601 Bestuur	-1.797	0	0	0	0	0
602 Bestuursondersteuning	-92	-98	-137	-99	-178	-99
603 Burgerzaken	-868	-602	-686	-628	-493	-493
604 Raadsondersteuning	-5	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-2.761	-701	-823	-727	-671	-592
Resultaat voor bestemming	1.722	4.768	3.386	3.421	3.502	3.460
Resultaat na bestemming	1.722	4.768	3.386	3.421	3.502	3.460

Toelichting financiële verschillen

Toelichting verschillen begroting 2021 t.o.v. begroting 2020		
Onderdeel programma 1	Verschil (x € 1.000)	V/N (V = Voordeel, N = Nadeel)
<i>Doorbelastingen</i> Betreft doorbelastingskosten ambtelijk apparaat, nadere toelichting zie programma 9.	- 901	V
<i>Bestuur</i> : Er zijn geen advieskosten m.b.t. Oud-Valkeveen e.d. opgenomen in 2021	- 188	V

<i>Bestuursondersteuning:</i> In 2020 is incidenteel nog een restant budget geraamd vanuit het CUP 2019 voor Programma Dienstverlening.	- 79	V
<i>Burgerzaken:</i> Vanuit het CUP is € 150.000 beschikbaar gesteld voor Doorontwikkeling digitale producten in 2020. Dit is in 2021 afgerond	- 150	V
<i>Burgerzaken:</i> In 2020 waren er geen verkiezingen, in 2021 wel.	110	N
<i>Overige verschillen</i> Diverse posten < € 70.000	- 174	V
Totaal	- 1.382	V

2. Programma Veiligheid

Ambitie

Veiligheid blijft voor de gemeente Gooise Meren een belangrijke prioriteit voor een goed en prettig leefklimaat. Als gemeente willen we dat inwoners, ondernemers en bezoekers niet alleen veilig zijn, maar zich ook veilig voelen. We hebben daarbij oog voor het belang van zowel verlaging van de criminaliteit en overlast, als ook een verhoogd veiligheidsgevoel van onze inwoners. Dit doen we onder meer door de sociale cohesie en betrokkenheid in de buurt te versterken, en samen met de inwoners te kijken naar preventie en verbeteringen in de wijken. Eigen verantwoordelijkheid is daarbij een belangrijk aspect. Daarnaast zetten we samen met andere betrokken hulpdiensten (ketenpartners), zoals de politie, in op betere handhaving.

Als het gaat om veiligheid werken we 'cyclisch'; eerst preventie, dan maatregelen, dan nazorg en evaluatie. Op basis daarvan vervolging aanpassing op preventie. Veiligheid is een continu proces, je moet er aan blijven werken.

2.1 Criminaliteit

Doelstellingen

2.1.1 Aanpak van georganiseerde criminaliteit en ondermijning

Met de aanpak van georganiseerde criminaliteit en ondermijning willen wij voorkomen dat de onder- en bovenwereld (verder) verweven raken, dat het lokale gezag ondermijnt wordt, dat de veiligheid en leefbaarheid verslechtert, dat er normvervaging plaatsvindt en dat ondermijnende criminaliteit bonafide ondernemers schade oplevert.

Maatregelen

Versterken van de weerbaarheid binnen de eigen organisatie

Omschrijving (toelichting)

Wij willen binnen de gemeente een brede aanpak voor een weerbare en veilige organisatie. De gemeente Gooise Meren is één van de tien gemeenten, die deelneemt aan de pilot integrale beveiligingsplannen vanuit het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Binnen de pilot willen wij werken aan informatiebeveiliging, de veiligheid van gebouwen, de veiligheid van objecten en personen, ambtenaren, bestuurders en bezoekers van het gemeentehuis, veilig en integer werken en de continuïteit van bedrijfsvoering. Niet alleen levert deelname aan deze pilot kennis en ervaring op voor onze eigen gemeente, ook kunnen de resultaten en de opgedane kennis en ervaring van belang zijn voor andere gemeenten.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Versterken van de aanpak ondermijning

Omschrijving (toelichting)

De gemeente wil de bewustwording en informatiepositie van signalen van georganiseerde criminaliteit en ondermijning vergroten bij interne medewerkers, ondernemers en inwoners van de gemeente Gooise Meren. Dit gaan wij doen door het aanbieden en verzorgen van trainingen en voorlichtingsbijeenkomsten, het structureel uitlichten en uitdragen van successen, inwoners en ondernemers informeren over risico's, acties en het herkennen van signalen om hen beter te betrekken bij de aanpak.

De gemeente wil het zicht op criminele samenwerkingsverbanden vergroten. Wij gaan (meer) netwerkanalyses uitvoeren naar spilfiguren en er wordt meer districtelijk samengewerkt voor grensoverschrijdende casuïstiek. Hiermee wordt beoogd het zicht op criminele samenwerkingsverbanden te vergroten en deze effectief te verstoren. Dit doen wij in samenwerking met onze partners, zoals de belastingdienst, politie, het openbaar ministerie en inspectiediensten.

Wij gaan een verruimde toepassing van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Bibob) onderzoeken, de werkprocessen stroomlijnen en interne opleidingen voor de toepassing van de wet verzorgen. Doel is om te voorkomen dat wij ongewild criminaliteit faciliteren en meewerken aan georganiseerde criminaliteit en ondermijning

Omschrijving (label)

Begroting 2021

2.1.2 Aanpak van vermogens criminaliteit/high impact crimes

We voeren regie op de gezamenlijke aanpak van vermogenscriminaliteit en high impact crimes vanuit een goede informatiepositie en analyse van cijfers uit het Veiligheidsinformatiesysteem.

Maatregelen

Aanpak inbraken, insluipingen, autokraken en fietsendiefstallen

Omschrijving (toelichting)

Door in samenwerking met de politie te monitoren zijn wij goed op de hoogte van de ontwikkelingen rond deze misdrijven. Op hotspots wordt ingezet om misdrijven de kop in te drukken. Personen die in het bezit zijn van inbrekerswerktuig, krijgen op basis van de APV een last onder dwangsom opgelegd. Door in te zetten op Burgernet en bewoners te stimuleren om verdachte situaties te melden, proberen wij de heterdaadkracht te vergroten. Met de controle op het digitaal opkopers register (DOR) gaan wij de illegale verkoop van gestolen goederen tegen.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Versterken samenwerking met inwoners om buurten veiliger te maken

Omschrijving (toelichting)

Samen met bewonersgroepen krijgen wij beter zicht op wat er speelt in de buurt. Wij zijn gemakkelijk te benaderen bij vragen. Bewoners worden indien nodig geïnformeerd over het nemen van preventieve maatregelen. Wij helpen bewoners bij het vormen van een georganiseerde groepen.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

2.2 Fysieke veiligheid/ rampenbestrijding en crisisbeheersing

Doelstellingen

2.2.1 Kennis en vaardigheden rampenbestrijding en crisisbeheersing verder ontwikkelen

Het doel is de kennis en vaardigheden van het eigen personeel op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing verder ontwikkelen voor een inzet tijdens een ramp of crisis. Ook willen we inwoners bewust maken van participatie en inzet voor eigen veiligheid.

Maatregelen

Samenwerken met buurgemeenten, deelnemen aan regionale piketten en opleiden en trainen

Omschrijving (toelichting)

Zowel in de voorbereidende fase als tijdens een ramp of crisis hebben we elkaar nodig. De gemeenten werken binnen de Veiligheidsregio en Bevolkingszorg al samen, maar is ook goed om met de directe buurgemeenten samenwerking te zoeken. Zo kan men elkaar ondersteunen en waar nodig vervangen wanneer er een ramp of crisis is in een gemeente. Wij stimuleren dat het eigen personeel ook deelneemt aan regionale piketten voor de rampenbestrijding en crisisbeheersing. Dat doen we door tijd beschikbaar te stellen om hiervoor te trainen, te oefenen en een (regionale) piketvergoeding aan te bieden. Wij trainen de sleutelfunctionarissen en medewerkers. Regionale trainingen worden aangeboden vanuit Bevolkingszorg. We bieden maatwerk aan door middel van in-company trainingen.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Vergroten bewustwording inwoners voor de eigen veiligheid

Omschrijving (toelichting)

We willen inwoners bewust maken van de verantwoordelijkheid voor hun eigen veiligheid. Dit doen we door het nemen van de volgende maatregelen:

- inzet van wijkbrandweer
- informatie op de website van de gemeente
- voorlichting op (basis) scholen
- informatie in lokale bladen
- promoten van lokale en regionale initiatieven.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

2.2.2 Brandveilig leven bevorderen

Het landelijke programma van de brandweer - brandveilig leven – heeft als doel om de activiteiten rond fysieke en sociale veiligheid van verschillende doelgroepen in hun eigen omgeving te verbeteren. Kwetsbare groepen, zoals (zelfstandige wonende) ouderen en personen met een beperking hebben in het bijzonder onze aandacht.

Maatregelen

Inzet van de wijkbrandweer

Omschrijving (toelichting)

De wijkbrandweer zal brandveilig leven bevorderen door samen te werken met de partijen die de meeste invloed hebben op de risicogroepen. De kennis en expertise van de brandweer kan via organisaties, die achter de voordeur van de kwetsbare groepen komen, worden overgebracht.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Verbinden van partijen

Omschrijving (toelichting)

Brandveiligheid is geen exclusief aandachtsgebied voor de brandweer. Het voorkomen en beperken van brand en het voorkomen van slachtoffers vraagt ook inspanning van anderen, namelijk burgers, woningcorporaties, zorginstanties en verzekeraars. Er zal verbinding worden gezocht en onderhouden met partners binnen en buiten de gemeente om gezamenlijk de inwoners, en in het bijzonder de senioren, bewust te maken van participatie in eigen veiligheid.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

2.2.3 Samenwerking tussen Veiligheidsregio's

We bieden ondersteuning aan de verregaande samenwerking en versterking van de Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek door de samenwerking met Veiligheidsregio Flevoland op basis van de samenwerkingsovereenkomst.

Maatregelen

Opstellen en aangaan samenwerkingsovereenkomst

Omschrijving (toelichting)

We bieden ondersteuning aan de samenwerking/fusie van de Veiligheidsregio's Flevoland en Gooi en Vechtstreek en de GGD-en. Daarmee wordt bijgedragen aan het verminderen van de kwetsbaarheid van de Veiligheidsregio en wordt de kwaliteit verder vergroot bij de uitvoering van de taken. De samenwerking met Flevoland geschiedt op basis van een samenwerkingsovereenkomst (SOK).

Omschrijving (label)

Begroting 2021

2.3 Sociale veiligheid

Doelstellingen

2.3.1 Effectieve aanpak van personen met ernstige veiligheidsproblemen

Het doel van een dergelijke persoonlijke aanpak is het verminderen van de overlast en het voorkomen van (nieuwe) strafbare feiten.

Maatregelen

Doorontwikkelen persoonsgerichte aanpak

Omschrijving (toelichting)

Sommige personen volharden in dit gedrag of 'groeien door', vaak in combinatie met gedrags- of psychische problemen, verward gedrag, verslaving of andere problematiek. Een integraal op de persoon toegesneden (mix van) interventie(s) is een succesvolle manier om deze personen aan te pakken. Wij werken aan de doorontwikkeling van de persoonsgerichte aanpak voor:

- personen die in aanraking geweest zijn met de politie;
- personen die overlast veroorzaken in de woonomgeving;
- personen met verward gedrag.

Hiervoor is de inzet en expertise van de beleidsterreinen zorg en veiligheid vereist. Bij de persoonsgerichte aanpak wordt nadrukkelijk de samenwerking gezocht met het team maatschappelijk zorg van de Uitvoeringsdienst Sociaal domein, de afdeling Mens en Omgeving, de politie en met zorgpartners.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Voorkomen en bestrijden van overlast in de woonomgeving

Omschrijving (toelichting)

Wij willen de overlast in de woonomgeving voorkomen en bestrijden. De woonomgeving moet een plek zijn waar iemand zich thuis, vrij en veilig voelt. Veiligheid in de buurt heeft invloed op het woongenot van bewoners, op de veiligheidsgevoelens, en op het vertrouwen in de samenleving, en de rol van de overheid daarin. Wij doen dit door:

- bespreken van signalen van woonoverlast in het lokaal overleg, met als doel vroegsignalering van kwetsbare situaties en huishoudens;
- integraal te werken aan de aanpak van woonoverlast;
- met betrekking tot huiselijk geweld bewaken we de kennis en kunde van eerste lijns-professionals en passen het Tijdelijk huisverbod toe;
- verder vormgeven van de Wet Aanpak Woonoverlast.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

2.3.2 Optimaliseren van het Zorg- en Veiligheidshuis

Het Zorg- en Veiligheidshuis wil zich regionaal verder optimaliseren en beter positioneren binnen het zorg- en veiligheidsdomein.

Maatregelen

Doorontwikkelen Zorg-en Veiligheidshuis

Omschrijving (toelichting)

De taken van het ZVHGV worden verder uitgebreid. De pilots MDA++ en Radicalisering en Extremisme worden sinds september 2019 door het ZVHGV uitgevoerd en sinds 2020 ook de pilot Mensenhandel en uitbuiting. Het ZVHGV gaat verder met de positionering als facilitator overleggen, kennis/expertisecentrum en adviesinstrument voor gemeenten.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

2.3.3 Verbeteren integrale aanpak (kwetsbare) jongeren

Wij willen voorkomen dat (kwetsbare) jongeren overlast veroorzaken, zich misdragen of (verder) in de criminaliteit verzeild raken.

Maatregelen

Verbeteren integrale aanpak van risicjongeren

Omschrijving (toelichting)

Wij gaan de integrale aanpak van risicjongeren verder ontwikkelen. Doel van de integrale aanpak is om de signalen van risicjongeren vroegtijdig op te pakken. Dit doen we door de samenwerking en informatie-uitwisseling met zowel interne als externe partijen te verbeteren.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Verminderen overlast jongeren

Omschrijving (toelichting)

Wij brengen in samenwerking met de politie, outreachend jeugdconsulent Gooise Meren, jongerenwerk Versa proactief in beeld waar jeugdoverlast speelt. Jongeren op straat worden proactief benaderd door de politie, Boa's, het jongerenwerk van Versa en de outreachende jeugdconsulent Gooise Meren. Door de jongeren te coachen in hun gedrag proberen wij overlast te verminderen. Bij aanhoudende overlast worden de dynamiek en personen binnen een jeugdgroep in kaart gebracht. Indien nodig wordt er handhavend opgetreden of worden gebiedsontzeggingen opgelegd. De werkzaamheden van outreachende jeugdconsulent van Gooise Meren, die de jongeren probeert door te geleiden naar onderwijs, arbeid en/of hulpverlening, zal ook dit jaar weer worden ingezet.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

2.3.4 Radicalisering en polarisatie

Wij willen samen met de ketenpartners inzetten op de (lokale) aanpak radicalisering en polarisatie.

Maatregelen

Inzetten op preventie, repressie en nazorg en deelnemen aan diverse overleggen

Omschrijving (toelichting)

In de lokale aanpak radicalisering en polarisatie staat een combinatie van preventie, repressie en nazorg centraal. De gemeente werkt samen met de ketenpartners uit het veiligheids- en Sociaal domein. In regionale overleggen wordt informatie gedeeld en afgestemd om signalen van radicalisering en polarisatie in een vroeg stadium met alle ketenzakelijke partners te delen en voortijdig op te kunnen handelen.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Opleiden en trainen van medewerkers

Omschrijving (toelichting)

In 2021 zetten wij de trainingen aan ketenpartners voort om inzicht te krijgen en te behouden in het proces van radicalisering en het herkennen en duiden van signalen.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

2.4 Handhaving

Doelstellingen

2.4.1 Verbeteren van de leefbaarheid en veiligheid

We willen dat de leefbaarheid en veiligheid in Gooise Meren optimaal is door toezicht te houden, te handhaven en met andere afdelingen, inwoners en organisaties samen te werken.

Maatregelen

Actief en informatie-gestuurd surveilleren

Omschrijving (toelichting)

De Boa's surveilleren actief op het naleven de APV regels. Dit betekent dat de Boa niet wacht op meldingen, maar te voet, per fiets of per auto op pad gaat om te surveilleren. Tijdens de surveillance kijkt hij of zij uit naar opvallende zaken op het gebied van leefbaarheid en veiligheid. Het doel van de surveillance hangt af van de prioriteiten en aandachtsgebieden op dat moment. Over alle meldingen en geconstateerde overtredingen wordt door de Boa een rapportage gemaakt. Zo zijn aandachtsgebieden snel in beeld. Dit noemen we informatie-gestuurd werken.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Handhaven en toezicht houden

Omschrijving (toelichting)

De Boa treedt op als er zaken zijn die niet goed zijn voor de veiligheid en leefbaarheid in Gooise Meren. Doel van dit optreden is de leefbaarheid of veiligheid op een bepaalde plek te herstellen. Afhankelijk van de geconstateerde overtreding wordt bepaald welke maatregel de Boa neemt. Dit kan zijn een ordegesprek, officiële waarschuwing of een proces-verbaal.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Surveillance voor aandachtsgebieden en overige gebieden

Omschrijving (toelichting)

Boa's houden toezicht in de gehele gemeente. Dit zijn de bewoonde gebieden maar ook de buitenruimte. Er zijn gebieden die extra aandacht krijgen (hotspots). Dit betekent dat ze hier vaker komen om te surveilleren. Dit betekent ook dat zij hierover extra informatie verzamelen en nauw samenwerken met andere organisaties om het gebied aan te pakken. Gebieden kunnen aandachtsgebieden zijn voor een of meerdere vormen van criminaliteit en overlast. Per jaargetijde, deel van de week of dagdeel kan de hoeveelheid aandacht die een gebied nodig heeft veranderen. Hierbij wordt ook samengewerkt met de politie.

Bij de avondsveillance leggen de jeugdboa's hun focus vooral op toezicht en handhaving op overlast van hangjeugd. De jeugdboa's werken hierin samen met de jongerenwerkers van Versa. Daarnaast letten de Boa's overdag en in de avonduren op de volgende in het surveillanceplan geformaliseerde speerpunten

- meldingen en incidenten
- ondermijnende criminaliteit

- toezicht bij parkeeroverlast
- toezicht bij evenementen en in de horeca
- controle Digitaal Opkopers Register

Omschrijving (label)

Begroting 2021

2.4.2 Toezicht en handhaving van de kwaliteit van de kinderopvang

We creëren met de GGD en de exploitanten van kinderdagverblijven een veilige omgeving voor jonge kinderen die naar de kinderopvang gaan. We hebben de registratie van de kinderdagverblijven goed op orde in het landelijk registratiesysteem kinderopvang (LRK).

Maatregelen

Registratie, Toezicht en Handhaving kinderopvang

Omschrijving (toelichting)

De GGD voert de inspecties/controles bij kinderdagverblijven uit in het kader van de Wet Kinderopvang. Indien er onrechtmatigheden worden geconstateerd dient de gemeente te handhaven. Hiertoe worden volgens het vastgestelde beleidskader verschillende stappen gezet. Meestal lukt het op voorhand om de onrechtmatigheden op te lossen voordat het protocol in werking moet worden gezet. Wij registreren alle nieuwe centra voor kinderopvang en verwerken de mutaties.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Beleidsindicatoren

Taakveld 1. Veiligheid

Nr.	Naam Indicator	Eenheid	Bron	Realisatie 2019 GM	Begroot 2021 Gooise Meren	Begroot 2021 Gemeenten 50.000 - 100.000 inwoners	Beschrijving	Toelichting
6.	Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar	Stichting Halt	34	34	135	Het aantal verwijzingen naar Halt, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar.	<p>Cijfers op basis van realisatie 2019.</p> <p>De Halt-straf is een interventie voor jongeren van 12 - 17 jaar. Zij komen na het plegen van een licht strafbaar feit onder bepaalde voorwaarden in aanmerking voor een Halt-straf.</p> <p>Jongeren komen bij Halt terecht via:</p> <ul style="list-style-type: none"> -De politie (soms na expliciete toestemming door het OM). - Een buitengewoon opsporingsambtenaar (BOA), of bijvoorbeeld een leerplichtambtenaar.
8.	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,2	2.2	2.1	Het aantal winkeldiefstallen	Cijfers op basis van realisatie 2019.

Nr.	Naam Indicator	Eenheid	Bron	Realisatie 2019 GM	Begroot 2021 Gooise Meren	Begroot 2021 Gemeenten 50.000 - 100.000 inwoners	Beschrijving	Toelichting
							per 1.000 inwoners.	
9.	Gewelds- en seksuele misdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,6	2,6	5	Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners.	Cijfers op basis van realisatie 2019. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
10.	Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,9	2,9	3,1	Diefstallen uit woning.	Cijfers op basis van realisatie 2019. Het aantal diefstallen uit de woning dat door de politie is geregistreerd.
11.	Vernielingen en misdrijven (tegen de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	4,8	4,8	5,2	Het aantal vernielingen en misdrijven, per 1.000 inwoners.	Cijfers op basis van realisatie 2019. Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn

Nr.	Naam Indicator	Eenheid	Bron	Realisatie 2019 GM	Begroot 2021 Gooise Meren	Begroot 2021 Gemeenten 50.000 - 100.000 inwoners	Beschrijving	Toelichting
								opruiming, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte

Taakveld 6. Sociaal Domein

Nr.	Naam Indicator	Eenheid	Bron	Realisatie 2019 GM	Begroot 2021 Gooise Meren	Begroot 2021 Gemeenten 50.000 - 100.000 inwoners	Beschrijving	Toelichting
22.	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	CBS- Jeugd Gemeentelijke monitor sociaal domein	0.2	0.2	0.3	Het percentage jongeren (12-23 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.	Cijfers op basis van realisatie 2019. Betreft jongeren tot 23 jaar. Het percentage jongeren van 12 tot 23 jaar met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-23 jaar). Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en

Nr.	Naam Indicator	Eenheid	Bron	Realisatie 2019 GM	Begroot 2021 Gooise Meren	Begroot 2021 Gemeenten 50.000 - 100.000 inwoners	Beschrijving	Toelichting
								<p>een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 22 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart. De begeleiding kan doorlopen tot de jongere 23 jaar wordt.</p>

Wat mag het kosten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 (na wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten						
605 Brandweer en rampen	4.876	5.296	5.321	5.333	5.414	5.409
606 Handhaving	3.626	1.764	721	718	717	717
Totaal Lasten	8.502	7.060	6.042	6.051	6.130	6.126
Baten						
605 Brandweer en rampen	-11	0	0	0	0	0
606 Handhaving	-53	-46	-52	-52	-52	-52
Totaal Baten	-64	-46	-52	-52	-52	-52
Resultaat voor bestemming	8.438	7.014	5.990	5.999	6.078	6.074
Resultaat na bestemming	8.438	7.014	5.990	5.999	6.078	6.074

Toelichting financiële verschillen

Toelichting verschillen begroting 2021 t.o.v. begroting 2020		
Onderdeel programma 2	Verschil (x € 1.000)	V/N (V= voordeel, N= nadeel)
<i>Doorbelasting:</i> Betreft doorbelastingskosten ambtelijk apparaat, nadere toelichting zie programma 9.	-64	N
<i>Brandweer en rampen:</i> Bijdrage veiligheidsregio is conform begroting 2021 van de Veiligheidsregio opgenomen	-133	N
<i>Handhaving:</i> Voor de bommenregeling is in 2021 niets begroot. Dit is afhankelijk van eventuele aanvragen. Deze regeling loopt budgettair neutraal, omdat deze via de algemene uitkering uit	1.023	V

het gemeentefonds wordt vergoed (geboekt in programma 9)		
<i>Brandweer en Rampen - Integraal Veiligheidsbeleid:</i> In 2020 was er eenmalig budget beschikbaar voor de pilot integrale beveiliging. De inkomsten zijn via de algemene uitkering uit het gemeentefonds ontvangen.	106	V
<i>Overige verschillen:</i> Diverse posten < € 70.000	92	V
Totaal	1.024	V

Investerings

De voorgenomen investering voor dit programma in 2020 bedraagt € 0,3 miljoen (Verbouwing brandweergarage Muiden). Voor deze voorgenomen investering wordt een separaat voorstel aan u voorgelegd. De bijbehorende kapitaallasten van deze voorgenomen investering zijn al in deze begroting verwerkt.

3. Programma Openbare Ruimte, Verkeer en Parkeren

Ambitie

In dit programma geven we aan wat we lokaal en in regionaal verband doen aan het verkeer, het parkeren en de openbare ruimte. We zorgen voor een goede bereikbaarheid van onze kernen met aandacht voor doorstroming van verkeer op onze hoofdwegen en voor veiligheid en leefbaarheid in de kernen. Goed en toekomstvast openbaar vervoer is een randvoorwaarde om de gemeente duurzaam in te richten en bovenal om zowel de binnenstad als belangrijke werk- en bezoekerslocaties bereikbaar en leefbaar te houden. Mogelijk heeft 'corona' gezorgd voor ander verplaatsingsgedrag of gaat dat nog doen. Met name het collectief (openbaar) vervoer lijkt de rekening gepresenteerd te krijgen. Studenten kunnen goed digitaal een college bijwonen en werknemers werken (deels)thuis. Het vermoeden dat dit voor een deel een permanent gegeven is, wordt breed gehoord. Minder reizigers in het OV betekent ook minder inkomsten voor vervoerders. Daarmee kan de kwaliteit van de dienstverlening onder druk komen. Wij streven er naar dit effect tot een minimum te beperken.

Parkeren draagt bij aan een gemeente waar het aangenaam wonen en verblijven is en waar het goed ondernemen is, en dat op een structureel duurzame manier. Voor zowel bezoekers als bewoners van Gooise Meren willen we dat het parkeren zo eenvoudig en klantvriendelijk mogelijk wordt georganiseerd.

Gooise Meren is een groene, duurzame gemeente met een rijke cultuurhistorie, ingeklemd in de drukte van de steden Utrecht, Amsterdam, Almere en Amersfoort. De kwaliteit van de leefomgeving is hoog, maar staat wel onder druk door overlast van wegen, verkeer, spoor en vliegtuigen. Het streven blijft om een kwalitatief hoogwaardig woon-, leef- en werkmilieu te realiseren waar inwoners, bedrijven en organisaties zich kunnen ontplooiën en zelf (mede) vormgeven aan hun eigen leefomgeving.

3.1 Bereikbare en veilige gemeente

Doelstellingen

3.1.1 Uitvoeren beleid voor verkeer, vervoer en parkeren

Ambities op gebied van verkeersveiligheid, fietsen en elektrisch rijden en vragen uit onze samenleving over knelpunten en laadpalen moeten in de komende jaren worden opgepakt en uitgerold.

Maatregelen

Realiseren oplaadpunten strategische locaties

Omschrijving (toelichting)

We gaan laadpalen plaatsen op grotere parkeerterreinen (meer dan acht parkeerplekken), op strategische locaties in de wijk en bij bestemmingslocaties (locaties waar veel mensen naar toe willen, bijvoorbeeld het Muiderslot). De bepaling van deze locaties gebeurt op basis van gedegen onderzoek en kengetallen. Hierbij houden wij rekening met verschillende ontwikkelingen, zoals snel-laden bij tankstations. Het plaatsen van deze laadpalen staat los van het plaatsen van laadpalen vanwege individuele aanvragen van inwoners. De huidige afhandeling van individuele aanvragen blijft gehandhaafd.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Uitvoeren Mobiliteitsplan via uitvoeringsprogramma

Omschrijving (toelichting)

Ruimtelijke- en technologische ontwikkelingen vragen het komend decennium om een actuele visie op Mobiliteit en Parkeren. Daarom is in 2020 het Mobiliteitsplan opgesteld. In het uitvoeringsprogramma van het Mobiliteitsplan is opgenomen welke knelpunten hoe en wanneer opgelost worden. Op basis van de ernst van elk knelpunt en de grootte van de benodigde ingreep worden ze geprioriteerd. Het uitvoeringsplan wordt elke 4 jaar, per raadsperiode, geactualiseerd.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

3.1.2 Verbeteren en opwaarderen fietsnetwerk

Eén samenhangend en hoogwaardig fietsroutenetwerk, waarop fietsers vlot tussen de stedelijke kernen en vanuit het stedelijke gebied de natuur in kunnen fietsen. Mét aandacht voor beleving, bewegwijzering, herkenbaarheid en veiligheid. Dat is de ambitie.

Maatregelen

Verbeteren fietsnetwerk

Omschrijving (toelichting)

Samen met de provincie Noord-Holland en de Regio Gooi en Vechtstreek is het plan opgesteld om te komen tot een hoogwaardig fietsroutenetwerk in de regio, waaronder meerdere routes door onze gemeente. De

routes worden nu verder uitgewerkt in tracé studies waarbij er ruimte blijft voor maatwerk. Voor de financiering van het fietsnetwerk zelf worden nog voorstellen uitgewerkt. De provincie subsidieert.

Gooise Meren zal de uitwerking van de regionale doorfietsroutes waar mogelijk integreren in bestaande projecten. Insteek is een netwerk van hoge kwaliteit. Ook wordt er gekeken met de regio naar het verbinden van de routes, bijvoorbeeld bij de knoop Crailo. Verder blijven we altijd op zoek naar mogelijkheden om knelpunten in het bestaande netwerk weg te nemen. Onderzoek of ontbrekende schakels aangelegd kunnen worden, maar ook kleine verbeteringen als het weghalen van palen in fietsroutes.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

3.1.3 Realiseren afname van het aantal verkeersongevallen

Ongevallen moeten voorkomen worden door de belangrijkste risico's in het verkeerssysteem proactief aan te pakken en niet alleen te sturen op het nemen van infrastructurele maatregelen op locaties waar ongevallen plaats vinden (ongevallen kunnen diverse oorzaken hebben).

Maatregelen

Organiseren Verkeersveiligheid

Omschrijving (toelichting)

Het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 beschrijft een nieuwe regionale risico gestuurde verkeersveiligheidsaanpak. Samen met de provincie Noord-Holland, met de gemeenten in de drie bestuurlijke regio's (NH-Noord, Haarlem-IJmond, Gooi en Vechtstreek) wordt ingezet op verkeersveiligheid. Afgelopen periode (vanaf 2019- heden) zijn de regionale overheden regelmatig bij elkaar gekomen om tot gedegen analyses van de belangrijkste verkeersveiligheidsrisico's te komen. Aan de hand van deze risicoanalyse moet eind 2020 een uitvoeringsagenda zijn opgesteld zodat de uitvoering in 2021 plaats kan vinden

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Ambassadeurs

Omschrijving (toelichting)

Vanuit het SPV 2030 zijn in heel Nederland regionale verkeersveiligheidsambassadeurs benoemd. Onze gemeente heeft de ambassadeur voor de regio Gooi en Vechtstreek geleverd. De ambassadeurs zetten zich actief in op verkeersveiligheid waarbij de regionale samenwerking en risico-gestuurde aanpak centraal staan. Om de doelstellingen vanuit het SPV 2030 te realiseren zijn er voor de ambassadeurs 3 subdoelstellingen geformuleerd:

1. Betere regionale samenwerking op verkeersveiligheid
2. Meer bestuurlijke prioriteit voor verkeersveiligheid
3. Maatschappelijke aandacht voor verkeersveiligheid

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Wegnemen Verkeersveiligheidsknelpunten

Omschrijving (toelichting)

De in kaart gebrachte risico's vragen om maatregelen, die opgenomen moeten worden in de uitvoeringsagenda voor 2021. Denk hierbij aan handhaving op bestaande regelgeving, het nemen van gedragsmaatregelen (educatie, communicatie of campagnes) en infrastructurele maatregelen voor wegen en fietspaden. Op basis van de ernst van de risico's worden deze maatregelen genomen en geprioriteerd. De huidige schoolzones worden op dit moment geëvalueerd.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

3.1.4 Waarborgen doorstroming op hoofdwegenstructuur

We zorgen voor een goede doorstroming op de wegen die daarvoor geschikt zijn, met tegelijkertijd aandacht voor te hard rijden. Waar nodig nemen we in de woonwijken (de 30 zones of woonerven) maatregelen om ongewenst doorgaand verkeer te voorkomen.

Maatregelen

Wegnemen knelpunten hoofdwegennetwerk

Omschrijving (toelichting)

We willen de knelpunten wegnemen op de hoofdwegenstructuur (gebiedsontsluitingswegen) om zo de doorstroming van het autoverkeer te blijven behouden. Hierbij moet er wel aandacht blijven voor overige weggebruikers als de fietser en de voetganger. In woonwijken met veel ongewenst doorgaand verkeer nemen we in afstemming met de bewoners en natuurlijk de hulpdiensten maatregelen tot het verminderen of voorkomen van dit verkeer. Te denken valt aan instellen van eenrichtingsverkeer of in de extreme gevallen een afsluiting van een hele straat. Beiden hebben tot doel dat doorgaand verkeer over de gebiedsontsluitingswegen rijdt en niet door de woonwijken, zoals o.a. Naarden-Vesting en Brediuskwartier in Bussum.

Onze verkeerslichten optimaliseren we zodanig dat de doorstroming gewaarborgd blijft voor alle stromen, inclusief fietsers en voetgangers. Wij zijn de mogelijkheden aan het onderzoeken om naast de al aangesloten verkeerslichten op de Struikheiweg ook de andere aan te sluiten op de verkeerscentrale van de provincie Noord-Holland. Dit geeft ons meer mogelijkheden om live bij te sturen en inzicht in eventuele storingen.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Invulling geven aan ambassadeurschap Verkeersveiligheid

We willen de knelpunten wegnemen op de hoofdwegenstructuur (gebiedsontsluitingswegen) om zo de doorstroming van het autoverkeer te blijven behouden. Hierbij moet er wel aandacht blijven voor overige weggebruikers als de fietser en de voetganger. In woonwijken met veel ongewenst doorgaand verkeer nemen we in afstemming met de bewoners en natuurlijk de hulpdiensten maatregelen tot het verminderen of voorkomen van dit verkeer. Te denken valt aan instellen van eenrichtingsverkeer of in de extreme gevallen een afsluiting van een hele straat. Beiden hebben tot doel dat doorgaand verkeer over de gebiedsontsluitingswegen rijdt en niet door de woonwijken, zoals o.a. Naarden-Vesting en Brediuskwartier in Bussum.

Onze verkeerslichten optimaliseren we zodanig dat de doorstroming gewaarborgd blijft voor alle stromen, inclusief fietsers en voetgangers. Wij zijn de mogelijkheden aan het onderzoeken om naast de al aangesloten verkeerslichten op de Struikheiweg ook de andere aan te sluiten op de verkeerscentrale van de provincie Noord-Holland. Dit geeft ons meer mogelijkheden om live bij te sturen en inzicht in eventuele storingen.

3.2 Openbaar vervoer

Doelstellingen

3.2.1 Verbeteren bereikbaarheid van de gemeente met het openbaar vervoer

Bereikbaar zijn met het openbaar vervoer betekent dat er voldoende haltes aanwezig zijn met voldoende voorzieningen. Verkeersveilige routes naar bushaltes of OV knooppunten stimuleren het OV gebruik.

Maatregelen

Voorziening bij haltes en routes op orde

Omschrijving (toelichting)

Voorzieningen bij haltes en routes op orde

Het gebruik van collectief (openbaar) vervoer is door corona afgenomen. Het moet nog blijken in welke mate dit effect permanent is. Door in ieder geval voorzieningen bij haltes en routes daar naar toe op orde te hebben, proberen wij het 'corona-effect' tot een minimum te beperken.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Uitbreiden fietsparkeergelegenheid bij OV knooppunten

Omschrijving (toelichting)

Om OV knooppunten aantrekkelijker te maken, is het belangrijk dat voor- en natransport goed gefaciliteerd wordt. Een belangrijk onderdeel daarvan is een goede en ruime stalling voor fietsen bij de knooppunten. Bij de belangrijkste knooppunten, de stations Naarden-Bussum en Bussum Zuid, gaan we het aantal fietsparkeerplaatsen uitbreiden. Daarnaast zijn uitbreidingen op de P+R Muiden gewenst.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Wegnemen knelpunten in loop- en fietsroutes van en naar OV knooppunten

Omschrijving (toelichting)

Verkeersveilige routes naar bushaltes of OV knooppunten stimuleren het OV gebruik. De routes voor de voetgangers en fietsers van en naar de OV knooppunten, vooral de beide treinstations, gaan we inventariseren op knelpunten. Te denken valt aan oversteken, gevaarlijke punten, etc. Eerdere inventarisaties van de Fietsersbond helpen. Daar waar dit op te lossen is met simpele ingrepen, doen we dat. Anders nemen we het mee in de lopende projecten in de komende jaren.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

3.2.2 Verbeteren bereikbaarheid van en binnen de regio met het openbaar vervoer

De MIRT studie oostkant Amsterdam geeft aan dat naast het bevorderen van fietsgebruik ook het bevorderen van het openbaar vervoer (OV) gebruik grote kansen biedt voor het bereikbaar houden van onze regio en gemeente. Wij onderschrijven dit en willen daarom de bereikbaarheid middels het OV verbeteren.

Maatregelen

Leveren van bijdragen aan vervolgproces MIRT

Omschrijving (toelichting)

Gooise Meren is actief deelnemer geweest in het MIRT-onderzoek (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport) naar de gewenste mobiliteitsstructuur aan de oostkant van Amsterdam. We maken ons hard voor het toekomstscenario dat verbetering van het openbaar vervoer voorop stelt en niet inzet op capaciteitsuitbreiding van de A1, behalve als wordt gekozen voor ondertunneling. Samenwerking met omliggende gemeenten is van groot belang.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

3.2.3 Wegnemen barrièrewerking spoorwegen

De huidige gelijkvloerse spoorwegovergangen (gelijkvloerse kruising van spoor en weg) zullen de komende jaren blijven. Tegelijkertijd wordt dagelijks overlast ervaren door wachtend verkeer voor de gesloten overwegbomen. Wij haken slim aan bij lopende projecten om deze overlast te minimaliseren.

Maatregelen

Onderzoeken knelpunten nabij spoorwegovergangen

Omschrijving (toelichting)

De drukke spoorlijn door Naarden en Bussum is een probleem voor de leefbaarheid, bereikbaarheid, doorstroming en veiligheid voor beide kernen. Mensen moeten steeds langer wachten bij de spoorwegovergangen en het blijft drukker worden op de Gooilijn. Gooise Meren zet in op een duurzame en betaalbare oplossing. Daarbij haken we aan bij diverse lopende projecten. Prioriteit ligt bij het verbeteren van de oversteekbaarheid voor fietsers en voetgangers door bijvoorbeeld brede opstelstroken voor de spoorwegovergang aan te leggen.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

3.3 Klantvriendelijk en eenvoudig parkeren in Gooise Meren

Doelstellingen

3.3.1 Met parkeervisie kwaliteit van wonen, werken en leven verbeteren

Parkeren draagt bij aan een gemeente waar het aangenaam wonen en verblijven is en waar het goed ondernemen is, en dat op een structureel duurzame manier. Voor zowel bezoekers als bewoners van Gooise Meren willen we dat het parkeren zo gastvrij, eenvoudig en klantvriendelijk mogelijk wordt georganiseerd. De afgelopen periode is een parkeervisie voor Gooise Meren opgesteld. Met de parkeervisie willen we de kwaliteit van wonen, werken en leveren in Gooise Meren verbeteren.

Maatregelen

Uitvoeren Parkeervisie met Uitvoeringsprogramma

Omschrijving (toelichting)

Eind 2020 wordt het Mobiliteitsplan (visie op Parkeren en Mobiliteit) en het Uitvoeringsprogramma aan de raad voorgelegd. Beoogd wordt in 2021 de eerste projecten uit het uitvoeringsprogramma op te starten.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

3.3.2 Verbeteren kwaliteit parkeergarages

De kwaliteit van de gemeentelijke parkeergarages in het centrum is onvoldoende en moet beter.

Maatregelen

Verhogen kwaliteit van de parkeergarages in het centrum van Bussum

3.3.3 Parkeerbeleid met aandacht voor lokale situaties

Op een aantal plaatsen waar veel geparkeerd wordt, is de parkeerdruk hoog. Dit is onder andere het geval in Muiden en bij station Bussum Zuid, met ongewenste situaties als gevolg. Door in de Parkeervisie op te nemen dat Gooise Meren oog heeft voor de plaatselijke situatie, kan bijvoorbeeld de aanleg van voldoende parkeercapaciteit op de juiste locatie worden geïnitieerd.

3.3.4 Moderniseren parkeerketen en reguleringswijze

Het doel is het moderniseren, automatiseren en verbeteren van de parkeerprocessen, apparatuur en diensten.

Maatregelen

Onderzoek doen naar andere reguleringsvormen

Omschrijving (toelichting)

Onderzoek moet uitwijzen welke reguleringsvormen passen bij de doelstellingen van Gooise Meren. Hierbij worden ook de effecten en mogelijkheden van digitalisering meegenomen. Op die wijze worden de klantvriendelijkheid en de dienstverlening verhoogd. In de visie op parkeren is hier aandacht aan besteed.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

3.3.5 Fietsparkeersituatie verbeteren

Met concrete maatregelen willen wij de situatie met betrekking tot fiets-parkeren rondom de stations Naarden-Bussum en Bussum Zuid verder verbeteren. Ook bij winkel(gebieden) willen het aantal fietsparkeerplaatsen ophogen. Hierbij is ook bijzondere aandacht voor de zogenoemde buitenmodelfietsen.

Maatregelen

Realiseren opvanglocatie weesfietsen

Omschrijving (toelichting)

Om te kunnen handhaven op fout geparkeerde- en weesfietsen rondom de stations en in de kernen van onze gemeente, is een permanente opslaglocatie gewenst. Op deze locatie moeten de verwijderde fietsen gestald kunnen worden. De eigenaar kan de fiets daar dan ophalen. Naar een locatie voor deze permanente opslag zal onderzoek worden gedaan. De huidige locatie op station Naarden-Bussum is komen te vervallen per 1 oktober 2019.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Uitbreiden aantal fietsparkeerplaatsen

Omschrijving (toelichting)

Het is wenselijk om fietsparkeercapaciteit rondom station Naarden-Bussum en Bussum Zuid uit te breiden. Binnen de plannen voor station Naarden Bussum wordt gerekend met een uitbreiding van 3000 naar 4500 fietsparkeerplekken.

Ook bij Bussum Zuid komen er extra fietsparkeerplaatsen bij. Daarnaast hebben wij ook aandacht voor de ontwikkelingen rond P+R Muiden.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

3.4 Leefbaarheid

Doelstellingen

3.4.1 Optimaliseren kwaliteit van de leefomgeving

Wij werken aan een leefbare woonomgeving die veilig voelt, beschikt over voldoende groen, naast schoon ook gezond is en die mogelijkheden biedt voor persoonlijke ontplooiing, zelfredzaamheid en ontspanning.

Maatregelen

Actieplan geluid

Omschrijving (toelichting)

We werken in 2021 aan het Actieplan Geluid. Een Actieplan Geluid is een verplichting vanuit de Europese Unie. Het plan omvat geluidsnormen voor lokale wegen en industrie en beschrijft de plannen van de lokale overheid om aan de normen tegemoet te komen, als er niet aan voldaan zou worden. We kijken naar normen voor geluid vanuit een breder leefbaarheidsperspectief. In een proces van co-creatie komen we tot verbeterplannen voor geluidsoverlast in het algemeen.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Actieplan leefbaarheid

Omschrijving (toelichting)

In 2020 is het Actieplan Leefbaarheid opgesteld. De uitvoering van het Actieplan Leefbaarheid vindt plaats in 2020 - 2022. In 2021 ligt het accent op de gemeentebrede thema's schone leefomgeving, (lokaal) verkeer/geluid, vergroening en biodiversiteit en Schiphol. Oogmerk daarbij is samen met inwoners stappen te zetten die leiden tot aanpak van rommel op straat, stappen om geluidsoverlast te verminderen, de luchtkwaliteit te meten, en een actieve bijdrage aan meer (gevarieerd) groen in de wijk. Wij vervolgen in 2021 de ontwikkeling van wijkplannen. Daartoe brengen wij de kwaliteit van de woon- en leefomgeving van de wijken en kernen in beeld en bepalen met inwoners aan welke opgaven samen gewerkt wordt.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Metten is weten

Omschrijving (toelichting)

In 2021 brengen we de opgave van de wijk in kaart. Daarbij kijken we naar opvallende kenmerken in de wijk. Om deze op het spoor te komen benutten we open data. We kijken voorts naar de leefbaarheidssituatie door gegevens van de wijk te koppelen aan landelijk normen en normen gebaseerd op ons beleid. Op die manier zien we zowel waarin een wijk afwijkt van andere vergelijkbare wijken als dat wij zicht krijgen op de mate waarin situaties in wijken niet voldoen aan landelijke- of door onszelf bepaalde normen. Metten is weten is een spoor uit het actieplan leefbaarheid.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Stimuleren van burgerinitiatief Zonnegeluidswal

Omschrijving (toelichting)

De gemeente steunt het burgerinitiatief Zonnegeluidswal bij het Naarderwoonbos en werkt samen met de initiatiefnemers om dit idee tot een succes te maken. Het initiatief behelst een geluidswal die als een oplossing dient voor de geluidsoverlast en zonnepanelen in kader van duurzaamheid.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Inhaken leefbaarheidsprogramma Noord-Holland

Omschrijving (toelichting)

De gemeente Gooise Meten gaat in gesprek met de provincie Noord-Holland om te bezien waar wij op kunnen inhaken op het project Leefbaarheid, met name op het gebied van burgermetingen van geur, luchtkwaliteit en geluid.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Veilig en toegankelijke openbare ruimte

3.4.2 In stand houden van een veilige en toegankelijke openbare ruimte

Leefbaarheid wordt vergroot door een veilig en toegankelijke openbare ruimte. We zorgen voor goed beheer van onze waardevolle voorzieningen zoals wegen, straatmeubilair, verlichting, verkeersvoorzieningen en bouwwerken. Alle openbare verhardingen, waarvan de gemeente wegbeheerder is, houden we schoon, heel en veilig. We voldoen aan het onderhoudsniveau voor verharding. We stellen strooizout beschikbaar voor gladheidsbestrijding door inwoners op stoepen. Ook wordt het Handboek Inrichting Openbare Ruimte naar Gooise Meren geactualiseerd en aangevuld met technologische ontwikkelingen.

We doen allemaal mee. De buitenruimte nodigt ertoe uit dat ook mensen met een beperking er gebruik van kunnen en willen maken. Daarom besteden we aandacht aan routing en bewegwijzering in de buitenruimte voor inwoners, bezoekers, recreanten en toeristen. Zie ook programma 1 Inclusie.

Maatregelen

Uitvoeren regulier onderhoud wegen

Omschrijving (toelichting)

Dagelijks worden er kleinschalige werkzaamheden verricht binnen het beheerareaal van de gemeente Gooise Meren. Het gaat hierbij om het herstellen van bijvoorbeeld trottoirtegels die door wortelgroei omhoog zijn gedrukt of het herstellen van oneffenheden in het straatwerk zodat er geen water meer op straat blijft staan. Veelal worden dit soort werkzaamheden uitgevoerd op basis van klachten zoals deze worden gemeld door de eigen dienst of door inwoners. Het gaat hierbij dus om het herstellen van lokale schades tot ongeveer 10 m² waarvan de omvang niet groot genoeg is om over te gaan tot grootschalig onderhoud. Het reguliere planmatige onderhoud van het areaal wegen wordt systematisch beheerd. Dit houdt in dat wij op basis van vastgestelde kwaliteitscriteria en reguliere inspecties vaststellen welke beheermaatregelen nodig zijn. Vanuit het oogpunt van aansprakelijkheid is dit ook noodzakelijk. In 2020 is er gestart met de voorbereidingen voor de uitvoering van werkzaamheden in en rondom de kernen Muiden en Muiderberg, de realisatie van deze werkzaamheden is in de 3e kwartaal gestart en loopt de komende jaren volgens planning door.

Omschrijving (label)
 Begroting 2021

Wat mag het kosten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 (na wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten						
607 Wegen en straatmeubilair	5.745	6.653	6.892	6.732	7.011	7.080
608 Verkeer	1.033	969	878	896	893	890
609 Parkeren	1.656	1.723	1.679	1.707	1.703	1.795
647 Samenkracht en burgerparticipatie	0	212	152	152	0	0
Totaal Lasten	8.435	9.558	9.602	9.487	9.607	9.765
Baten						
607 Wegen en straatmeubilair	-457	-292	-186	-186	-186	-186
608 Verkeer	-29	-21	-21	-21	-21	-21
609 Parkeren	-2.704	-2.515	-2.566	-2.566	-2.566	-2.566
Totaal Baten	-3.190	-2.828	-2.773	-2.773	-2.773	-2.773
Resultaat voor bestemming	5.244	6.730	6.829	6.715	6.834	6.992
Onttrekkingen						
607 Wegen en straatmeubilair	-219	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	5.025	6.730	6.829	6.715	6.834	6.992

Toelichting financiële verschillen

Toelichting verschillen begroting 2021 t.o.v. begroting 2020		
Onderdeel programma 3	Verschil (x € 1.000)	V/N (V= voordeel, N= nadeel)
<i>Doorbelastingen</i> Betreft doorbelastingskosten ambtelijk apparaat, nadere toelichting zie programma 9.	122	N
<i>Wegen en straatmeubilair</i> Conform de meerjarenbegroting 2020 is de dotatie	277	N

aan de voorziening onderhoud wegen in 2021 € 277k hoger dan in 2020. De geraamde baten en lasten voor het Aanpak zwerfvuil (per saldo neutraal) zijn in 2021 €112k lager. Middels voortgangsverslag in 2021 zullen deze budgetten geactualiseerd worden.		
<i>Verkeer</i> In 2020 zijn incidentele budgetten opgenomen voor het opstellen van een mobiliteitsplan en voor een inventarisatie van verkeersborden.	115	V
<i>Parkeren</i> In 2020 was incidenteel budget beschikbaar voor procesplan 'Digitalisering Parkeerorganisatie € 66k V.	66	V
<i>Samenkracht en burgerparticipatie</i> In 2020 was een incidenteel budget beschikbaar voor het Actieplan Leefbaarheid van € 60k V	60	V
<i>Overige verschillen</i> Diverse posten < € 70.000	59	V
Totaal	99	N

Investerings

Het totaal aan voorgenomen investeringen voor dit programma in 2021 bedraagt € 7,8 miljoen (Herinrichting (cultuurhistorische) wegen, Civiel technische Kunstwerken, Openbare Verlichting, Gebiedsontwikkeling en Parkeerautomaten. Met het vaststellen van de begroting worden voor de in de onderstaande tabel opgenomen investeringen kredieten gevoteerd. Voor de andere voorgenomen investeringen worden in 2021 separate voorstellen aan u voorgelegd. De bijbehorende kapitaallasten zijn al in deze begroting verwerkt.

Omschrijving	Investeringsbedrag * in €
Programma 3	
Hoofd fietsroute/busbaan Amsterdamse Straatweg	200.000

GOMM Muiden, Vesting Oost OV	44.501
GOMM Muiderberg, Buitendijke OV	61.042
OV Brediusweg	130.000
Vervangingsinvestering brug Hamerfort	75.000
Verder met de Vesting Muiden	50.000
Vorbereidingskrediet Tuindorp Keverdijk	200.000
Totaal	760.543

* Investeringsbedragen exclusief bijdragen van derden

4. Programma Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen, Economie en Toerisme

Ambitie

We streven naar een evenwichtige en duurzame ontwikkeling van de leefomgeving, geënt op de behoeften van inwoners. We zetten in op groei van de werkgelegenheid, duurzaam toerisme en een voldoende en passend woonaanbod. Kernbegrippen zijn: samenwerken, participatie, verder kijken (lange termijn) en breder kijken (integraal, samenhang). We gaan voor gedifferentieerde, duurzame en betaalbare woonruimte voor alle inkomensgroepen en huishoudens die toekomstbestendig en passend is. Hierbij willen we de kansen voor starters vergroten en de doorstroming stimuleren.

4.1 Veilig en duurzaam ingerichte omgeving

Doelstellingen

4.1.1 Klaar voor de omgevingswet

Met de Omgevingswet wordt het wettelijk kader voor verschillende aspecten van de fysieke leefomgeving vereenvoudigd. Doel van de Omgevingswet is het bereiken van een balans tussen: een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit bereiken en in stand houden.

Maatregelen

Vaststellen Omgevingsvisie en opstellen Omgevingsplan

Instellen van een Omgevingstafel

Omschrijving (toelichting)

In 2021 wordt gewerkt met Omgevingstafels. De Omgevingstafel wordt ingezet bij initiatieven, die een grote rol spelen bij de directe woonomgeving van omwonenden. Door naast interne en externe adviseurs ook te praten met (een vertegenwoordiging van) omwonenden wordt het project verrijkt.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Opstellen routekaart

Omschrijving (toelichting)

De routekaart voor de implementatie van de Omgevingswet bestaat uit de sporen: Omgevingsvisie, Omgevingsplan, Programma's en Implementatie (DSO, houding en gedrag, werkprocessen).

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Werken met proces vroegtijdige burgerparticipatie

Omschrijving (toelichting)

Binnen de Omgevingswet worden initiatiefnemers geacht zelf hun participatie vorm te geven. We stellen vast in welke projecten de gemeente samen met de initiatiefnemers de regie voert bij de participatie en in welke projecten de initiatiefnemer zelf de participatie verzorgt.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

4.1.2. Gebiedsontwikkeling met kwaliteit

Binnen Gooise Meren wordt veel ontwikkeld. Het betreft integrale gebiedsontwikkelingen met woningbouw en de herinrichting van de buitenruimte, of infrastructurele opgaven rondom wegen en spoor. Naast aandacht

voor de bouwopgave is het ook van belang dat de leefomgeving van de nieuwe situatie en de aansluiting op de bestaande leefomgeving duurzaam en veilig wordt ingericht.

Maatregelen

Onderzoeken projecten op PAS regelgeving

Omschrijving (toelichting)

Per project wordt bekeken of het project qua onderbouwing inzake stikstof uitsluitend op PAS regelgeving is gebaseerd of dat er al naar andere mogelijkheden is gekeken, bijvoorbeeld via de ADC toets. De ADC toets houdt in dat de gemeente onderbouwt dat er geen alternatieven zijn voor het betreffende project, dat er dwingende redenen zijn om het project uit te voeren en dat er compensatie plaatsvindt voor de schade aan de natuur.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Voorzien in een website over duurzaam bouwen en duurzaam verbouwen

Omschrijving (toelichting)

Een speciale website helpt inwoners, bedrijven en projectontwikkelaars bij het maken van duurzame keuzes bij (ver)bouw. De website www.duurzaam.gooisemeren.nl laat inspirerende voorbeelden zien op het gebied van klimaatadaptief bouwen, de energietransitie en circulair bouwen. Ook is er aandacht voor biodiversiteit en natuur-inclusief bouwen. Voor projectontwikkelaars is een speciaal onderdeel beschikbaar om hen te helpen bij de toepassing van duurzame keuzes die wij graag minimaal zien. Vanzelfsprekend worden de ontwikkelaars uitgedaagd om de meest duurzame keuzes te maken. In het duurzaamheidsprogramma nemen we een paragraaf op voor natuur-inclusieve ontwikkeling. We stimuleren bewoners en ontwikkelaars bij bouwaanvragen om gebouwbewonende diersoorten mee te nemen in de planvorming (onderdeel van Duurzaam ontwikkelen).

Omschrijving (label)

Begroting 2021

4.1.3 Verbeterslag projectmatig werken en uitvoeren ruimtelijke projecten

We managen onze eigen projecten en die van derden met aandacht voor planning, financiën, communicatie, participatie en risico's

Maatregelen

Projectmatig werken

Omschrijving (toelichting)

We managen onze eigen projecten en die van derden met aandacht voor de beheersmaatregelen. Voor de complexere projecten en programma's en de inbedding wordt in de bedrijfsvoering een verbeterslag gemaakt. Hiermee is ook invulling gegeven aan één van de aanbevelingen van uit het rekenkamerrapport 'Sturing op grote projecten'. Concreet gaat dit over de onderwerpen: 1. projectcontrol, 2. informatie, participatie en communicatie, 3. raming en doorbelasting en 4. kruisbestuiving en innovatie.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Participatie en communicatie

Omschrijving (toelichting)

We zorgen dat de adviesorganen aangehaakt zijn bij alle ruimtelijke ontwikkelingen. Het convenant Adviestraject Adviesorganen is onderdeel van de processen. De tool vroegtijdige burgerparticipatie wordt ingezet bij de ruimtelijke projecten.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Uitvoering projecten

Omschrijving (toelichting)

Hieronder zijn enkele projecten opgenomen, die in voorbereiding en uitvoering zijn. Enkele van deze projecten zijn ook in het projectenboek opgenomen, dat met het tweede voortgangsverslag naar de raad wordt gestuurd.

1. Achterlaatlocaties Emmaschool

Na het zomerreces van 2019 is gestart met de opdrachtformulering voor de ontwikkeling van de achterlaatlocaties van de Emmaschool aan de Fortlaan en de Slochterenlaan te Bussum. Ook het naastgelegen gasfabriek terrein maakt onderdeel uit van het plangebied. Uitgangspunt is de beide locaties tegelijk als één project tot ontwikkeling te brengen en geen onderdeel te laten zijn van de op te stellen gebiedsvisie voor het stationsgebied. De klankbordgroep burgerparticipatie heeft aangegeven om in het kader van democratische vernieuwing nauw betrokken te willen worden bij (de totstandkoming van) het proces van deze gebiedsontwikkeling.

2. Bendsdorp

Als gevolg van het faillissement van de aannemer zijn onderdelen van het project vertraagd. Ondanks het faillissement is de kwaliteit van het gebied overeind gebleven. Het project Bendsdorp wordt in 2020 alsnog volledig opgeleverd. Nog niet alle commerciële ruimtes en ruimtes voor cultureel/maatschappelijke functies zijn ingevuld. Waar mogelijk werken wij mee aan alternatieve invullingen die passen bij de ambitie van het project.

3. BOR-gronden

Het Stedenbouwkundig Programma van Eisen (SPvE) is op 10 juni 2020 door de gemeenteraad vastgesteld. Na de vaststelling van het SPvE is gestart met het maken van het stedenbouwkundig ontwerp. Dat vormt de basis voor het beeldkwaliteitsplan en (ontwerp) bestemmingsplan. Het streven is voor eind 2020 deze documenten ter inzage te leggen. Na vaststelling van het SPvE wordt parallel gestart met het opstellen van de anterieure overeenkomst, de economische onderbouwing van het bestemmingsplan. Inzet is hierin dekking te verkrijgen voor de gemeentelijke plankosten en bovenwijkse plankosten.

4. Brandweerkazerne Muiden

In april 2019 is de visie 'Landschappelijke en stedenbouwkundige visie Muiden Zuidwest' door de raad vastgesteld. Met de betrokken partijen zijn vervolgens afspraken gemaakt. Er is ook een ontwerpbestemmingsplan gemaakt om de brandweerkazerne naast P1 mogelijk te maken, deze ligt momenteel ter inzage. Het ontwerp voor de kazerne gaat van start. Besluitvorming door de raad vindt plaats in het kader van het bestemmingsplan en bij de votering voor de uitvoeringskosten van het plan.

5. Bredius

In mei 2019 is stedenbouwkundige opzet van de Bredius door de raad goedgekeurd met een programma van 90 woningen waarvan een groot deel sociaal. Het bestemmingsplan wordt hiervoor herzien en deze procedure loopt door in 2021. Intussen worden de nog te ontwikkelen projectonderdelen verder uitgewerkt. Zo zal de aanbesteding voor de sporthal afgerond worden en begonnen met de ontwikkeling ervan in 2021. Vanaf het najaar van 2020 wordt een aanvraag voorbereid voor het onderdeel met de woningen. In 2021 hopen we te

gunnen. Er is eerder al een marktconsultatie gehouden om met behulp van marktpartijen te komen tot een succesvolle uitvraag. Het is nog niet duidelijk welke partijen precies meedoen.

6. Crailo

Eind 2017 zijn de gronden van Crailo aangekocht door de gemeenten Hilversum, Laren en Gooise Meren. De GEM Crailo B.V. is op 1 mei 2018 opgericht om de Gebiedsontwikkeling uit te voeren. In 2019 zijn een uitgangspuntennotitie en een notitie reikwijdte en detailniveau opgesteld en ter inzage gelegd. Daarnaast is een stedenbouwkundig plan voor Crailo opgesteld dat op 4 maart 2020 is vastgesteld door de raden van Laren, Hilversum en Gooise Meren. Dit jaar is er door de GEM Crailo in nauw overleg met de drie gemeenten hard gewerkt aan een ontwerp bestemmingsplan verbrede reikwijdte. Dit bestemmingsplan kan in het najaar 2020 worden vrijgegeven voor zienswijzen en zal in het eerste kwartaal van 2021 worden voorgelegd aan de drie gemeenteraden. Verder wordt in 2020 en 2021 een aantal van de bestaande opstallen van het voormalig defensie terrein circulair gesloopt.

7. De Krijgsman

In 2021 worden, volgens de huidige planning, ongeveer 150 woningen gerealiseerd. Het eerste deelgebied is in beheer genomen door de gemeente. Voor de Krijgsman wordt jaarlijks een werkplan opgesteld en een meerjarenbegroting gemaakt. Dit geeft inzicht in de kosten/opbrengsten verbonden aan de inzet.

8. De Veldweg

Na het zomerreces van 2019 is gestart met de opdrachtformulering voor de ontwikkeling van de Veldweg locatie. Deze locatie is eigendom van de gemeente Gooise Meren en op dit moment in gebruik als parkeerterrein in het centrum van Bussum. De ambitie is de locatie te ontwikkelen ten behoeve van woningbouw in combinatie met openbare parkeervoorzieningen. In 2020 wordt uw raad gevraagd de kaders vast te stellen voor de ontwikkeling van de Veldweg locatie, waarna een aanbestedingstraject kan worden doorlopen.

9. De Vonk

We kiezen in principe voor het behoud en opknappen van de Vonk, tenzij zou blijken dat dit gebouw moet wijken ten behoeve van een goede verkeersafwikkeling bij de spoorwegovergang en/of het verdiept spoor. Het gebouw blijft onderdeel van onze strategische vastgoedportefeuille.

10. Gemeentehuizen

Waar nu nog de gemeentehuizen van Naarden en Muiden stonden, komen woningen. In Naarden is de bouw van de woningen, 5 middelduur, 16 duur, volop aan de gang. Een zorgvuldig samen met omwonenden voorbereid bouwproces in de nauwe straten van de vesting. De uitvoering wordt dan ook nauwlettend gevolgd. Voor Muiden is op 20 mei 2020 het bestemmingsplan door de gemeenteraad vastgesteld. Eind juli is beroep ingesteld tegen het bestemmingsplan en een voorlopige voorzieningen aangevraagd. Afhankelijk van de uitspraak op de voorlopige voorziening moet de uitspraak op de bodemzaak worden afgewacht alvorens met de werkzaamheden te kunnen starten. Het plan behelst de bouw van de 40 sociale huurwoningen en een huiskamer voor de buurt.

11. Keverdijk

Begin 2020 start de bouw van het nieuwe multifunctioneel centrum (MFC) Keverdijk. Het gebouw wordt eind 2020 opgeleverd en in gebruik genomen door de partijen uit de gezondheidszorg, Versa Welzijn, wijkcentrum De Schakel en de bibliotheek Gooi- en Meer. Hierna wordt de resterende oude bebouwing gesloopt en kan in 2021 ook de woningbouw starten. Er worden 57 sociale huurwoningen gerealiseerd door Dudok Wonen. Ook de bouw van de nieuwe moskee kan van start in 2021. Aan het project is een intensief participatieproces voorafgegaan. In 2022 is het project helemaal afgerond.

12. Mariënborg

Mariënborg aan de Brinklaan 82 te Bussum is al geruime tijd niet meer in gebruik als pensionaat. Het gemeentelijk monumentale pand is gedurende 2018 leeg komen te staan. Op dit moment wordt het pand anti-kraak bewoond en gebruikt, in afwachting van de definitieve transformatie van het pand naar woningen en publiek aantrekkende functies. Afhankelijk van de planning van de eigenaar van het pensionaat, Slokker Vastgoed BV, zijn de plannen voor een duurzame herontwikkeling van Mariënborg eind 2019 klaar. De plannen zijn een reactie op het door de gemeenteraad van Bussum vastgestelde ambitiesdocument voor de ontwikkellocatie uit 2013 en het beleid van de gemeente Gooise Meren sinds 2016. De raad wordt in 2020 betrokken bij de instemming met de plannen. Na instemming volgt in 2020 het sluiten van de benodigde

overeenkomsten met de ontwikkelende partij en het faciliteren van de procedure om te komen tot een nieuw bestemmingsplan. Het bestemmingsplan wordt vervolgens aan de raad ter vaststelling aangeboden.

13. Naarden buiten de Vesting

In 2020 is gekozen voor het afschalen van dit programma. In 2021 werken we, samen met de convenantpartners en belanghebbenden, aan de twee overgebleven projecten: Optimalisatie van de Naardertrekvaart en de historische havenkom te Naarden.

14. Stationsomgeving Naarden-Bussum

De sporen zijn verwijderd en de overwegen zijn in augustus 2019 aangepast. Ook de verbouwing van station Naarden Bussum is in uitvoering. Er is in juli 2019 een Intentieovereenkomst (IOK) met NS en ProRail aangegaan om de inrichting van de westzijde van het station Naarden Bussum zo spoedig mogelijk te realiseren. In 2020 realiseert NS de nieuwe Pen R locatie, legt ProRail de nieuwe fiets-voorzieningen aan de westzijde aan en realiseert ook de Westelijke entree naar het station. Aansluitend realiseren wij als gemeente de herinrichting van de Slochterenlaan (naar verwachting medio 2021). Aan de oostzijde wordt in 2020 verder gewerkt aan de uitwerking van de plannen voor het realiseren van extra fietsparkeerplekken en de transformatie/herontwikkeling van de voormalige KIA garage. De planning hiervan is afhankelijk van bestuurlijke besluitvorming.

15. Stork locatie

Beide scholen in deze ontwikkeling zijn inmiddels gereed en in gebruik genomen. Uni-locatie Godelindeschool oktober 2018, Wellant college na de zomervakantie 2019. In maart 2020 is de sloop van het oude Wellant voltooid. Op 23 januari zijn de te bouwen 42 woningen in het dure segment in de verkoop gegaan. Medio juli was de vereiste 70% behaald en de omgevingsvergunning onherroepelijk. In november is de bouw van start gegaan en heeft de nabetaling plaatsgevonden. Het bouwrijp maken was voor de zomer 2020 gereed. De Alliantie heeft Latei aangetrokken voor de ontwikkeling van de woningen en de inrichting van het openbaar gebied. Wij begeleiden het proces en zien toe op de naleving van de gemaakte afspraken met externe partijen. De inrichting van het speelveld gaat samen met de kinderen uit de buurt en de nieuwe kinderen die er komen wonen tot stand komen.

16. Gebiedsontwikkeling rondom Naarderheem in Naarden

Vivium/Naarderheem heeft in februari 2020 aangekondigd te starten met het maken van plannen voor het realiseren van de hernieuwbouw van het zorgcentrum voor 216 cliënten en de realisatie van huisvesting voor het Bestuursbureau van Vivium voor ca. 110 werknemers. Hiervoor is medewerking vanuit de gemeente noodzakelijk om deze ontwikkeling RO juridisch technisch uit te kunnen voeren. Uitgangspunt voor deze ontwikkeling zijn de visie en Beeldkwaliteitsplan Amersfoortsestraatweg. Doordat een deel van het kavel resteert, gaan Vivium en de gemeente gezamenlijk de koppelkansen onderzoeken. Afpellen wat zou moeten, wat willen we aanpakken en wat kunnen we aanpakken. De raad heeft hiervoor budget ter beschikking gesteld. De verwachting is dat 70% van dit budget in 2020 wordt gebruikt en het restant pas in 2021 besteed zal gaan worden.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

4.2 (Duurzame) economische ontwikkeling

Doelstellingen

4.2.1 Meer vitale wijken en kernen

De gemeente wil samen met bewoners een buurt of wijk maken. Vitaliteit van de wijken is wezenlijk voor het succes van Gooise Meren.

Maatregelen

Doorontwikkelen Centrummanagement

Omschrijving (toelichting)

We blijven ons doorlopend inzetten in de bestaande centrummanagement overleggen in de verschillende kernen. Centrummanagement is een middel om de samenwerking tussen gemeente en partijen die nauw betrokken zijn bij ontwikkelingen in met name economische centra te versterken.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Oprichten Gemeentebrede Marketingorganisatie

Omschrijving (toelichting)

In het voorjaar van 2020 is de raad geïnformeerd over de nieuwe gemeentebrede marketingorganisatie. Na verdiepend onderzoek naar het draagvlak, is in het najaar 2020 besloten om over te gaan op oprichting van deze organisatie. In 2021 geven we samen met de marketingorganisatie vorm aan de doelstellingen op het gebied van vitale kernen.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Centrumplan Bussum

Omschrijving (toelichting)

De herijkte Gebiedsvisie en het Centrumplan Bussum vormen de basis voor het Gebiedsprogramma Bussum Centrum. In dit programma worden alle acties voor de korte, middellange en lange termijn opgenomen. Daarnaast werken we aan de doorontwikkeling van het Centrummanagement Bussum.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Gemeente ondersteunt ondernemers

Omschrijving (toelichting)

Wanneer een samenleving deels tot stilstand komt, zijn de economische gevolgen groot. Bedrijven kunnen tot (tijdelijke) sluiting overgaan en werknemers gaan verplicht thuiswerken. Van de ene dag op de andere drogen inkomstenbronnen op, komen banen in gevaar, stoppen mensen met geld uitgeven uit angst voor slechtere tijden en krijgen daardoor nog meer bedrijven het moeilijk. Deze vicieuze economische cirkel willen we als overheid zo veel mogelijk voorkomen. Daarom zijn er naast de maatregelen op rijksniveau door Gooise Meren

maatregelen getroffen om bedrijven zo veel mogelijk te ondersteunen om zodoende werkgelegenheid te behouden. In 2021 kijken we wederom wat nodig is en spelen daar op in binnen de mogelijkheden die er zijn.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

4.2.2 Werken aan meer werkplekken

We willen dat werklocaties - en daarmee de werkgelegenheid - in Gooise Meren behouden blijven en waar mogelijk worden uitgebreid.

Maatregelen

Regionale aandacht houden voor schuifruimte

Omschrijving (toelichting)

Op zowel bestaande als op nieuwe ontwikkellocaties hebben we aandacht voor schuifruimte van bedrijven. Schuifruimte dient als instrument om de herstructurering op bestaande bedrijventerreinen mogelijk te maken. Invulling van de schuifruimte zal plaatsvinden door verplaatsing van bedrijvigheid van bestaande bedrijventerreinen naar de nieuw te realiseren locatie(s).

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Uitvoering geven aan Regionale detailhandelsvisie

Omschrijving (toelichting)

Samen met de regio geven we uitvoering aan de regionale detailhandelsvisie.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Uitvoering geven aan het Werkplan Werklandschappen

Omschrijving (toelichting)

We geven samen met de regio uitvoering aan het Werkplan Werklandschappen. Dit plan richt zich op het versterken van het vestigingsklimaat op zowel de formele als informele werklocaties, met als doel het mogelijke maken van economische groei en groei van werkgelegenheid.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Onderzoek Toekomstbestendigheid Bedrijventerreinen

Omschrijving (toelichting)

We onderzoeken de toekomstbestendigheid van de bedrijventerreinen in Gooise Meren. De resultaten van dit onderzoek zullen ook als input dienen voor de Omgevingsplan.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

4.2.3 Verbeteren dienstverlening aan ondernemers

We zetten ons in voor het verbeteren van de dienstverlening aan ondernemers, waardoor Gooise Meren een aantrekkelijke vestigingsgemeente blijft.

Maatregelen

Pro-actief accountmanagement

Omschrijving (toelichting)

De accountmanager ondernemers houdt doorlopend pro-actief contact met bedrijven, de bedrijvenfederatie en ondernemersvertegenwoordigers. Hierdoor hebben we een goed beeld van de dynamiek binnen ons bedrijfsleven.

Op basis van de behoefte van ondernemers wordt doorlopend de digitale dienstverlening verbeterd. Daarnaast is in 2020 onderzocht of er mogelijkheden zijn voor een fysiek ondernemershuis of loket in Gooise Meren. Aan de uitkomsten van dat onderzoek wordt in 2021 vorm gegeven, om daarmee onze dienstverlening aan ondernemers nog zichtbaarder te maken en te kunnen verbreden.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

4.2.4 Impuls geven aan (water)recreatie en toerisme aan de kust

Door de in de Visie Aan de Gooise Kust benoemde kansen te benutten, geeft Gooise Meren een impuls aan (water)recreatie en toerisme aan de kust, aan de hand van de versterking en ontwikkeling van de unieke combinatie van water, natuur en cultureel erfgoed

Maatregelen

Opstellen ligplaatsenverordening

Omschrijving (toelichting)

Op basis van de visie "Aan de Gooise Kust" stellen we voor Gooise Meren een ligplaatsenverordening op. Deze verordening biedt een toetsingskader voor de uitgifte van ligplaatsvergunningen.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Opstellen uitvoeringsprogramma Havens van Muiden

Omschrijving (toelichting)

Volgend uit de Visie Aan de Gooise Kust wordt gestart met het opstellen van het Uitvoeringsprogramma herinrichting Havens van Muiden. Samen met de betrokken stakeholders uit Muiden wordt dit Uitvoeringsprogramma vormgegeven, zodat urgente kansen in het havengebied kunnen worden opgepakt en de waterrecreatie in Muiden een impuls krijgt.

Omschrijving (label)
Begroting 2021

4.2.5 Bevorderen Recreatie en Toerisme

We zorgen dat we aantrekkelijk zijn en blijven voor bezoekers, recreanten en toeristen. We streven daarbij naar het behouden en versterken van onze kwaliteiten op het gebied van natuur, cultuur en erfgoed.

Maatregelen

Samen met de regio toerisme en recreatie bevorderen

Omschrijving (toelichting)

Vanuit het regionale programma CERT (Cultuur, Erfgoed, Recreatie, Toerisme) wordt vanuit de regionale culturele identiteit gewerkt aan de bevordering van toerisme en recreatie.

Omschrijving (label)
Begroting 2021

Verbeteren van de bereikbaarheid

Omschrijving (toelichting)

We werken mee aan het verbeteren van de parkeervoorzieningen buiten de vesting Muiden en werken samen met de Regio, provincie en de vervoerspartners aan de OV bereikbaarheid van Muiden.

Omschrijving (label)
Begroting 2021

Activiteiten gemeentebrede marketingorganisatie

Omschrijving (toelichting)

De gemeentebrede marketingorganisatie zal zich ook op toeristisch gebied inzetten door het opzetten van een digitaal platform dat de bezoekers aan Gooise Meren informeert over de kernen. Maar ook door het bedenken van nieuwe aantrekkelijke evenementenconcepten, het ondersteunen van bestaande evenementen en het opzetten en onderhouden van een groot vrijwilligersnetwerk.

Omschrijving (label)
Begroting 2021

4.3 Goed wonen in Gooise Meren

Doelstellingen

4.3.1 Passend (meer en beter) woningaanbod

Gooise Meren is een gemeente die een aantrekkelijke plek is om te wonen en te leven. We willen dit ook graag voor toekomstige generaties behouden met aandacht voor de huisvesting van bijzondere doelgroepen en duurzaamheid als uitgangspunt. Dit vraagt van ons dat we continue werken aan de beschikbaarheid van passende en betaalbare woonruimte voor alle inkomensgroepen en huishoudentypen in Gooise Meren.

Maatregelen

Bijdragen aan de verduurzaming van ons woningvoorraad

Omschrijving (toelichting)

Dit doen we door:

- Het aardgasloos bouwen van alle nieuwbouw sociale huurwoningen.
- Het realiseren van aardgasvrije wijken in samenwerking met onze regionale partners vanuit de Regionale Energie Strategie.
- Continueren en intensiveren van de ondersteuning van de buurtgerichte aanpak voor het verduurzamen van particuliere woningen. Hierbij werken we samen met onze partners binnen Samen Sneller Duurzaam zoals WattNu en georganiseerde bewonersnetwerken in de wijken.
- Duurzaamheidsleningen verstrekken die particuliere woningeigenaren kunnen gebruiken om hun woning te verduurzamen.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Doorstroming, minder druk op de (sociale) woningmarkt en vergroten kansen voor starters

Omschrijving (toelichting)

Dit doen we door:

- Betreffende inwoners van Gooise Meren een starterslening aanbieden voor de aankoop van de eerste woning in de gemeente.
- Afspraken maken met corporaties over 1^e toewijzing bij nieuwbouw van sociale huur om doorstroming te stimuleren.
- Prestatieafspraken maken met corporaties over liberalisatie t.b.v. middenhuur en toewijzing sociale koopproducten.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Voldoende en gedifferentieerd woonaanbod en een toekomstbestendige woonvoorraad

Omschrijving (toelichting)

Dit doen we door:

- Een verdeling van minimaal 1/3 betaalbare en 1/3 middensegment in nieuwbouwprojecten.
- Prestatieafspraken met corporaties monitoren en evalueren over onder andere aantal sociale huurwoningen en ontwikkeling woningvoorraad.
- Inzet voor meer sociale en middeldure huurwoningen.
- Introductie van een lening voor woningbezitters die hun woning willen aanpassen met het oog op langer zelfstandig thuis wonen.
- Oprichten taskforce woningbouwlocaties samen met de corporaties om hiermee de afspraken in de productieafspraken invulling te geven.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Opstellen doelgroepenverordening

Omschrijving (toelichting)

De woningmarkt in Gooise Meren staat onder druk. Bovendien is het aantal ontwikkellocaties in gemeentelijk bezit beperkt. In deze omstandigheden is het niet altijd vanzelfsprekend dat er voldoende woningen worden gerealiseerd in het betaalbare en middensegment. Hierop willen we meer regie voeren. Een van de manieren is het gebruik maken van de wettelijke mogelijkheid (Besluit ruimtelijke ordening) tot het vastleggen van percentages van bepaalde woningbouwcategorieën (sociale huur, middensegment) in nieuw vast te stellen bestemmingsplannen. In 2021 stellen we een doelgroepenverordening op. Door middel van de doelgroepenverordening kan er gebruik gemaakt worden aan het vastleggen van percentages van bepaalde wooncategorieën in bestemmingsplannen.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

4.3.2 Wonen met zorg

We brengen wonen en zorg dichterbij elkaar. De vraag naar passende woonruimte, met allerlei varianten van ambulante zorg en ondersteuning, is toegenomen en is er een tekort. Inwoners blijven, als ze ouder worden, langer zelfstandig thuis wonen dan vroeger. Ook zijn er meer kwetsbare inwoners die na een begeleidingstraject, in bijvoorbeeld een instelling voor beschermd wonen of een pleeggezin, zelfstandig willen en kunnen wonen.

Maatregelen

Ontwikkelen visie op het gebied van wonen en zorg

Omschrijving (toelichting)

In 2021 ontwikkelen we een visie op het gebied van wonen en zorg. Hiervoor voeren we een haalbaarheidsstudie innovatie woonzorg-initiatieven uit voor inzicht in woon- en begeleidingsbehoeften van mensen die langer zelfstandig willen wonen en van kwetsbare groepen. De inzet van de visie wonen en zorg is meer geschikte woonvormen in combinatie met passende ondersteuning.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Samenwerking vierhoek corporaties - gemeente - inwoners - zorgaanbieders

Omschrijving (toelichting)

We werken samen met de regio aan een optimale samenwerking in de vierhoek corporaties – gemeente – inwoners – zorgaanbieders op het gebied van kwetsbare inwoners. Dat gebeurt nu al, maar zal door het ontwikkelen van de visie wonen met zorg kan dit meer richting krijgen. Afgewogen beleid is van belang om inwoners te ondersteunen bij het langer thuis blijven wonen en kaders te bieden voor nieuwe woon-zorg initiatieven.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

4.3.3 Huisvesting statushouders

De gemeenten moeten zorgen dat mensen met een verblijfsvergunning (vergunninghouders) woonruimte krijgen

Maatregelen

Uitvoeren taakstelling

Omschrijving (toelichting)

In 2019 had Gooise Meren een taakstelling om 42 personen te huisvesten, aan het eind van 2019 is deze groep voorzien van huisvesting. De taakstelling in 2020 is op 40 vastgesteld. Wij verwachten dat de woningcorporaties ook in 2020 weer in staat zijn om voldoende woningen beschikbaar te stellen.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

4.3.4 Bieden compensatieregeling

De gemeente streeft naar een goede spreiding van de betaalbare woningvoorraad over wijken en buurten. Bij de nieuwbouw willen we meer regie voeren op de realisatie van betaalbare woningen.

Maatregelen

Toepassen en monitoren compensatieregeling

Omschrijving (toelichting)

Toepassen en monitoring van een compensatieregeling op alle nieuwe en zachte woningbouwplannen met drie of meer woningen en waarbij een afwijking op of aanpassing van het vigerende bestemmingsplan nodig, waarbij wordt uitgegaan van een verdeling van 1/3 betaalbaar, 1/3 middelduur en 1/3 duur.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

4.4 Gemeentelijk vastgoed

Doelstellingen

4.4.1 Doelmatige inzet maatschappelijk vastgoed

Wij willen ons vastgoed optimaal en effectief inzetten als middel om (maatschappelijke) doelen te realiseren.

Maatregelen

Onderzoek naar bezettingsgraad

Omschrijving (toelichting)

Het onderzoek naar (partitiële) leegstand en bundeling van functies wordt voortgezet. Het makelen van huisvestingsvragen en -aanbod wordt een continu proces

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Ontwikkelen vastgoedregistratie en -managementsysteem

Omschrijving (toelichting)

In 2021 wordt het vastgoed registratie en managementsysteem ontwikkeld vanuit een integrale visie op het gebruik door de hele organisatie. Bij de aanschaf van het vastgoedregistratie en -managementsysteem wordt gezocht naar software die door meerdere afdelingen gebruikt kan worden, om zo te komen tot integrale managementinformatie over onze portefeuille.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Panden en gronden afgestoten

Omschrijving (toelichting)

Conform het in de strategische accommodatiebeleidsplan vastgestelde en op basis van te ontwikkelen en nog vast te stellen beleid, o.a. de kunst en cultuur visie en de visie historisch erfgoed, wordt afgeleid welke panden en gronden relevant zijn om in eigendom te hebben. Panden die niet relevant zijn en geen bijdrage leveren aan de beleidsdoelen of maatschappelijk relevant zijn, zullen worden afgestoten

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Toepassen tijdelijke huisvesting onderwijslocaties

Omschrijving (toelichting)

Het vastgestelde Integraal Huisvestingsplan Onderwijs Gooise Meren (IHP) noodzaakt tot tijdelijke huisvesting. Onderzocht wordt hoe de tijdelijke huisvesting het beste vormgegeven kan worden.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Kwaliteit

Het besluit om de locatie aan de Amersfoortse straatweg 12a/b te Naarden zin te zetten als locatie tijdelijke huisvesting voor alle PO-scholen uit Naarden / Bussum heeft gevolgen voor de planning. Samen met de VO scholen zijn we bezig om de optie nieuwbouw voor één van de VO scholen op een ander terrein te verkennen. Dit met als doel een betere besteding van middelen en besparing van kosten.

Gemeentewerven

Omschrijving (toelichting)

Zoals in de Perspectiefnota 2021-2024 is aangegeven, is er is een huisvestingsonderzoek beschikbaar waarin scenario's zijn opgenomen ten aanzien van het gebruik van de gemeentewerven. Dit betekent dat er de komende tijd keuzes gemaakt moeten worden ten aanzien van het gebruik van de gemeentewerven.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

4.4.2 Helderheid, gelijkheid en compliance bij inzet van vastgoed

Maatregelen

Gebruikskosten van gemeentelijk vastgoed doorbelasten naar gebruiker

Omschrijving (toelichting)

Voor een aantal gemeentelijke panden zullen een deel van de exploitatielasten, die toe te rekenen zijn aan gebruikers worden doorbelast aan de gebruikers.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Huur- en erfpachtovereenkomsten onderzoek

Omschrijving (toelichting)

De huur- en erfpachtovereenkomsten worden getoetst aan de vigerende wetgeving, met name de wet Markt & Overheid.

Niet correcte huren zullen waar mogelijk worden gecorrigeerd.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Uitvoeren harmonisatiebeleid voor buitensport accommodaties

Omschrijving (toelichting)

Bij de buitensportaccommodaties wordt in 2020 uitvoering gegeven aan het harmoniseren gebruiks- en verhuurcondities. Dit zal gevolgen hebben voor de omvang van de vastgoedportefeuille en de exploitatiekosten, vanwege de overname van sportfaciliteiten zoals kleedkamers, velden en/of installaties.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

4.4.3 Duurzame inzet van vastgoed

Met het oog gericht op de toekomst is het doel om de vastgoed portefeuille in 2030 energie neutraal te krijgen. Dit geldt ook voor het vastgoed dat we niet in eigendom hebben, maar waar we wel verantwoordelijk voor zijn, zoals de onderwijshuisvesting.

Maatregelen

Duurzaam Meerjarenonderhoudsplan

Omschrijving (toelichting)

In het meerjaren onderhoud zullen de maatregelen uit het Duurzame Meerjaren onderhoudsplan worden verwerkt. Zo kunnen we stapje voor stapje en met de opgedane kennis en ervaring uit de ESCo ons vastgoed te verduurzamen. Ons streven is om in 2030 het gemeentelijk vastgoed energieneutraal en vergroend te hebben.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Toegankelijkheid voor iedereen

Omschrijving (toelichting)

We implementeren het beleid Toegankelijk Vastgoed Gooise Meren door eisen vast te leggen in het Programma van Eisen voor ons eigen nieuw vastgoed. En we willen afspraken over toegankelijkheid maken met projectontwikkelaars en woningcoöperaties, die grond of locaties van ons verwerven.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Verduurzamen eigen vastgoed

Omschrijving (toelichting)

De ESCo-pilot (Energy Service Company) wordt in 2020 geïmplementeerd. Door de ervaring die hier wordt opgedaan, kunnen we ons eigen vastgoed ook verder verduurzamen. Het onderzoek naar samenwerking met zonnecoöperaties naar mogelijkheden voor zonnepanelen op de daken van gemeentelijk vastgoed, wordt uitgewerkt naar concrete voorstellen.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Beleidsindicatoren

Taakveld 3. Economie

Nr.	Naam Indicator	Eenheid	Bron	Realisatie 2019GM	Begroot 2021 Gooise Meren	Begroot 2021 Gemeenten 50.000 - 100.000 inwoners	Beschrijving	Toelichting
14.	Funciemenging	%	LISA	44,8	45	53,2%	De funciemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen	
16.	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners	LISA	?	192,2 bedrijven	151,6 bedrijven	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-74 jaar.	

Taakveld 8. Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing

Nr.	Naam Indicator	Eenheid	Bron	Realisatie 2019 GM	Begroot 2021 Gooise Meren	Begroot 2021 Gemeenten 50.000 - 100.000 inwoners	Beschrijving	Toelichting
35.	Gemiddelde WOZ waarde	Duizend	CBS	406	463		De gemiddelde WOZ	Op basis van realisatie

		euro					waarde van woningen.	2018.
36.	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	ABF - Systeem Woningvoorraad	3,7	12,0	8,0 (realisatie 2018)	Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen.	
37.	Demografische druk	%	CBS	87,4	87		De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.	Op basis van 2019.
38.	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	661	727		Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuis-houden betaalt aan woonlasten.	Op basis van 2019.
39.	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	762	839		Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuis-houden betaalt aan woonlasten.	Op basis van 2019.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 (na wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten						
610 Economie	1.268	1.323	1.419	1.408	1.407	1.407
611 Bestemmingsplannen	1.042	945	675	615	614	614
612 Beheer gemeentelijke gebouwen	6.474	5.379	7.185	5.670	5.843	5.595
613 Ruimtelijke ontwikkeling	9.621	4.093	3.765	3.631	2.704	1.436
614 Projecten	2.492	830	848	844	843	843
615 Bouwen	2.081	1.522	1.292	1.284	1.283	1.283
Totaal Lasten	22.977	14.092	15.184	13.452	12.693	11.177
Baten						
610 Economie	-1.603	-1.723	-646	-646	-646	-646
611 Bestemmingsplannen	-2	-58	-59	-59	-59	-59
612 Beheer gemeentelijke gebouwen	-3.254	-2.563	-2.519	-2.604	-2.604	-2.604
613 Ruimtelijke ontwikkeling	-1.617	-3.104	-2.751	-2.822	-1.888	-364
614 Projecten	-990	-837	-837	-837	-837	-837
615 Bouwen	-2.742	-1.828	-1.429	-1.429	-1.429	-1.429
Totaal Baten	-10.209	-10.113	-8.241	-8.397	-7.463	-5.939
Resultaat voor bestemming	12.769	3.980	6.943	5.054	5.230	5.238
Stortingen						
612 Beheer gemeentelijke gebouwen	5.723	0	0	0	0	0
613 Ruimtelijke ontwikkeling	0	513	0	0	0	0
614 Projecten	125	0	0	0	0	0
Totaal Stortingen	5.848	513	0	0	0	0
Onttrekkingen						
610 Economie	-41	0	0	0	0	0
612 Beheer gemeentelijke gebouwen	-3.723	0	-1.850	0	-150	0
613 Ruimtelijke ontwikkeling	-4.134	-596	0	0	0	0
614 Projecten	-1.600	0	0	0	0	0
615 Bouwen	-63	0	0	0	0	0

Totaal Onttrekkingen	-9.560	-596	-1.850	0	-150	0
Saldo reserves	-3.712	-83	-1.850	0	-150	0
Resultaat na bestemming	9.057	3.896	5.093	5.054	5.080	5.238

Toelichting financiële verschillen

Toelichting verschillen begroting 2021 t.o.v. begroting 2020		
Onderdeel programma 4	Vershil (x € 1.000)	V/N (V= voordeel, N= nadeel)
<p><i>Doorbelasting</i></p> <p>Betreft doorbelastingskosten ambtelijk apparaat, nadere toelichting zie programma 9.</p>	- 305	N
<p><i>Economie</i></p> <p>De incidentele verkoop van erfpachtgronden in 2020 leidt op de baten tot een nadeel van €1.027.000.</p>	-1.027	N
<p><i>Bestemmingsplannen</i></p> <p>Er was in 2020 sprake van incidentele uitgaven voor het bestemmingsplan Naarderbos (k€ 175) en de kosten van invoering van de Omgevingswet (k€ 75).</p>	250	V
<p><i>Gebouwen</i></p> <p>Voor het project Centrum Keverdijk wordt in 2021 een afkoopsom betaald van € 1,85 mln. voor de huur van de onderverdieping van het MFC voor het huisvesten van maatschappelijke functies. Hiertegenover staat een onttrekking van gelijke grootte aan de hiervoor ingestelde bestemmingsreserve. Per saldo budgetneutraal.</p> <p>In Jaarrekening 2018 is de voorziening groot onderhoud Zandzee omgezet naar reserve omdat destijds een recente MJOP ontbrak. In begroting 2020 is voorgesorteerd op het sepeeraat raadsvoorstel MJOP Zandzee waarbij de reserve weer omgezet wordt in voorziening echter hierbij is abusievelijk de BTW vergeten (Sportbesluit 1-1-2019). Dit geeft een nadeel op de lasten van circa € 222.000 structureel.</p>	-222	N

<p><i>Bouwen</i></p> <p>In 2021 zien we per saldo een voordeel van €27.000 op omgevingsvergunningen, bestaande uit een voordeel van €426.000 (Leges) op de lasten en een nadeel van €399.000 (inhuur tbv uitvoering) op de baten. De begroting stellen we jaarlijks in de voortgangsverslagen bij zodra er meer actuele informatie beschikbaar is over het aantal en soort aanvragen. De begroting 2020 is o.b.v. meest actuele informatie bijgesteld, de begroting 2021 nog niet. De extra kosten en extra legesopbrengsten heffen elkaar jaarlijks grotendeels op.</p>	27	V
<p><i>Overige verschillen</i></p> <p>Diverse posten < € 70.000</p>	80	V
<p>Totaal</p>	1.197	N

5. Programma Duurzaamheid, Water en Groen

Ambitie

"Duurzaamheid is een zodanig gebruik van de aarde en de bewoners van deze aarde dat er geen sprake is van uitputting en toekomstige generaties er ook plezier van kunnen hebben." Deze definitie van duurzaamheid (John Elkington, 1994) is richtinggevend voor de ambitie van het college en vertalen we in dit programma naar maatregelen die ten goede komen aan de kwaliteit van het klimaat, energie, groen en water. We geloven dat we het meeste kunnen bereiken door in te spelen op de kracht en energie in de samenleving: duurzaamheid is een thema dat veel inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties aanspreekt en hen inspireert tot activiteiten en projecten die bijdragen aan een samenleving waar wij graag willen wonen, werken en recreëren.

We gaan voor een duurzame, klimaatbestendige en toegankelijke buitenruimte. Een openbare ruimte die met aandacht en samen met de gebruikers is ingericht, onderhouden en beheerd. Met meer groen en biodiversiteit en minder stenen. Dit draagt bij aan een gezonde en aantrekkelijke woonomgeving en we houden daarmee het stedelijk gebied koel in de zomer en we voorkomen het uitdrogen van de grond.

Groen is een kernkwaliteit van onze gemeente, die we willen houden en willen versterken, want een groene leefomgeving is essentieel voor de kwaliteit van gezondheid, het welbevinden van onze inwoners, voor de biodiversiteit, het opvangen van de effecten van de klimaatsveranderingen en de uitstraling van onze kernen, de buitenwijken en de buitengebieden. Onze ambitie is om als groene gemeente nog groener te worden. Samen met onze partners werken wij aan behoud en beheer van waardevolle natuurgebieden. Hierin hebben Goois Natuurreservaat, Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten een grote rol. Veel natuurgebieden rondom Gooise Meren zijn in bezit en beheer van deze organisaties. Deze natuurgebieden zijn nationaal en internationaal van belang en zijn op rijksniveau (Natura 2000-gebieden) en provinciaal (Natuurnetwerk Nederland) beschermd.

We willen een betrouwbare en (kosten)efficiënte (afval)waterketen waarmee de volksgezondheid, de bodem en het grond- en oppervlaktewater worden beschermd. En waarmee we een bijdrage leveren aan een hoogwaardige, klimaatbestendige woon- en leefomgeving met mogelijkheden tot recreatie op en langs het water. Daarnaast focust dit programma op de (duurzame) uitvoering van taken op het vlak van milieu, natuur en afval.

5.1 Duurzaamheid

Doelstellingen

5.1.1 Gooise Meren is in 2050 een energieneutrale gemeente

Doel van de energietransitie is om zoveel mogelijk energie te besparen en over te schakelen op alternatieve duurzame energiebronnen.

Maatregelen

Wijkaanpak: bij elkaar brengen van inwoners en ondersteunen van collectieve inkoopacties

Omschrijving (toelichting)

In samenwerking met energiecoöperatie Wattnu maken we inwoners bewust van no-regret maatregelen en stimuleren we hen om op wijkniveau de handen ineen te slaan. Door gezamenlijk in te kopen kunnen inwoners profiteren van een lagere prijs om hun huis te verduurzamen. De kwartiermaker wijkaanpak energietransitie is in opdracht van de gemeente de drijvende kracht en de energiecoaches van Wattnu adviseren inwoners inhoudelijk.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Faciliteren van het project 'kompas op groen' van Samen Sneller Duurzaam

Omschrijving (toelichting)

Kompas op groen wordt een centraal ontmoetingspunt voor activiteiten rond de energietransitie in de Gooi en Vechtstreek. Het plan is de expositie en een educatieprogramma voor basisscholen rond te laten reizen in openbaar toegankelijke ruimten als bibliotheken en gemeentehuizen zodra de ontwikkelingen rond de Corona crisis dat weer toelaten. Met Kompas op groen wordt ingespeeld op het verlangen naar een schone, groene leefomgeving. Het doel is een impuls te geven aan de overgang naar duurzaam wonen in de regio Gooi en Vechtstreek. Dat doen we door oud en jong bij het thema te betrekken.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Onderzoeken van concrete mogelijkheden binnen de zoekgebieden voor hernieuwbare energie

Omschrijving (toelichting)

In de concept RES zijn op regionaal niveau zoekgebieden om de mogelijkheden voor het opwekken van zonne- en windenergie verder onderzocht kunnen worden. In 2020 en 2021 moet worden onderzocht wat er concreet mogelijk is in deze zoekgebieden, zodat er in de RES 1.0 een concreet bod gedaan kan worden. In Gooise Meren ligt de prioriteit bij zoekgebieden langs de A1 ter hoogte van Muiden en het Naarderbos voor het opwekken van zonne-energie. Het college vindt het van belang dat inwoners vooral profiteren van de uiteindelijke projecten. Bij het onderzoek worden belangrijke stakeholders, zoals inwoners en energiecoöperatie Wattnu betrokken.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Inzetten in op zonnepanelen op daken

Omschrijving (toelichting)

In Gooise Meren stimuleren we het plaatsen van zonnepanelen op daken al via de duurzaamheidslening aan inwoners. In 2021 wordt, bij voorkeur in samenwerking met de regio en Wattnu, een plan ontwikkeld om ook bedrijven te stimuleren zoveel mogelijk zonnepanelen te plaatsen.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

5.1.2 Alle wijken van Gooise Meren zijn in 2050 aardgasvrij

We ontwikkelen de Transitievisie Warmte (TVW) in samenwerking met de andere gemeenten in de regio en we gaan met het inwonersinitiatief uit Muiderberg aan de slag om een warmtenet op basis van aquathermie mogelijk te maken.

Maatregelen

Opstellen van de Transitievisie Warmte

Omschrijving (toelichting)

De TVW moet in elk geval het volgende opleveren:

- Een visie op en beleidskeuzes voor de warmtetransitie
- Een afwegingskader om te bepalen welke wijken voor 2030 successievelijk in aanmerking komen om van het gas af te gaan
- Een doorkijk naar 2050
- Een overzicht van warmtebron(nen) per wijk;
- Financiële consequenties.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Bepalen welke wijken voor 2030 aardgasvrij of aardgasvrijready gemaakt kunnen worden

Omschrijving (toelichting)

In de TVW bepalen we met welke wijken we voor 2030 aan de slag gaan. Dit doen we op basis van een afwegingskader dat onder andere rekening houdt met het tijdpad, kansen, risico's en kosten voor inwoners en gemeente. Voor de gekozen wijken gaan we vervolgens aan de slag met een wijkuitvoeringsplan.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Stappen zetten om samen met inwoners en energiecoöperatie Wattnu een warmtenet In Muiderberg aan te leggen

Omschrijving (toelichting)

Eind 2020 wordt duidelijk of het aanleggen van een warmtenet haalbaar is en zal tevens bekend zijn of het rijk vanuit de proeftuin aardgasvrije wijken (PAW) financieel bijdraagt. Het project moet niet alleen een aardgasvrij Muiderberg opleveren, maar geeft ook inzicht in de regierol van de gemeente. De ervaringen die in het project worden opgedaan dragen bij aan de kwaliteit van de op te stellen Transitievisie Warmte.

Omschrijving (label)
Begroting 2021

5.1.3 Opgavegericht werken aan een duurzame en gezonde manier van leven en werken in Gooise Meren

Door middel van het samenwerkingsverband Samen Sneller Duurzaam, waar de gemeente Gooise Meren met inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) organisaties aan deelneemt, wordt gewerkt aan een duurzaam en gezond Gooise Meren, te weten: gebruik van niet-fossiele energie, slimmere en groenere mobiliteit, een afval loze samenleving / circulaire economie, biodiversiteit / een gezond ecosysteem, gezond lokaal voedsel, duurzaam onderwijs.

Maatregelen

Het faciliteren van projecten en activiteiten

Omschrijving (toelichting)

Ook in 2021 blijven we projecten en activiteiten faciliteren die bijdragen aan een duurzamer Gooise Meren. Dit betekent dat we adviseren en/of een financiële bijdrage geven. Daarnaast continueren we het Initiatievenfonds Duurzaam Gooise Meren dat inzet op financiële ondersteuning van initiatieven die bijdragen aan de doelen van het Actieplan Samen Sneller Duurzaam 2017 – 2022.

- Doorzetten professionalisering organisatiestructuur

We zetten in op de verdere ontwikkeling van de 'Stichting Gerben Struik' en de rol van de externe Ambassadeurs Samen Sneller Duurzaam en we blijven een bijdrage leveren aan de diverse overlegstructuren binnen Samen Sneller Duurzaam.

- Concrete samenwerkingsafspraken

We verbinden de opgaven uit de gemeentelijke Interne Duurzaamheidsagenda aan de duurzame opgaven van Samen Sneller Duurzaam. Om samen met elkaar tot duurzame impact in Gooise Meren te komen werken we aan een Kompas voor samenwerking en een Impactplan.

- Leren samenwerken

We zoeken met onze partners aansluiting bij ontwikkelingen als Wijk- en kerngericht Werken. We willen leren van- en met elkaar hoe deze samenwerking het best werkt en welke vaardigheden en rollen hierbij passen.

Omschrijving (label)
Begroting 2021

5.1.4 Gemeente Gooise Meren geeft het goede voorbeeld

Niet alleen de samenleving, ook de gemeente Gooise Meren gaat voor een duurzame gemeentelijke organisatie, waardoor duurzaamheid een steeds intergraler onderdeel wordt van onze werkzaamheden en co-creatie kansen met Samen Sneller Duurzaam beter worden benut.

Maatregelen

Doorontwikkelen van Interne Duurzaamheidsstrategie

Omschrijving (toelichting)

In 2021 wordt de Interne Duurzaamheidsagenda wordt op een aantal punten verder ontwikkeld.

1) De visie en bijhorende ambities worden aangescherpt en verhelderd.

- 2) De CO₂ footprint van de gemeentelijke organisatie wordt gekoppeld aan de Interne Duurzaamheidsagenda.
- 3) Er wordt een Interne Uitvoeringsagenda opgesteld met concrete actiepunten.
- 4) Medewerkers van de gemeente Gooise Meren worden nog meer deelnemer gemaakt van de Interne Duurzaamheidsagenda.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Gemeente Gooise Meren gaat naar 50% circulair inkopen in 2025

Omschrijving (toelichting)

Om als gemeente in 2025 50% circulair in te kunnen kopen, stellen we een actieplan op waarvan in 2021 de eerste stappen worden geïmplementeerd. Circulair inkopen staat gelijk aan innovatief inkopen. Specifieke projecten hebben altijd extra expertise nodig op gebied van circulair inkopen. Om de kosten hiervoor laag te houden werken we samen met de MRA. Hier worden steeds meer standaarden ontwikkeld die gebruikt kunnen worden voor circulair inkopen. De lokale inkoopkalenders en de verwachte impact op CO₂- en grondstoffen reductie zijn leidend voor wat er in de MRA wordt ontwikkeld.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

5.1.5 Inwoners en organisaties bewust maken van het belang van Fairtrade

Gooise Meren is vanaf januari 2016 Fairtrade Gemeente, waarmee we aangeven dat in onze gemeente winkels, horeca, bedrijven, organisaties, inwoners en de lokale overheid fairtrade een warm hart toedragen en door verkoop en gebruik van fairtrade producten bijdragen aan meer eerlijke handel.

Maatregelen

Communiceren over het belang van fairtrade

Omschrijving (toelichting)

Samen met de Werkgroep Fairtrade Gooise Meren blijven we in inwoners en organisaties van Gooise Meren stimuleren tot het maken van een bewuste keus voor fairtrade producten. Dit doen we bijvoorbeeld door publicaties in de krant en op social media en met de organisatie van speciale activiteiten.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

We vragen aandacht voor fairtrade in het voortgezet onderwijs

Omschrijving (toelichting)

Voor het basisonderwijs is een educatief project over fairtrade al beschikbaar. Speciaal voor het voortgezet onderwijs ontwikkelt de werkgroep in 2021 een educatief projecten rond fairtrade en eerlijke handel. Daarnaast streeft de werkgroep er naar dat het project in 2021 al op een aantal scholen uitgevoerd wordt.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

5.2 Klimaatadaptatie

Doelstellingen

5.2.1 Het klimaatbestendig inrichten van de openbare ruimte voor 2050

Middels het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) geeft het Rijk gemeenten de opgave om de buitenruimte klimaatbestendig en water robuust in te richten, om wateroverlast door intense regenbuien en verdroging van de grond door lange periodes van droogte zoveel mogelijk te voorkomen.

Maatregelen

Afkoppelen verhard oppervlak openbaar gebied

Omschrijving (toelichting)

Een van de belangrijkste maatregelen om tot een duurzame afvalwaterketen te komen, is het hemelwater afkoppelen van de gemengde riolering. Dit vergt substantiële investeringen. De strategie is om afkoppelen te combineren met andere werken zoals bijvoorbeeld een herinrichting van een straat. Alle kansen die zich voordoen, gebruiken we om hemelwater af te koppelen van gemengde riolering.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Opstellen maatregelenplan klimaatbestendige inrichting

Omschrijving (toelichting)

Door uitvoering van de klimaatstresstest hebben wij in beeld op welke locaties in onze gemeente er nadelige effecten van de klimaatsverandering kunnen optreden. Door in gesprek te gaan met belanghebbenden (woningbouwcoöperaties, inwoners, bedrijven) kan worden bepaald welke maatregelen noodzakelijk, wenselijk en effectief kunnen zijn. Dit noemen we de risicodialogen. Op basis van deze risicodialogen wordt een maatregelenplan opgesteld dat tot 2050 wordt uitgevoerd. In 2021 gaan we door met het voeren van de risicodialogen.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Waterbestendig (her)inrichten en (ver)bouwen

Omschrijving (toelichting)

Gevolgen van 'water-op-sstraat' gaat de gemeente beperken door de openbare ruimte in te zetten voor waterberging of 'transportleiding' bij extreme neerslag. De gemeente zet ook in op het klimaatbestendig inrichten van openbare gebouwen. Daarmee wil de gemeente ook het goede voorbeeld geven.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

5.2.2 Stimuleren inwoners klimaatbestendige inrichting particuliere gronden

In stedelijk gebied valt veel water op daken en verhardingen. Wanneer neerslag op een weiland valt, dringt daarvan ongeveer 50% in de ondergrond. In stedelijk gebied dringt ongeveer 15% in de ondergrond. Meer dan

de helft van alle neerslag stroomt de riolering in. Met maatregelen wil de gemeente hevige neerslag gecontroleerd bovengronds opvangen en lokaal verwerken, met behulp van inwoners, ondernemers en instellingen ook op particulier terrein.

Maatregelen

Bewoners informeren over klimaatadaptatie

Omschrijving (toelichting)

We informeren bewoners over particuliere verantwoordelijkheden, klimaatverandering, klimaat/waterbestendig bouwen en inrichten, subsidieregelingen en dergelijke. Dat doen we via gemeentelijke (sociale) media zoals de website, facebook, twitter, flyers, folders etc. Het doel van deze informatie: het moet voor bewoners en bedrijven duidelijk zijn wat de gemeente doet en waarvoor zij zelf verantwoordelijk zijn.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Het stimuleren van inwoners om hun tuin te vergroenen

Omschrijving (toelichting)

Wij zijn lid van Operatie Steenbreek. We communiceren breed over het belang van vergroening en stimuleren inwoners met behulp van financiële bijdragen om tuinen te ontharden, groene daken aan te leggen, een regenton te plaatsen en/of af te koppelen. Te veel bestrating in de tuinen zorgt namelijk voor problemen tijdens hoosbuien en aanhoudende droogte, vermindert de biodiversiteit en zorgt voor opwarming van de kernen. In 2021 proberen we meer inwoners te bereiken dan afgelopen jaren.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Invoeren waterlabel

Omschrijving (toelichting)

Het Waterlabel laat inwoners, bedrijven en gemeentes samenwerken aan een klimaatbestendige stad. Om de bewoners bewuster te maken, is het regenwaterlabel, kortweg waterlabel, voor woningen ontwikkeld. Het waterlabel geeft informatie over de capaciteit van een huis / tuin om water vast te houden. In 2021 informeren we woningeigenaren actief over het waterlabel van hun woning en informeren we ze ook over de mogelijkheden die er zijn om (al dan niet gesubsidieerd) het waterlabel van hun woning te verbeteren.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Mee-afkoppelen particulieren

Omschrijving (toelichting)

Wanneer wij regenwaterriolering aanleggen in openbaar gebied, vragen wij bewoners om de dakoppervlakken, die afvoeren naar de straatzijde, af te koppelen van de riolering. Bewoners die mee willen werken, kunnen de werkzaamheden tijdens de looptijd van het project door (en op kosten van) de gemeente laten uitvoeren.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

5.3 Groen, natuur en milieu

Doelstellingen

5.3.1 Versterken van de groene uitstraling van de gemeente

We versterken de groene uitstraling door het onderhouden en beheren van het beeldkwaliteitsniveau op 'voldoende' en 'goed' (centra Naarden-Vesting en Vesting van Muiden) en door bewoners uit te dagen de beeldkwaliteit 'op te plussen' door zelfbeheer.

Maatregelen

Uitdagen van bewoners om middels zelfbeheer de openbare ruimte op te plussen

Omschrijving (toelichting)

Vanwege de capaciteit en de geplande aanpassingen van de gemeente is besloten op dit moment niet actief aandacht te vragen voor de Right tot Challenge: de mogelijkheid om bepaalde (groen)taken als bewoners zelf uit te voeren. Bij de mid term review is de raad hierover geïnformeerd. Als er komend jaar initiatieven vanuit de bewoners komen om groenonderhoud zelf te doen of plantsoenen te verbeteren gaan we hier wel op in. We kijken in 2021 ook hoe we hierin met Samen Sneller Duurzaam kunnen optrekken.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Zorgdragen voor een gevarieerd, duurzaam bomenbestand

Omschrijving (toelichting)

Het toetsingskader voor kapvergunningen willen wij beter laten aansluiten bij de huidige tijdgeest, het belang van bomen voor de biodiversiteit en de klimaatsveranderingen die wij ondervinden. Daarom wordt in 2021 een onderzoek uitgevoerd naar de verspreiding van alle bomen (gemeentelijk en particulier). Daarbij wordt ook gekeken naar de bijdrage van de bomen in het kader van vermindering hittestress, wateropvang om overlast te beperken, CO₂-vastlegging etc. Bij noodzakelijke vervanging van boomstructuren, zoals bijvoorbeeld de populieren bij bedrijvenpark Gooimeer-Zuid vanwege veiligheid of gezondheid, wordt tijdig onderzocht welke diersoorten afhankelijk zijn van de bomen. In 2021 wordt onderzocht hoe de we de bomenrij kunnen vervangen met zo min mogelijk aantasting van de functie voor beschermde diersoorten.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

5.3.2 Versterken van de biodiversiteit in de gemeente

Biodiversiteit, een variatie aan planten- en diersoorten, vervult een belangrijke rol bij een stabiel klimaat, een leefbare woonomgeving, vruchtbare grond en schoon water. Hoe groter de variatie, hoe beter de natuur in evenwicht is.

Maatregelen

Wij blijven aandacht houden voor alternatieve maatregelen voor beheersing invasieve soorten

Omschrijving (toelichting)

De aanwezigheid van invasieve soorten zoals Japanse Duizendknoop, Reuzenberenklauw en Eikenprocessierups is al enkele jaren een groot probleem. We onderzoeken natuurvriendelijke maatregelen voor de beheersing van invasieve soorten en werken daarbij samen en delen kennis met de regiogemeenten en Goois Natuurreservaat. In 2021 actualiseren wij het plan van aanpak beheersing eikenprocessierups en onze werkmethoden voor de beheersing van de Japanse duizendknoop en de Reuzenberenklauw.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

We borgen de aandacht voor biodiversiteit in onze beheerplannen

Omschrijving (toelichting)

In 2021 wordt gestart met de actualisatie van de beheerplannen. Bij het actualiseren van het beheerplan groen borgen we maatregelen ter vergroting van de biodiversiteit. Waarbij we inzetten op het versterken van ecologische verbindingen in het stedelijk gebied.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

5.3.3 Uitvoeren Milieubeheer

De meeste basis- en plustaken op milieugebied zijn door Gooise Meren ondergebracht bij de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV).

Maatregelen

Opstellen nota bodembeheer

Omschrijving (toelichting)

In 2020- 2021 wordt de nota bodembeheer opgesteld met als basis de bodemkwaliteitskaart. De nota legt de beleidsmatige kaders uit met betrekking tot grondverzet in de gemeente en wordt integraal opgesteld zodat het past in de Omgevingswet en de Omgevingsplannen.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

5.4 Begraafplaatsen

Doelstellingen

5.4.1 Instandhouden en zorgvuldig beheren van de gemeentelijke begraafplaatsen

Begraafplaatsen zijn naast een plek waar geliefden een laatste rustplaats hebben gevonden ook groene oases, plekken voor rust, bezinning en natuurbeleving, waar bomen, bijzondere planten, mossen, kleine dieren en vogels goed gedijen. Het beheren, onderhouden en verzorgen doen we dan ook heel zorgvuldig met oog voor de aanwezige biodiversiteit.

Maatregelen

Realiseren van een uitbreiding voor natuurlijk begraven op begraafplaats Nieuw Valkeveen

Omschrijving (toelichting)

In 2021 wordt de uitbreiding van begraafplaats Nieuw Valkeveen afgerond. Dit natuurlijke deel brengt een nieuwe uitvaartmogelijkheid naar onze gemeente. Hiermee komen we tegemoet aan de wensen van onze gebruikers en zorgen we voor voldoende begraafruimte op deze begraafplaats voor de komende jaren.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

5.5 Goede grondstofinzameling bij huishoudens

Doelstellingen

5.5.1 Voortzetten van het regionaal uitvoeringsprogramma VANG

De regiogemeenten en de Grondstoffen- en Afvalstoffendienst (GAD), een uitvoeringsorganisatie van de Regio Gooi en Vechtstreek, hebben zich als doel gesteld om de gescheiden inzameling van afval te verbeteren en de hoeveelheid restafval terug te dringen (Van Afval Naar Grondstof, VANG-programma).

Maatregelen

Optimalisatie scheidingsstations

Omschrijving (toelichting)

Het scheidingsstation in Bussum voldoet niet meer aan de eisen en normen van deze tijd. Het is volgens de standaarden onvoldoende klantvriendelijk en logistiek is er te weinig ruimte. De komende tijd wordt er gezocht naar een nieuwe locatie in de directe omgeving, waarbij rekening wordt gehouden met de huidige ontwikkelingen in de afvalketen en de nieuwe grondstoffenvisie na 2020.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Verder met VANG

Omschrijving (toelichting)

Op basis van de afgeronde evaluatie VANG 2015-2020 is gestart met de totstandkoming van de regionale visie richting 2025 met een doorkijk naar 2030 (circulaire economie). Het jaar 2020 vormt een schakeljaar waarin het lopende VANG programma wordt afgerond en er samen met de gemeenteraden van de verschillende participerende gemeentes, een nieuwe grondstoffenvisie wordt ontwikkeld voor de periode na 2020. Dit sluit goed aan op het in 2018 gestarte Rijksbrede programma Circulaire Economie: 'Nederland circulair in 2050', dat ook volop in ontwikkeling is.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

5.6 Grip op water

Doelstellingen

5.6.1 Zorg dragen voor de afvoer van stedelijk water

De aanleg en het beheer van voorzieningen voor de inzameling en het transport van afval- en hemelwater zorgen ervoor dat verontreinigd water uit de directe leefomgeving wordt verwijderd en (grond)wateroverlast zoveel als mogelijk wordt voorkomen.

Maatregelen

Beheer en onderhoud van riolering en gemalen

Omschrijving (toelichting)

Voor het borgen van de afvoer van stedelijk water (huishoudelijk afvalwater, grondwater en hemelwater) moet dagelijks onderhoud worden gepleegd. Daarnaast dienen riolering en gemalen na het verlopen van hun levensduur te worden vervangen.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Beperken nadelige gevolgen voor het milieu

Omschrijving (toelichting)

We beperken nadelige gevolgen voor het milieu, zoals de verontreiniging van oppervlaktewater door overstortingen en lozing van afvalwater, door de regenwaterafvoer af te koppelen van het vuilwaterriool en woonboten aan te sluiten op het openbare rioolstelsel.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

5.6.2 Onderhoud van watergangen, oevers en waterbouwkundige objecten

Maatregelen

Schoonmaken van stranden en watergangen

Omschrijving (toelichting)

We garanderen de doorstroming van watergangen door waterplanten, drijfvuil, dode vissen en kadavers te verwijderen. Ook de stranden van Gooise Meren maken we meerdere malen per jaar schoon door drijfvuil en achtergelaten afval op te ruimen.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Vervangen van oeverbescherming

Omschrijving (toelichting)

We onderhouden de oeverbescherming en houden daarmee de oevers in stand.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

5.6.3 Versterken waterrecreatief potentieel

Door samen te werken met gemeenten binnen het randmerengebied (Coöperatie Gastvrije Randmeren) en IJmeergebied versterken we de recreatiemogelijkheden. De hiervoor opgestelde Integrale Uitvoeringsagenda Randmerengebied draagt bij aan het verbinden van belangrijke water-recreatieve assets zoals het water, de vaargeul, havens, eilanden, kusten, fietspaden en overnachtingsmogelijkheden langs het water.

Maatregelen

Maaien waterplanten Randmeren en IJmeer

Omschrijving (toelichting)

Voor de versterking van de recreatieve mogelijkheden moeten ook de recreatie-belemmerende factoren worden opgelost. Een belangrijke factor hierin is de aanwezigheid van fonteinkruid waarvan de recreatiesector in het IJmeer- en Randmerengebied ernstige hinder ondervindt. In de periode 2019-2021 wordt daarom geïnvesteerd om deze gebieden extra te maaien.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Beleidsindicatoren

Taakveld 7. Volksgezondheid en Milieu

Nr.	Naam Indicator	Eenheid	Bron	Realisatie 2019 GM	Begroot 2021 Gooise Meren	Begroot 2021 Gemeenten 50.000 - 100.000 inwoners	Beschrijving	Toelichting
33.	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	GAD	162 Kg/Inwoner	140 Kg/Inwoner		De hoeveelheid restafval per bewoner per jaar (kg)	<p>De realisatiegegevens van het CBS reiken tot 2018 (170 Kg/Inwoner). Voor 2019 is de gerealiseerde hoeveelheid restafval voor Gooise Meren 162 kg/inw (Bron GAD).</p> <p>Streefwaarden voor 2020/2021 zijn 128 Kg/Inwoner (Bron: Begroting Regio). Door vertraging VANG programma voor 2020/2021 is ingezet op 140 kg/inw. maar nog niet vastgesteld door de GAD.</p>

34.	Hernieuwbare elektriciteit	%	Klimaatmonitor	2,5% (2017)	?		<p>Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa. Verplichte indicator.</p>	<p>Veel vormen van Hernieuwbare Energie worden niet bemeterd, o.a. omdat opwekking en gebruik geheel of gedeeltelijk "achter de meter" plaatsvinden (denk aan zonnepanelen). En voor zover wel bemeterd wordt, zijn deze gegevens in mindere mate centraal beschikbaar dan de gegevens m.b.t. gas- en elektriciteitsgebruik, bijvoorbeeld vanwege de bedrijfsgevoeligheid van de informatie. Om de hoeveelheid Hernieuwbare Energie te bepalen moeten daarom inschattingen gemaakt worden. Deze inschattingen kunnen via 2 methodes gemaakt worden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • top down: door de Nederlandse of waar bekend, de provinciale, totalen per Hernieuwbare Energie-optie te verdelen over de Nederlandse gemeenten op basis van een verdeelsleutel (alloceren); • bottom up: door direct de opgewekte hernieuwbare energie van de eigenaren van de installaties te verkrijgen. <p>In de klimaatmonitor worden vooral resultaten van de top down-methode gepresenteerd, omdat voor de bottom up-methode in de meeste gevallen onvoldoende gegevens beschikbaar zijn.</p> <p>De top-down methode leidt voor het overgrote deel van de Hernieuwbare Energie-opties tot schattingen.</p>
-----	----------------------------	---	----------------	-------------	---	--	--	---

								<p><i>Dit is de reden dat GM geen streefwaarde voor deze indicator begroot; het is op deze indicator als zodanig lastig sturen.</i></p>
--	--	--	--	--	--	--	--	---

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 (na wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten						
616 Afval en afvalstoffenheffing	5.843	5.528	5.876	5.948	5.983	5.985
617 Riolering en rioolheffing	4.439	4.467	4.670	4.745	5.433	5.594
618 Begraven	1.078	1.167	1.206	1.172	1.174	1.163
619 Water	545	1.046	562	540	543	542
620 Groen	3.994	5.120	4.808	4.592	4.586	4.627
621 Natuur en milieu	1.747	1.919	1.834	1.786	1.802	1.822
643 Ongediertebestrijding	91	49	72	69	64	64
645 Duurzaamheid	412	1.239	546	440	439	439
Totaal Lasten	18.149	20.534	19.573	19.292	20.025	20.237
Baten						
616 Afval en afvalstoffenheffing	-7.048	-6.905	-7.199	-7.290	-7.334	-7.322
617 Riolering en rioolheffing	-5.975	-6.201	-6.475	-6.554	-7.386	-7.580
618 Begraven	-899	-762	-775	-775	-775	-775
619 Water	-30	-377	-27	-27	-27	-27
620 Groen	-129	-316	-327	-327	-327	-327
621 Natuur en milieu	-23	-10	-1	-1	-1	-1
643 Ongediertebestrijding	0	0	0	0	0	0
645 Duurzaamheid	-20	-180	0	0	0	0
Totaal Baten	-14.124	-14.750	-14.804	-14.974	-15.851	-16.033
Resultaat voor bestemming	4.024	5.784	4.769	4.318	4.174	4.204
Onttrekkingen						
618 Begraven	-159	0	0	0	0	0
620 Groen	0	-130	0	0	0	0
621 Natuur en milieu	-21	-21	-21	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	-180	-151	-21	0	0	0
Resultaat na bestemming	3.844	5.633	4.748	4.318	4.174	4.204

Toelichting financiële verschillen

Toelichting verschillen begroting 2021 t.o.v. begroting 2020

Onderdeel programma 5	Vershil (x € 1.000)	V/N (V= voordeel, N= nadeel)
<i>Doorbelastingen</i> Betreft doorbelastingskosten ambtelijk apparaat, nadere toelichting zie programma 9.	-83	N
<i>Afval en afvalstoffenheffing</i> Per saldo een nadelig verschil van € 54k Bij de afvalstoffenheffing is het uitgangspunt 100% kostendekking. Gelet op de stand van de egalisatievoorziening wordt in 2021 minder aan deze voorziening onttrokken. Om 100% kostendekking te realiseren is het noodzakelijk de tarieven met 7,5 % te verhogen. In de paragraaf lokale heffingen is een onderbouwing van de kostendekking opgenomen	-54	N
<i>Riolering en rioolheffing</i> Ook bij de rioolheffing wordt gestreefd naar 100% kostendekking. De berekening tot volledige kostendekkendheid resulteert per saldo in een voordelig verschil van € 71k. Voor een onderbouwing van de kostendekking wordt verwezen naar de paragraaf lokale heffingen.	71	V
<i>Water</i> In 2020 is € 500k beschikbaar gesteld voor het beveiligd baggeren van de Muidertrekvaart. In het kader van de bommenregeling van het Rijk is een vergoeding van 70% (€ 350k) beschikbaar. Per saldo een voordelig verschil voor 2021 van € 150K.	150	V
<i>Groen</i> In 2020 zijn incidentele budgetten opgenomen voor groen Mariahoeve € 130k, kleinschalige vervangingen € 69k en kapregelgeving € 40k. Voor projecten leefbaarheid is in 2021 € 50k minder budget.	289	V

<i>Reserve openbaar groen</i> Incidentele Dekking groen Mariahoeve in 2020 door onttrekking aan bestemmingsreserve.	-130	N
<i>Natuur en milieu</i> Voor de pilot energiebesparing GooiMeer Noord en Zuid was in 2020 nog incidenteel budget van € 176k beschikbaar.	176	V
<i>Duurzaamheid</i> In 2020 is subsidie Regeling reductie energieverbruik (RRE) toegekend en uitbetaald (€ 180k, per saldo € 0) Bij het vaststellen van de jaarstukken 2019 zijn middelen van de decembercirculaire voor duurzaamheid en middelen voor energietransitie overgeheveld naar 2020.(€ 312k). Conform het CUP wordt in 2021 het budget voor Duurzaamheid met €150k verlaagd.	462	V
<i>Overige verschillen</i> Diverse posten < € 70.000	4	V
Totaal	885	V

Investerings

Het totaal aan voorgenomen investeringen voor dit programma in 2021 bedraagt € 10 miljoen (Riolering en Groen). Met het vaststellen van de begroting worden voor de in de onderstaande tabel opgenomen investeringen kredieten gevoteerd. Voor de andere voorgenomen investeringen worden in 2021 separate voorstellen aan u voorgelegd. De bijbehorende kapitaallasten zijn al in deze begroting verwerkt.

Omschrijving	Investeringsbedrag * in €
Programma 5	
Vorbereidingskrediet riolering Graaf Wichmanlaan e.o.	500.000
Vorbereidingskrediet Riolering Oostereng deelplan 1	200.000
Vorbereidingskrediet GOMM Muiden, Vesting Oost	250.000

Vorbereidingskrediet GOMM Muiderberg, van der Helstpark	500.000
Vorbereidingskrediet GOMM Muiderberg, Dorpsstraat	500.000
Uitvoering maatregelen kwetsbare locaties wateroverlast 2021	230.000
Afkoppelen particuliere bij projecten openbare ruimte 2021	230.000
Waterbestendig herinrichten en (ver)bouwen 2021	46.000
Duurzaam ruimtelijk ontwikkelen (klimaatadaptatie) 2021	115.000
Vergroenen openbaar gebied en gebouwen 2021	57.500
Vervangen populieren Gooimeer fase 1	140.990
Vervangingsinvesteringen groen 2021	26.978
Totaal	2.796.468

* Investeringsbedragen exclusief bijdragen van derden

6. Programma Werk en Inkomen

Ambitie

Het beleid van Gooise Meren is er op gericht dat alle inwoners kunnen meedoen. Daartoe zetten we ook de voorzieningen uit programma 6 in. Door de uitbraak van het coronavirus in 2020 en de ontstane economische recessie neemt de druk op voorzieningen toe en de mogelijkheden voor betaald werk nemen af. Het is bij het opmaken van deze Programmabegroting 2021-2024 nog niet in de volle breedte bekend wat de effecten zijn van de coronacrisis. Op basis van huidige cijfers en gegevens doen wij een inschatting over het gebruik en de bekostiging van de voorzieningen. Het is nog ongewis hoe de arbeidsmarkt zich ontwikkelt en in welke mate voorzieningen gericht op re-integratie kunnen leiden tot uitstroom uit de uitkering naar werk. Wij richten onze re-integratievoorzieningen op de vraag vanuit de arbeidsmarkt zodat (om)scholing aansluit op werkgelegenheid.

Arbeidsmarkt

Wij streven naar een inclusieve arbeidsmarkt en willen dat meer inwoners participeren op de arbeidsmarkt, hun talenten benutten en economische zelfstandigheid bereiken. De gemeente ondersteunt daarbij door een breed scala aan voorzieningen aan te bieden. Samen met ondernemers, regio Gooi en Vechtstreek, het onderwijs en het UWV werken we aan de inclusieve arbeidsmarkt. Het pakket van voorzieningen houden wij goed in stand en passen wij zo goed mogelijk aan de nieuwe economische omstandigheden.

Inkomensondersteuning

Wij ondersteunen inwoners die (tijdelijk) niet in hun levensonderhoud kunnen voorzien. Daarbij staan eigen kracht en deelname aan de samenleving voorop. Het vinden van betaald werk is het eerste doel. Is dat (nog) niet haalbaar, dan worden inwoners gesteund met een wettelijke inkomensvoorziening zoals een bijstandsuitkering. Aan deze inkomensvoorzieningen zitten rechten en verplichtingen. Wij streven naar 100% rechtmatige verstrekkingen, waarbij inwoners precies ontvangen waar ze recht op hebben.

Wij ondersteunen inwoners met een laag inkomen met minimaregelingen. Zo wordt armoede voor minimahuishoudens bestreden, waardoor zij beter kunnen participeren. Om armoede te bestrijden bieden wij goede schuldhulpverlening. Wij sturen aan op een effectieve keten van dienstverlening. We willen met een preventieve aanpak en integrale hulpverlening armoede en schuldenproblematiek voorkomen en bestrijden.

6.1 Werk

Doelstellingen

6.1.1 Stimuleren inclusieve arbeidsmarkt

Wij ondersteunen inwoners die niet op eigen kracht kunnen participeren op de arbeidsmarkt en werken daarbij langs drie sporen: van werk naar werk, van school naar werk en van uitkering naar werk, waarbij extra aandacht is voor de groep van statushouders.

Maatregelen

Van werk naar werk

Omschrijving (toelichting)

Het regionale Werkgeversservicepunt (WSP) is geëvalueerd. Naar aanleiding daarvan wordt in 2021 de dienstverlening voor werkgevers binnen de regio verbeterd en wordt het team uitgebreid om betere matching tot stand te brengen tussen vraag van werkgevers (de vacatures) en de werkzoekenden. Daarmee wordt doorstroming van werk naar werk nagestreefd met als doel het voorkomen van werkloosheid.

Daarnaast richt het WSP in 2021 samen met het UWV en de Werkkamer Gooi en Vechtstreek het regionale Mobiliteitscentrum op. Dit centrum wordt tijdelijk ingericht en moet voorkomen dat werknemers in een uitkering terechtkomen als gevolg van dreigend faillissement of (tijdelijke) boventaligheid door de economische neergang wegens de coronacrisis. Het Mobiliteitscentrum ondersteunt werkgevers met advies en matcht werknemers naar een nieuwe werkplek.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Van school naar werk

Omschrijving (toelichting)

In 2021 wordt door de regionale Scholingsmakelaar (een in 2020 aangestelde adviseur voor onderwijs en arbeidsmarkt) een betere match gerealiseerd tussen het opleidingsaanbod en de vraag vanuit de regionale arbeidsmarkt. Het doel is de bestrijding van jeugdwerkloosheid, door jongeren middels een passende opleiding aansluitend werk te kunnen bieden. Daarbij vindt regionale samenwerking plaats met het (MBO) onderwijsveld, de werkgevers en het Regionaal bureau Leerlingzaken.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Van uitkering naar werk

Omschrijving (toelichting)

In 2021 breiden wij het aantal re-integratievoorzieningen op regionaal en lokaal niveau uit. Op regionaal niveau vindt aansluiting plaats tussen werkgevers en opleidingsorganisaties. Op basis hiervan wordt vanuit het regionale Leer-Werk-Loket een sluitend scholingsaanbod voor uitkeringsgerechtigden gecreëerd in kansrijke sectoren van de arbeidsmarkt. Dit vindt plaats in de vorm van werkplekken of leerwerkplekken in bijvoorbeeld de zorg en de techniek/energietransitie. Wij zetten de lokaal besteedbare budgetten vanuit het arbeidsmarktbeperkingsplan Werken aan Werk in 2021 in voor drie projecten:

1. Wij bekostigen de lokale Sociaal Makelaar (werkzaam binnen Gooise Meren), die een brug vormt tussen de uitvoeringsdienst en de statushouders om betere begeleiding en re-integratie tot stand te brengen.
2. Wij ontwikkelen trajecten voor statushouders om hen via vrijwilligerswerk op een volgende trede van de participatieladder te brengen, waarna betaald werk een volgende stap kan zijn.
3. Wij verstrekken een uitstroompremie voor uitkeringsgerechtigden die uitstromen naar werk, enerzijds als aanmoediging en anderzijds om 'de armoedeval' te verminderen (inkomen uit werk betekent -afhankelijk van de hoogte- dat bepaalde toeslagen lager worden).

Omschrijving (label)

Begroting 2021

6.2 Inkomen

Doelstellingen

6.2.1 Bieden van inkomensondersteuning

Wij bieden inwoners die (tijdelijk) niet in hun eigen onderhoud kunnen voorzien een passende inkomensvoorziening, wij bieden aanvullende minimaregelingen om armoede te bestrijden bij de inwoners met een laag inkomen en wij helpen inwoners bij het voorkomen en aanpakken van schulden.

Maatregelen

Bieden van passende inkomensondersteuning

Omschrijving (toelichting)

Wij bieden passende en rechtmatige inkomensondersteuning aan onze inwoners. In 2021 herzien en actualiseren wij de Fraudeverordening Participatiewet. Wij zetten extra in op armoede bij gezinnen met kinderen. Armoede kan een oorzaak en/of een gevolg zijn van sociaal isolement (eenzaamheid). De aanpak tegen sociaal isolement wordt nader beschreven in programma 7.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Bieden van toegankelijke schuldhelpverlening

Omschrijving (toelichting)

Wij zorgen voor laagdrempelige toegang tot schuldhelpverlening conform het gemeentelijk beleidsplan Hulp bij schulden 2019-2022. Samen met hulpverlenende organisaties zetten wij in op preventie en vroegtijdige dienstverlening. In 2021 versterken wij het netwerk van dienstverlenende organisaties onder meer met het organiseren van een netwerkbijeenkomst voor de organisaties en met de informatiecampagne voor intermediairs om (onze voorzieningen voor) schuldhelpverlening breed onder de aandacht te brengen.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Beleidsindicatoren

Taakveld 6. Sociaal Domein

Nr.	Naam Indicator	Eenheid	Bron	Realisatie 2019 GM	Begroot 2021 Gooise Meren	Begroot 2021 Gemeenten 50.000 - 100.000 inwoners	Beschrijving	Toelichting
21.	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 74 jaar	LISA	623	623		Een baan is en vervulde positie die kan bestaan uit fulltime, parttime of uitzendwerk.	Gooise Meren heeft minder werkgelegenheid dan het gemiddelde (771) van qua omvang vergelijkbare gemeenten. Wij streven er naar om het aantal banen op peil te houden. Het kan zijn dat de corona-recessie dit streefaantal beïnvloedt.
23.	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	CBS	3	3		Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.	Gooise Meren heeft lager percentage van 'kinderen in uitkeringsgezin' dan in qua omvang vergelijkbare gemeenten (6%) omdat er minder gezinnen een beroep doen op een bijstands-uitkering.

24.	Netto arbeidsparticipatie	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de hele beroepsbevolking	CBS	70,3	70,3		Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de hele beroepsbevolking	Op basis van gerealiseerde cijfers 2019. Bij qua omvang vergelijkbare gemeenten ligt het percentage met 68,6 iets lager.
26.	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	CBS	1	1		Het percentage jongeren (16-22 jaar) dat als werkzoekend staat geregistreerd bij het UWV-Werkbedrijf zonder tegelijkertijd een (parttime) baan te hebben.	Op basis van gerealiseerde cijfers 2018. Bij qua omvang vergelijkbare gemeenten ligt het percentage op 2.
27.	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 1.000 inwoners 18 jaar en ouder	CBS	25	25		Het aantal personen per 1000 inwoners van 18 jaar en ouder met een bijstandsuitkering,	Op basis van gerealiseerde cijfers 2019. Bij qua omvang vergelijkbare gemeenten is het aantal 35. Wij streven er naar om het aantal niet te laten toenemen. Het kan zijn dat de corona-recessie dit streefaantal beïnvloedt.

28.	Lopende re-integratie voorzieningen	Aantal per 1000 inwoners van 15 – 74 jaar	CBS	4,6	5		Het aantal lopende re-integratievoorzieningen op grond van de Participatiewet per 1000 inwoners in de leeftijd van 15-74 jaar.	Op basis van gerealiseerde cijfers 2019. Wij streven er naar om het aantal te laten toenemen om zo meer kansen te creëren dat mensen uitstromen naar werk.
-----	-------------------------------------	---	-----	-----	---	--	--	--

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 (na wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten						
622 BUIG	14.480	14.581	14.515	14.511	14.510	14.510
623 Werkvoorziening	3.697	3.706	3.646	3.599	3.606	3.540
624 Minimabeleid	2.264	2.043	2.078	2.073	2.072	2.072
625 Sociale recherche	468	515	526	523	522	522
Totaal Lasten	20.910	20.845	20.766	20.706	20.710	20.645
Baten						
622 BUIG	-13.535	-12.491	-12.495	-12.495	-12.495	-12.495
623 Werkvoorziening	-21	-120	0	0	0	0
624 Minimabeleid	-53	-28	-28	-28	-28	-28
625 Sociale recherche	-365	-402	-402	-402	-402	-402
Totaal Baten	-13.974	-13.040	-12.925	-12.925	-12.925	-12.925
Resultaat voor bestemming	6.935	7.805	7.841	7.780	7.785	7.720
Onttrekkingen						
622 BUIG	-1.238	-215	-180	0	0	0
Resultaat na bestemming	5.697	7.590	7.661	7.780	7.785	7.720

Toelichting financiële verschillen

Toelichting verschillen begroting 2021 t.o.v. begroting 2020		
Onderdeel programma 6	Vershil (x € 1.000)	V/N (V= voordeel, N= nadeel)
<i>Doorbelastingen</i> Betreft doorbelastingskosten ambtelijk apparaat, nadere toelichting zie programma 9.	64	N
<i>Werkvoorziening</i> De lasten en baten voor 'inrichten procesregie statushouders' vervallen na 2020.	60	N

<i>Overige verschillen</i> Diverse posten < € 70.000	53	V
Totaal	71	N

7. Programma Zorg en Welzijn, Onderwijs en Jeugd

Ambitie

Meedoen aan het maatschappelijke leven, betekenisvolle contacten en zinvol bezig zijn. Deze factoren hebben een positief effect op de ervaren gezondheid en welzijn van onze inwoners. Zij dragen bij aan een gezonde en vitale samenleving waarin iedereen talenten kan ontwikkelen, waar kinderen veilig en gezond kunnen opgroeien en kansen krijgen, waar inwoners in verbinding staan met elkaar en mee kunnen doen aan het 'gewone' leven. Alle inwoners doen zo lang mogelijk zelfstandig, volwaardig en met een aanvaardbare kwaliteit mee aan de samenleving en worden ondersteund waar nodig.

Om dit mogelijk te maken zorgen wij voor een stevige sociale basis en een vangnet voor diegene die het zelf (niet meer) redden. Met een sterke sociale basis dragen we bij aan twee effecten, namelijk prettig samenleven in vitale en verbonden wijken en buurten en preventie en herstel: mensen in een kwetsbare situaties kunnen gewoon meedoen. We investeren in preventie, informele zorg, algemene voorzieningen, vrijwilligerswerk en mantelzorg om zoveel mogelijk te voorkomen dat het nodig is dat inwoners een beroep doen op maatwerkvoorzieningen. Het zoeken naar nieuwe collectieve oplossingen in de wijk vergt een lange adem. Hetzelfde geldt voor de noodzakelijke ontschotting van budgetten om integrale ondersteuning mogelijk te maken. Beide zijn complexe processen. We continueren de ingezette koers en bouwen verder aan de basis die in de afgelopen jaren is neergezet.

Uitdagingen zijn het toenemend beroep op ondersteuning en hulp. De betaalbaarheid en houdbaarheid van de jeugdhulp en Wmo staan onder druk. We zien een toename van het aantal jeugdigen dat hulp nodig heeft en ook een stijging in de kosten per jeugdige. Ook doen volwassenen steeds meer een beroep op begeleiding. De invoering van het inkomensafhankelijke abonnementstarief (vaste lage eigen bijdrage per huishouden) draagt hier negatief aan bij, zoals de toename van huishoudelijke hulp laat zien. Het voorgaande is een landelijk beeld. Samen met de Regio Gooi en Vechtstreek monitoren en analyseren we de uitgaven voor jeugdhulp en Wmo. Op basis van het inzicht dat we daarbij verkrijgen, nemen we korte- en langetermijnmaatregelen om de zorgkosten te beheersen. De kortetermijnmaatregelen voeren we zo snel mogelijk in, indien mogelijk al per 2021. Het doel is dat we in de toekomst, aan wie dat echt nodig heeft, nog steeds maatwerk kunnen blijven leveren. We zetten daarom in op normaliseren en demedicaliseren. Het gaat om de goedkoopst mogelijke adequate oplossing.

Beleidsontwikkeling

De visie in het strategisch beleidsplan Sociaal domein 2015-2018 is nog steeds leidend. In het 1e kwartaal van 2021 volgt de actualisatie, die vertraagd is door de coronacrisis. Er zal onder andere extra aandacht zijn voor monitoring en sturing op ons beleid zoals het ontwikkelen van prestatie-indicatoren.

Innovatie

We bouwen verder aan een stevige sociale basis in het Sociaal domein om op langere termijn de ondersteuning te kunnen blijven verlenen die nodig is én om als gemeente financieel gezond te blijven. Daarvoor zetten we een innovatiebudget in om de ondersteuning aan inwoners in buurten en wijken te kunnen versterken. We realiseren een substantiële verschuiving van dure individuele specialistische inzet naar de algemene voorzieningen in de wijk, die een breed pakket op het gebied van leefbaarheid, zorg en ondersteuning bieden met op termijn naar verwachting lagere kosten.

Corona

De coronacrisis treft onze inwoners. Kwetsbare groepen worden het hardst geraakt en nieuwe kwetsbare groepen ontstaan. Denk aan daklozen, gezinnen onder druk, kinderen met groeiende (leer)achterstanden, jongeren met gebrek aan toekomstperspectief, eenzaamheid onder ouderen, mensen die afhankelijk zijn van de zorg van anderen en toenemende bestaansonzekerheid voor inwoners die al in een zwakkere sociaal-economische positie verkeren. De crisis zet een extra druk op deze groepen en dat vraagt om een gemeente, die hen ondersteunt om de gevolgen van de crisis op te vangen. Extra aandacht is nog steeds nodig voor kwetsbare groepen, en voor alle sectoren in het Sociaal domein die worden geraakt door de crisis, waaronder

het onderwijs, de kinderopvang, het leerlingenvervoer, de jeugdzorg, maatschappelijke opvang en onze zorgpartners. Samen met hen zoeken we naar oplossingen en treffen we ondersteunende maatregelen om te zorgen dat de meest kwetsbare inwoners de zorg en hulp krijgen die ze nodig hebben. De coronacrisis is ook een kans, bijvoorbeeld versnelde digitalisering, creativiteit in dienstverlening, en nieuwe vrijwilligersinitiatieven waarbij wordt omgezien naar kwetsbare inwoners. Deze mooie voorbeelden zien wij in Gooise Meren gebeuren.

7.1 Optimale dienstverlening sociaal domein

Doelstellingen

7.1.1 Doelmatige inzet maatwerkvoorzieningen - inwoners jonger dan 18 jaar

We bevorderen de eigen kracht van onze jongeren en het gezinssysteem door bij een hulpvraag aan te sluiten bij wat de jongeren en hun ouders zelf belangrijk en prettig vinden, waarbij normaliseren en de medicaliseren het uitgangspunt is.

Maatregelen

Zwaardere vormen van ondersteuning ombuigen naar lichtere ondersteuning

Omschrijving (toelichting)

- Maatwerk indicaties krijgen realistische bereikbare doelen mee, Jeugdconsulenten evalueren met ouders, jeugdigen en hulpverleners over deze doelen en mogelijkheden tot voortzetting en afschalen van de hulpverlening.
- Samenwerking met Jeugdgezondheidszorg wordt geïntensiveerd en d.m.v. casuïstiekbesprekingen worden casussen opgeschaald of afgeschaald.
- We zetten jeugdhulp in op speciaal onderwijs, zodat ook jeugdigen in een kwetsbare positie onderwijs kunnen volgen. Hierdoor wordt voorkomen dat kinderen uitvallen en geen onderwijs meer kunnen volgen. Hiervoor zijn ook een aantal pilots ingezet met Onderwijs Zorg Arrangementen.
- We nemen deel aan het Buitenshuisproject van het Trimbos-instituut. Het Buitenshuisproject richt zich op gezinnen waarvan ouders psychische en/of verslavingsproblemen hebben. We versterken ouders in hun opvoedvaardigheden. We nemen stress bij het kind weg. Zo voorkomen we een gedwongen kader, uithuisplaatsing en intergenerationele overdracht van problemen.
- Ieder school heeft een vaste jeugdconsulent als aanspreekpunt, en consulenten nemen op uitnodiging deel aan het multi disciplinair overleg. In 2021 wordt de samenwerking en afspraken met het onderwijs verder uitgewerkt om passend onderwijs, zorg én onderwijs nog beter op elkaar aan te laten sluiten.
- De uitvoeringsdienst participeert in het regionale programma geweld hoort nergens thuis. Vanuit de pilot MDA++ worden drie consulenten getraind in het maken en regisseren van veiligheidsplannen bij gezinnen met structureel geweld. Doel is overerfbaar geweld te doorbreken en op termijn dure maatwerkvoorzieningen minder in te hoeven zetten.
- Pilot tussenvoorziening heeft als doel bij een crisisplaatsing of uithuisplaatsing een jongere direct een veilige tijdelijke plek te geven. Vanuit deze plek kan er gezocht worden naar definitieve plaats om te wonen.
- Outreachend jongerenconsulent: de pilot met de outreachende jongerenconsulent wordt in 2021 geëvalueerd.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Leerlingenvervoer wordt per 1 augustus 2021 inbesteed

Omschrijving (toelichting)

Het besluit van de gemeenteraden in onze regio om doelgroepenvervoer voor de onderdelen Leerlingenvervoer (per 1 augustus 2021) en Wmo-vervoer (per 1 januari 2021) in te besteden, . betekent een eigen Vervoer BV dat ondergebracht wordt bij de Regio Gooi- en Vechtstreek (als gemeenschappelijke

regeling). Hiermee zijn periodieke aanbestedingen voor deze doelgroepen verleden tijd. Het doel is onder andere een meer optimale dienstverlening aan onze kwetsbare inwoners.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

7.1.2 Doelmatige inzet maatwerkvoorzieningen - inwoners 18 jaar en ouder

De hulpvraag van onze inwoners is het uitgangspunt. Op basis van o.a. het jaarlijkse cliëntonderzoek (Ceo Wmo) krijgen we een beeld van hoe cliënten de hulp- en ondersteuning ervaren. De klantreis van hulpvraag tot (verlengen) zorgplan en bijhorende beschikking én de evaluatie van casussen levert ons informatie op waarmee we op doelmatige inzet kunnen (bij)sturen. Met de toenemende zorgvraag is dit een uitdaging.

Maatregelen

Zwaardere en specialistische ondersteuning ombuigen tot eerdere en lichtere ondersteuning

Omschrijving (toelichting)

- Als alternatief voor zwaardere en specialistische zorg zetten we voor het derde jaar het innovatiebudget in voor nieuwe en innovatieve pilots in het voorveld, die een alternatief aanbod opleveren in de vorm van lichtere ondersteuning.
- Ingezette maatwerkvoorzieningen worden geëvalueerd op de gestelde doelen, met de cliënt en hulpverlener en waar nodig afgeschaald.
- Regionaal wordt een expertteam ingericht waar zware en vastgelopen casuïstiek kan worden ingebracht.
- Pilots voor het oplossen van woonproblemen voor kwetsbare groepen zoals Kamers met Kansen en Tijdelijke Huisvesting kunnen vraag naar maatwerkvoorzieningen verminderen.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Wmo-vervoer (sociaal-recreatief) wordt per 1 januari 2021 inbesteed

Omschrijving (toelichting)

Dit maakt onderdeel uit van het besluit van de gemeenteraden in onze regio om doelgroepenvervoer voor de onderdelen Leerlingenvervoer (per 1 augustus 2021) en Wmo-vervoer (per 1 januari 2021) in te besteden. Dat betekent een eigen Vervoer BV dat ondergebracht wordt bij de Regio Gooi- en Vechtstreek (als gemeenschappelijke regeling), waarmee periodieke aanbestedingen voor deze doelgroepen verleden tijd zijn. Het doel is o.a. een meer optimale dienstverlening aan onze kwetsbare inwoners.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

We monitoren uitgaven Wmo-maatwerk

Omschrijving (toelichting)

We monitoren maandelijks de uitgaven voor de individuele Wmo-hulpvoorzieningen door data te analyseren en te duiden. Kostenbewustzijn bij consulenten en cliënten wordt bevorderd doordat ze op de hoogte zijn van de kosten van de indicatie.

Omschrijving (label)
Begroting 2021

7.1.3 Optimale toegang tot dienstverlening

Inwoners weten waar zij terecht kunnen met hun hulpvraag, zowel via het loket als digitaal.

Maatregelen

Het leveren van publieksvriendelijke en laagdrempelige dienstverlening

Omschrijving (toelichting)

- We evalueren onze dienstverlening vanuit de positie van de cliënten en we evalueren een aantal werk- en/of bedrijfsprocessen, om te bezien of deze processen efficiënter en effectiever uitgevoerd kunnen worden en bespaarmogelijkheden opleveren.
- De opdracht voor administratieve lastenverlichting in de zorgketen wordt in een lokaal en regionaal project uitgewerkt. Dit zal ook effect hebben op de dienstverlening.
- Plan 18. Wij ondersteunen ouders en jongeren op maat bij de overgang naar volwassenheid indien zij daar niet op eigen kracht of met steun van hun eigen ouders toe in staat zijn
- Verbetering van de dienstverlening vindt plaats door de midoffice van de USD onder te brengen in de frontoffice KCC van de gemeente.

Omschrijving (label)
Begroting 2021

7.1.4 Informatievoorziening optimaliseren

De informatie vanuit de gemeente naar inwoners is toegankelijk en begrijpelijk, zowel door middel van informatiebrochures en -folders als via de website.

Maatregelen

Sociale kaart implementeren en bekendmaken

Omschrijving (toelichting)

Een sociale kaart is een overzicht van instellingen op het gebied van welzijn, gezondheidszorg, en maatschappelijke dienstverlening. In 2021 gaan we de mogelijkheden onderzoeken of de sociale kaart te koppelen is aan de digitale kaarten die horen bij de Omgevingsvisie.

Omschrijving (label)
Begroting 2021

7.2 Opgroeien en kansen krijgen - inwoners jonger dan 18 jaar

Doelstellingen

7.2.1 Preventie en vroegsignalering inzetten

We willen kinderen van -9 maanden tot jongeren van 27 jaar in beeld hebben en houden. We hebben met de ketenpartners die de kinderen zien, afspraken over vroegsignalering en preventieve maatregelen.

Maatregelen

Zwaardere en specialistische ondersteuning ombuigen naar eerdere en lichtere ondersteuning

Omschrijving (toelichting)

- We ondersteunen kwetsbare (aanstaande) ouders door middel van intensieve ondersteuning thuis door jeugdverpleegkundigen van Jeugd en Gezin. Hiermee voorkomen we dat kinderen zwaardere jeugdhulp nodig hebben. In 2021 gaan we zowel de onderwijs-zorgarrangementen (Wijngaard & Donnerschool) als BSO Dynamo evalueren om te bepalen of deze concepten structureel ingezet zouden moeten worden of niet.
- Door Jeugd en Gezin is medio 2020 gestart met de interventie Stevig Ouderschap. Jeugdverpleegkundigen ondersteunen kwetsbare ouders intensief en thuis de eerste paar maanden, gelijk vanaf de geboorte.
- We geven het kinderwerk van Versa de ruimte om snel hulp in te zetten op knelpunten die ze tegenkomen in de wijk of op basisscholen.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Opstellen integrale jeugdnota

Omschrijving (toelichting)

In 2020 zijn we begonnen met het opstellen van de integrale jeugdnota, die we medio 2021 aan de gemeenteraad aanbieden. De nota komt tot stand in samenwerking met de jeugd en onze ketenpartners. Met de Stichting Talents and Dreams (STAD) is een jongerenparticipatie-traject gestart "Sлимпact" genaamd. In verschillende vormen en op diverse manieren werken jongeren aan onderwerpen die voor hen belangrijk zijn. Dit gaat belangrijke input voor de integrale jeugdnota opleveren.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

7.2.2 Voorkomen van onderwijsachterstand

We willen dat alle kinderen onderwijs volgen en zich kunnen ontwikkelen. Om onderwijsachterstand te voorkomen, hebben we gerichte aandacht voor onderwijsachterstanden en het vergroten van kansen voor leerlingen.

Maatregelen

Uitvoeren vernieuwd onderwijskansenbeleid

Omschrijving (toelichting)

Het nieuwe beleid start in het 4e kwartaal van 2020 en is gericht op vroeg- en voorschoolse educatie, ouderbetrokkenheid, preventie en vroegsignalering. Onze partners, zoals scholen, kinderopvang, Versa Welzijn, bibliotheek en Jeugd en Gezin kunnen bijvoorbeeld (innovatieve) projecten ontwikkelen op het gebied van ouderbetrokkenheid.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

7.2.3 Aanpakken van Jeugdwerkloosheid

Maatregelen

Inzet op kwetsbare jongeren

Omschrijving (toelichting)

We gaan met ondernemers en belangenorganisaties in gesprek om de inclusieve arbeidsmarkt te versterken. Zo realiseren we het quotum voor de Banenafpraak binnen onze organisatie. Verder zetten we in op het behalen van een startkwalificatie door zoveel mogelijk jongeren. Voor de duur van drie jaar werkt een Jongerenconsulent outreachend vanuit het team Maatschappelijke Zorg. Deze consulent richt zich op kwetsbare jongeren die afglijden in de maatschappij. Het doel is de jongeren terug naar school te laten gaan, aansluiting te vinden in hun gezin en weg te blijven van negatieve invloeden.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

7.2.4 Realisatie van toekomstbestendige onderwijshuisvesting

Met het integraal huisvestingsplan onderwijs als uitgangspunt willen we voldoende en adequate duurzame toekomstbestendige huisvestingsvoorzieningen voor het onderwijs realiseren en in stand houden, dat zoveel mogelijk aansluit bij de eisen en wensen van de gebruikers in het onderwijs.

Maatregelen

Leerlingenprognoses

Omschrijving (toelichting)

We willen leerlingenprognoses om vraag en aanbod te monitoren, waarbij specifiek aandacht is voor nieuwbouwtontwikkelingen. De meest recente prognoses dateren uit 2019.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Integraal plan lokalen bewegingsonderwijs

Omschrijving (toelichting)

We hebben behoefte aan nader inzicht in de huidige capaciteit en kwaliteit van onze gymzalen in relatie tot gebruik voor bewegingsonderwijs. Hiervoor willen we een integraal plan opstellen dat een meerjarenperspectief biedt vergelijkbaar met het Integraal huisvestingsplan (IHP).

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Realiseren van kindcentrum Muiderberg

Omschrijving (toelichting)

Op de Krijgsman in de kern Muiden worden er de komende jaren 1300 woningen gerealiseerd. Met de komst van nieuwe inwoners zijn er ook voorzieningen nodig zoals bijvoorbeeld onderwijs. Daarom wordt er samen met de schoolbesturen (Talent Primair en ASKO) en kinderopvang SKBNM een zogeheten Kindcentrum gerealiseerd.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

7.3 Optimale toegang tot dienstverlening

Doelstellingen

7.3.1 Collectieve voorzieningen versterken

Collectieve voorzieningen zijn onderdeel van de sociale basis. Met een sterke sociale basis dragen we bij aan twee effecten: 1. Prettig samenleven in vitale en verbonden wijken en buurten 2. Preventie en herstel: mensen in kwetsbare situaties kunnen gewoon meedoen in de eigen buurt.

Maatregelen

Herijken subsidiebeleid

Omschrijving (toelichting)

We beoordelen samen met organisaties hoe het staat met de doelmatige besteding van de verschaftte middelen. Met Stichting Versa zetten we in 2021 het ontwikkeltraject voort dat in de 2e helft van 2020 is gestart, ter voorbereiding op het toekennen van een meerjarige subsidie.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Voldoende laagdrempelige algemene voorzieningen.

Omschrijving (toelichting)

Het Geheugenhuis in Bussum en Muiden is een voorbeeld van een laagdrempelige dagactiviteit (zonder indicatie) in de wijk, waarvan oudere inwoners en licht dementerende inwoners gebruik maken. Dit in het kader van inclusie, als alternatief voor de lichtste vorm van specialistische groepsbegeleiding op indicatie. We onderzoeken of deze vorm van laagdrempelige voorziening in algemene zin lessen oplevert voor eventueel nieuw te ontwikkelen voorliggend aanbod. Tegelijk past dit onderwerp (versterken aanbod voorveld) ook in het voornemen van regiogemeenten en de Regio om beheersmaatregelen te benoemen/te nemen om de oplopende zorguitgaven Jeugd/Wmo terug te dringen (regionale/lokale knoppen-discussie).

Omschrijving (label)

Begroting 2021

7.3.2 Vrijwilligerswerk stimuleren en behouden.

Vrijwilligers zijn onmisbaar, niet alleen in de wereld van zorg en welzijn, maar ook op het terrein van sport, kunst en cultuur, onderwijs en natuur e.d. Het vrijwilligerswerk staat onder druk vanwege de drukke agenda die mensen hebben (werken, huishouden/gezin, mantelzorg, opleiding, hobby's e.d.).

Maatregelen

Een duurzame ondersteuningsstructuur voor vrijwilligerswerk.

Omschrijving (toelichting)

We borgen een duurzame ondersteuningsstructuur om vrijwilligers te werven, behouden, ondersteunen, erkennen en waarderen. We subsidiëren de vrijwilligerscentrale van stichting Versa en geven eenmalige

subsidies. In 2021 gaan we in overleg met vrijwilligersorganisaties om te zien of versterking van de huidige ondersteuningsstructuur nodig is of niet.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

7.3.3 Statushouders en nieuwkomers ondersteunen bij het zich settelen

Volgens de nieuwe Wet inburgering, die op 1 juli 2021 ingaat, is de gemeente verantwoordelijk voor onder andere de inkoop van inburgeringslessen en het afnemen van een brede intake (zie programma 6 voor participatie door statushouders).

Maatregelen

Onderzoek naar inkoop van inburgeringslessen

Omschrijving (toelichting)

Na een regionale marktconsultatie voor aanbieders van inburgeringslessen (september 2020), volgt een aanbestedingstraject, dat in de eerste helft van 2021 zal worden afgerond.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Vaststellen verordening inburgering

Omschrijving (toelichting)

Begin 2021 stellen wij een lokale verordening inburgering op.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

7.3.4 Volwasseneducatie stimuleren

Gemeente Gooise Meren vindt het belangrijk dat laaggeletterde inwoners kunnen rekenen op ondersteuning, zodat zij niet belemmerd worden in het dagelijks functioneren, waardoor ook zij economisch en maatschappelijk meedoen in de samenleving.

Maatregelen

Het bieden van een uitgebreid aanbod voor laaggeletterde inwoners

Omschrijving (toelichting)

In de Regio Gooi en Vechtstreek wordt al stevig ingezet op laaggeletterdheid. Om het aantal laaggeletterden nog verder omlaag te brengen, stellen de regiogemeenten een integraal actieplan op. De uitvoering hiervan start in het eerste kwartaal van 2021.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

7.3.5 Wonen met zorg

We brengen wonen en zorg dichterbij elkaar. De vraag naar passende woonruimte, met allerlei varianten van ambulante zorg en ondersteuning, is toegenomen en dreigt er een tekort. Inwoners blijven, als ze ouder worden, langer zelfstandig thuis wonen dan vroeger. Ook zijn er meer kwetsbare inwoners die na een begeleidingstraject, in bijvoorbeeld een instelling voor beschermd wonen of een pleeggezin, zelfstandig willen en kunnen wonen. We werken hierbij nauw samen met programma 4 Wonen. Voor de maatregelen verwijzen we naar programma 4.3.2.

7.4 Omzien naar elkaar

Doelstellingen

7.4.1 Sociaal verbonden gemeenschap

Vanwege het belang van sociale cohesie in wijken is ons uitgangspunt: een inclusieve samenleving, iedereen doet mee, en iedereen hoort erbij.

Maatregelen

Lokaal netwerk "Een tegen Eenzaamheid"

Omschrijving (toelichting)

We gaan in 2021 van start met een breed lokaal netwerk "Een tegen Eenzaamheid". In het netwerk vervullen we de rol van aanjager en verbinder. De agenda bepalen we met elkaar. Daarmee zetten we een beweging in gang richting verbonden gemeenschappen. Thema's zijn bijvoorbeeld: erbij horen en omzien naar elkaar: hoe zorgen we dat iedereen hieraan een steentje kan bijdragen? Hoe helpen we mensen om tijdig te investeren in het sociale netwerk?

Omschrijving (label)

Begroting 2021

7.4.2 Mantelzorgers worden ondersteund naar behoefte

Mantelzorgers zijn onmisbaar voor mensen die hulp behoeven en samen met onze maatschappelijke partners en de sociale kring die om hen heen staat, ondersteunen we onze mantelzorgers.

Maatregelen

Uitvoering van het 1e jaar van actieplan mantelzorgondersteuning.

Omschrijving (toelichting)

Het in 2020 vast te stellen actieplan mantelzorg vormt de basis voor onze acties. We maken het makkelijker om (informele) hulp te vragen, te delen of te geven. Dit doen we in 2021 met een campagne waarin we mantelzorgers stimuleren om hulp te vragen en de zorg te delen met hun omgeving. Ook organiseren we een panel van mantelzorgers om ervaringen in te zetten voor de ondersteuning van mantelzorgers.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Ondersteunen van mantelzorgers om de zorg vol te houden

Omschrijving (toelichting)

We helpen mantelzorgers dementie en Niet Aangeboren Hersenletsel in de pilot Klantreis Mantelzorg. De zorg voor deze mantelzorgers is vaak zwaar. In de pilot maken we mantelzorgers eerder bewust van de taken

en uitdagingen die op hen afkomen. Ook ondernemen we in 2021 actie om respijtzorg beter aan te laten sluiten bij de behoefte van mantelzorgers. Met respijtzorg krijgen mantelzorgers een adempauze en kunnen zij de zorg langer volhouden.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

7.5 Gezonde leefomgeving & leefstijl

Doelstellingen

7.5.1 Gezond leven voor iedereen

Wij promoten samen met de regio en de GGD een gezonde leefstijl voor al onze inwoners.

Maatregelen

Bevorderen van een gezonde leefstijl

Omschrijving (toelichting)

In de regio werken we intensief samen om onze inwoners gezonder te maken op weg naar 2040. We zetten in op leefstijl, gezond gedrag en een gezonde leefomgeving en hebben onze ambities en activiteiten gebundeld in het preventieprogramma 2019-2022: Samen voor Gezond. We zetten in 2021 verdere stappen voor de aanpak van de drie landelijke thema's roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik.

We maken daarbij gebruik van de volgende programma's/activiteiten: Preventie en Handhaving Alcohol Jeugd, activiteiten voor jong en oud door buurtsportcoaches, rookvrije schoolpleinen en speeltuinen, programma Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG).

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Inzet op dekkend AED-netwerk

Omschrijving (toelichting)

In 2021 wordt ingezet op het creëren van de bekendheid met de beschikbaarheid van AED's (reanimatie) in de vorm van een campagne, daarnaast wordt getracht een dekkend AED netwerk te realiseren met inzet van vrijwilligers.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Gezondheidsopgaven in de wijk

Omschrijving (toelichting)

Medio 2021 beschikken we over wijkgezondheidsprofielen die de GGD opstelt op basis van de gezondheidsmonitor 2020. Hiermee zijn we in staat de beweging naar preventie en wijkgericht werken verder door te zetten. Deze gezondheidsprofielen maken op wijkniveau zichtbaar welke thema's op gezondheidsgebied spelen. Daarmee gaan we in gesprek met partners vanuit zorg en welzijn en inwoners over de gezondheidsopgaven in de wijk en passende leefstijlinterventies. De opgaven die daaruit voortkomen krijgen een plek in de wijkagenda's die we vanaf 2021 gaan opstellen met wijkbewoners en maatschappelijke partners.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Nieuw gezondheidsbeleid 2021-2024

Omschrijving (toelichting)

We stellen in 2021 ons nieuwe gezondheidsbeleid vast voor de komende vier jaar (2021-2024). De op te nemen speerpunten kiezen we op basis van de landelijke nota gezondheidsbeleid 2020 en de resultaten van de gezondheidsmonitor van de GGD onder jeugd (resultaat in juni 2020 bekend), volwassenen en ouderen (resultaat in 2e kwartaal 2021 bekend).

Omschrijving (label)

Begroting 2021

7.5.2 Medische voorzieningen zoveel mogelijk in stand houden

Onze inwoners moeten gebruik kunnen blijven maken van goed bereikbare eerstelijns- en tweedelijnsvoorzieningen in de gezondheidszorg, waarmee zij langer zelfstandig thuis kunnen wonen.

Maatregelen

Zorg dichtbij

Omschrijving (toelichting)

We blijven in gesprek met aanbieders van eerstelijns en tweedelijns voorzieningen, zoals huisartsen, paramedici en ziekenhuis Tergooi, om hun dienstverlening dichtbij onze inwoners aan te (blijven) bieden. Bij ruimtelijke ontwikkelplannen willen we dit belang bij relevante partijen aankaarten.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

7.6 Bescherming en Opvang

Doelstellingen

7.6.1 Ondersteuning aan inwoners die (dreigen) maatschappelijk uit te vallen

De meest kwetsbaren in de samenleving krijgen de bescherming, hulp, ondersteuning en opvang die zij nodig hebben, zodat zij niet maatschappelijk uitvallen en/of weer mee kunnen doen aan de samenleving.

Maatregelen

Herijken van regionale en lokale financiering van het beleidsterrein Bescherming en Opvang

Omschrijving (toelichting)

Door decentralisatie (naar de regiogemeenten) van de middelen voor beschermd wonen (vanaf 2022) en de verdere afbouw van het beschermd wonen maken het noodzakelijk om met de regiogemeenten opnieuw te kijken welke taken we nog gezamenlijk via de regionale begroting willen financieren en welke taken we lokaal gaan financieren.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Vaststellen van het regionaal Beleidsplan Bescherming en Opvang 2021-2024

Omschrijving (toelichting)

Vaststelling van dit regionale beleidsplan is door de coronacrisis verschoven van 2020 naar 2021. In dit regionale beleidsplan werken we de verdere ambulantisering van het beschermd wonen uit. Deze opgave impliceert een verschuiving van de regionale taak om gezamenlijk te voorzien in 24-uurs voorzieningen, naar de lokale taak om zeer kwetsbare inwoners die zelfstandig gaan wonen te ondersteunen. De aanpak 'personen met verward gedrag', de aanpak van dakloosheid, de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling en de doorontwikkeling van het Zorg- en Veiligheidshuis zijn integraal onderdeel van dit beleidsplan.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

7.6.2 Stoppen huiselijk geweld en kindermishandeling

Maatregelen

Faciliteren Veilig Thuis

Omschrijving (toelichting)

Veilig Thuis is het advies- en meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling. Veilig Thuis is er voor slachtoffers, plegers en bezorgde omstanders en staat hen met raad en daad bij. Ook de professionals in het veld, bijvoorbeeld uit het onderwijs en het maatschappelijk werk, kunnen bij een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling met Veilig Thuis schakelen. Hiervoor wordt gewerkt met de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Uitvoeren actieprogramma 'Geweld hoort nergens thuis 2019-2021'**Omschrijving (toelichting)**

Dit actieprogramma houdt o.a. in het intensiveren van de aanpak van ouderenmishandeling en het verbeteren van traumascreening en -behandeling. Ook de ontwikkeling van de aanpak MDA++ maakt deel uit van dit actieprogramma. MDA staat voor Multi Disciplinaire Aanpak. Dit is een gefaseerde aanpak, waarbij eerst samenwerken voor (directe en daarna stabiele) veiligheid voorop staat, om vervolgens te werken aan duurzaam herstel.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

7.7 Dierenwelzijn

Doelstellingen

7.7.1 Zorgen voor een goed leven voor dieren

De gemeente heeft zorgplicht voor dieren als er niet voor ze gezorgd wordt (huisdieren) of als ze niet voor zichzelf kunnen zorgen (wilde dieren). In dat kader is in 2019 de beleidsnotitie dierenwelzijn vastgesteld. De beleidsnotitie geeft aan hoe de komende periode uitvoering wordt gegeven aan de gemeentelijke taken en aan de regisserende rol van de gemeente op het gebied van zorg en bescherming van dieren.

Maatregelen

Notitie Dierenwelzijn uitvoeren

Omschrijving (toelichting)

Doelen uit het beleidsplan zijn o.a. een prettige leefomgeving, biodiversiteit, nieuw gemeentelijk vastgoed natuurinclusief bouwen, een groen compensatieplan en educatie. Het betreft ook het versterken van de samenwerking met dierenwelzijnsorganisaties en samenwerkingspartners zoals het Goois Natuurreservaat en de Dierenbescherming. De samenwerking met de Regio Gooi en Vechtstreek wordt voortgezet, met als doel een regionale versterkte aanpak, die onze dierenwelzijnsorganisaties ondersteunt om hun taken uit te kunnen blijven voeren.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Beleidsindicatoren

Taakveld 4. Onderwijs

N r.	Naam Indicator	Eenheid	Bron	Realisatie 2019 GM	Begroot 2021 Gooise Meren	Begroot 2021 Gemeenten 50.000 - 100.000 inwoners	Beschrijving	Toelichting
17	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerplichtigen	DUO	"niet voldoen de data jongeren, schooljaar 2017-2018"	niet begroot	niet begroot	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 inwoners lft. 5-18 jaar.	<p>We vinden het van belang dat jongeren onderwijs volgen om zo hun kansen in de maatschappij te vergroten. Daarom zetten we in op het verminderen van het verzuim, dat ieder jaar verder daalt.</p> <p>DUO heeft nog geen cijfers na schooljaar 2017-2018 Er zijn wel meer lokale en regionale gegevens beschikbaar: https://bestuur.gooisemeren.nl/fileadmin/user_upload/1762115_RM_Jaarverslag_RBL_2018-2019.pdf</p>
18	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerplichtigen	DUO	20, 28 in schooljaar 2017-2018	niet begroot	niet begroot	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000	<p>We vinden het van belang dat jongeren onderwijs volgen om hun kansen in de samenleving te vergroten. Daarom zetten we in op het verminderen van verzuim, dat ieder jaar verder daalt.</p> <p>DUO heeft nog geen cijfers na schooljaar 2017-2018</p>

							inwoners lft. 5-18 jaar.	
19	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	Ingrado	0,9 % in schooljaar 2017-2018	niet begroot	niet begroot	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 – 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.	Zonder startkwalificatie kunnen jongeren geen goede plek verwerven op de arbeidsmarkt, één van de voorwaarden om zelfredzaam te zijn. We zetten in op het verminderen van het aantal VSV'ers, dat ieder jaar verder daalt. Ingrado heeft nog geen cijfers na schooljaar 2017-2018

Taakveld 6. Sociaal Domein

Nr.	Naam Indicator	Eenheid	Bron	Realisatie 2019 GM	Begroot 2021 Gooise Meren	Begroot 2021 Gemeenten 50.000 - 100.000 inwoners	Beschrijving	Toelichting
29.	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	8,5	8,7	Niet bekend want momenteel stellen gemeenten hun begroting 2021 op	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar.	Het aantal jongeren met jeugdhulp is afgelopen jaren gestegen. Verwachting is dat deze trend doorzet. Dit sluit aan op de landelijke trend. Wij zetten ons in om de stijging af te vlakken en

								onder het landelijk cijfer van 9,8 % te blijven.
30.	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	0,6	0,6	Niet bekend want momenteel stellen gemeenten hun begrotingen 2021 op	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een Jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.	We zien een niet significante daling (van 0,7 % in 2018 naar 0,6 % in 2019). Wij zetten ons in op stabilisatie.
31.	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	0,2	0,2	Niet bekend want momenteel stellen gemeenten hun begrotingen 2021 op	Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).	Realisatie 2019 is gelijk aan jaarlijkse realisatie vanaf 2016. Wij zetten ons in op behoud van deze lijn, dus op stabilisatie.
32.	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	GM	63 2e halfjaar 2017	69 *	62 2e halfjaar 2017	Referentiegemiddelde op basis van 327 deelnemende gemeenten. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo.	Referentiejaar VNG is 2017 (lees: realisatie 2e half jaar 2017), het meest recente cijfer. Bron: gemeentemonitor sociaal domein i.s.m. CBS (geen data aangeleverd). We verwachten door het abonnementstarief, de vergrijzing en de mogelijkheden om langer thuis te wonen een toename.

									*Inschatting is op basis van gemeenten met vergelijkbare grootte (waarstaatjegemeente.nl: meest recente cijfers daarvoor het jaar 2019)
--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 (na wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten						
626 Onderwijshuisvesting	3.724	6.133	6.235	6.558	6.566	7.052
627 Overige onderwijs	2.117	2.210	2.111	2.106	2.105	2.105
628 Collectieve voorzieningen	3.942	3.658	4.095	3.891	3.620	3.620
629 Maatwerkvoorzieningen wmo	9.940	9.044	9.460	9.411	9.408	9.408
630 Maatwerkvoorzieningen jeugd	11.871	11.448	11.613	11.619	11.627	11.627
631 Opvang en beschermd wonen	6.428	5.661	5.326	5.322	5.322	5.322
632 Gezondheidszorg	2.450	2.593	2.665	2.617	2.616	2.616
Totaal Lasten	40.471	40.747	41.504	41.525	41.263	41.751
Baten						
626 Onderwijshuisvesting	-21	0	0	0	-240	0
627 Overige onderwijs	-292	-225	-230	-230	-230	-230
628 Collectieve voorzieningen	-108	-12	-12	-12	-12	-12
629 Maatwerkvoorzieningen wmo	-403	-732	-747	-747	-747	-747
630 Maatwerkvoorzieningen jeugd	-12	0	0	0	0	0
631 Opvang en beschermd wonen	-6.692	-5.388	-5.388	-5.388	-5.388	-5.388
632 Gezondheidszorg	-1	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-7.529	-6.358	-6.377	-6.377	-6.617	-6.377
Resultaat voor bestemming	32.941	34.389	35.127	35.148	34.646	35.374
Stortingen						
626 Onderwijshuisvesting	2.100	13.090	0	0	0	0
629 Maatwerkvoorzieningen wmo	0	0	0	0	0	0
Totaal Stortingen	2.100	13.090	0	0	0	0
Onttrekkingen						
626 Onderwijshuisvesting	-5.770	-2.290	-2.268	-2.266	-2.265	-2.263

627 Overige onderwijs	-205	-2	-2	-2	-2	-1
628 Collectieve voorzieningen	-180	-270	-270	-270	0	0
630 Maatwerkvoorzieningen jeugd	0	0	0	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	-6.155	-2.562	-2.540	-2.538	-2.266	-2.265
Saldo reserves	-4.055	10.528	-2.540	-2.538	-2.266	-2.265
Resultaat na bestemming	28.887	44.917	32.588	32.610	32.380	33.109

Toelichting financiële verschillen

<i>Toelichting verschillen begroting 2021 t.o.v. begroting 2020</i>		
<i>Onderdeel programma 7</i>	<i>Vershil (x € 1.000)</i>	<i>V/N (V= voordeel, N= nadeel)</i>
<i>Doorbelastingen</i> Betreft doorbelastingskosten ambtelijk apparaat, nadere toelichting zie programma 9.	660	N
<i>Reserve tijdelijke huisvesting onderwijs</i> Deze reserve is in 2020 ingesteld ten laste van de Algemene reserve en leidt daardoor in 2021 tot een voordeel van € 13 mln. (In programma 9 een nadeel van € 13 mln). Per saldo voor de begroting budgetneutraal.	-13.090	V
<i>Begrotingsscan Kinderopvang</i> Uit de begrotingsscan 2021, waarbij is gekeken naar de realisaties in de afgelopen jaren, is naar voren gekomen dat het budget voor kinderopvang kan worden verlaagd.	-85	V
<i>Indexatie (2%) op uitvoeringsbudgetten Jeugd, Wmo en Collectieve voorzieningen.</i>	350	N
<i>Opvang en beschermd wonen</i> In 2020 zijn incidenteel regionale projecten Bescherming en opvang uitgevoerd en betaald uit een incidentele uitkering uit de regionale reserve Bescherming en opvang.	-297	V
<i>Overige verschillen</i>	133	N

Diverse posten < € 70.000		
Totaal	12.329	V

Investerings

Het totaal aan voorgenomen investeringen voor dit programma in 2020 bedraagt € 2,6 miljoen (Schoolgebouwen). Met het vaststellen van de begroting wordt voor de in de onderstaande tabel opgenomen investering het krediet gevoteerd. Voor de andere voorgenomen investeringen worden in 2021 separate voorstellen aan u voorgelegd. De bijbehorende kapitaallasten zijn al in deze begroting verwerkt.

Omschrijving	Investeringsbedrag * in €
Programma 7	
Nieuwbouw Min. Calsschool	143.360
Totaal	143.360

* Investeringsbedrag exclusief bijdragen van derden

8. Programma Sport, Cultuur en Recreatie

Ambitie

Cultuur, cultuurhistorie, sport en recreatie zijn belangrijke op zichzelf staande waarden; deze waarden zijn ook van betekenis voor de sociale structuur van de gemeente. Het mes snijdt aan twee kanten. We willen sport, cultuur en recreatie inzetten om de verbinding tussen inwoners te versterken. Het aanbod van voorzieningen zal daarom breed toegankelijk moeten zijn om de ontwikkeling en ontspanning van inwoners te verzekeren en verbinding tussen inwoners te realiseren.

Kunst en Cultuur zijn belangrijk voor het welzijn van inwoners en leveren een bijdrage aan maatschappelijke vorming. Dat geldt vooral voor kennismaking met cultuur door met name kinderen. Samenwerking tussen culturele instellingen wordt bevorderd.

De gemeente is trots op haar cultuurhistorisch erfgoed. Dit cultureel bezit (erfgoed) draagt bij aan de kwaliteit van wonen en (samen)leven. Deze kwaliteiten willen we meer benutten ten behoeve van educatie, recreatie, toerisme, ontmoeting en verbinding. Door het erfgoed voor meer mensen toegankelijk te maken wordt de betrokkenheid van inwoners met de gemeente bevorderd. Ook voor bezoekers en investeerders is die historische identiteit van belang. Het maakt onze gemeente interessanter voor toeristisch bezoek en is ook een steeds belangrijker vestigingsfactor.

Sport en bewegen draagt op positieve en laagdrempelige wijze bij aan vitale en gezonde inwoners en een inclusieve samenleving. De gemeente stimuleert (sportief) bewegen van jeugdige en kwetsbare inwoners en ondersteunt (sport)aanbieders zich (door) te ontwikkelen tot betrokken en vitale organisaties. Daarvoor zetten we buurtsportcoaches in en verlenen we subsidies voor kleinschalige sportevenementen. Gooise Meren draagt bij aan een duurzame en toegankelijke beweeg- en sportinfrastructuur.

We bieden inwoners en bezoekers van jong tot oud mogelijkheden om zelfstandig te recreëren en te spelen in de openbare ruimte. Dit doen we door de instandhouding van parken en bij de vraag van de jeugd passende speelplaatsen waarbij wij rekening houden met een buitenruimte die voor minimaal 3% (Visie Buitenruimte) bespeelbaar is voor de jeugd. Met de inzet van buurtsportcoaches en door het creëren van doorgaande wandel- en fietsroutes stimuleren wij dat jong en oud voldoende kan bewegen.

Corona

De coronacrisis stelt ons voor nog een andere belangrijke opgave, namelijk hoe voorkomen we dat onze maatschappelijke infrastructuur zo hard wordt geraakt dat waardevolle organisaties omvallen? We zien dat deze organisaties bijdragen aan de realisatie van de maatschappelijke opgaven door de organisatie van activiteiten en de inzet van de aanwezige expertise binnen die organisatie. Die infrastructuur willen we waar mogelijk overeind houden. Daarom willen we een fonds instellen. Niet alleen om voor de korte termijn hulp te bieden, maar ook om te zorgen dat we na de crisis zoveel mogelijk maatschappelijke infrastructuur in stand en vitaal gehouden hebben. In het najaar gaan we graag het gesprek met de raad aan over het afwegingskader steunmaatregelen corona en het bijbehorende ondersteuningsfonds.

8.1 Kunst en Cultuur

Doelstellingen

8.1.1 Bevorderen van Kunst en Cultuur

Kunst en Cultuur zorgen voor sociale samenhang, verbinding en participatie en versterken de economische waarde van de gemeente Gooise Meren.

Maatregelen

Opstellen beleidsnota cultuur

Omschrijving (toelichting)

De beleidsnota vormt onze visie voor de periode 2020-2025 over de wijze waarop we met cultuur binnen de gemeente willen omgaan. Onderdeel hiervan is cultuureducatie. Daarnaast fungeert de nota als toetsingskader voor nieuwe initiatieven. In de voormalige gemeenten Bussum en Muiden en Naarden was de afgelopen periode geen cultuurbeleid. De nota die we gaan opstellen, leidt ten minste tot, waar nodig, harmonisatie van, voor zover mogelijk, bestaande afspraken. Verder wordt de rol van de gemeente beschreven die zij heeft bij grote evenementen.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

De waardevolle eigendommen laten taxeren

Omschrijving (toelichting)

Voor de verzekering is taxatie van onze kunstcollectie noodzakelijk. Deze taxatie wordt nu ook gebruikt om in beeld te krijgen wat de huidige waarde is van onze collectie, ook van het deel dat afgestoten wordt. Naast waardebeoordeling vindt een inhoudelijke beoordeling plaats van de kunstobjecten.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

8.1.2 Culturele ontwikkeling van kinderen

Met cultuureducatie willen we kinderen kennis laten maken met de verschillende vormen van kunst en cultuur.

Maatregelen

Doorvoeren wijziging cultuureducatie

Omschrijving (toelichting)

Cultuureducatie voor het primair onderwijs werd via het project "Cultuureducatie met Kwaliteit" voor de periode 2017-2020 verzorgd via de Regio. Aangezien deze werkzaamheden zijn overgedragen aan de gemeenten, verlenen wij voor de komende periode zelf opdracht. Plein C heeft als expertisecentrum voor cultuuronderwijs in de provincie Noord-Holland alle plannen van kleine en middelgrote gemeenten gebundeld

tot een gezamenlijk provinciaal projectplan. Hiervoor is een matchingregeling (50%) van de provincie beschikbaar.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

8.2 Cultureel Erfgoed

Doelstellingen

8.2.1 Behouden, versterken en ontwikkelen van cultureel erfgoed

Wij beogen om cultureel erfgoed zorgvuldig te behouden, te versterken en indien mogelijk te ontwikkelen. Daarnaast willen we de beleving en benutting ervan vergroten.

Maatregelen

Beleid erfgoed borgen in Omgevingsvisie

Omschrijving (toelichting)

Door de komst van de landelijke Omgevingswet en de Omgevingsvisie van Gooise Meren zal veel veranderen. Uitgangspunt bij de Omgevingsvisie is om uit te gaan van de bestaande kwaliteiten binnen de gemeente. Erfgoed is, naast een prettige woonomgeving, goede bereikbaarheid en een groene parel, een belangrijke kwaliteit voor Gooise Meren. Omdat erfgoed daarmee een van de dragers is voor de Omgevingsvisie, is het van belang om de kernkwaliteiten van ons erfgoed te benoemen en een ontwikkelperspectief te schetsen. In 2020 zijn daar stappen in gezet. Zo hebben we een biografie opgesteld van Gooise Meren aan de hand van de ontwikkeling van onder meer het landschap en de historische bebouwing. Op basis daarvan hebben we de belangrijkste thema's en verhaallijnen voor erfgoed bepaald. In 2021 zorgen we dat de beleidsvertaling landt in de Omgevingsvisie.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Opstellen beleidskader historisch erfgoed in gemeentelijk bezit

Omschrijving (toelichting)

In lijn met het uitgangspunt om als gemeente alleen vastgoed in eigen bezit te hebben voor maatschappelijke taken, wordt een lijst opgesteld van het te verkopen vastgoed. Op basis van het op te stellen beleidskader kan beredeneerd worden aangegeven welk historisch erfgoed in gemeentelijk bezit moet worden verworven, behouden dan wel kan worden afgestoten. In het geval van afstoting geven we voorwaarden voor gebruik, behoud en onderhoud van de betreffende panden.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Actualiseren van de gemeentelijke monumentenlijst

Omschrijving (toelichting)

In onze gemeente zijn op dit moment 180 panden beschermd als gemeentelijk monument. Het aanwijzen van gemeentelijke monumenten betreft een continu proces. Na de actualisatie van gemeentelijke monumenten in Bussum gaan we in 2021 en 2022 verder met Muiden en Muiderberg. Samen met stakeholders onderzoeken we welke panden op de gemeentelijke monumentenlijst moeten komen. Tussentijdse voordrachten door erfgoedverenigingen voor de aanwijzing worden gedurende het jaar in behandeling genomen. Vanwege nader dan wel lopende bezwaar- en beroepsprocedures kan het voorkomen dat voor enkele voorgedragen panden of objecten meer tijd nodig is.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

8.3 Sport

Doelstellingen

8.3.1 Vitale inwoners en vitale clubs voor sport en samenleving

We willen sport en bewegen voor alle inwoners mogelijk maken, omdat het zorgt voor vitale en gezonde inwoners.

Maatregelen

Inzetten buurtsportcoaches

Omschrijving (toelichting)

Door inzet van buurtsportcoaches stimuleren we het (sportief) bewegen van onze inwoners. Daarnaast stimuleren en ondersteunen zij sport- en beweegaanbieders om structureel sportaanbod te ontwikkelen gericht op specifieke doelgroepen.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Meer saamhorigheid en ontmoeting en toename van sportdeelname

Omschrijving (toelichting)

Wij bieden sportverenigingen de mogelijkheid een subsidie aan te vragen voor het organiseren van een sportactiviteit voor specifieke doelgroepen. Ook is er een subsidieregeling voor het organiseren van een kleinschalige sportevenementen. Zo stimuleren sport, spel en ontmoeting.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Organisatie schoolvoetbaltoernooi door buurtsportcoaches

Omschrijving (toelichting)

De organisatie van het schoolvoetbal gaan we in 2021 anders regelen. Het schoolvoetbal legt namelijk jaarlijks een flink beslag op de ureninzet en het budget van de buurtsportcoaches. Daarom is er voor gekozen om de organisatie van het schoolvoetbaltoernooi vanaf 2021 bij Sportfondsen te beleggen in de vorm van een subsidie.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

8.3.2 Meer vitale clubs voor sport en samenleving

We willen meer vitale clubs, die naast hun primaire taak ook oog hebben voor de toekomst en voor hun omgeving. Clubs die daarmee een bijdrage leveren aan het welzijn van de inwoners in de wijk, inclusief bijzondere doelgroepen.

Maatregelen

Ondersteunen van sportverenigingen en sportaanbieders

Omschrijving (toelichting)

De gemeente kiest ervoor om sportverenigingen/sportaanbieders de komende jaren te ondersteunen bij het (door)ontwikkelen naar betrokken en vitale organisaties. We dragen met verenigingsondersteuning en bijeenkomsten, gericht op kennisdeling, informatievoorziening en netwerken, bij aan vitale sportorganisaties.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

8.3.3 Een eenduidig en transparant beleid m.b.t. tot sportverenigingen

Maatregelen

Implementatie geharmoniseerd beheer- en tariefstelsel buitensportaccommodaties

Omschrijving (toelichting)

We zijn een onderzoek gestart om op basis van de Sport- en Bewegvisie Gooise Meren te komen tot een meer geharmoniseerd beheer- en tariefstelsel voor de buitensportaccommodaties. In 2020 wordt een raadsvoorstel ter zake voorgelegd. Afhankelijk van de besluitvorming zal in 2021 een aanvang met de implementatie gemaakt worden.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

8.4 Spelen en recreëren

Doelstellingen

8.4.1 Voldoende (inclusieve) speelplaatsen

Alle kinderen en jongeren moeten vrij en zelfstandig van de buitenruimte gebruik kunnen maken. Dat is belangrijk voor hun persoonlijke ontwikkeling en het samen spelen van kinderen met en zonder beperking.

Maatregelen

Bewegen in de openbare ruimte wordt gefaciliteerd

Omschrijving (toelichting)

Wij faciliteren inwoners van jong tot oud om te bewegen in de buitenruimte. Denk aan beweegtuinten binnen de bestaande parken en wandelgebieden. Buurtsportcoaches zijn hiervoor beschikbaar. Daarnaast vragen wij actief aandacht voor de aanleg van beweegtuinten bij ruimtelijke projecten die gericht zijn op huisvesting voor ouderen. Deze beweegtuinten willen wij graag in samenwerking met de samenleving realiseren.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

8.4.2 Een bespeelbare buitenruimte voor iedereen

Waar voldoende buitenruimte is voor spel, sport en ontmoeting, voelen kinderen en jongeren zich meer verantwoordelijk voor de ruimte. Door te spelen in een natuurlijke omgeving ontwikkelen zij een gevoel van verbondenheid en verantwoordelijkheid voor de natuur.

Maatregelen

Zorgen voor een bespeelbare buitenruimte

Omschrijving (toelichting)

Bij alle herinrichtingsprojecten en ontwikkelingsprojecten wordt de eis van minimaal 3% bespeelbare ruimte meegegeven. Daarbij gaat het om een samenspel tussen formele speellocaties en informele speelruimte zoals grasvelden, beplanting en verharde pleinen. Naast de bespeelbaarheidseis van 3% eis geven wij bij deze projecten ook kaders mee waaraan een speellocatie moet voldoen. In 2021 wordt het beheerplan spelen geactualiseerd.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Beleidsindicatoren

Taakveld 5. Sport, cultuur en recreatie. Onderwijs

Nr.	Naam Indicator	Eenheid	Bron	Realisatie 2019 GM	Begroot 2021 Gooise Meren	Begroot 2021 Gemeenten 50.000 - 100.000 inwoners	Beschrijving	Toelichting
20	Niet wekelijkse sporters	%	GGD CBS RIVM				Het percentage inwoners dat niet wekelijks sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners.	Om dit moment wordt er door de GGD gewerkt aan nieuwe cijfers. Resultaat uit het in 2016 gedane onderzoek is dat we in Gooise Meren meer inwoners hebben die wekelijks sporten ten opzichte van vergelijkbare gemeenten.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 (na wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten						
633 Culturele vorming	1.654	1.637	1.743	1.739	1.738	1.738
634 Sport	2.994	3.202	3.382	3.306	3.365	3.349
635 Kunst	892	852	857	852	851	851
636 Monumenten en musea	529	732	602	676	673	671
637 Recreatie	268	220	238	231	230	230
642 Speelvoorzieningen	461	545	514	531	546	557
Totaal Lasten	6.798	7.188	7.336	7.335	7.402	7.396
Baten						
633 Culturele vorming	-1	-13	-14	-14	-14	-14
634 Sport	-1.190	-540	-551	-551	-724	-724
635 Kunst	-4	0	0	0	0	0
636 Monumenten en musea	-100	-121	-94	-94	-94	-94
637 Recreatie	-10	-9	-9	-9	-9	-9
642 Speelvoorzieningen	-2	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-1.306	-683	-667	-667	-840	-840
Resultaat voor bestemming	5.492	6.505	6.668	6.667	6.562	6.556
Onttrekkingen						
634 Sport	-399	-151	-158	-150	-148	-113
Resultaat na bestemming	5.093	6.354	6.510	6.517	6.414	6.443

Toelichting financiële verschillen

Toelichting verschillen begroting 2021 t.o.v. begroting 2020		
Onderdeel programma 8	Verschil (x € 1.000)	V/N (V= voordeel, N= nadeel)
<i>Doorbelastingen</i> Betreft doorbelastingskosten ambtelijk apparaat, nadere toelichting zie programma 9.	125	N

<i>Sport</i> : Hogere kapitaallasten 2021 geeft een nadeel van €139.000	139	N
<i>Monumenten</i> : Incidenteel budget 2020 cofinanciering diverse monumenten geeft op de lasten een incidenteel voordeel van €73.000	73	V
<i>Overige verschillen</i> Diverse posten < € 70.000	35	V
Totaal	156	N

Investerings

Het totaal aan voorgenomen investeringen voor dit programma in 2021 bedraagt € 1,3 miljoen (Sport en Speelvoorzieningen). Met het vaststellen van de begroting worden voor de in de onderstaande tabel opgenomen investeringen kredieten gevoteerd. Voor de andere voorgenomen investeringen worden in 2021 separate voorstellen aan u voorgelegd. De bijbehorende kapitaallasten zijn al in deze begroting verwerkt.

Omschrijving	Investeringsbedrag * in €
Programma 8	
Renovatie veld 4, 5 en 6 HCAW Bussum	61.710
Uitplaatsing zeeverkenner Westbatterij	200.000
Vervanging speeltoestellen 2021	155.225
Speelvoorzieningen Westbatterijpark	100.000
Totaal	516.935

* Investeringsbedragen exclusief bijdragen van derden

9. Programma baten en lasten

Ambitie

Gooise Meren is financieel gezond en belast inwoners en ondernemers niet zwaarder dan voor de gemeentelijke financiële huishouding nodig is. Het bestuur van Gooise Meren gaat zorgvuldig om met de middelen die ze tot haar beschikking heeft gekregen om al haar taken uit te voeren en Gooise Meren een gemeente te laten zijn, waar het goed wonen, werken en recreëren is. We kiezen voor een zorgvuldige en behoedzame wijze van begroten, zonder dat een groter beroep gedaan hoeft te worden op inwoners dan nodig is. Wij staan voor een gedegen financieel beleid en een sluitende begroting. De begroting dient dan ook meerjarig reëel en structureel in evenwicht te zijn. Het is belangrijk om gedegen en strak te begroten en genoeg weerstandsvermogen en -capaciteit te hebben, zodat financiële risico's kunnen worden opgevangen zonder dat dit een nadelig effect heeft op de lopende begroting en de gemeentelijke taken.

9.1 Sluitende begroting

Doelstellingen

9.1.1 Kritisch op uitgaven en financieel bewust

Het college voert een duurzaam financieel beleid en zorgt ook in meerjarenperspectief dat de gemeentefinanciën verantwoord en evenwichtig worden gehouden.

Maatregelen

Traject voor een sluitende begroting

Omschrijving (toelichting)

De druk op onze meerjarenbegroting zal toenemen en maatregelen zullen nodig zijn om een sluitende meerjarenbegroting te behouden. Dit komt door diverse onzekere ontwikkelingen, zoals de Jeugdzorg, de transitie in het fysiek domein, toename van kapitaallasten van huidige uitgestelde investeringen, onzekerheid over de uitkering uit het gemeentefonds, macro economische ontwikkelingen en natuurlijk de effecten van de coronacrisis. Willen we de financieel gezonde en robuuste gemeente blijven die we nu zijn, dan blijft scherp en terughoudend begroten het uitgangspunt. Tegelijkertijd is nog een slag nodig om 'in control' te komen zodat we minder voor verrassingen komen te staan. Dit betekent dat we richting de Perspectiefnota 2022-2025 moeten starten met een traject voor een sluitende begroting. Gelukkig hebben we de komende jaren nog een aantal belangrijke inhoudelijke beleidskeuzes te maken. Dit geeft ons de mogelijkheid om tot kostenbesparingen te komen binnen zowel het fysieke domein (bv. de Omgevingswet) als het Sociaal domein (bv. de nota Jeugd en de nota Gezondheid). De komende maanden worden de voorstellen hiertoe uitgewerkt en de keuzes aan uw raad voorgelegd bij de presentatie van Perspectiefnota 2022-2025.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Programma financiële beheersing

Omschrijving (toelichting)

In 2020 zijn we gestart met diverse acties om een organisatie neer te zetten die precies weet wat er op financieel gebied aan de hand is en die daarop weet te anticiperen. Een aantal zaken zijn al in gang gezet, zoals het herijken van het investeringsplan en het invoeren van een kapitaallastenplafond. Daarnaast zijn er voorbereidingen gaande voor de actualisatie van de onderhoudsbeheerplannen. Tevens wordt binnen Financiën en Control gewerkt aan diverse andere ontwikkelingen zoals: contractmanagement, verbetering van onderdelen van het beheersinstrumentarium, de in te voeren Rechtmatigheidsverantwoording door het college en verbetering van het financiële bewustzijn van de gehele organisatie. Om deze initiatieven in goede banen te leiden, samenhang aan te brengen en over de hele linie een kwaliteitsslag te maken, bedden we deze in, in een programma versterking financiële beheersing.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Jaarlijks investeringsprognoses actualiseren

Omschrijving (toelichting)

Om beter zicht te hebben en te houden op de toekomstige uitgaven en kapitaallasten zijn begin 2020 de voorgenomen investeringen herijkt qua planning en financiële calculaties. In de Perspectiefnota 2021 is

vervolgens het instrument kapitaallastenplafond geïntroduceerd en toegepast. Middels dat kapitaallastenplafond zijn door het college keuzes voorgelegd om het volume aan voorgenomen investeringen te begrenzen, zodat een aanvaardbaar niveau aan kapitaallasten wordt opgenomen in komende begroting. Dit heeft geleid tot (her)prioritering op basis van technische noodzaak en politieke en maatschappelijke relevantie. Het instrument kapitaallastenplafond wordt jaarlijks toegepast.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

9.1.2 Adequaat Planning en Control instrumentarium

Maatregelen

Ontwikkelen beleidsindicatoren

Omschrijving (toelichting)

In de Programmabegroting zijn verplichte indicatoren opgenomen. Over het algemeen zeggen de verplichte indicatoren onvoldoende over de effectiviteit van het beleid. We streven ernaar indicatoren te ontwikkelen die deze informatie wel bieden en die daarmee ook sturingsmogelijkheden geven. In de voorliggende Programmabegroting 2021 zijn voor het product Duurzaamheid (Programma 5) de eerste indicatoren opgenomen.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Vernieuwing Planning en Control

Omschrijving (toelichting)

We gaan samen met de gemeenteraad onderzoeken of het huidige planning en control proces verbeterd kan worden. Een eventueel vernieuwde P&C-cyclus moet het gemeentebestuur in staat stellen slagvaardig en transparant te opereren c.q. te besluiten richting de inwoners van de gemeente Gooise Meren. Dit proces start eind 2020 en loopt door in 2021.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

9.2 Belastingen

Doelstellingen

9.2.1 Geen lastenverzwaring voor onze inwoners

Ons uitgangspunt is dat we zuinig omgaan met gemeenschapsgeld en onze inwoners niet zwaarder gaan belasten.

Maatregelen

Taxeren op basis van gebruikersoppervlakte

Omschrijving (toelichting)

Met het project "taxeren op basis van gebruiksoppervlakte" (waarderingskamer) heeft als uitgangspunt dat de gevolgen voor de OZB tarieven en de WOZ-waardes zo klein mogelijk worden gehouden. Aan het einde van het project (2021) kennen we pas de nieuwe WOZ-waarden en daarmee de afwijkingen t.o.v. de dan geldende WOZ-Waarden (nog op basis van inhoud). Op basis van deze gegevens wordt de bandbreedte (percentage) van die afwijking bepaald. Met alle belanghebbenden, die buiten deze bandbreedte vallen, zal zorgvuldig worden gecommuniceerd.

Omschrijving (label)

Begroting 2021

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2019	Begroting 2020 (na wijziging)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten						
638 Uitkeringen Gemeentefonds	33	10	26	22	22	22
639 Belastingen	760	869	826	669	668	668
640 Overige baten en lasten	1.093	86	569	-52	-463	-378
641 Rekening van baten en lasten	0	0	0	0	0	0
644 Huisvesting Gooise Meren	43	0	0	0	0	0
646 Overhead	16.897	18.116	18.227	18.818	18.899	18.912
Totaal Lasten	18.826	19.081	19.649	19.458	19.126	19.224
Baten						
638 Uitkeringen Gemeentefonds	-74.500	-74.851	-76.512	-77.555	-77.514	-77.934
639 Belastingen	-12.993	-13.090	-13.456	-11.438	-11.593	-11.748
640 Overige baten en lasten	-3.185	-2.037	-1.911	-2.351	-2.688	-3.171
641 Rekening van baten en lasten	0	0	0	0	0	0
646 Overhead	-358	-82	-84	-84	-84	-84
Totaal Baten	-91.036	-90.060	-91.963	-91.428	-91.878	-92.937
Resultaat voor bestemming	-72.210	-70.979	-72.315	-71.970	-72.753	-73.713
Stortingen						
640 Overige baten en lasten	13.134	82	0	0	240	0
641 Rekening van baten en lasten	1.657	0	0	0	0	0
Totaal Stortingen	14.792	82	0	0	240	0
Onttrekkingen						
640 Overige baten en lasten	-10.344	-16.005	-550	-300	-91	0
641 Rekening van baten en lasten	0	0	0	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	-10.344	-16.005	-550	-300	-91	0
Saldo reserves	4.447	-15.923	-550	-300	149	0

Resultaat na bestemming	-67.762	-86.902	-72.865	-72.270	-72.604	-73.713
-------------------------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Toelichting financiële verschillen

Toelichting verschillen begroting 2020 t.o.v. begroting 2019		
Onderdeel programma 9	Vershil (x € 1.000)	V/N (V= voordeel, N= nadeel)
<p><i>Doorbelastingen</i> Betreft doorbelastingskosten ambtelijk apparaat.</p> <p>De salariskosten van de ambtelijke organisatie worden, zoals gebruikelijk, op basis van een urenverdeling doorbelast naar de producten in de programma's.</p> <p>Door de salarisontwikkeling alsmede een herverdeling van de uren tussen producten zijn er op alle programma's verschillen te constateren tussen begroting 2020 en begroting 2021. Deze zijn per programma als één bedrag zichtbaar gemaakt onder het kopje 'doorbelasting'.</p>	-263	N
<p><i>Uitkeringen Gemeentefonds</i></p> <p>In de meicirculaire 2020 is de uitkering uit het Gemeentefonds met € 1,632 mln. naar boven bijgesteld. Dit betreft met name compensatie voor loon- en prijsstijgingen, welke doorwerken in alle programma's en daar leiden tot nadelen (per saldo budgettair neutraal).</p>	1.632	V
<p><i>Belastingen</i></p> <p>De belastingopbrengsten zijn toegenomen door de toegepaste indexatie met 2%.</p>	320	V
<p><i>Overige baten en lasten.</i></p> <p>De in begroting 2020 opgevoerde stelpost voor lagere kapitaallasten kon bij de doorwerking in begroting 2021 vervallen (N € 200K). De bespaarde rente valt lager uit door de lagere realisatie van investeringen in 2019 en 2020 (N € 300K).</p>	- 500	N
<p><i>Reserves</i></p> <p>Het nadelig effect wordt verklaard door vervallen of verlaagde onttrekkingen 2020.</p> <p>In 2020 is een onttrekking aan de Algemene Reserve voorgesteld voor de instelling van de</p>	-15.373	N

bestemmingsreserve Tijdelijke onderwijshuisvesting (zie programma 7). Dit leidt in 2021 tot een nadelig effect van € 13 mln. op dit programma. De onttrekkingen voor incidentele uitgaven (CUP en frictiekosten) dalen in 2021 ten opzichte van 2020 (N 350K€). Het positieve rekeningresultaat 2019 is in 2020 onttrokken aan de Algemene Reserve (N € 1,7 mln.)		
<i>Overige verschillen</i> Diverse posten < € 70.000	147	V
Totaal	- 14.037	N

Investerings

Het totaal aan voorgenomen investeringen voor dit programma in 2021 bedraagt € 1,2 miljoen (Tractie en Hard-/software). Met het vaststellen van de begroting worden voor de in de onderstaande tabel opgenomen investeringen kredieten gevoteerd. De bijbehorende kapitaallasten zijn al in deze begroting verwerkt.

Omschrijving	Investeringsbedrag * in €
Programma 9	
Isuzu	69.000
Vaste werkplekken (schermen)	96.250
Mobiele werkplekken/devices 2021	125.000
Kassa en Zuilen 2021	50.000
Programma digitalisering 2021	355.000
Fysieke hosts, acces switches, wifi 2021	140.000
Werkplekvirtualisatie en backup 2021	350.000

Totaal	1.185.250
--------	-----------

* Investeringsbedragen exclusief bijdragen van derden

Financiële begroting

Financiële recapitulatie programma's

Financiële recapitulatie programma's

Programma	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Inwoners en Bestuur	4.482.633	5.469.137	4.209.016	4.147.438	4.172.753	4.052.014
Veiligheid	8.501.989	7.060.186	6.042.113	6.050.933	6.130.282	6.125.975
Openbare ruimte en verkeer	8.434.935	9.557.959	9.601.847	9.487.452	9.606.818	9.765.134
Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen, Economie en Toerisme	22.977.445	14.092.458	15.183.957	13.451.727	12.692.611	11.177.168
Duurzaamheid en water	18.148.668	20.533.636	19.573.474	19.292.274	20.024.906	20.236.701
Werk en Inkomen	20.909.544	20.844.832	20.765.971	20.705.660	20.710.052	20.644.711
Zorg en welzijn, onderwijs en jeugd	40.470.698	40.746.778	41.504.428	41.525.067	41.263.405	41.750.851
Sport, Cultuur en Recreatie	6.798.203	7.187.514	7.335.590	7.334.587	7.402.227	7.396.132
Algemene baten en lasten	20.483.854	19.081.227	19.648.710	19.457.692	19.125.605	19.224.015
Totaal lasten	151.207.969	144.573.726	143.865.106	141.452.830	141.128.658	140.372.701
Inwoners en Bestuur	-2.760.939	-700.772	-823.140	-726.822	-670.960	-592.222
Veiligheid	-64.082	-45.713	-52.096	-52.096	-52.096	-52.096
Openbare ruimte en verkeer	-3.190.470	-2.828.191	-2.772.751	-2.772.751	-2.772.751	-2.772.751
Ruimtelijke ontwikkeling, Wonen, Economie en Toerisme	-10.208.771	-10.112.834	-8.240.805	-8.397.417	-7.462.832	-5.938.781
Duurzaamheid en water	-14.124.336	-14.749.734	-14.804.024	-14.974.254	-15.850.674	-16.032.808
Werk en Inkomen	-13.974.372	-13.040.172	-12.925.172	-12.925.172	-12.925.172	-12.925.172
Zorg en welzijn, onderwijs en jeugd	-7.529.205	-6.358.042	-6.377.142	-6.377.142	-6.617.142	-6.377.142
Sport, Cultuur en Recreatie	-1.306.281	-682.774	-667.106	-667.106	-840.106	-840.106
Algemene baten en lasten	-91.036.077	-90.060.127	-91.963.213	-91.427.913	-91.878.440	-92.937.091
Totaal Baten	-144.194.532	-138.578.359	-138.625.449	-138.320.672	-139.070.173	-138.468.168
Resultaat voor bestemming	7.013.437	5.995.368	5.239.657	3.132.158	2.058.486	1.904.533
Totaal toevoegingen reserves	21.082.239	13.685.189	0	0	240.000	0
Totaal onttrekkingen reserves	-29.753.109	-19.680.556	-5.299.345	-2.988.284	-2.655.754	-2.377.829
Totaal reserves saldo	-8.670.870	-5.995.368	-5.299.345	-2.988.284	-2.415.754	-2.377.829
Lasten inclusief reserves	172.290.208	158.258.915	143.865.106	141.452.830	141.368.658	140.372.701
Baten inclusief reserves	-173.947.641	-158.258.915	-143.924.794	-141.308.956	-141.725.927	-140.845.997
Resultaat na bestemming	-1.657.433	0	-59.688	143.874	-357.268	-473.296

Investerings

Het totaal aan voorgenomen investeringen voor het begrotingsjaar 2021 bedraagt € 23,3 miljoen, exclusief bijdragen van derden € 2,0 miljoen (zie bijlage 1 Overzicht investeringen). De kapitaallasten van alle voorgenomen investeringen zijn verwerkt in het meerjarenperspectief van deze programmabegroting en dus in principe afgedekt binnen die begroting. Bij elk Programma is aangegeven voor welke (voorbereidings)kredieten direct goedkeuring van uw raad wordt gevraagd bij vaststelling van de begroting. Voor de overige investeringen worden separate raadsvoorstellen aan u voorgelegd.

Overzicht incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Programma 1				
Lasten				
Inclusie: alle inwoners kunnen meedoen	80.000	0	0	0
Totaal incidentele lasten	80.000	0	0	0
Baten				
Dekking inclusieve samenleving uit Reserve Sociaal Domein	-80.000	0	0	0
Totaal incidentele baten	-80.000	0	0	0
Saldo programma 1	0	0	0	0

Toelichting programma 1

- **Transitie inclusieve samenleving**

We werken binnen en buiten de gemeentelijke organisatie aan bewustwording (welke rol iedereen daar zelf in speelt) dat mensen (vaak ongewild) worden buitengesloten. Doel is gedragsverandering. Bewustwording is een voorwaarde om tot gedragsverandering te komen. Eerst inclusief denken dan inclusief doen. Deze kosten worden gedekt uit de Reserve Sociaal Domein.

Incidentele baten en lasten	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Programma 3				

Lasten				
Uitvoeringsplan leefbaarheid	250.000	200.000	0	0
Totaal incidentele lasten	250.000	200.000	0	0
Baten				
Dekking uitvoeringsplan leefbaarheid uit Algemene Reserve	-250.000	-200.000	0	0
Totaal incidentele baten	-250.000	-200.000	0	0
Saldo programma 3	0	0	0	0

Toelichting programma 3

College-uitvoeringsprogramma

- **Actieplan Leefbaarheid**

Op basis van het Actieplan Leefbaarheid, dat in 2019 samen in met inwoners is opgesteld, wordt het actieplan I uitgevoerd (2020 – 2022). Onderdeel van dit plan is het Actieplan Geluid, dat gemeenten verplicht zijn op te stellen. Het actieplan leefbaarheid omvat onderwerpen waar inwoners last van ondervinden (rommel, geluidsoverlast, verkeer) en onderwerpen die de kwaliteit van de leefomgeving juist verbeteren (vergroening, verduurzaming, ontmoeting). Het Actieplan Leefbaarheid is een coproductie van inwoners en gemeente en sluit nauw aan bij de agenda duurzaamheid, de omgevingswerk en het versterken van de sociale basis (zie programma 5 en 7). De kosten voor het uitvoeringsplan leefbaarheid worden gedekt uit de Algemene Reserve.

Incidentele baten en lasten	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Programma 4				
Lasten				
Afkoop huursom MFC	1.850.000	0	150.000	0

Resultaat realisatie MFC			91.000	
Totaal incidentele lasten	1.850.000	0	241.000	0
Baten				
Dekking afkoop huursom MFC uit Reserve MFC Keverdijk	-1.850.000	0	-150.000	0
Dekking realisatie MFC uit Algemene Reserve			-91.000	
Totaal incidentele baten	-1.850.000	0	-241.000	0
Saldo programma 4	0	0	0	0

Toelichting programma 4

- **Afkoop huursom MFC**

De gemeente wordt de huurder van de begane grond van het MFC gedurende 25 jaar. De huursom wordt ineens afgekocht en dit wordt gedekt uit de Reserve MFC Keverdijk.

Het resultaat van de realisatie MFC wordt gedekt uit de Algemene Reserve.

Incidentele baten en lasten	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Programma 5				
Lasten				
Energietransitie	100.000	0	0	0
Totaal incidentele lasten	100.000	0	0	0

Baten				
Dekking energietransitie uit Algemene Reserve	-100.000	0	0	0
Totaal incidentele baten	-100.000	0	0	0
Saldo programma 5	0	0	0	0

Toelichting programma 5

College-uitvoeringsprogramma

- **Energietransitie**

Het Rijk legt de regie van de energietransitie voor de gebouwde omgeving bij gemeenten. Het doel is dat alle wijken in 2050 aardgasvrij zijn. Dit betekent dat wij voor Gooise Meren de verantwoordelijkheid en bevoegdheid krijgen om besluiten te nemen over de lokale energievoorziening. We zetten de regionale samenwerking in 2020 voort met onze partners die de regionale energiestrategie getekend hebben.

Deze strategie zet in op de realisatie van de energietransitie in de gebouwde omgeving. De kosten voor de energietransitie worden gedekt uit de Algemene reserve.

Incidentele baten en lasten	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Programma 6				
Lasten				
Verbreden MVO-programma	100.000	0	0	0
Totaal incidentele lasten	100.000	0	0	0
Baten				
Dekking verbreden MVO-programma uit Reserve Sociaal Domein	-100.000	0	0	0
Totaal incidentele baten	-100.000	0	0	0

Saldo programma 6	0	0	0	0
-------------------	---	---	---	---

Toelichting programma 6

College-uitvoeringsprogramma

- **Verbreden MVO programma**

We realiseren met ondernemers en onderwijs een inclusieve arbeidsmarkt door in te zetten op drie sporen: werk naar werk; school naar werk en uitkering naar werk.

1. *Werk naar werk.* We gaan het sociaal economisch platform (SEP) (overleg ondernemers en bestuurders) verder ontwikkelen ten behoeve van de inclusieve arbeidsmarkt. Werk naar werk. Ondernemers worden ondersteund in duurzaam ondernemen met informatie en advies (banenafpraak, SROI, etc.) over duurzame inzetbaarheid via het ondernemersloket.
2. *School naar werk.* We zetten in begeleiding van kwetsbare jongeren naar school en of werk. Uitkering naar werk. We zetten in op een effectieve uitvoering van de in 2018 vastgestelde verordening werk en participatie. inwoners met een uitkering worden op basis van hun talenten begeleid naar werk en/of participatie.
3. *Uitkering naar werk.* Inwoners die vanwege een beperking niet het wettelijk minimumloon kunnen verdienen zijn opgenomen in het doelgroepenregister (banenafpraak).

De kosten voor het verbreden MVO programma worden gedekt uit de reserve Sociaal Domein.

Incidentele baten en lasten	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Programma 7				
Lasten				
Diverse kosten tijdelijke huisvesting onderwijs PO	2.473.800	2.430.400	2.387.000	2.343.600
Innovatiebudget	250.000	250.000	0	0
Totaal incidentele lasten	2.723.800	2.680.400	2.387.000	2.343.600
Baten				
Terugkoop tijdelijke huisvesting PO	0	0	-240.000	0

Dekking diverse kosten tijdelijke huisvesting onderwijs PO uit Reserve Tijdelijke huisvesting onderwijs PO	-2.170.000	-2.170.000	-2.170.000	-2.170.000
Dekking innovatiebudget uit Reserve Sociaal Domein	-250.000	-250.000	0	0
Totaal incidentele baten	-2.420.000	-2.420.000	-2.410.000	-2.170.000
Saldo programma 7	303.800	260.400	-23.000	173.600

Toelichting programma 7

- **Onderwijshuisvesting**

Kapitaallasten tijdelijke huisvesting onderwijs PO, welke grotendeels worden gedekt uit de Reserve Tijdelijke huisvesting onderwijs PO.

College-uitvoeringsprogramma

- **Innovatiebudget**

Met een innovatiebudget sociaal domein stimuleren we nieuwe uitvoeringspraktijken die de kanteling naar inwoners en ondersteuning in buurten en wijken kunnen versterken. We willen een substantiële verschuiving realiseren van individuele specialistische inzet naar meer algemene voorzieningen in de wijk die een breed pakket op het gebied van leefbaarheid, zorg en ondersteuning bieden met op afzienbare termijn lagere kosten. Eigen kracht en zelf oplossend vermogen staan voorop en vermindering van het beroep op specialistische voorzieningen. Oplossingen moeten zo veel mogelijk worden gezocht in de reguliere omgeving van kwetsbare mensen. Activiteiten en pilots die bijdragen aan deze beweging komen in aanmerking voor bekostiging uit het innovatiebudget.

De kosten voor de uitvoering innovatiebudget sociaal domein worden gedekt uit de Reserve Sociaal Domein.

Incidentele baten en lasten	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Programma 9				
Lasten				
Versterken proces- en assetmanagement BORG	200.000			
Opstellen onderhoudsbeheerplannen	70.000			
Dotatie voorziening civiele kunstwerken	433.000	44.000		

Terugstorting in Algemene Reserve als gevolg van terugkoop tijdelijke huisvesting PO	0	0	240.000	0
Totaal incidentele lasten	703.000	44.000	240.000	0
Baten				
Totaal incidentele baten	0	0	0	0
Saldo programma 9	703.000	44.000	240.000	0

Toelichting programma 9

- **Versterken proces- en assetmanagement BORG**

Het is noodzakelijk gebleken het assetmanagement, zijnde het centrale onderdeel van de afdeling BORG, waar de afwegingen en planningen met betrekking tot het planmatig beheer van de buitenruimte worden gemaakt, tijdelijk te versterken om het structureel verder te kunnen professionaliseren.

- **Opstellen onderhoudsbeheerplannen**

Afgesproken is om de onderhoudsbeheerplannen 2018 te herzien en opnieuw vast te stellen door de gemeenteraad zomer 2021, zoals gemeld in de Perspectiefnota 2021. Die actualisatie is ook het moment om de bestaande beheerplannen te professionaliseren en invulling te geven aan bestuurlijk ambities. En daarbij te kunnen door ontwikkelen op de aspecten prestaties, kosten en risico's en te komen naar gebiedsgerichte beheeropgaven. Dit betekent integraal afstemmen van de beheerplannen en onderbouwd de effecten in beeld brengen van de voorgenomen meerjaren onderhoudsprogramma's. Daarnaast het planmatig inregelen van het proces om te kunnen monitoren, evalueren en bijsturen binnen de planning en controle cyclus. Ten behoeve van het opstellen van deze integrale beheerplannen openbare ruimte en het inregelen van het proces P&C is in 2021 een eenmalig extra budget van € 70.000 benodigd.

- **Dotatie voorziening civiele kunstwerken**

Zowel voor de jaren 2021 en 2022 is sprake van onvoldoende budget in de voorziening civiele kunstwerken om alle noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden uit te kunnen voeren. Voor 2021 gaat het om een bedrag van € 433.000 en voor 2022 om een bedrag van € 44.000.

- **Algemene Reserve**

In 2023 wordt de opbrengst verkoop tijdelijke huisvesting PO gestort in de Algemene Reserve (Zie programma 7).

Incidentele baten en lasten	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
-----------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Overige posten				
Lasten				
Overige posten incidentele lasten	76.400	30.000	30.000	0
Totaal incidentele lasten	76.400	30.000	30.000	0
Baten				
Overige posten incidentele baten	0	-30.000	-30.000	0
Overige posten incidentele baten (dekking reserve Grondwaterplan)	-21.400			
Totaal incidentele baten	-21.400	-30.000	-30.000	0
Saldo overige posten	55.000	0	0	0

Incidentele baten en lasten	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Totaal				
Lasten				
Totaal incidentele lasten, inclusief overige posten	5.883.200	2.954.400	2.898.000	2.343.600
Totaal incidentele lasten	5.883.200	2.954.400	2.898.000	2.343.600

Baten				
Totaal incidentele baten, inclusief overige posten	-4.821.400	-2.650.000	-2.681.000	-2.170.000
Totaal incidentele baten	-4.821.400	-2.650.000	-2.681.000	-2.170.000
Saldo begroting incidentele baten en lasten	1.061.800	304.400	217.000	173.600

Presentatie van het structureel begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
<i>+ = negatief saldo; - = positief saldo</i>				
Saldo baten en lasten	5.240	3.132	2.058	1.905
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-5.299	-2.988	-2.416	-2.378
Begrotingssaldo na bestemming	-60	144	-357	-473
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	1.062	304	217	174
Structurele begrotingssaldo	-1.121	-161	-574	-647

Structurele mutaties reserves

Beoogde structurele mutaties reserves Gooise Meren

Structurele reserves	Saldo 31-12-2020	Onttrekking	Saldo 31-12-2021	Onttrekking	Saldo 31-12-2022	Onttrekking	Saldo 31-12-2023	Onttrekking	Saldo 31-12-2024

Reserve Godelindeschool	2.964.179	97.541	2.866.638	96.173	2.770.465	94.806	2.675.659	93.438	2.582.221
Reserve Egalisatie Talent Primair	35.212	2.236	32.976	1.947	31.029	1.657	29.372	1.368	28.004
Reserve Uitbreiding sportvoorzieningen	1.047.234	158.168	889.066	150.164	738.902	148.291	590.611	113.023	477.588
Totaal structurele mutaties reserves	4.046.625	257.945	3.788.680	248.284	3.540.396	244.754	3.295.642	207.829	3.087.813

Toelichting:

- Er is geen sprake van beoogde toevoeging.
- Reserve Godelindeschool: Reserve ter dekking van de kapitaallasten voor de realisatie van een unilocatie Godelindeschool.
- Reserve egalisatie Talent Primair: Reserve ter dekking van de interne rentekosten van een verstrekte renteloze lening. Deze lening maakt de continuering mogelijk van de stichting voor openbaar onderwijs, Talent Primair, Naarden
- Reserve uitbreiding sportvoorzieningen: Reserve ter dekking kapitaallasten van investeringen ten behoeve van de optimalisatie en uitbreiding van sportvoorzieningen in Naarden.

Balans

Balans

Balansontwikkeling	2019	2020	2021	2022	2023	2024
<i>Stand per ultimo jaar</i>	<i>bedragen in € x 1.000</i>					
Materiële Vaste Activa	190.343	196.867	219.355	233.636	245.481	258.370
Vlottende activa	22.738	22.496	22.521	22.862	24.721	26.044
Totale Activa	213.081	219.364	241.876	256.498	270.201	284.414
Reserves	52.826	46.831	41.532	38.543	36.128	33.750
Voorzieningen	19.866	17.826	16.463	16.727	16.133	15.100
Langlopende leningen	117.308	131.625	160.800	178.147	194.860	212.483
Vlottende passiva	23.081	23.081	23.081	23.081	23.081	23.081
Totale Passiva	213.081	219.364	241.876	256.498	270.201	284.414

Het balanstotaal, i.c. de materiële vaste activa en de langlopende leningen, neemt de komende jaren toe door investeringen in onderwijshuisvesting en civiele herinrichtingsprojecten.

EMU saldo

Met het EMU-saldo wil het Rijk de begroting en de jaarrekening van gemeenten monitoren om te kunnen voldoen aan afspraken die gemaakt zijn binnen de Economische en Monetaire Unie (EMU).

Het EMU-saldo is gebaseerd op het kasstelsel en bestaat uit het saldo van alle inkomsten en uitgaven op kasbasis, ongeacht of dit ten behoeve van bedrijfsvoering of investering is. Het belangrijkste verschil tussen het door de gemeente gehanteerde stelsel van lasten en baten met het door het Rijk gehanteerde kasstelsel is dat de gemeente door middel van afschrijvingen de investeringen over meerdere jaren ten laste brengt van de exploitatie, daar waar het Rijk deze investeringen in één keer ten laste brengt van het investeringsjaar.

Het EMU saldo toont een negatief beeld door het hoge volume aan voorgenomen investeringen bij met name onderwijshuisvesting (IHP) en civiele herinrichtingsprojecten.

EMU-berekening

no.	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022
		Volgens begroting 2020	Volgens begroting 2021	Volgens meerjarenraming in begroting 2021
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	- 2.351	-5.240	-3.132
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	7.82 3	8.042	9.22 5
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	4.645	5.211	4.865
4	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	27.064	30.529	23.506
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	-	-	-
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:	-	-	-
	Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord			
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties)	-	-	-

	met derden die niet op de exploitatie staan)			
8	Baten bouwgrondexploitatie:			
	Baten voor zover transacties niet op de exploitatie verantwoord	-	-	-
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	4.09 4	5.266	3.63 4
10	Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	-	-	-
11	Verkoop van effecten:			
a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	nee	nee	nee
b	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?			
Berekend EMU-saldo		-21.041	-27.782	-16.182

Stand en verloop reserves

Reserves	Saldo 31-12- 2020	Toevo eging	Onttre kking	Saldo 31-12- 2021	Toevo eging	Onttre kking	Saldo 31-12- 2022	Toevo eging	Onttre kking	Saldo 31-12- 2023	Toevo eging	Onttre kking	Saldo 31-12- 2024
Algemene Reserve	18.752. 497	0	550.000	18.202 .497	0	300.000	17.902. 497	240.000	91.000	18.051. 497	0	0	18.051. 497
Totaal Algemene reserve	18.752 .497	0	550.000	18.202 .497	0	300.000	17.902 .497	240.000	91.000	18.051 .497	0	0	18.051 .497
Bestemmings reserves:													
Algemene Reserve Grondexploitatie	1.091.3 76	0	0	1.091.3 76	0	0	1.091.3 76	0	0	1.091.3 76	0	0	1.091.3 76
Reserve Parkeren centrum Bussum	2.179.2 41	0	0	2.179.2 41	0	0	2.179.2 41	0	0	2.179.2 41	0	0	2.179.2 41
Reserve Godelindeschool	2.964.1 79	0	97.541	2.866. 638	0	96.173	2.770.4 65	0	94.806	2.675.6 59	0	93.438	2.582.2 21
Reserve MFC Keverdijk	2.000. 000	0	1.850.00 0	150.00 0	0	0	150.00 0	0	150.000	0	0	0	0
Reserve Grondwater Masterplan 't Gooi	21.400	0	21.400	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Sociaal Domein	2.303.5 63	0	450.000	1.853.5 63	0	270.000	1.583.5 63	0	0	1.583.5 63	0	0	1.583.5 63
Reserve Bovenwijkse voorz. Krijgsman	39.818	0	0	39.818	0	0	39.818	0	0	39.818	0	0	39.818
Reserve Grote projecten Muiden	2.091.0 00	0	0	2.091. 000	0	0	2.091.0 00	0	0	2.091. 000	0	0	2.091.0 00
Reserve Egalisatie Talent Primair	35.212	0	2.236	32.976	0	1.947	31.029	0	1.657	29.372	0	1.368	28.004
Reserve Uitbreiding sportvoorzieningen	1.047.2 34	0	158.168	889.06 6	0	150.164	738.90 2	0	148.291	590.61 1	0	113.023	477.58 8
Reserve Groot onderhoud De Zandzee	785.48 8	0	0	785.48 8	0	0	785.48 8	0	0	785.48 8	0	0	785.48 8
Reserve Tijdelijke	13.020. 000	0	2.170.00 0	10.850. 000	0	2.170.00 0	8.680. 000	0	2.170.00 0	6.510.0 00	0	2.170.00 0	4.340.0 00

Huisvesting Onderwijs													
Reserve Stim. fonds betaalbare woningen	500.00 0	0	0	500.00 0	0	0	500.00 0	0	0	500.00 0	0	0	500.00 0
Totaal bestemmingsr eserves	28.078 .510	0	4.749.3 45	23.329 .165	0	2.688.2 84	20.640 .881	0	2.564.7 54	18.076 .127	0	2.377.8 29	15.698 .298
Totaal reserves	46.831 .008	0	5.299.3 45	41.531 .663	0	2.988.2 84	38.543 .379	240.000	2.655.7 54	36.127 .625	0	2.377.8 29	33.749 .796

Stand en verloop voorzieningen

Voorzieningen	Saldo 31-12- 2020	Toevo eging	Onttre kking	Saldo 31-12- 2021	Toevo eging	Onttre kking	Saldo 31-12- 2022	Toevo eging	Onttre kking	Saldo 31-12- 2023	Toevo eging	Onttre kking	Saldo 31-12- 2024
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's													
Spaarpremies hypoth. Ambt.	101.34 4	6.525	38.118	69.751	0	0	69.751	3.739	78.738	-5.249	0	0	-5.249
Afkoopsommen begraafrechten	1.282. 827	0	100.167	1.182. 660	0	100.167	1.082.4 93	0	100.167	982.32 6	0	100.167	882.15 9
Voorziening Pensioen/wachtg . wethouders	5.015.7 23	204.522	441.669	4.778.5 76	204.522	441.669	4.541.4 29	204.522	441.669	4.304. 282	204.522	441.669	4.067. 135
Voorziening personele kosten	250.47 4	0	81.005	169.46 9	0	15.914	153.55 5	0	15.914	137.64 1	0	15.914	121.72 7
Totaal overige voorzieningen	6.650. 367	211.047	660.95 9	6.200. 456	204.522	557.750	5.847. 228	208.26 1	636.48 8	5.419. 000	204.522	557.750	5.065. 772
Onderhoudsvo orzieningen													
Voorziening onderhoud gebouwen	- 153.98 6	922.352	298.483	469.88 3	922.352	381.643	1.010.5 92	922.352	642.916	1.290. 028	922.352	940.225	1.272.1 55
Voorziening onderhoud wegen	1.789.2 03	1.364.0 67	2.017.73 3	1.135.5 37	1.364.0 67	1.908.35 5	591.24 8	1.364.0 67	1.908.35 5	46.960	1.364.0 67	1.908.35 5	- 497.32 9
Voorziening groot onderhoud zwembad	902.87 1	1.067.4 00	1.373.96 8	596.30 3	1.067.4 00	215.767	1.447.9 35	1.067.4 00	88.451	2.426. 884	1.067.4 00	236.797	3.257.4 87
Voorziening onderhoud civieltechnische kunstwerken	482.30 6	553.900	800.680	235.52 6	157.100	214.320	178.30 6	112.200	104.320	186.18 6	112.200	104.320	194.06 6
Voorziening onderhoud water	52.360	51.120	153.600	- 50.120	51.120	7.000	-6.000	51.120	7.000	38.120	51.120	7.000	82.240
Totaal onderhoudsvo orzieningen	3.072. 754	3.958.8 38	4.644.4 64	2.387. 128	3.562.0 38	2.727.0 85	3.222. 082	3.517.1 38	2.751.0 42	3.988. 178	3.517.1 38	3.196.6 97	4.308. 619
Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsric hting													

Egalisatie rioolheffing	6.033.5 72	-55.800	676.375	5.301.3 97	-55.800	755.188	4.490. 409	-55.800	1.587.98 9	2.846. 620	-55.800	1.781.67 8	1.009. 142
Egalisatie afvalstoffenheffi ng	638.95 5	0	489.741	149.21 4	0	111.513	37.701	0	11.555	26.146	69.456	0	95.602
Egalisatie sociale recherche	44.607	8.000	4.000	48.607	8.000	0	56.607	8.000	0	64.607	8.000	0	72.607
Vervangingsvoor ziening riolering	1.323.7 32	829.837	0	2.153.5 69	881.818	0	3.035.3 87	906.079	0	3.941.4 66	950.234	0	4.891. 700
Totaal voorzieningen derden	8.040. 867	782.037	1.170.1 16	7.652. 788	834.01 8	866.701	7.620. 105	858.27 9	1.599.5 44	6.878. 840	971.89 0	1.781.6 78	6.069. 052
Totaal voorzieningen	17.763 .988	4.951.9 22	6.475.5 39	16.240 .371	4.600.5 78	4.151.5 36	16.689 .414	4.583.6 78	4.987.0 74	16.286 .017	4.693.5 50	5.536.1 25	15.443 .442

Financiële positie

Algemene Dekkingsmiddelen

Bedragen in € x 1.000	Rekening 2019	Begroting 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Algemene Dekkingsmiddelen						
Belastingen	12.851	12.990	13.354	11.336	11.491	11.646
Algemene uitkering	74.500	74.851	76.512	77.555	77.514	77.934
Dividend	287	128	287	287	287	287
Saldo financieringsfunctie	975	1.909	1.624	2.064	2.401	2.884
Overige alg. dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0	0
Totaal	88.613	89.878	91.778	91.242	91.693	92.752
Overige informatie						
Bedrag voor onvoorzien	0	50	50	50	50	50
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit

- Belastingen: (on)roerende zaakbelasting, precariobelasting (tot en met 2021) en toeristenbelasting
- Algemene uitkering uit het Gemeentefonds op basis van de meicirculaire 2020.
- Dividend is gebaseerd op de aandelen BNG
- Het saldo van de financieringsfunctie betreft de zogenoemde 'bespaarde' rente, zijnde de intern doorberekende rente over de activa verminderd met de feitelijke rente over de leningenportefeuille.
- De gemeente Gooise Meren kent geen overige algemene dekkingsmiddelen

Overige informatie

Er is een vast jaarlijks bedrag opgenomen in de meerjarenbegroting van € 50.000 voor onvoorziene, onvermijdelijk en onuitstelbare uitgaven.

Met de belastinginspecteur is overleg gevoerd over de aangifte vennootschapsbelasting 2016 - 2018 (Vpb). De uitkomst is dat gemeente Gooise Meren met haar activiteiten volgens de Wet op de Vennootschapsbelasting vooralsnog geen onderneming drijft. Derhalve is geen Vpb verschuldigd.

Overhead

Bedragen in € x 1.000	Rekening 2019	Begroting 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
<i>Overhead</i>						
Lasten	16.897	18.116	18.227	18.818	18.899	18.912
Baten	- 358	-82	-84	-84	-84	-82
Totaal	16.539	18.034	18.144	18.734	18.815	18.829

De overhead wordt, conform de regelgeving (BBV), separaat toegelicht.

De overhead bestaat uit de baten en lasten van de ondersteunende afdelingen, te weten Bestuurs- en managementondersteuning, Financiën en Belastingen, Facilitaire Zaken, Informatisering en Automatisering, Strategie & Control, Documentaire Informatievoorziening en de Directie.

Daarnaast bestaat de overhead uit alle baten en lasten die gepaard gaan met de bedrijfsvoering, waaronder het gemeentehuis.

Tenslotte worden ook alle leidinggevenden tot de overhead gerekend.

Paragrafen

Paragraaf Lokale heffingen

Overzicht lokale heffingen

Met lokale heffingen dragen inwoners en ondernemers in Gooise Meren bij aan het welzijn, de leefbaarheid en voorzieningen in onze Gemeente. Ook in 2021 ontvangen we een belangrijk deel van onze inkomsten uit lokale heffingen.

Bij lokale heffingen onderscheiden we belastingen, retributies en leges.

- Belastingen zijn verplichte bijdragen aan ons, zonder dat hier een directe tegenprestatie tegenover staat.
- Retributies heffen we als we één van onze bezittingen beschikbaar stellen, of als we een dienst verlenen aan een persoon of onderneming.
- Leges zijn vergoedingen voor kosten die we maken voor de administratieve handelingen, zoals informatie geven of vergunningen verstrekken.

Lokale heffingen zijn algemeen of hebben betrekking op een bestemming.

Algemene heffingen

- Onroerendezaakbelasting (OZB)
- Roerende zaakbelasting (RZB)
- Precariobelasting buizen, kabels en leidingen
- Precariobelasting overige zaken
- Toeristenbelasting
- Watertoeristenbelasting
- Reclamebelasting
- Parkeerbelasting

Bestemmingsheffingen

- Rioolheffing
- Afvalstoffenheffing
- Lijkbezorgingsrechten
- Marktgeden
- Bouwleges
- Overige leges

Voor bestemmingsheffingen geldt dat de vast te stellen tarieven niet mogen leiden tot geraamde opbrengsten die hoger zijn dan de geraamde kosten (maximaal kostendekkende tarieven).

Het doel van deze paragraaf lokale heffingen is om op één centrale plaats in de begroting alle zaken met betrekking tot de lokale heffingen te groeperen en inzicht te geven in:

- het gemeentelijk beleid (in hoofdlijnen) dat voor de lokale heffingen geldt;
- de tariefvoorstellen 2021;

- de lastendruk.

Beleid lokale heffingen

De lokale heffingen zijn een belangrijke bron van inkomsten voor de gemeente. Het beleid van de lokale heffingen is vastgelegd in verschillende verordeningen. Hondenbelasting wordt vanaf 2019 niet meer in de gemeente geheven.

In deze begroting wordt voorgesteld om de indexering van de tarieven, voor zover van toepassing, op 2% te stellen, gelijk aan de verwachte stijging van de lasten. Het tarief voor de precariobelasting op kabels en leidingen mag wettelijk niet meer worden verhoogd.

Het tarief voor de afvalstoffenheffing wordt voor belastingjaar 2021 verhoogd met 7,5%.

Voor de afvalstoffenheffing wordt naar 100% kostendekkendheid gestreefd.

Om 100% kostendekking te realiseren en de stijging van de tarieven te beperken worden voor de afvalstoffenheffing jaarlijks middelen onttrokken aan de voorziening Egalisatie Afvalstoffenheffing.

Uitgaande van de huidige tarieven is het saldo van deze voorziening niet toereikend genoeg voor volledige kostendekking na 2021. Daarom is het noodzakelijk de tarieven aan te passen.

Om het wegvallen van de onttrekking aan de voorziening te compenseren en de stijging van de afvalstoffenheffing te egaliseren wordt voorgesteld het nadelig effect te spreiden over de komende twee jaar. In 2021 stijgt derhalve het tarief met 7,5 %. Ook in 2022 zal een dergelijke aanpassing van het tarief aan de orde zijn.

Corona

Voor de paragraaf lokale heffingen is er gekeken naar welke gevolgen de corona voor de begroting 2021 heeft. Hieruit is gebleken dat dit met name zit in de verwachte toename van de leegstand bij bedrijven.

De extra toename van de leegstand zorgt voor minder ozb opbrengsten niet-woningen gebruik.

Deze toename hebben we gebaseerd op basis van de uitkomsten van een extern onderzoek.

In opdracht van de Retailagenda, en in samenwerking met INretail en NRW, voerde onderzoeksbureau Q&A een uitgebreide impactanalyse uit naar de gevolgen van de coronacrisis op de non-foodretail. Voor het onderzoek is aan consumenten, retailers, vastgoedeigenaren en gemeenten gevraagd naar hun verwachtingen voor volgend jaar.

De conclusie uit dit rapport, met betrekking tot de toename van de leegstand, is dat de totale leegstand in het komende jaar met 12 procentpunt zal toenemen.

Dit percentage hebben wij verwerkt in de prognose van de geraamde ozb opbrengsten bij niet-woningen gebruiker. Daarom valt deze lager uit ten opzichte van de begroting 2020.

Om te voorkomen dat de vermindering van opbrengsten zorgt voor een lagere totaal begrote geraamde ozb opbrengst, daalt het ozb tarief voor woningen iets minder zodat de totaal begrote opbrengst voor 2021 hetzelfde blijft.

Invordering

Het totaal in te vorderen bedrag is het resultaat van het totaalbedrag van de opgelegde aanslagen, minus de effecten van de behandeling van bezwaarschriften (verminderingen) en de verleende kwijtschelding. Verder vindt een correctie plaats van oninbaar verklaarde vorderingen en het bijtellen van de kosten bij aanmaning en dwangbevel. Per saldo betreft dit het netto in te vorderen bedrag.

Oninbaar

Van oninbaarheid is sprake als een belastingschuldige wel moet betalen, maar invordering op de gebruikelijke wijze in de praktijk niet (meer) mogelijk is. Dat doet zich bijvoorbeeld voor als er volgens de belastingdeurwaarder geen verhaalsmogelijkheden zijn, de belastingschuldige failliet is gegaan of de belastingschuldige vertrokken is zonder dat de nieuwe verblijfplaats bij de invorderingsambtenaar bekend is, of indien er opgelegd is aan een verkeerd rechtspersoon.

Kwijtscheldingsbeleid

Belastingplichtigen die de belastingschuld niet kunnen voldoen door het ontbreken van (voldoende) vermogen of inkomen kunnen kwijtschelding aanvragen. Het beleid dat hierbij gehanteerd wordt, ligt vast in de Regeling kwijtschelding gemeentelijke belastingen 2019. Voor de afvalstoffenheffing wordt in 2021 kwijtschelding verleend tot maximaal het tarief behorende bij een meerpersoons huishouden. Voor andere gemeentelijke belastingen wordt geen kwijtschelding verleend.

Belastingen op onroerende zaakbelastingen Gooise Meren 2021 (OZB)

De berekening en de vaststelling van de OZB tarieven 2021 is feitelijk een reken technische aangelegenheid, omdat wordt uitgegaan van de geraamde OZB opbrengst, inclusief indexering. Met gebruikmaking van de gecorrigeerde WOZ waarde (voor belastingjaar 2021 met waarde peildatum 1-1-2020) en de geraamde OZB opbrengst 2021 komen de OZB tarieven voor 2021 voor de gemeente Gooise Meren dan uit op de volgende percentages:

Tariefgroepen	Geraamde OZB opbrengst	Gecorrigeerde WOZ waarde	Percentage
Woningen eigenaar	€ 8.577.364	€ 12.270.907.450	0,0699
Niet - woningen eigenaar	€ 1.537.689	€ 1.165.799.000	0,1319
Niet- woningen gebruiker	€ 799.807	€ 712.205.606	0,1123
Totaal	€ 10.914.860		

Met deze OZB tarieven zal de in de begroting van Gooise Meren geraamde netto OZB opbrengst 2021 van € 10.914.860 worden gerealiseerd.

Effect voor inwoners

Deze nieuwe ozb tarieven hebben bij een gemiddelde WOZ waarde (peildatum 1-1-2020 € 463.000, peildatum 1-1-2019: € 441.000) voor de eigenaren van woningen de volgende effecten:

Gemeente	Gemiddelde OZB aanslag 2020	Gemiddelde OZB aanslag 2021	Verhoging
Gooise Meren	317	323	6

Belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten Gooise Meren 2021 (RZB)

Naast de onroerende zaakbelastingen biedt de Gemeentewet de mogelijkheid om ook voor roerende zaken een belasting te heffen. Deze belastingen wordt de belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten (RZB) genoemd. De totaal geraamde opbrengst voor deze belastingen in 2021 bedraagt afgerond € 11.000.

In artikel 221 (derde lid) van de Gemeentewet is voorgeschreven dat de tarieven voor de belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten gelijk zijn aan die van de OZB. Daarom stellen wij u voor de hiervoor genoemde OZB tarieven 2021 ook te hanteren voor de belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten in de Gooise Meren 2021.

Om de heffing van de onroerende zaakbelastingen en de belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten in 2021 mogelijk te maken is het noodzakelijk om nieuwe belastingverordeningen voor 1 januari 2021 vast te stellen.

Rioolheffing Gooise Meren

Vanaf 2018 wordt rioolheffing opgelegd op basis van de uitgangspunten, zoals vastgesteld door de raad op 12 oktober 2016. Voor woningen is de eigenaar daarvan belastingplichtig; voor niet-woningen de gebruiker/huurder.

Tarieven en opbrengsten

Tarieven Gooise Meren 2021

In onderstaande tabel worden de tarieven voor het jaar 2021 weergegeven.

Heffing	Grondslag	Tarief 2021
<i>Algemene heffingen</i>		
OZB woning eigenaar	% WOZ-waarde woning	0,0699%
OZB niet-woning eigenaar	% WOZ-waarde niet-woning	0,1319%
OZB niet-woning gebruiker	% WOZ-waarde niet-woning	0,1123%
RZB	Zie OZB	Zie OZB
Precariobelasting	Buizen, kabels, draden of leidingen per strekkende m	€ 2,50
Toeristenbelasting	Per overnachting	€ 1,79
Watertoeristenbelasting	Per etmaal	€ 1,79

Heffing	Grondslag	Tarief 2021
<i>Bestemmingsheffingen</i>		
Rioolheffing woning eigenaar	Per aansluiting op de riolering	€ 206,54
Rioolheffing niet-woning gebruiker [1]	Niet meer afgevoerd dan 500 m ³	€ 201,20
Rioolheffing niet-woning gebruiker	501-1.000 m ³	€ 301,80
Rioolheffing niet-woning gebruiker	1.001-2.000 m ³	€ 603,60
Rioolheffing niet-woning gebruiker	2.001-5.000 m ³	€ 1.408,42
Rioolheffing niet-woning gebruiker	5.001-10.000 m ³	€ 3.018,04
Rioolheffing niet-woning gebruiker	> 10.000 m ³	€ 6.036,07
Afvalstoffenheffing gezinnen	Eénpersoonshuishouden	€ 196,69
Afvalstoffenheffing gezinnen	Meerpersoonshuishouden	€ 309,14

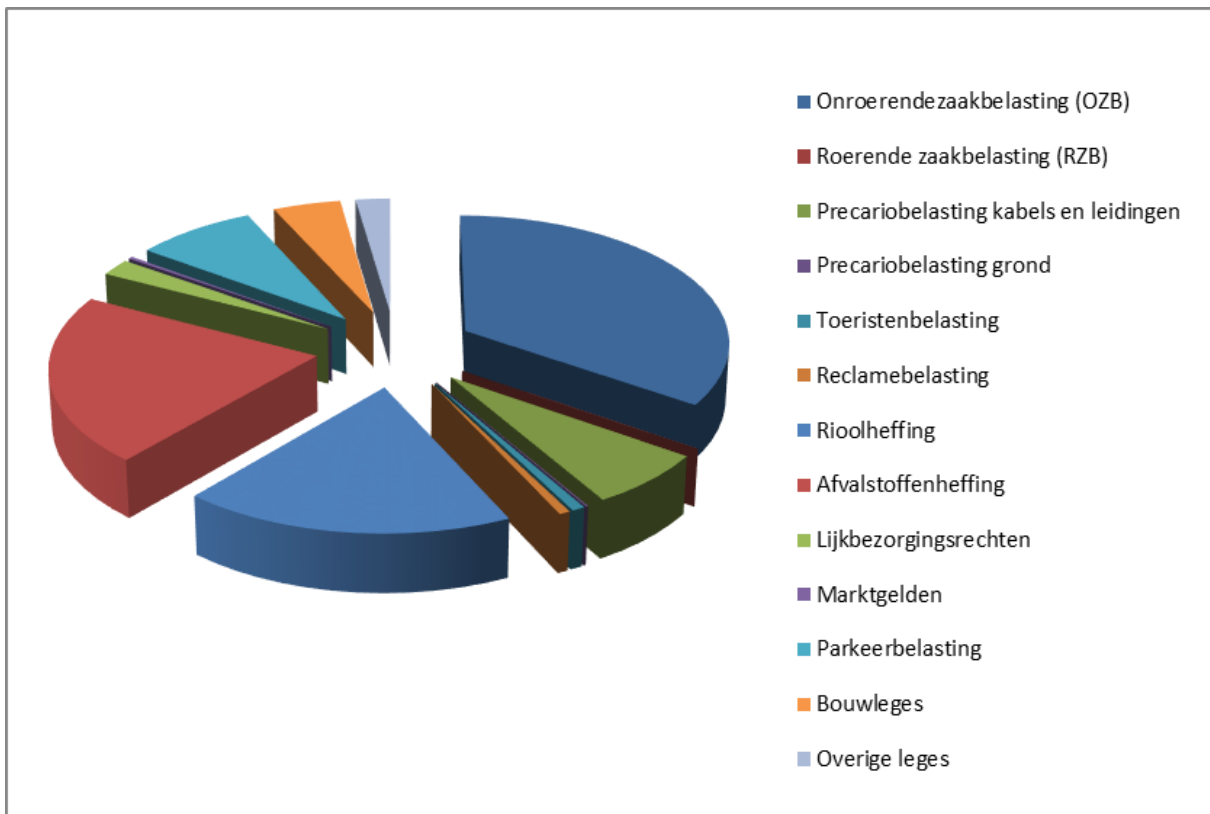
[1] Gebaseerd op gemiddeld verbruik

Opbrengsten en tarieven lokale heffingen

Op basis van het beleid, de tarieven en volumeontwikkelingen is in de begroting 2021 een totale belastingopbrengst geraamd van circa €30,4 miljoen. De samenstelling van de voor 2021 geraamde opbrengst ziet er als volgt uit:

Heffing	% aandeel	opbrengst 2021
Onroerendezaakbelasting (OZB)	34,60%	€ 10.905.350
Roerende zaakbelasting (RZB)	0,04%	€ 11.411
Precariobelasting kabels en leidingen	6,89%	€ 2.169.806
Precariobelasting grond	0,13%	€ 39.500
Toeristenbelasting	0,72%	€ 228.030
Reclamebelasting	0,61%	€ 192.992
Rioolheffing	18,31%	€ 5.770.340
Afvalstoffenheffing	21,29%	€ 6.709.223
Lijkbezorgingsrechten	2,12%	€ 668.607
Marktgelden	0,32%	€ 99.739
Parkeerbelasting	8,13%	€ 2.563.695
Bouwleges	4,54%	€ 1.429.366
Overige leges	2,31%	€ 726.879
Totaal	100,00%	€ 31.515.038

Grafiek: Verdeling opbrengst gemeentelijke heffingen

Lokale belastingdruk

Lokale belastingdruk voor huishoudens

De lokale belastingdruk voor huishoudens is gerelateerd aan het wonen. Dit betekent berekeningen van de belastingdruk per huishouden (gebruikers en/of eigenaren van woningen) aan de hand van de onroerendezaakbelasting, de afvalstoffenheffing (meerpersoons) en de rioolheffing. Onderstaand overzicht geeft inzicht in de lokale belastingdruk, gerelateerd aan de waarde van de woning. Deze berekeningen zijn indicaties. De gemiddelde (WOZ)-waarde van een woning in Gooise Meren voor belastingjaar 2021 (peildatum 1-1-2020) is circa € 463.000.

Gemiddelde woonlasten	
Gemiddelde waarde woning (1-1-2020)	€ 463.000
Afvalstoffenheffing	€309,14
Rioolheffing	€206,54
Onroerendezaakbelasting	€323,64

Totaal	€839,32
---------------	----------------

Op basis van de gemiddelde WOZ-woningwaarde per gemeente en de gegevens van 2020 zijn voor de gemeente de woonlasten per huishouden van de gemeenten in de regio in beeld gebracht (bron Coelo).

Gemeente	Gemiddelde WOZ-waarde	Tarief OZB	OZB bedrag	Rioolheffing	Afvalstoffenheffing	Totaal woonlasten
Blaricum	€ 645.000	0,1064 %	€686	€211	€ 283	€ 1.180
Gooise Meren	€ 441.000	0,0720 %	€317	€202	€ 288	€ 807
Hilversum	€ 341.000	0,0816 %	€278	€182	€ 324	€ 784
Huizen	€ 335.000	0,0544 %	€182	€219	€ 303	€ 703
Laren	€ 693.000	0,1035 %	€717	€203	€ 269	€ 1.189
Weesp	€ 351.000	0,0816 %	€286	€213	€ 302	€ 801
Wijdmeren	€ 414.000	0,1174 %	€486	€270	€ 285	€ 1.041
Gemiddeld regio	€ 481.000	0,0881 %	€423	€214	€ 293	€ 931
Nederland gemiddeld	€ 266.000	0,1218 %	€323	€214	€ 267	€ 804

Kostendekkende heffingen

Per onderdeel worden kosten onderbouwingen opgesteld zodat inzichtelijk wordt gemaakt welke kosten zijn toe te rekenen en wat de inkomsten zullen zijn. Daarnaast wordt rekening gehouden met de rente- en overheadregels van de BBV. Hiermee kan de kostendekkendheid worden bepaald.

Berekening van kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing	2021 Bedragen x € 1.000
Kosten taakveld afval	5.763

Inkomsten taakveld afval, excl. heffingen	-10
Netto kosten taakveld	5.753
Toe te rekenen kosten kwijtschelding	210
Overhead	42
BTW op exploitatie en investeringen	1.194
Totale kosten	7.199
Opbrengst heffingen	6.709
Dekkingspercentage	93,2%

In de begroting 2021 wordt € 490.000 onttrokken aan de voorziening Egalisatie afvalstoffenheffing, waardoor het dekkingspercentage voor de afvalstoffenheffing 100% wordt.

Berekening van kostendekkendheid van de rioolheffing	2021 Bedragen x € 1.000
Kosten taakveld riolering	5.124
Inkomsten taakveld riolering, excl. heffingen	-41
Netto kosten taakveld	5.083
Overhead	460
BTW op exploitatie en investeringen	904
Totale kosten	6.447
Opbrengst heffingen	5.770
Dekkingspercentage	90%

Na onttrekking van € 676.000 aan de voorziening Egalisatie rioolheffing wordt 100% kostendekkendheid gerealiseerd.

Berekening van kostendekkendheid van de begraafrechten	2021 Bedragen x € 1.000
Kosten taakveld begraven	1.169

Inkomsten taakveld begraven, excl. heffingen	-106
Netto kosten taakveld	1.063
Overhead	480
Totale kosten	1.543
Opbrengst heffingen	669
Dekkingspercentage	43%

Ten opzichte van de begroting 2019 is het dekkingspercentage gedaald. Dit is met name het gevolg van bijgestelde opbrengsten en het wegvallen van de onttrekking aan de reserve Exploitatie begraafplaatsen. Deze reserve is in 2019 opgeheven.

Berekening van kostendekkendheid van de marktgeden	2021 Bedragen x € 1.000
Kosten taakveld marktgeden	86
Inkomsten taakveld marktgeden, excl. heffingen	-2
Netto kosten taakveld	84
Overhead	46
BTW	5
Totale kosten	134
Opbrengst heffingen	98
Dekkingspercentage	73%

Berekening van kostendekkendheid van de leges in totaal	2021 Bedragen x € 1.000
Kosten taakveld leges	1.784
Inkomsten taakveld leges, excl. heffingen	-

Netto kosten taakveld	1.784
Overhead	1.150
Totale kosten	2.934
Opbrengst heffingen	2.124
Dekkingspercentage	72%

Berekening van kostendekkendheid van de leges Titel 1; Algemene dienstverlening	2021 Bedragen x € 1.000
Kosten taakveld leges titel 1	571
Inkomsten taakveld leges titel 1, excl. heffingen	-
Netto kosten taakveld	571
Overhead	222
Totale kosten	793
Opbrengst heffingen	641
Dekkingspercentage	81%

Berekening van kostendekkendheid van de leges Titel 2; Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning	2021 Bedragen x € 1.000
Kosten taakveld leges titel 2	1.136
Inkomsten taakveld leges titel 2, excl. heffingen	-
Netto kosten taakveld	1.136
Overhead	878
Totale kosten	2.014

Opbrengst heffingen	1.458
Dekkingspercentage	72%

Berekening van kostendekkendheid van de leges Titel 3; Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn	2021 Bedragen x € 1.000
Kosten taakveld leges titel 3	77
Inkomsten taakveld leges titel 3, excl. heffingen	-
Netto kosten taakveld	77
Overhead	51
Totale kosten	128
Opbrengst heffingen	25
Dekkingspercentage	20%

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Risicobeheersing

Door inzicht in de risico's is de organisatie in staat om op verantwoorde wijze besluiten te nemen, zodat de risico's nu en de risico's die gerelateerd zijn aan toekomstige activiteiten, in verhouding staan tot de vermogenspositie van de organisatie. Om inzicht in de risico's te verkrijgen, worden er risico-inventarisaties uitgevoerd. De inventarisatie wordt gedurende het jaar bijgewerkt. Hieronder wordt verslag gedaan van de resultaten van de meest recente risico-inventarisatie om een zo actueel mogelijk beeld te geven. Op basis van de geïnventariseerde risico's is de benodigde weerstandscapaciteit berekend. Dit wordt afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit om het weerstandsvermogen van Gooise Meren te berekenen.

Risicoprofiel

Om de risico's van gemeente Gooise Meren in kaart te brengen, is een risicoprofiel opgesteld. Dit risicoprofiel is tot stand gekomen met behulp de applicatie NARIS® (NAR Risicomanagement Informatie Systeem), waarmee risico's systematisch in kaart zijn gebracht en beoordeeld. In totaal zijn 111 grote risico's in beeld gebracht. De geïnventariseerde risico's zijn in klassen ingedeeld en geplaatst in een risicokaart. De risicokaart geeft inzicht in de spreiding van de risico's naar kans en gevolg. De nummers in de risicokaart corresponderen met de aantallen risico's die zich in het desbetreffende vak van de risicokaart bevinden. Een risico dat in het groene gebied zit, vormt geen direct gevaar voor de continuïteit van de organisatie. Een risico dat een score heeft in het oranje gebied, vraagt om aandacht. Een risico met een risicoscore in het rode gebied vereist directe aandacht om te voorkomen dat de continuïteit van de organisatie wordt bedreigd. Preventieve of reducerende maatregelen kunnen de kans of het gevolg terugbrengen naar een niveau dat een meer acceptabele waarde heeft.

Financieel

$x > € 1.000.000$	1	2	4	1	1
$€ 500.000 < x < € 1.000.000$	2	2	5	1	2
$€ 100.000 < x < € 500.000$	2	7	20	9	8
$€ 10.000 < x < € 100.000$	4	8	9	4	4
$x < € 10.000$		1			
Geen financiële gevolgen of PM	5	5	2	1	1
Kans	1%	10%	25%	50%	75%

In onderstaand overzicht zijn de tien risico's gepresenteerd, die de hoogste bijdrage hebben aan de benodigde weerstandscapaciteit. In deze tabel leest u een korte omschrijving van het risico, een beschrijving van het verwachte financiële gevolg en het percentage dat aangeeft hoeveel procent dit risico bijdraagt aan het verwachte totale financiële gevolg. Dit zijn dus de tien risico's die mogelijk de grootste verwachte financiële impact hebben. In de laatste kolom is aangegeven of het risico ten opzichte van de laatste gepresenteerde stand (Jaarstukken 2019) nieuw (N) of ongewijzigd (O) is in de top 10. De stand van de laatste risico-inventarisatie wordt gebruikt om een zo actueel mogelijk beeld te geven.

Nr.	Risico	Financieel gevolg	Invloed	
1	Pandemie COVID-19: De coronacrisis heeft een grote impact op de gemeentelijke financiën, maar de hoogte ervan is nog onzeker. Op basis van een impactanalyse zijn er diverse risico's van de coronacrisis doorgerekend. Financiële risico's aan de opbrengstenkant: vermindering parkeergelden, mislopen van leges, toeristenbelasting en precario. Risico's voor hogere uitgaven zien we met name bij de inkomensondersteuning (uitkeringen) en in het Sociaal domein.	Verminderde inkomsten en verhoogde uitgaven	17,8 %	O
2	Project Crailo: Het niet behalen van een positief resultaat van de grondexploitatie. Totale risico afgeleid uit de risicoanalyse van de grondexploitatie (maart 2020) en gecorrigeerd voor het deel van Gooise Meren in de Crailo B.V. (45%).	Verminderde inkomsten en verhoogde uitgaven	6,6 %	O
3	Juridische procedures en behandelen WOB-verzoeken.	Extra beslag op ambtelijke organisatie en rechtzaakkosten	4,5 %	O
4	Krijgsman: Door de KNSF is een arbitragezaak aangespannen over een aantal onderdelen van de Vaststellingsovereenkomst (VOK) die de gemeente en de KNSF/ Krijgsman in 2014 hebben gesloten. De arbitragezaak is nog lopende. De Gemeenteraad zal over de stand van zaken vertrouwelijk worden geïnformeerd.	Budgetoverschrijding	4,1 %	O
5	Bouwkosten: Aanbestedingen van te realiseren werk vallen hoger uit.	Budget/krediet overschrijding	4,1 %	O
6	Sociaal domein: Wmo: Meer vraag naar Wmo begeleiding en aanzuigende werking invoering abonnementstarief. Jeugd: De effecten van wijzigingen binnen de declaratiesystematiek, de invoering van een	Budgetoverschrijding	3,5 %	N

Nr.	Risico	Financieel gevolg	Invloed	
	nieuw bekostigingsmodel voor Jeugd-GGZ en het nog ontbreken van gegevens over de daadwerkelijke verzilveringsgraad van toegewezen voorzieningen leidt tot onzekerheden.			
7	Goois Natuurreservaat (GNR): Mogelijke uittreding Amsterdam en Provincie Noord-Holland.	Verhoogde bijdrage van de gemeente	3,4 %	O
8	WIKRO leiding: Claim van AGV wordt door de rechter toegewezen en de gemeente is aansprakelijk voor verdragingschade.	Claim, verdragingschade	3,3 %	O
9	Aanbestedingen/Contractmanagement: Het niet of niet zorgvuldig doorlopen van aanbestedingen en managen van contracten.	Onrechtmatigheden, onderbenutting contracten, claims	3,0 %	N
10	Garantie- en vaststellingsovereenkomsten Gooiberg: Eigenaren van woningen op Gooiberg doen bij verkoop van hun woning een beroep op deze overeenkomst met de gemeente.	Budgetoverschrijding	2,09%	O

Ten opzichte van de risico-inventarisatie bij de Jaarstukken 2019 is de totale financiële (maximale) impact van de financiële risico's toegenomen van € 40.021.400 naar € 42.638.450.

Voorgedaan risico:

- **Pandemie COVID-19:** Het coronavirus heeft nog steeds impact op de gemeente Gooise Meren. De focus lag in eerste instantie op de kritische processen rond dienstverlening, bedrijfsvoering en communicatie. Dit heeft gezorgd voor extra inzet op deze onderdelen, maar financieel had dit geen groot effect en is er ook veel binnen bestaande budgetten opgevangen. Wel financiële effecten zijn in de eerste maanden vooral zichtbaar bij de verminderde inkomsten op bijvoorbeeld parkeren en de toeristenbelasting (€ 400.000, zie Voortgangsverslag 2020-2). Voor deze verminderde inkomsten en voor andere extra uitgaven is er een vergoeding ontvangen van het Rijk, maar de verwachting is dat dit niet de totale financiële schade zal dekken. Er zijn ook extra uitgaven TOZO en BUIG, maar die worden naar verwachting totaal vergoed door het Rijk. Voor de ondersteuning van culturele instellingen en vrijwilligersorganisaties zijn er veel aanvragen ontvangen. De toekenning is veelal een beleidskeuze en de gemeente heeft hierbij de hoogte van de financiële impact zelf in de hand en valt dus niet onder de risico's. Voor het einde van 2020 en in 2021 worden er nog wel extra uitgaven en verminderde inkomsten verwacht als gevolg van het coronavirus, maar de inschatting hiervan is lastig en is mede afhankelijk van de duur van de pandemie en eventueel nog verder gaande landelijke maatregelen. Bij inschatting van de financiële risico's is uitgegaan van een mogelijk duur van de pandemie van 12 maanden en strekt zich dus ook uit over 2021.

- Sociaal domein: Ook in 2020 is het noodzakelijk geweest om de budgetten voor Wmo en Jeugd bij te stellen. Veroorzaakt door een meer begeleiding Wmo, een stijging van voorzieningen Huishoudelijke hulp als gevolg van de aanzuigende werking abonnementstarief en De overschrijding op het budget Jeugd wordt veroorzaakt door een toename van het aantal jongeren dat een beroep doet op de Jeugdwet. Daarnaast hebben deze jongeren steeds vaker zwaardere en duurdere vormen van hulp en ondersteuning nodig. De onzekerheden rond de budgetten voor Wmo en Jeugd vormen ook voor de komende jaren een groot risico en daarom ook weer terug in de top 10.

Vervallen risico:

- Toerit: De bruggen bij de Krijgsman zijn gereed en de eerder genoemde risico's vervallen daarmee.

Nieuw in top 10:

- Aanbestedingen/contractmanagement: De strenge wetgeving rond aanbestedingen zorgen voor complexe en lange procedures. Hiervoor is veel inzet vereist en expertise om het zorgvuldig te doorlopen. Indien dit niet wordt gedaan kunnen er claims volgen van aanbieders, niet het gewenste aanbestedingsresultaat behalen en/of onrechtmatigheden in de procedure. Vervolgens is het ook van belang om de contracten die zijn aangegaan, bijvoorbeeld naar aanleiding van een aanbesteding, goed te managen. Anders bestaat het risico dat contracten niet volledig worden benut, onrechtmatige uitbreiding contract of dat er meer kosten in rekening worden gebracht dan vastgelegd in het contract.

Weerstandsvermogen

Benodigde weerstandscapaciteit

Op basis van de ingevoerde risico's is een Monte-Carlo risicosimulatie uitgevoerd. Deze simulatie berekent duizenden keren per risico het gevolg maal de kans. De risicosimulatie wordt toegepast, omdat het reserveren van het maximale risicobedrag ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. Uit de simulatie volgt dat bij een betrouwbaarheidspercentage van 90% alle risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 7.891.912.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit van gemeente Gooise Meren bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken. De samenstelling en omvang van de beschikbare weerstandscapaciteit is in de onderstaande tabel opgenomen. In gemeente Gooise Meren is een aantal reserves dat (ten dele) herbestemd kan worden. In totaal een bedrag van € 37.896.677.

Beschikbare weerstandscapaciteit	2021
Algemene reserve per 1 januari 2021	€ 18.752.497
Onbenutte belastingcapaciteit 2021	PM
Stelpost onvoorzien	€ 50.000

Vrij besteedbare bestemmingsreserves	€ 19.094.180
Totale weerstandscapaciteit (vooralsnog excl. onbenutte belastingcapaciteit)	€ 37.896.677

Ratio weerstandsvermogen

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, moet de relatie worden gelegd tussen de benodigde weerstandscapaciteit (financieel gekwantificeerde risico's) en de beschikbare weerstandscapaciteit (reserves). De relatie tussen beide componenten, ook wel 'ratio weerstandsvermogen', wordt in onderstaande figuur weergegeven, waarbij het van belang is dat de beschikbare capaciteit groter is dan de benodigde capaciteit.

Ratio weerstandsvermogen = 4,8 (Beschikbaar € 37.896.677/ Benodigde € 7.891.912)

Om te weten of de berekende ratio een 'uitstekend' of 'onvoldoende' vermogen aangeeft, wordt onderstaande normtabel gebruikt van de Universiteit Twente. De ratio van Goise Meren valt in klasse A. Dit duidt op een uitstekend weerstandsvermogen.

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende

Kengetallen

Verloop van de kengetallen	Rekening 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024
netto schuldquote	63,7%	87,8%	98,3%	106,6%	122,9%	131,6%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	63,6%	87,8%	98,3%	106,6%	122,9%	131,6%
solvabiliteitsratio	24,0%	20,3%	17,2%	15,0%	13,4%	11,9%
structurele exploitatieruimte	-1,4%	1,6%	0,8%	0,1%	0,4%	0,5%
grondexploitatie	4,4%	5,2%	5,6%	4,7%	3,8%	4,7%
belastingcapaciteit	103,1%	107,7%	108,2%	110,9%	111,8%	111,8%

De hieronder gebruikte categorieënenindeling voor de financiële kengetallen wordt gehanteerd door de provincie. Dit is gebaseerd op de signaleringswaarden, zoals die bij stresstesten voor 100.000+ gemeenten worden gehanteerd.

De netto schuldquote en de solvabiliteitsratio worden in de begrotingsperiode vooral beïnvloed door het forse volume aan voorgenomen investeringen. Dit vraagt om zorgvuldige beoordeling van de wensen, prioritering en het maken van keuzes. We stellen in 2021, binnen het programma Financiële beheersing, een financieel beleidskader op zodat duidelijk wordt welk effect die afweging van prioritering en keuzes heeft op deze kengetallen.

Netto gecorrigeerde schuldquote

Netto gecorrigeerde schuldquote (= schuldlast ten opzichte van eigen middelen). De nettoschuld betreft de totale schuldlast (aangegane leningen). De schuldlast verminderd met alle doorgeleende/verstrekte leningen leidt tot een gecorrigeerde nettoschuld.

Categorie A = kleiner dan 90% het minst risicovol

Categorie B = 90-130% matig risico

Categorie C = groter dan 130% zeer risicovol

Toelichting:

De netto schuldquote valt in 2021 onder categorie B, matig risicovol. Door forse voorgenomen investeringen (met name onderwijshuisvesting en civiele herinrichtingen) neemt het risico toe.

Solvabiliteit

Solvabiliteitsratio (= in hoeverre is de gemeente in staat om aan haar financiële verplichtingen te voldoen).

Categorie A = groter dan 50% het minst risicovol

Categorie B = 20-50% matig risico en

Categorie C = kleiner dan 20% zeer risicovol

Toelichting:

De Algemene Reserve is het afgelopen jaar gedaald door enerzijds de inzet voor tijdelijke huisvesting onderwijs en anderzijds de verliesvoorziening Grondexploitatie Bredius. Hierdoor is dit percentage gedaald naar zeer risicovol.

Structurele exploitatieruimte

Structurele exploitatieruimte (= welke structurele ruimte heeft de gemeente om haar eigen lasten te dragen).

Categorie A = groter dan 0% het minst risicovol

Categorie B = 0% matig risico

Categorie C = kleiner dan 0% zeer risicovol

Toelichting:

De structurele exploitatieruimte is licht positief, ofwel alle structurele lasten worden gedekt door structurele baten en valt daarmee in de categorie minst risicovol.

Grondexploitatie risico

Grondexploitatie (= hoe verhoudt de waarde van de grond zich tot de totale (geraamde) baten)

Categorie A = kleiner dan 20% het minst risicovol

Categorie B = 20-35% matig risico

Categorie C = groter dan 35% zeer risicovol

Toelichting:

Met 5,6% valt Gooise Meren onder categorie A. Dit risico is voor Gooise Meren erg laag, omdat de gemeente weinig grondexploitaties heeft en ook de financiële omvang klein is. De belangrijkste Grondexploitatie betreft de gebiedsontwikkeling Bredius.

Belastingcapaciteit

Belastingcapaciteit (= hoe verhoudt de belastingdruk zich ten opzichte van het landelijke gemiddelde).

Categorie A = kleiner dan 95% het minst risicovol

Categorie B = 95-105% matig risico

Categorie C = groter dan 105% zeer risicovol

Toelichting:

Met 108,2% valt Gooise Meren onder categorie C, zeer risicovol. De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen, wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. De gemiddelde woonlasten liggen iets hoger dan gemiddeld in Nederland. Dit komt voornamelijk door de hogere WOZ-waarden van de woningen in Gooise Meren, ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Dat zorgt voor een gemiddeld hogere OZB (onroerendezaakbelasting). Het percentage (tarief per eenheid) van de OZB in Gooise Meren ligt onder het gemiddelde van Nederland. Dat tarief van Gooise Meren (0,0699) ligt ruim onder het door het Ministerie

bepaalde 'redelijk peil' voor toelating tot artikel 12 voor 2020, zijnde 0,1809 (i.c. berekening onbenutte belastingcapaciteit), waardoor wij het kengetal 'belastingcapaciteit' niet als risico zien.

Beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen

Op basis van bovenstaande uitkomsten kunnen we stellen dat de financiële positie van de gemeente goed is. Alleen de kengetallen solvabiliteit en belastingcapaciteit vallen onder zeer risicovol. Deze laatste geeft, als toegelicht, een vertekend beeld in de situatie van Gooise Meren en wordt daarom niet als een risico gezien. Het hoge voorgenomen investeringsvolume vraagt wel om een financieel beleidskader om prioritering en keuzes te kunnen afwegen.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen geeft via een dwarsdoorsnede van de begroting inzicht in de mate van onderhoud en de financiële lasten die daarmee gepaard gaan. Met het onderhoud van kapitaalgoederen is een substantieel deel van de begroting gemoeid. Een helder en volledig overzicht is daarom van belang voor een goed inzicht in de financiële positie.

In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen worden de volgende kapitaalgoederen opgenomen:

1. Riolering
2. Wegen
3. Kunstwerken
4. Openbare verlichting
5. Speelvoorzieningen
6. Gebouwen
7. Groen en natuur
8. Sportvelden en accommodaties
9. Waterwegen
10. Verkeersregelinstanties
11. Exploitatie onroerende zaken
12. Sportfondsen Naarden
13. MFA De Zandzee

Van deze kapitaalgoederen wordt aangegeven:

1. Het beleidskader
2. De uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties
3. De vertaling van de financiële consequenties in de begroting
4. De ontwikkelingen in 2021

Beleidskader

Het beleid, beheer en de financiële gegevens met betrekking tot het onderhoud van kapitaalgoederen zijn in het volgende schema samengevat.

Nr.	Kapitaalgoed	Beheer-/beleidsplan	Looptijd t/m	Achterstallig onderhoud	Begrote exploitatielast 2021 bedragen x € 1mln.
1	Riolering	Verbreed GRP 2018-2022/ Visie Buitenruimte (vGRP vastgesteld in 2019)	2022	Nee	4,670

2	Wegen	Beheerplan Wegen 2.0/ Visie Buitenruimte	2022	Ja	4.273
3	Kunstwerken	Beheerplan 2.0/ Visie Buitenruimte	2022	Nee	0,781
4	Openbare verlichting	Beheerplan Openbare verlichting 1.0/ Visie Buitenruimte <i>(beheerplan niet vastgesteld)</i>	2022	Nee	0,609
5	Speelvoorzieningen	Beheerplan Spelen 3.0/ Visie Buitenruimte	2023	Nee	0,514
6	Gebouwen	Beheerplan Gebouwen 3.0/ Visie Buitenruimte	2022	Nee	0,837
7	Groen	Beheerplan Groen 3.0/ Visie Buitenruimte	2023	Ja	4,808
8	Sportvelden en accommodaties	Beheerplan Sportvelden 3.0/ Visie Buitenruimte	2023	Nee	2,026
9	Waterwegen	Beheerplan Water / Visie Buitenruimte	2023	Nee	0,562
10	Verkeersregelininstallaties	Beheerplan Verkeersinstallaties 1.0/ Visie Buitenruimte <i>(beheerplan niet vastgesteld)</i>	2022	Nee	0,557

11	Exploitatie onroerende zaken	MJOP	2024	Nee	0,881
12	Sportfondsen Naarden	MJOP	2021	Nee	0,496
13	MFA De Zandzee	MJOP	2031	Nee	2,273
				Totaal	23,287

Beeldkwaliteit

Het onderhoud en beheer van de buitenruimte wordt - in afwijking van de in 2018 aangenomen Visie

Buitenruimte - in algemene zin in Gooise Meren op beeldkwaliteit niveau 'voldoende' beheert, inclusief de centra van de kernen en de stations, m.u.v. de centra van Naarden-Vesting en de vesting van Muiden die beide op beeldkwaliteit niveau 'goed' worden beheerd.

Beheerplannen

De vastgestelde Visie Buitenruimte is vertaald naar beheerplannen voor de verschillende kapitaalgoederen. Hierin zijn de financiële middelen ten behoeve van het dagelijks onderhoud, het planmatig onderhoud alsmede de benodigde investeringen opgenomen. Op dit moment is er sprake van een achttal door het college vastgestelde beheerplannen, voor onder meer het beheer van wegen, groen, kunstwerken, gebouwen en begraafplaatsen. Ook het Gemeentelijk rioleringsplan is een beheerplan, als enige vastgesteld door de raad. Zoals aangegeven in de Perspectiefnota 2021 is in de tweede helft van 2020 gestart met de actualisatie van de beheerplannen voor alle kapitaalgoederen waarbij onder meer een langere doorlooptijd zal worden gehanteerd, nieuwe regelgeving wordt verwerkt en politiek-bestuurlijke ambities worden geïncorporeerd. We verwachten een toename van de structurele lasten vanaf 2021. Conform de voorschriften Besluit begroting en verantwoording (BBV) worden de geactualiseerde beheerplannen door de raad vastgesteld. De hierboven genoemde financiële middelen zijn voor wat betreft het dagelijks onderhoud als exploitatielast opgevoerd gebaseerd op de beheerplannen 2018. De investeringen zijn meegenomen in het meerjareninvesteringsplan. De daaruit voortvloeiende kapitaallasten zijn verwerkt in onderliggende begroting.

Ontwikkelingen 2021

1. Riolering

In 2021 worden alle straat- en trottoirkolken weer gereinigd, hiervoor is in 2020 een meerjarig onderhoudscontract afgesloten. Er wordt in 2021 een meerjarig onderhoudscontract aanbesteed om delen van het hoofdriool schoon te maken en te inspecteren. In het zelfde onderhoudscontract wordt het planmatig schoonmaken/inspecteren van de pompputten/gemalen meegenomen. Deze onderhoudswerkzaamheden starten gelijk in 2021. Om de rioolpompen, overstorten, bergbezinkvoorzieningen en het grondwatermeetnet op afstand te kunnen controleren en/of uit te lezen worden de benodigde hoofdpost/meetsystemen hiervoor opnieuw aanbesteed begin 2021.

2. Wegen

Beheer – Beheerplan Wegen 2.0

In Beheerplan Wegen 2.0 is naast een verdere uitdieping van de onderhoudsplanning en de financiële vertaling daarvan, ook de vastgestelde beleidsmatige kaders verwerkt. Tevens is er in deze versie meer aandacht voor een integrale benadering van het kapitaalgoed Wegen, doordat ook aspecten als gladheidsbestrijding en straatreiniging zijn betrokken.

Onderhoud

Het gangbaar en veilig houden van de wegen is een belangrijk taak en wordt in 2021 dagelijks uitgevoerd. De meldingen van bewoners of weggebruikers worden geregistreerd en zo snel mogelijk opgelost. Het klein dagelijks onderhoud wordt hoofdzakelijk door onze eigen medewerkers van Beheer en Service uitgevoerd. Ook kan een contractaannemer ingezet worden. In 2020 is rondom de kernen Muiden en Muiderberg gestart met uitvoering van de werkzaamheden, die voortkomen uit het Wegenbeheerplan. De uitvoering van deze werkzaamheden wordt projectmatig in fases uitgevoerd en lopen door in 2021. De uit te voeren maatregelen worden integraal uitgevoerd met de vakdisciplines riolering, groenvoorzieningen, openbare verlichting en speelplaatsen.

De uitvoering van de deelprojecten 'Mariahoeve, Vesting west en oost (Muiden) Eikenlaan, Buitendijke, Kocherplantsoen (Muiderberg)' starten in het begin van 2021 en lopen qua uitvoering door in 2021/2022. Bewoners van deze wijken zijn betrokken bij de projecten door middel van informatieavonden en enquêtes. De wegen in Bussum en Naarden zijn in het vierde kwartaal van 2019 geïnspecteerd. Vanuit deze

nieuwe inspectie resultaten is de huidige onderhoudstaat van de wegen, zoals de elementenverhardingen (klinkers, tegels) en de asfaltverhardingen, inzichtelijk geworden. De te nemen onderhoudsmaatregelen vanuit de inspectie zijn getoetst en worden in 2021 planmatig uitgevoerd. Het asfalt van de Ijsselmeerweg en Amsterdamsestraatweg wordt in 2021 vervangen voor een nieuwe asfalt deklaag. Deze deklaag wordt uitgevoerd in een geluid reducerend asfalt zodat omwonenden minder last hebben van geluidsoverlast door motorvoertuigen.

Grootschalige vervangingen – herinrichtingsprojecten

In 2021 wordt er gestart met de projecten Beerensteinerlaan, Vlietlaan en de Buitenruimte gemeentehuis. De bovengrondse weg inrichting in deze laan en straten worden gewijzigd, gelijktijdig met deze uitvoering wordt de riolering vervangen en alle verhardingen vernieuwd. De verwachting is dat de projecten eind 2021 medio 2022 gereed zijn.

Verder wordt in 2021 een start gemaakt met de voorbereidingen van de herinrichtingsprojecten die voortkomen uit het VGRP 2018-2022 en het Kaderplan Verkeer Centrum Bussum, zoals de rioolvervanging en herinrichting van diverse wegen in Het Spiegel en het centrum van Bussum.

Toegankelijkheid wegen

In het kader van inclusie en de uitvoering van de visie buitenruimte optimaliseren we in 2021 de toegankelijkheid van de openbare ruimte van Gooise Meren. Het gaat om de toegankelijkheid bij oversteek locaties en stoepen, het in en uit lopen van openbare voorzieningen en haltering locaties openbaar vervoer. Ook wordt er in de ontwerpfase van een nieuw inrichtingsplan de toegankelijkheid openbare ruimte getoetst a.d.h.v. de richtlijnen kennisplatform CROW.

Straatreiniging

Het kwaliteitsniveau voor de straatreiniging binnen het gebied Gooise Meren wordt op beeldkwaliteit onderhouden. De afgelopen jaren is het kwaliteitsniveau voor het gehele beheerareaal incl. de stationsgebieden op voldoende wordt gehanteerd. In de Visie Buitenruimte is vastgesteld dat de centra van de twee stadskernen, vesting Naarden en vesting Muiden op het kwaliteitsniveau Goed wordt onderhouden.

3. Kunstwerken

Het veiligheid houden en het goed functioneren van de Kunstwerken wordt jaarlijks gewaarborgd door middel van het uitvoeren van planmatig onderhoudswerkzaamheden en het inspecteren van de Kunstwerken. In 2021 wordt het planmatig onderhoud uitgevoerd door de Contractaannemer. De werkzaamheden die vanuit het contract voortvloeien zijn het reinigen van de bruggen, het smeren en mechanisch op orde houden van de bruggen. Storingen aan de beweegbare bruggen worden ook opgelost door de contract aannemer.

De bediening van de beweegbare bruggen in de kernen van Muiden en Muidenberg wordt door Waternet uitgevoerd. De bruggen in de kern Naarden wordt door de afd. Beheer en Service bediend.

Naast de onderhoudswerkzaamheden wordt er ook groot onderhoud of vervanging werkzaamheden uitgevoerd volgens het Beheerplan Kunstwerken, de voorbereiding is hiervan is in 2020 gestart en zal in 2021 worden uitgevoerd zoals:

- brug Purperreiger, vervangen brugdek en schilderwerk
- brug Regenwulp, vervangen brugdek en schilderwerk
- brug Beatrixhof / Anna van Burenlaan, geheel vervangen
- brug de Kwakel, brugdek vervangen, schilderwerk
- brug de Pijp, conserveren stalen constructie, brugdek slijtlaag vervangen, schilderwerk

De boogbrug Oud Blaricummerweg wordt in 2021 geheel gerenoveerd tevens worden de twee naast gelegen houten fietsbruggen geheel vervangen. Ook het brugdek van de Prinses Beatrixbrug wordt in 2021 vervangen en wordt het brugwachtershuisje en ijzerwerk geconserveerd en geschilderd. De planken van de damwand

Herengracht in Muiden worden vervangen. Deze bruggen en damwand worden vanuit het team Projecten als project opgepakt en gerealiseerd. In 2020 zijn alle Kunstwerken gelegen binnen het beheersareaal van de gemeente Gooise Meren geïnspecteerd op de Constructieve veiligheid. Vanuit de resultaten van deze Constructieve veiligheidsinspectie is een vervolg onderzoek op een aantal Kunstwerken noodzakelijk, adhv. de resultaten komen we in 2021 hierop terug.

4. Openbare Verlichting

De openbare verlichting op de wegen en straten, woon en industriegebieden zijn bijna onmisbaar na zonsondergang. De gemeente Gooise Meren zorgt ervoor dat de verlichting goed functioneert en er verzorgd uitziet. In 2021 wordt door de contract aannemer het reguliere onderhoud aan de openbare verlichting uitgevoerd. De onderhoudswerkzaamheden betreffen het schoonmaken van de lichtmasten en armaturen, het verwijderen van bestikking, en het vervangen van gloeilampen voor duurzame led verlichting zodat er bespaart wordt op het energie verbruik. De schade en storingsmeldingen worden wekelijks afgehandeld, dit wordt gemonitord door een 4 wekelijks overleg Gooise Meren met de contract aannemer. Verplaatsingen van lichtmasten of aanpassingen van de armaturen worden per aanvraag getoetst en op maatwerk uitgevoerd. Voor de diverse projecten is de voorbereiding vervanging lichtmasten en armaturen gestart en wordt er een nieuw lichtplan gemaakt, het gaat dan om projecten zoals de Mariahoeve, Beerensteinerlaan, Vlietlaan, Buitenruimte gemeentehuis, Muiden vesting Oost, Muidenberg Buitendijk. Buurtparticipatie is in deze projecten meegenomen, vanuit deze buurtparticipatie is een keuze gemaakt voor een nieuw duurzaam licht armatuur. Dit duurzame armatuur wordt tijdens uitvoering van het project in combinatie met herstelwerkzaamheden aan de bestrating en riolering in 2021 aangebracht. Ook in 2021 wordt a.d.h.v. een nieuw vervangingslichtplan de verlichting armaturen in de wijk Keverdijk en Amsterdamsestraatweg vervangen. Voor deze gebieden moet de armatuur door middel van participatie nog worden gekozen.

5. Speelvoorzieningen

Vanaf 2018 worden de speellocaties en speeltoestellen beheerd volgens het beheerplan speelvoorzieningen 3.0. Dit houdt in dat we zorgen dat locaties en toestellen; heel, schoon (basis) en veilig zijn. De jaarlijkse veiligheidsinspectie wordt uitgevoerd volgens de normen voor speeltoestellen (NEN-EN 1176) en ondergronden (NEN-EN 1177). Resultaten worden in het gemeentelijk beheerprogramma (Greenpoint) vastgelegd en noodzakelijke onderhouds- en herstelwerkzaamheden worden voorbereid en uitgevoerd.

Vervangingen (kapitaal investeringen)

Jaarlijks wordt een deel van de ondergronden en speeltoestellen vervangen. Redenen hiervoor zijn schade, einde levensduur en veroudering. Bij vervangingen of herinrichting wordt, in het kader van bespeelbaarheid van de openbare ruimte, gekeken of er in de directe omgeving speelmogelijkheden zijn of gecreëerd kunnen worden waarbij de huidige locatie aansluit, kleiner/anders ingericht kan worden of misschien zelfs kan vervallen. Herinrichtingen worden vroegtijdig aan de buurt kenbaar gemaakt middels bewonersbrieven en de gemeentelijke website. Buurtparticipatie is een vast gegeven binnen ontwerp en inrichtingselementen. Vanaf 2019 houden wij bij een herinrichting of vervangen rekening met de inclusieve samenleving. Daar waar mogelijk wordt de speelvoorziening aangepast zodat iedereen kan komen spelen.

6. Gebouwen

De planmatig vastgestelde werkzaamheden zoals schilderwerk en groot onderhoud daken zijn medio 2019 opgedragen voor een periode van 4 jaar. In 2021 zullen deze werkzaamheden volgens plan verder worden uitgevoerd.

Begin 2021 worden de nieuwe (4-jaars) contracten m.b.t. het storings- en geplande onderhoud en de periodieke keuringen voor de W/E-installaties geïmplementeerd. In 2021 wordt voor de overige onderhoudscontracten een inkoopanalyse gemaakt.

In 2021 willen we voor alle gebouwen met huur- en/of gebruiksovereenkomsten de demarcatie m.b.t. de onderhoudsverplichtingen en –verantwoordelijkheden helder uitwerken in overleg met de huurders en gebruikers. Hierdoor kunnen misverstanden in de toekomst worden voorkomen.

Als de SIM subsidies worden toegekend zal aan de toren van de grote kerk in Muiden in 2021 onderhoud uitgevoerd worden. Dat betreft voegwerk, houtrot reparaties en schilderwerk.

In 2021 stemmen we de meerjarenonderhoudsplanningen (MJOP) verder af op de strategie per gebouw (verkopen, behouden, investeren, etc.) en de bestaande informatie in de onderhoudsplannen actualiseren en verder aanvullen voor de nieuwe beheerplannen. Ook de middels ESCo aanbestede panden zullen daarin worden meegenomen.

In het licht van de professionalisering van het assetmanagement van de gebouwen wordt in 2021 onderzocht welke mogelijkheden er voor het administratief, juridisch en financieel beheer van de vastgoedportefeuille in een systeem. Daarbij moeten objecten, relaties en contracten beheerd en aan elkaar gekoppeld kunnen worden. Naast het ondersteunen met het factureren, indexeren en aanmaken van huurovereenkomsten. Het systeem moet gekoppeld kunnen worden met de bestaande software voor onderhoudsplanningen en de financiële administratie.

7. Groen

Gooise Meren is groen. Onder 'groen' verstaan we de samenhang tussen 'straatgroen' (bomen, heesters, gras), grotere groeneenheden en de natuur- en landbouwgronden die grenzen aan de kernen. Groen is een kernkwaliteit van onze gemeente die we willen houden en het liefst willen versterken. Het kapitaalgoed groen heeft betrekking op alle beplantingen, bomen en grasachtige vegetaties die bij Gooise Meren in eigendom en beheer zijn.

Bij onderhoud wordt geen onderscheid gemaakt tussen groot en dagelijks onderhoud. Er is eigenlijk geen sprake van groot onderhoud, immers de werkzaamheden zijn jaarlijks terugkerend. Het klein of dagelijks onderhoud wordt rechtstreeks bekostigd vanuit de exploitatie, en de reconstructies of vervangingen worden gezien als een investering met kapitaallasten voor de exploitatie. Jaarlijks is sprake van een vervangingsinvestering groen waarmee een deel van de beplanting vervangen wordt. De laatste jaren komen er steeds meer exoten in het groen voor en is sprake van een toenemende plaagdruk door insecten zoals de eikenprocessierups en de japanse duizendknoop. Bij reconstructies wordt gestreefd naar het vergroten van de biodiversiteit. Dit helpt bijvoorbeeld bij de bestrijding van de eikenprocessierups doordat meer natuurlijke vijanden aanwezig zijn in het groen. Bij een grotere biodiversiteit zijn de risico's op ziektes en plagen kleiner.

De boomveiligheidscontrole is op basis van de landelijk BVC methode. Per jaar wordt 25% van het areaal geïnspecteerd en alle risico-bomen.

8. Sportvelden en accommodaties

Gooise Meren werkt toe naar een eenduidig en transparant beleid met betrekking tot het beheer, eigendom en de tarieven van de buitensportaccommodaties. Hierdoor zullen kleedkamers, velden en installaties van eigenaar veranderen en daarmee ook de onderhoudsverantwoordelijke. Dit zal gevolgen hebben voor de onderhoudsbudgetten. Denk hierbij aan overname van kleedkamers en velden.

De buitensportaccommodaties worden beheerd volgens het nieuw opgestelde meerjaren onderhoudsplan. Opgesteld door Arcadis in 2020. We zorgen dat de sportcomplexen functioneel, schoon (basis) en veilig zijn. Velden en banen zijn ingericht en functionerend volgens bondsnormen van de betreffende sporttakken. In Gooise Meren zijn dit; voetbal, hockey, tennis, rugby, handbal, korfbal, atletiek en honk- en softbal.

Groot onderhoud en vervangingsinvesteringen zijn ingepland naar aanleiding van een onafhankelijk onderzoek uitgevoerd door Arcadis in 2020. Dit onafhankelijk onderzoek naar de kwaliteit van velden en parken zal vierjaarlijks herhaald worden.

Vervanging/kapitaalinvesteringen

Jaarlijks wordt een deel van de velden, banen en parkinrichtingen vervangen. Het doel is de borging van goede en veilige buitensportaccommodaties in Gooise Meren. Vervangingsinvesteringen zijn gebaseerd op het onafhankelijk onderzoek uitgevoerd door Arcadis. Daarbij is ruimte voor maatwerk. De intensiteit waarmee een veld bespeeld wordt is van invloed op de levensduur. Hierdoor is het soms mogelijk om een vervangingsinvestering uit te stellen, maar is het soms ook noodzakelijk om een vervangingsinvestering naar voren te trekken. Overige elementen zoals veldverlichting, hekwerk, paden en groen zijn ook opgenomen in een vervangingsplan. Voor de benodigde vervangingen voor 2021 zal begin 2021 een plan opgesteld worden. Bij vervangingen wordt uitdrukkelijk gezocht naar kansen om duurzaamheid mee te nemen in de voorbereidingen. Denk hierbij aan LED verlichting voor velden en een duurzaam beregeningssysteem.

9. Waterwegen

Behoudens het reguliere onderhoud zijn er in 2021 geen bijzonderheden.

10. Verkeersregelinstallaties (VRI)

In 2021 geldt voor verkeersregelinstallaties dat ze vanzelfsprekendheid hun werk doen, een goede verkeerscirculatie binnen het beheerareaal van de gemeente Gooise Meren dient gewaarborgd te zijn. goed onderhouden en afgestelde verkeerslichten zorgen ervoor dat op kruispunten veilig kan worden overgestoken en dat wachttijden wordt beperkt. Eind 2020 is er een nieuwe aanbesteding voor een nieuw contract Reguliere onderhoudswerkzaamheden aan alle VRI's, doseerlichten en hydraulische afsluitingen zodat we in 2021 met een nieuwe contractaannemer alle VRI installaties kunnen onderhouden. In het geval van storing of uitval wordt een veilige verkeersafwikkeling gegarandeerd door de storing zo snel mogelijk te verhelpen en mogelijk met ondersteuning van eigen buitendienst medewerkers of de inzet van verkeersregelaars. In 2021 worden er een aantal VRI's aangesloten op de verkeerscentrale van de Provincie Noord-Holland. Door het aansluiten op de verkeerscentrale van de Provincie kunnen onze verkeersdeskundigen en medewerkers van de Provincie de verkeerscirculatie, de prestatie's van de VRI's onafhankelijk op afstand monitoren en optimaliseren.

De verkeersregelinstallatie Laarderweg/Prinsenstraat is einde levensduur, om uitval en gevaarlijke situaties te voorkomen wordt deze installatie in 2021 geheel vervangen.

Omdat er (mogelijk) minder sluipverkeer op de entreewegen naar de Vesting Naarden wordt er adhv. het nieuwe Verkeerscirculatie plan gekeken naar de nut en noodzaak van de drie doseerlichten. Bij het op een andere wijze tegen gaan van het eventueel sluipverkeer zal het College de bewoners betrekken bij de ambitie om Naarden Vesting autoluw te maken.

11. Exploitatie onroerende zaken

Het onderhoud van MFA De Rijver en het stadhuis in Naarden wordt middels het ESCo project uitbesteed. Zie ook het onderdeel Verduurzamen eigen vastgoed bij programma 4. Dat houdt in dat de in de begroting opgenomen budgetten voor onderhoud beschikbaar worden gesteld aan een Energy Service Company. De onderhoudsuitgave is daardoor een vaste bedrag, als vergoeding voor het dagelijks en het geplande groot onderhoud. Dit geldt ook voor het Jan Ligthartcentrum, en het gemeentehuis die ook meedoen in de ESCo Pilot.

Voor MFA de Kazerne, - Breeduit en – het Muizenfort zijn geen andere onderhoudsuitgaven buiten het geplande groot onderhoud voorzien, gebaseerd op de nieuwe duurzame meerjaren onderhoudsplannen.

12. Sportfondsen Naarden

Het Sportfondsenbad zal wat reguliere onderhoud betreft in 2021 volgens de norm sober maar doelmatig worden onderhouden.

13. MFA De Zandzee

Het onderhoud van MFA De Zandzee wordt middels het ESCo project uitbesteed. Zoals hierboven bij onderdeel 11 vermeld is de onderhoudsuitgave is daardoor een vast bedrag, als vergoeding voor het dagelijks en het geplande groot onderhoud.

Paragraaf Financiering

Algemene ontwikkelingen

De gemeente dient een paragraaf Financiering in zowel de begroting als in het jaarverslag op te nemen waarin aangegeven wordt op welke manier er uitvoering wordt gegeven aan de financieringsfunctie. Het uitgangspunt hierbij is het beheersen van risico's, met name het renterisico. Bij een hoog renterisico zijn de gevolgen van een stijgende rente groot voor de financiële resultaten in een bepaald jaar. Daarnaast zijn er risico's op kredieten, liquiditeiten en koersen.

Financieringsbeleid

De beleidsdoelstelling van het Financieringsbeleid van de gemeente Gooise Meren kan als volgt worden omschreven:

De gemeente voert, gelet op haar publiekrechtelijke taak om maatschappelijk kapitaal te beheren, een risicomijdend financieringsbeleid. Binnen dit risicomijdende beleid stelt de gemeente zich ten doel zo laag mogelijke kosten over leningen en/of een zo hoog mogelijk rendement over het belegd vermogen te realiseren, voor zover nog mogelijk binnen de opgelegde regeling voor schatkistbankieren. Dit binnen de daarvoor geldende randvoorwaarden en ter beperking van risico's.

Renterisico's

Een hoofddoel van financiering is het beperken van de gevolgen van een stijgende rente. Aan de andere kant dient er optimaal geprofiteerd te worden van lage rentestanden. Met behulp van het bijhouden van de ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt en de grote diversiteit in leningsproducten wordt continu geprobeerd om een zo optimaal mogelijk resultaat te behalen tegen een verantwoord risico.

Door de Wet verplicht schatkistbankieren zijn deze mogelijkheden echter ingeperkt. De Wet verplicht alle decentrale overheden om hun overtollige (liquide) middelen aan te houden in de schatkist. Het woord 'overtollig' verwijst naar alle middelen die decentrale overheden niet onmiddellijk nodig hebben voor de publieke taak. (Onderdelen van) decentrale overheden mogen ongeacht de vormgeving dus geen bewaarfunctie voor publieke middelen vervullen.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft het renterisico op de korte termijn weer. Hieronder vallen alle kortlopende financieringen met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar. De kasgeldlimiet is gericht op het voorkomen van ongewenste renterisico's die ontstaan door het aangaan van overmatige korte termijn financieringen en stelt een grens aan de omvang van de korte schuld waarover de gemeente renterisico mag lopen. De toegestane kasgeldlimiet is 8,5% van de totale begroting. Voor 2020 ziet de kasgeldlimiet er als volgt uit.

Kasgeldlimiet	Begroting 2021
(bedragen x € 1.000)	
1 Begrotingstotaal (grondslag 1 jan 2021)	143.865
2 Percentage regeling	8,50%
3 (1*2) Kasgeldlimiet	12.229

Deze ruimte zal zoveel mogelijk worden benut omdat bij een normale rentestructuur kortlopende geldleningen goedkoper zijn dan langlopende geldleningen of de roodstand faciliteit bij onze huisbankier.

Renterisiconorm

In de Wet Fido (Wet financiering decentrale overheden) is door het Rijk de renterisiconorm geïntroduceerd. Met de invoering van deze renterisiconorm wordt een kader gesteld tot een zodanige opbouw van de leningenportefeuille van de gemeente, dat het renterisico uit hoofde van renteaanpassing en herfinanciering van leningen in voldoende mate wordt beperkt. De renterisiconorm houdt in dat het totaal aan renteherzieningen en aflossingen in een jaar niet hoger mag zijn dan 20% van het begrotingstotaal van dat jaar. Dit betekent dat voor het jaar 2020 de renterisiconorm als volgt kan worden berekend:

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
1 Renteherzieningen	0	0	0	0
2 Aflossingen	7.525	8.893	10.122	11.372
3 (1+2) Renterisico	7.525	8.893	10.122	11.372
4a Begrotingstotaal (grondslag 1 jan 2020)	143 .865			
4b Percentage regeling	20%			
4 (4ax4b/100) Renterisiconorm	28.773	28.773	28.773	28.773
5a (4>3) Ruimte onder renterisiconorm	21.248	19.880	18.651	17.401
5b (3>4) Overschrijding renterisiconorm	0	0	0	0

Aangezien het bedrag aan aflossingen lager is dan de renterisiconorm kan gesteld worden dat er voldaan wordt aan de eisen in de Wet Fido. Wel is hier een dalende tendens zichtbaar als gevolg van de forse toename aan voorgenomen investeringen.

Kredietrisico's

Ten behoeve van de uitoefening van de publieke taak kunnen gemeenten leningen verstrekken. Op deze verstrekte leningen loopt de gemeente kredietrisico. Gooise Meren heeft in totaal voor circa € 25 miljoen aan leningen verstrekt.

Financiering

Dit onderdeel geeft inzicht in de ontwikkeling van de financieringspositie van onze gemeente en de daarbij behorende financieringsbehoefte, rekening houdend met (geplande) (des-)investeringen en beschikbare interne en externe middelen. In feite gaat het hier om het opstellen van een liquiditeitsbegroting. De ontwikkeling van de financieringspositie is bepalend voor de leningenportefeuille. De activa van de gemeente Gooise Meren zullen per begin 2021 als volgt gefinancierd worden:

Omschrijving	Bedrag
Boekwaarde vaste activa	219.354.629
<i>vaste financieringsmiddelen</i>	
Reserves	41.531.663
Voorzieningen	16.462.785
Langlopende leningen	160.800.304
Totaal vaste financieringsmiddelen	218.794.752
Vlottende financieringsmiddelen	559.877

Prognose financieringsbehoefte

In onderstaand schema worden de mutaties van de leningenportefeuille voor begrotingsjaar 2021 weergegeven.

Omschrijving	Bedrag	Gemiddelde rente
Stand per 1 januari 2021	131.625.435	2,33%
Nieuwe leningen	36.700.000	1,00%
Reguliere aflossingen	7.525.130	

Vervroegde aflossingen		
Stand per 31 december 2021	160.800.304	1,98%

Voor het aantrekken van nieuwe leningen wordt rekening gehouden met een percentage van 1%.

De hoogte van de nieuwe leningen is gebaseerd op het volume van de voorgenomen investeringen zoals in bijlage 1 weergegeven.

De bepaling van de rekenrente is vanaf 2017 veranderd op grond van de nieuwe BBV-regels. De rekenrente wordt bepaald aan de hand van het feitelijke rentepercentage van de aangegane leningen. Voor grondexploitaties wordt daarbij ook de verhouding eigen/vreemd vermogen toegepast.

In de tabel hieronder is te zien hoe de berekening tot stand komt.

Renteberekening	Begroting 2021	
Externe rentelasten over korte en lange financiering		2.615
Externe rentebaten		—
Totaal door te rekenen externe rente		2.615
Rente door te berekenen aan grondexploitaties	113	
Rente projectfinanciering toe te rekenen aan taakvelden	—	
		<u>113</u>
Saldo door te rekenen externe rente		2.502
Rente over eigen vermogen		822
Rente over contante waarde voorzieningen		—
De aan taakvelden toe te rekenen rente	1,52%	3.324
Aan taakvelden toegerekende rente (afgerond op 0,5%)	2,00%	<u>3.937</u>
Renteresultaat		1.435

De rekenrente is, na toegestane afronding, bepaald op 2% voor de vaste activa. Ook de grondexploitaties worden tegen 2% belast. Deze percentages zijn gelijk aan die van het vorige begrotingsjaar.

Paragraaf Bedrijfsvoering

Inleiding

De bedrijfsvoering binnen Gooise Meren is gericht op het bewaken van een rechtmatige, doelmatige en doeltreffende totstandkoming en uitvoering van beleid. We gaan de paragraaf Bedrijfsvoering de komende jaren verder uitbouwen. Zo wordt een dashboard ontwikkeld, waarmee we op het vlak van rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid in een oogopslag inzicht geven in de sturing en beheersing van de organisatie. Bij de Jaarstukken 2021 geven we daar een eerste proeve van.

Control

De kaderstelling voor de rechtmatigheid is gegeven in wetten en verordeningen. We monitoren of de uitvoering conform het normenkader plaatsvindt en rapporteren daarover.

1. Invoering rechtmatigheidsverantwoording

Met ingang van het boekjaar 2021 gaat een belangrijke wijziging van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) in. Waar de accountant nu bij de jaarstukken een verklaring afgeeft over zowel de getrouwheid (juistheid, volledigheid) van de geboekte baten en lasten en balansmutaties, als over de rechtmatigheid daarvan, vervalt dat laatste. De verantwoordelijkheid voor de rechtmatigheidsverantwoording komt bij het college te liggen. Vanaf de jaarstukken over 2021 geeft zij een rechtmatigheidsverantwoording af en verantwoordt zich daarmee direct aan de gemeenteraad, zonder tussenkomst van de accountant. Met de wetswijziging toetst de accountant alleen nog op de getrouwheid van de jaarcijfers. Vanaf de jaarrekening 2021 wordt in de jaarstukken een rechtmatigheidsverantwoording door het college opgenomen. De gemeenteraad heeft hiertoe in de financiële verordening de verantwoordingsgrenzen vastgesteld, waarboven sprake is van afkeuring van de jaarrekening op het punt van rechtmatigheid. De gemeenteraad stelt daarin ook de rapportagetoleranties vast, waarboven bevindingen gerapporteerd worden. Alle bevindingen boven de rapportagetolerantie worden aan de raad gerapporteerd. We hanteren een 'stoplicht' strategie. De formele voorgestelde verantwoordingsgrens is 3% van de lasten van de begroting. Dat is het rode licht dat we niet willen passeren. Maar voor de interne beheersing stellen we een 'signaleringsgrens' op van 1%. Blijven we daaronder, dan is het licht op groen. Tussen 1% en 3% is het stoplicht oranje. In dat geval zal het college de raad een verbeterplan overleggen met maatregelen om terug naar groen te gaan. Door de interne controle in te richten op de grens van 1% sluiten we aan bij de aanbeveling van de accountant. Het is ook de grens waarop we nu de interne controle inrichten. We gaan werken vanuit een integraal controleplan, waarin alle interne controles zijn opgenomen. De interne beheersing zal aangescherpt worden om tot een goedkeurende rechtmatigheidsverantwoording te komen. Het is de bedoeling de organisatie zo in te richten dat met een minimum aan controlemaatregelen een optimale beheersing wordt gerealiseerd. Een teveel aan maatregelen leidt tot averechtse effecten en te weinig maatregelen kan onaanvaardbare risico's opleveren. De instrumenten en maatregelen bestaan uit het vooraf creëren van randvoorwaarden en spelregels voor de rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van de organisatie en het achteraf verzamelen en beoordelen van informatie over de werkelijke uitvoering en het bijstellen van doelen of processen.

Aanbesteding accountantsdiensten

In 2021 wordt de aanbesteding van de accountantsdiensten opgepakt, aangezien het contract met BDO in 2022 afloopt.

2. Doelmatigheid

We gaan zuinig om met gemeenschapsmiddelen. We proberen zoveel mogelijk resultaat te boeken met de ons ter beschikking staande middelen. Om dat te doen, kijken we vooraf naar de haalbaarheid, uitvoerbaarheid en doelmatigheid van nieuw beleid en voorgenomen projecten. We lichten met regelmaat de uitvoering van beleid en de doelmatigheid van bedrijfsprocessen door. Minstens twee maal per raadsperiode wordt een doelmatigheidsonderzoek uitgevoerd door het college. Voor 2021 staat geen onderzoek gepland. We stellen in 2021 een long list van mogelijke onderzoeken op, voor de raadsperiode 2022-2026.

3. Doeltreffendheid

Het belangrijkste is om resultaten te behalen in de samenleving. Daartoe is het nodig om te kunnen sturen en bijsturen. Je bent pas 'in control' als je door goed te plannen en correct bij te sturen, consequent en aantoonbaar je doelen bereikt en afgesproken prestaties levert, met de jou ter beschikking gestelde middelen

en in overeenstemming met wet- en regelgeving. Dit vraagt om sturingsinformatie. We werken steeds meer datagedreven en breiden onze dashboards uit. In de programma's zijn de belangrijkste beleidsmatige indicatoren opgenomen. Door te werken met een College-uitvoeringsprogramma, waarvan de uitvoering gemonitord wordt, is de doelgerichtheid toegenomen. Met de 'Mid Term Review' is in 2020 inzicht gegeven in de voortgang. We blijven in 2021 de voortgang bewaken

Interne bedrijfsvoering

1. Personeel en organisatie

De gemeente wil een aantrekkelijke werkgever zijn, een gezond en prettig werkklimaat bieden en er op inzetten dat medewerkers van alle leeftijden met plezier hun werk kunnen (blijven) doen, in elke fase van hun leven.

Verzuim en inzetbaarheid

Het verzuimcijfer is in vergelijking met andere gemeenten hoog: 7,8% (september 2019- september 2020). Uit de verzuimanalyse werd duidelijk dat de oorzaak verschilt per afdeling. Rode draad is dat medewerkers over de hele linie hoge werkdruk en werkstress ervaren. In 2019 is gekozen voor een aanpak op drie niveau's: organisatie-, afdelings-, en op individueel. Op organisatieniveau is gewerkt aan het faciliteren van de dialoog tussen leidinggevende en medewerker. Ook kunnen alle medewerkers voor advies gebruik maken van HR-adviseurs, bedrijfsarts, bedrijfsmaatschappelijk werk, preventiecoach, verzuimbegeleider, vertrouwenspersonen en ergocoach. Vanaf 2020 worden (online) workshop en apps aangeboden om gezonder leven te stimuleren. Per afdeling is er een plan van aanpak opgesteld en de uitvoering van deze plannen dit loopt ook in 2021 door. Met enige regelmaat wordt op management- en directieniveau terugkoppelen hoe de uitvoering van het plan verloopt. Op individueel niveau wordt er naar elke medewerker persoonlijk gekeken en is er sprake van maatwerk. Dit is een voortzetting van de werkwijze van voorgaande jaren. Het streven is om uiteindelijk op het verzuimpercentage te komen; het landelijke gemiddelde voor gemeenten van onze omvang. In 2019 bedroeg dit percentage 5,8%. Welke invloed corona op dit percentage heeft, zal begin 2021 duidelijk zijn. Er lijkt, zowel landelijk als ook bij Gooise Meren, een positief 'thuiswerk-effect' zichtbaar, wat leidt tot een lagere verzuimfrequentie en een lager verzuimpercentage.

Ontwikkeling

De omgeving waarin wij als gemeente werken is complex. Al deze maatschappelijke vraagstukken vragen om een passende werkwijze en organisatie en een integrale effectieve samenwerking met inwoners en maatschappelijke partners. Wanneer is iets een opgave, hoe pakken we die effectief op, met wie en vanuit welke rol. Hoe hou je hier grip op de opgaven die van meerdere kanten op de gemeente afkomen, hoe zorg je voor integraliteit en hoe stuur je daarop zonder financieel uit de pas te lopen. En hoe zorg je ervoor dat er per wijk/gebied helderheid is over de opgaves die er lopen, en de aandacht krijgen die het nodig heeft vanuit de integraliteit die het verdient. De organisatie oefent hier nu mee.

Hybride werken

In 2020 hebben we - mede door Corona - verdere ervaring opgedaan met andere vormen van werken: meer op afstand, minder op de werklocatie. Minder fysiek contact, meer contact met behulp van digitale middelen. We willen de ervaringen gebruiken om te komen tot kaders voor het (structureel) hybride werken, met duidelijke doelen en met aandacht voor wat dit betekent voor medewerkers en organisatie. Het moet voorzien in hybride werken in tijden dat er (een vorm van) coronamaatregelen van kracht zijn en in het hybride werken als structureel onderdeel van het werk. Door middel van een pilot onderzoeken, ervaren en experimenteren we welke aanpassingen in arbeidsvoorwaarden echt effect hebben op en ondersteunend zijn aan deze vorm van werken. De pilot loopt in 2021 en kan resulteren in structurele aanpassingen.

Personeelsplanning en externe inhuur.

De omvang van externe inhuur in de gemeente Gooise Meren loopt in de pas met het landelijk gemiddelde bij gemeenten van dezelfde gemeentegrootteklasse. De uitgaven aan externe inhuur zijn in de afgelopen jaren nagenoeg binnen de door de gemeenteraad vastgestelde personeelsbudgetten gebleven. De door de rekenkamercommissie gedane en door het college overgenomen aanbevelingen, pakten we in 2021 op door:

- *Een systeem van strategische personeelsplanning te ontwikkelen*
Met de strategische personeelsplanning stemmen we de ontwikkeling van onze personeelsbezetting af op de ontwikkelingen van de gemeentelijke taken en bestuurlijke ambities. In 2020 hebben we met een dergelijke planning een start mee gemaakt, teneinde het juiste personeel te hebben voor de

maatschappelijke opgaven, die de gemeente nu en in de toekomst wil aanpakken. Belangrijke aspecten zijn aantrekkelijk werkgeverschap, adequate competenties, juiste inhoudelijk kennis, optimale wendbaarheid en mobiliteit, goede vervanging van taken, sfeer en werkplezier etc. Externe inhuur is nadrukkelijk ook onderdeel van de strategische personeelsplanning. Hierdoor is een betere beoordeling mogelijk van de noodzaak daarvan. Het inhuurvraagstuk maakt op deze manier meer onderdeel uit van de bredere strategische bedrijfsvoering waarbij het ook het verlagen van het verzuim speerpunt is.

- *Aan te sluiten aan bij de definities van het A+O fonds Gemeenten*
We hanteren de definities van het A+O fonds Gemeenten ten behoeve van externe inhuur. Onder externe inhuur valt al het (extra) personeel dat niet in vaste dienst is of komt dus inhuur ter vervanging van ziekte en niet ingevulde vacatureruimte die binnen het bestaande personeelsbudget/de toegestane formatie gedekt moet worden. Personeel dat wordt ingehuurd voor projecten waarvoor een afzonderlijk budget aanwezig is, wordt niet als externe inhuur geregistreerd.
- *Verantwoording aan de gemeenteraad en de Ondernemingsraad*
Het instrument externe inhuur wordt in Gooise Meren ingezet ten behoeve van de bedrijfsvoering en draagt daarmee bij aan de kwaliteit en de continuïteit van de werkprocessen. Er wordt om verschillende redenen gebruik gemaakt van externe inhuur, waaronder tijdelijke vervanging, piekbelasting, het tijdelijk in huis halen van specifieke kennis of in situaties waarin nog niet duidelijk is hoe deze op lange termijn ingevuld moeten gaan worden. Externe inhuur is een bedrijfsvoeringsinstrument en daarmee een onderdeel van de bedrijfsvoering. We benutten daarom deze paragraaf bedrijfsvoering om informeren over de inzet van dit instrument. Dat geldt ook voor het Sociaal jaarverslag.
- *Actief sturen op terugbrengen percentage externe inhuur*
Het realiseren van de ambities uit het coalitieakkoord vraagt het maximale van onze ambtelijke organisatie. Daarom wordt, daar waar echt nodig, gebruik gemaakt van externe medewerkers. Soms om piekbelastingen op te vangen, soms vanwege specifiek benodigde expertise. Het college heeft de ambitie om de inhuur zoveel mogelijk te beperken en met "eigen" mensen de werkzaamheden te verrichten. Middels managementgesprekken wordt daarom actief gestuurd op het terugbrengen van het percentage externe inhuur.

De genoemde ontwikkelingen vinden binnen de reguliere budgetten plaats.

Corona en invloed bedrijfsvoering

Door de huidige maatregelen rond het coronavirus werkt de overgrote meerderheid van de medewerkers momenteel vanuit huis. Dit zorgt voor een uitdagende situatie om alle bedrijfsvoering te continueren. Structuren, procedures, werkwijzen moeten gewijzigd worden. Er moet een nieuwe manier van werken worden gevonden. Juist deze situatie is ook een kans. Deze periode gaat ons veel vertellen over hoe zinvol de processen en de structuren waren waar we altijd aan vast hebben gehouden. Het coronavirus heeft ook gevolgen voor de ruimte in het gemeentehuis. Door de anderhalve meter maatregel is op dit moment minder vergaderruimte beschikbaar. Onderzocht wordt welke mogelijkheden er zijn om extra overleg- en beluimte te creëren.

2. Organisatieontwikkeling

In de afgelopen 5 jaar is de organisatie ontwikkeld vanuit een organische aanpak waar de hele organisatie mee te maken had. Er is ervaring opgedaan en er zijn stappen gezet die passen bij de organisatie die we willen zijn. Er zijn diverse experimenten uitgevoerd, afdelingen hebben zich ontwikkeld en programma's en projecten zijn opgestart. De nadruk binnen de gemeentelijke organisatie ligt nu meer op diensten verlenen, netwerken, projectsturing, co-creatie en op de beweging van buiten naar binnen. Dit heeft mooie resultaten opgeleverd, te weten:

- We zetten in op wijk en kerngericht werken met wijkadviseurs en -wethouders
- We proberen meer opgavegericht (participatief) te werken
- We positioneren onze gemeente als netwerkpartner en brengen onze raad daarbij in positie
- We zijn een meer lerende organisatie geworden
- We hebben processen verbeterd en ingezet op klantreizen
- We hebben diverse ontwikkelen op afdelingen ingezet/doorgevoerd (o.a. team PRO, M&O, BORG)

- We hebben meer ingezet op programma en projectsturing
- We werken meer met elkaar samen (over afdelingen heen)
- We hebben meer verantwoordelijkheid laag in de organisatie
- We zetten in op data gedreven informatievoorziening

Nu is behoefte aan meer focus, prioritering en samenhang. Het afmaken waar we mee begonnen zijn en bovenal rust in de organisatie. We gaan geen nieuwe dingen starten en het wiel opnieuw uitvinden. We sluiten aan bij de ontwikkelingen die op dit moment plaatsvinden, brengen focus aan en sturen op de integraliteit tussen de diverse ontwikkelingen. Om deze focus en integraliteit te faciliteren en de ingang gezette ontwikkelingen af te maken, is het programma Organisatieontwikkeling gestart. Dit programma zal de komende jaren de organisatie helpen om de vervolgstappen te zetten in het proces wat drie jaar geleden is gestart.

Pijlers van het programma zijn:

- Afmaken waar we aan begonnen zijn

We hebben de afgelopen jaren veel ontwikkelingen in gang gezet. Velen daarvan zijn afgerond. Een aantal nog niet of slechts deels. We hebben het dan vooral over de diverse ontwikkelingen bij de verschillende afdelingen. Het is van belang om deze af te maken en ervoor te zorgen dat dit vanuit focus en in onderlinge samenhang wordt gedaan. Vanuit deze pijler zal daarop worden ingezet. Denk aan het programma dienstverlening, doorontwikkeling van het KCC etc.

- Participatief samenwerken aan opgaven

De omgeving waarin wij als gemeente werken is complex. Al deze maatschappelijke vraagstukken vragen om een passende werkwijze en organisatie en een integrale effectieve samenwerking met inwoners en maatschappelijke partners. Wanneer is iets een opgave, hoe pakken we die effectief op, met wie en vanuit welke rol. Hoe hou je hier grip op de opgaven die van meerdere kanten op de gemeente afkomen, hoe zorg je voor integraliteit en hoe stuur je daarop zonder financieel uit de pas te lopen. En hoe zorg je ervoor dat er per wijk/gebied helderheid is over de opgaves die er lopen, en de aandacht krijgen die het nodig heeft vanuit de integraliteit die het verdient. De organisatie oefent hier nu mee.

- Samen sterk: aandacht voor medewerkers, teams en ontwikkelen

We streven er naar dat medewerkers verantwoording willen en kunnen nemen voor hun werk, dat zij flexibel, betrokken en professioneel zijn. En dat collega's, het management en de organisatie hen daarin steunen. Deze ontwikkeling kan bijvoorbeeld ondersteund worden door coaching en faciliteiten die de organisatie beschikbaar stelt. Denk hierbij een assessment of talenttesten, 360 graden feedback, andere manieren van het voeren van gesprekken, et cetera. Ook is er behoefte aan het beter duiden en concretiseren van de betekenis van de missie, visie en strategie voor ons dagelijks handelen. Daar gaan we mee aan de slag.

- Data gedreven werken en digitaal vaardig

Er is een groeiende nadruk op transparantie bij de overheid, innovatie in beleid en uitvoering én datagedreven sturing binnen de gemeentelijke organisatie. Diverse ontwikkelingen leiden tot meer focus op de rol en betekenis van data binnen de lokale overheid zoals 'Open data' en 'big data'. We werken met elkaar steeds meer digitaal en ook steeds meer datagedreven. Daarbij zijn de medewerkers, die het uiteindelijk moeten doen super belangrijk. We gaan veel meer inzetten op digitaal vaardige en datagedreven medewerkers.

3. Informatisering & Automatisering

Met het vaststellen van het Informatie- en Automatiseringsbeleid 2020-2024 hebben we de basis gelegd voor een vernieuwende IT-omgeving en een informatievoorziening waarbij we systeemondersteuning op domeinniveau optimaliseren. Onder de noemer 'Common Ground' organiseren we landelijke voorzieningen en integratiefaciliteiten zo veel als mogelijk collectief en standaardiseren we onze diensten conform landelijke afspraken. Procesondersteuning en klantinteractie blijft hierbij volledig ingevuld worden door onze lokale wensen. Dit leidt o.a. tot een meer flexibele informatievoorziening die sneller kan reageren op veranderingen, het delen van investeringen door hergebruik en het vergroten van de kwaliteit van de informatievoorziening (ook in termen van continuïteit en betrouwbaarheid).

In 2021 vervangen we enkele belangrijke onderdelen van onze informatievoorziening: naast een aanbesteding van een (nieuwe) applicatie voor het sociaal domein, implementeren we een nieuw zaakstelsel. Dit

zaaksysteem is een belangrijke schakel in onze online dienstverlening en ter ondersteuning van de processen rondom bestuurlijke besluitvorming.

De samenwerking met de gemeente Hilversum focust zich op de continuïteit en kwaliteitsverbetering van de ICT-dienstverlening. Hiervoor zijn twee belangrijke randvoorwaarden gezamenlijk ingevuld: de Servicedesk ICT en gedeelde uitwijkmogelijkheid bij calamiteiten. Om met de toenemende complexiteit het beheer van de ICT-omgeving toekomstbestendig te houden, wordt in 2021 de aanbesteding afgerond voor de invulling van een nieuwe gezamenlijke werkplek.

4. Programma versterking financiële beheersing

Zoals bekend zijn we in 2020 een programma Versterking Financiële Beheersing gestart. Dit bevat een aantal onderdelen die naar zes concrete opdrachten zijn vertaald. Hieronder benoemen we de voortgang hiervan en geven we aan welke stappen we in 2021 nog gaan zetten.

Bij stapsgewijze verbetering instrumentarium, financiële kaderstelling, financieel bewustzijn

De eerste drie opdrachten zijn vooral financieel van aard en raken direct aan de planning en control cyclus. In het kader van de verdere professionalisering van de organisatie bepalen we welke instrumenten we nodig hebben voor de (financiële) sturing en beheersing. Dat gaat zowel om wélke instrumenten we willen, wat de kwaliteit daarvan is, als hoe ze met elkaar samenhangen. Een van de onderliggende vragen daarbij is wat de informatiebehoefte is (en hoe we die ontsluiten). In 2020 hebben we instrumentarium ingericht ten aanzien van de beheersing van de loonsom. Een ander belangrijk thema was de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording, de interne beheersing en alle regelgeving die daarbij horen. Tenslotte hebben we de kaders voor het investeringsplan aangescherpt en een kapitaallastenplafond ingevoerd. In 2021 gaan we door met de verbetering van de p&c instrumenten, zowel naar proces als naar inhoud, op basis van een evaluatie over 2020. Inhoudelijk reikt dit van calculatiesystematiek tot kwaliteit van beleidsindicatoren. Ook gaan we het treasurybeleid verder professionaliseren. Met deze inhoudelijke zaken komen ook de kwaliteit van de financiële advisering en het financieel bewustzijn binnen de organisatie op tafel. Deze onderwerpen zijn ook separaat onderwerp van het programma. In 2021 worden de stappen die gezet zijn op het gebied van rolopvatting, taakverdeling en competentieontwikkeling doorgezet en in de praktijk gebracht. Trainingen, workshops en coaching gaan de aanpak in 2021 breder de organisatie in brengen.

Planmatige actualisatie van beheerplannen en herijking projectcalculaties

Van een andere aard is het programmatisch benaderen van de actualisatie van beheerplannen, projecten en de daaruit voortvloeiende investeringen. In de komende drie jaar lopen 80% van de beheerplannen af. Het vraagt om een gecoördineerde inspanning om deze allemaal tijdig te actualiseren. Gezien de vragen die ten aanzien van de bestaande beheerplannen gesteld zijn, is een herijking van uitgangspunten aan de orde. Maar het gaat verder, de plannen moeten ook naar het investeringsplan vertaald worden, naar een aanbestedingskalender en naar de formatie (zowel vast als tijdelijk). Nog in 2020 maken we een plan van aanpak voor de actualisatie van alle plannen, dat we dan in 2021 gaan uitvoeren. Ten aanzien van de herijking van de projectcalculaties hebben we in 2020 een grote stap gezet. We gaan dit jaarlijks bij de perspectiefnota herhalen om ook in 2021 tot een actueel en uitvoerbaar investeringsplan te komen.

Contractmanagement

Bij de jaarrekening over 2019 zijn een behoorlijk aantal onrechtmatigheden geconstateerd. Het gros hiervan ligt op het vlak van onrechtmatig verlengde of overmatig uitgenutte contracten. Er is daarom alle aanleiding om naar het contractmanagement in Gooise Meren te kijken. Hiertoe is in 2020 een opdracht uitgezet. In 2021 zal dit leiden tot de invoering van een nieuw contractmanagementsysteem, waarbij ook de relatie met de financiële administratie en de aanscherping van de verplichtingenadministratie wordt ingebed. Belangrijker nog is ook hier het financieel bewustzijn en de rolname door de contractmanagers binnen de organisatie. Training en bewustwording is onderdeel van het projectplan contractmanagement.

5. Informatieveiligheid en privacy

In 2020 is de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (kortweg: BIO) in werking getreden en heeft de oude beveiligingsmaatregelen uit de BIG vervangen. De BIO legt meer nadruk op risicomanagement dan de BIG. Aan de hand van een GAP-analyse (het verschil tussen de huidige en gewenste situatie in beeld brengen) is vastgesteld welke BIO-maatregelen al in de organisatie aanwezig zijn en welke nog niet. Een overzicht van de benodigde maatregelen is in een informatiebeveiligingsplan vermeld en de implementatie zal in de komende periode (2020/2021) ter hand worden genomen. Met een (nieuwe) overkoepelende gemeentebrede

informatiebeveiligingsbeleid, op basis van de BIO, zijn de belangrijkste informatiebeveiligingsbeleidsuitgangspunten, 'het wat en waarom' en verantwoordelijkheden beschreven.

Opnieuw vindt in 2021 zowel de horizontale (= de interne verantwoording vanuit het college aan de gemeenteraad) als de verticale (= de tweedelijnstoezichthouders, zoals ministerie van BZK en SZW) verantwoording over de informatiebeveiliging van de gemeente Gooise Meren plaats, via de vragenlijst ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit). De (meerjarige) bewustwordingscampagne informatieveiligheid en privacy wordt ook in 2021 voortgezet, met als einddoel medewerkers 'bewust bekwaam' op deze terreinen te maken. Vanuit diverse disciplines wordt van de gemeente verwacht dat wij ons toegangsbeheer en functiescheiding op orde hebben en daar gaan we in 2021 verder mee aan de slag.

Vanuit het project IDU (in dienst, doorstroom en uitdienst) is in 2020 de infrastructuur aangelegd waar we in 2021 een vervolg aan geven om aantoonbaar grip te krijgen op ons toegangsbeheer en functiescheiding.

Ook in 2020 is weer veel gerealiseerd in het kader van de implementatie van de AVG. Er is steeds meer het besef gekomen dat de volledige implementatie een meerjarenplan is. Eerst nog betreft het minimaal vereiste maatregelen. Daarna volgen de maatregelen die meer een borgend karakter hebben. Er is er nog veel werk te verzetten op de onderdelen beleid, privacyvriendelijk inrichten van processen, organisatorische inbedding, informeren van betrokkenen, samenwerkingsrelaties en verantwoording. In 2020 is een aantal stukken door het college vastgesteld, zoals de privacy governance, procedure afhandeling meldingen datalekken en privacybeleid. Vervolgens zal in de loop van 2021 de privacy governance worden ingericht. Er zal aan de privacyambassadeur, een aanspreekpunt op het gebied van privacy per afdeling, een belangrijke rol in de uitvoering gegeven worden. Zo houden zij het register van gegevensverwerkingen voor de afdeling bij. De privacy ambassadeurs krijgen hiervoor een korte training . Hiermee wordt het blijvend voldoen aan de AVG in de lijn belegd. Er moet worden geborgd dat het vastgestelde privacybeleid ook zo wordt uitgevoerd. Verder moeten de in kaart gebrachte verwerkingen kritisch worden bekeken op privacyvriendelijkheid. Daarvoor helpt dat er meer zicht komt op de verwerkingen met een hoog risico voor betrokkenen, waarna de nodige maatregelen worden getroffen. Van belang is ook dat geborgd wordt dat afdelingen op een juiste wijze nieuwe privacyrelevante betrekkingen met derden aangaan. Hiervoor is van belang dat voor nieuwe initiatieven ook altijd even tijdig wordt nagedacht over privacyaspecten. Borging in processen en blijvende privacybewustwording zijn hiervoor belangrijk.

Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

Een verbonden partij is een rechtspersoon, waarin de gemeente zowel bestuurlijk als financieel een belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan een zetel in het bestuur of stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen beschikbaar stelt, die zij mogelijk kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partijen verhaald kunnen worden op de gemeente. In praktijk is deelname in NV's, BV's, VOF's, CV's en Gemeenschappelijke Regelingen (per definitie) een verbonden partij. Ook stichtingen en (coöperatieve) verenigingen kunnen onder verbonden partijen vallen, als de gemeente een zetel in het bestuur heeft en financiële risico's loopt.

Voor de raad is inzicht in de verbonden partijen belangrijk, aangezien het gaat om afwegingen over de taken en activiteiten waartoe de raad de kaders uitzet. Voor het aangaan en onderhouden van contacten met verbonden partijen is het van belang om af te wegen wat de meest doelmatige wijze is om een taak uit te voeren, welke manier de meeste garantie geeft dat de taak wordt uitgevoerd zoals de gemeente voor ogen staat en hoe er voldoende inhoudelijk en financieel inzicht in het uitvoeren van een taak wordt gekregen. Eventuele financiële risico's van de verbonden partijen zijn meegenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.

In deze paragraaf is een overzicht opgenomen van de belangrijkste ontwikkelingen die zich binnen verbonden partijen voordoen. De volgende gegevens moeten worden weergegeven:

1. het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt;
2. de veranderingen die zich hebben voorgedaan gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de gemeente onderscheidenlijk provincie in de verbonden partij heeft;
3. de verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar;
4. de verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar;
5. de eventuele risico's van de verbonden partij voor de financiële positie van de gemeente.

Overzicht verbonden partijen Gooise Meren

Naam verbonden partij	Vestigingsplaats	Bijdrage
Regio Gooi en Vechtstreek	Bussum	10.264.072
Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek	Hilversum	4.576.639
Stichting Goois Natuurreservaat	Hilversum	584.720
Omgevingsdienst Flevoland Gooi- en Vechtstreek	Lelystad	943.436
Coöperatie Gastvrije Randmeren U.A.	Harderwijk	28.827
Werkvoorzieningschap Tomingroep	Hilversum	1.789.465

GEM Crailo BV	Laren	pm
Gemeenschappelijke Regeling Gemeentearchief Gooise Meren en Huizen	Naarden	pm
Stichting Basisonderwijs Gooi en Vechtstreek (werknaam Talent Primair)	Bussum	N.v.t. (renteloze lening)
BNG Bank N.V.	Den Haag	pm
Metropoolregio Amsterdam	Amsterdam	€ 1,53 per inwoner
Totaal		18.187.159

Regio Gooi en Vechtstreek

Ontwikkelingen

Bestuurlijke ontwikkelingen

Een bestuurlijke ontwikkeling is de versterking van de samenwerking. De deelnemende gemeenten verkennen in een gezamenlijk proces met het Regiobestuur de mogelijkheden om te komen tot meer democratische en tegelijk slagkrachtiger samenwerkingsvormen. Deze wijzigingen worden in 2021 in de gemeenschappelijke regeling verankerd. Verder speelt het uittredingsproces van Weesp. Weesp zal in 2022 uittreden. De opgave is te zorgen voor een passend uittredproces en een goede samenwerking met Amsterdam realiseren.

Inhoudelijke ontwikkelingen

De Regio werkt met zeven programma's: sturing, inkoop en contractbeheer, maatschappelijke dienstverlening, Jeugd en gezin, gemeentelijke gezondheidsdienst (GGD), Regionale Ambulance Voorziening (RAV) en Grondstoffen- en Afvalstoffendienst (GAD). De voornaamste ontwikkelingen op deze vlakken zijn de onderstaande. M.b.t. sturing: Een aantal programma's loopt in 2020 af en vraagt om nieuwe plannen en afspraken. In samenwerking met de provincie moeten er woonafspraken gemaakt worden voor 2021 en verder. Het transformatieplan jeugd stopt in 2020. In de komende jaren moet worden bezien of dit plan heeft geleid tot de beoogde resultaten. Het beleidsplan bescherming en opvang wordt in 2021 vernieuwd. Eind 2020 zal het regionaal koersdocument Omgevingsvisie in werking moeten treden en de regiogemeenten een kader bieden t.b.v. een integrale en samenhangende ontwikkeling van het gebied. Inkoop en contractbeheer zetten de lijn voort naar meer professionalisering bij inkooptrajectenwerken met het oog op aanbestedingseisen. Daarnaast wordt aandacht besteed aan inkoopprocessen binnen het fysiek domein, ook om gemeenten hierin te ondersteunen. Bij Maatschappelijke dienstverlening staat 2021 in het teken van het een goed gevolg van aan de meldingen bij Veilig Thuis. Jeugd en gezin krijgt mogelijk te maken met de vraag van het Rijk om in 2021 vorm te geven aan preventieve huisbezoeken in gezinnen waar een kind op komst is. De GGD en RBL gaan in samenwerking met scholen preventie op het vlak van gezondheid, leefstijlen verzuim nader vormgeven.

De GGD intensificeert de samenwerking met Flevoland. De inspecties kinderopvang worden uitgebreid en zullen vaker plaatsvinden. De RAV geeft de samenwerking met Flevoland nader vorm. De GAD rond in 2021 het programma VANG (van afval naar grondstof) af. In 201 wordt een nieuwe visie op huishoudelijk afval opgesteld, met als streven een volledig circulaire economie.

Financiële ontwikkelingen

De bijdrage van Gooise Meren aan de Regio 2021 is in totaal € 10.264.072. Ten opzichte van de begroting 2020

betekent dit een stijging van zo'n € 400.000. De belangrijkste oorzaken voor de verhoging zijn een loon- en prijsstijging van respectievelijk 2,5 % en 1,5 %.

Risico's

De risico's die van betekenis kunnen zijn voor de financiële positie van de regio hebben in de eerste plaats te maken met ontwikkelingen op het vlak van lonen en prijzen. Voor 2021 wordt een stijging verwacht van tenminste 2,5 %. Ook wordt een stijging van de pensioenpremie verwacht. Er wordt uitgegaan van een stijging van 3,5 %. De ontwikkeling rond verwerkingstarieven bij het recyclen van afval zijn niet goed te voorspellen. De kans dat er op dit vlak hogere kosten zijn is reëel en kan een behoorlijk financieel effect hebben. Het risico wordt geschat op 50 % en bedraagt € 500.000.

Het totale risicoprofiel van de Regio is bepaald op € 1.283.750 voor 2021. Dit profiel is de optelsom van alle geschatte risico's afgezet tegen de kans op voordoen. Hoog in deze lijst staan: loonkosten, arbeidsgerelateerde kosten en de kosten rond afval verwerking en recycling.

Regio Gooi en Vechtstreek	
Onderwerp	Kerngegevens
Rechtsvorm	De Regio is een openbaar lichaam op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen.
Programma	Programma 1: Inwoners en bestuur; Programma 3: Openbare ruimte en verkeer; Programma 7: Zorg en Welzijn, Onderwijs en Jeugd; Programma 9: Algemene baten en lasten
Taakvelden	0.4 Overhead 1.2 Openbare orde en veiligheid 3.1 Economische ontwikkeling 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken 5.5 Cultureel erfgoed 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie 6.2 Wijkteams 6.5 Arbeidsparticipatie 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+ 6.72 Maatwerkdienstverlening 18- 6.81 Geëscaleerde zorg 18+ 6.82 Geëscaleerde zorg 18- 7.1 Volksgezondheid

	<p>7.3 Afval</p> <p>7.4 Milieubeheer</p> <p>7.5 Begraafplaatsen en crematoria</p> <p>8.1 Ruimtelijke Ordening</p> <p>8.3 Wonen en bouwen</p>
Deelnemende gemeenten	Blaricum, Eemnes, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Weesp en Wijdemeren.
Doel/Openbaar belang	Intergemeentelijke beleidsvorming- en afstemming dan wel uitvoering van taken op terreinen waarvan vaststaat dat dit toegevoegde waarde heeft in vergelijking met taakbehartiging door de individuele gemeente.
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft rechtstreekse invloed op de besluitvorming. Elke gemeente wordt in het algemeen bestuur vertegenwoordigd op basis van een verdeelsleutel van één stem per 10.000 inwoners (met een minimum van twee stemmen per lid). Dit is vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling.
Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage is begroot voor het jaar 2021 op € 10.264.072.
Eigen vermogen per 1-1-2021	€ 8.894.000
Vreemd vermogen per 1-1-2021	€ 44.760.000
Solvabiliteit per 1-1-2021 EV / VV	0,22
Eigen vermogen per 31-12-2021	€ 8.960.000
Vreemd vermogen per 31-12-2021	€ 51.793.000
Solvabiliteit per 31-12-2021	0,17
Geraamd resultaat 2021	Het geraamd resultaat is € 934.000 negatief. Dit negatieve resultaat wordt gedekt door een onttrekking uit de bestemmingsreserves.

De opgave van de Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek (VRGV) is om de functionele samenwerking met de Veiligheidsregio Flevoland (VRF) en Veiligheidsregio Utrecht (VRU) te vergroten, gericht op het behalen van schaalvoordelen. De intensivering van de samenwerking met VRF krijgt hierbij prioriteit. De samenwerking met Utrecht en Flevoland gezamenlijk richt zich de komende jaren op een gezamenlijk kennis- en oefencentrum, de gezamenlijke meldkamer en een gezamenlijk veiligheidsbureau. Voor verdere ontwikkelingen, risico's en uitgevoerde taken, verwijzen wij naar de jaarrekening 2019 en begroting 2021 van de Veiligheidsregio.

Risico's

In de paragraaf weerstandsvermogen van de Programmabegroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024 van de Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek staan de risico's opgesomd. Voor de opsomming van de risico's wordt verwezen naar voornoemde paragraaf van de Programmabegroting 2021.

Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek	
Onderwerp	Kerngegevens
Rechtsvorm	De Veiligheidsregio is een openbaar lichaam op basis van de Wet veiligheidsregio's en de Wet gemeenschappelijke regelingen.
Programma	Programma 2: Veiligheid
Taakvelden	1.1 Crisisbeheersing en brandweer
Deelnemende gemeenten	Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Weesp en Wijdemerem.
Doel/Openbaar belang	De veiligheidsregio heeft tot doel door samenwerking doelmatig georganiseerde en gecoördineerde preventieve en repressieve brandbestrijding en hulpverlening bij ongevallen en rampen in het verzorgingsgebied te verzorgen.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur heeft zeven leden (met zeven plaatsvervangers). De gemeente Gooise Meren is met één lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur. Daarmee heeft zij rechtstreekse invloed. Een en ander is geregeld in de gemeenschappelijke regeling.
Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage is begroot voor het jaar 2021 op € 4.576.639.
Eigen vermogen per 1-1-2021	€ 1.454.891

Vreemd vermogen per 1-1-2021	€ 13.357.451
Solvabiliteit per 1-1-2021 EV / VV	0,11
Eigen vermogen per 31-12-2021	€ 1.454.891
Vreemd vermogen per 31-12-2021	€ 12.779.070
Solvabiliteit per 31-12-2021	0,11
Geraamd resultaat 2021	Het geraamde resultaat is € 20.000 negatief. Dit negatieve resultaat wordt gedekt door een onttrekking uit de bestemmingsreserves.

Stichting Goois Natuurreservaat

Stichting Goois Natuurreservaat (GNR) heeft als doel de voor het Gooi kenmerkende natuur-, cultuurhistorische- en landschapswaarde op een zorgvuldige en deskundige manier te beheren. Hierbij is het streven om de biodiversiteit en duurzaamheid van onze natuurgebieden te verhogen. Het GNR vormt een samenwerkingsverband van de vijf Gooise gemeenten (Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren), de stad Amsterdam en de Provincie Noord-Holland. Samen met een onafhankelijk voorzitter en twee externe deskundigen vormen zij het bestuur van de stichting. Elke gemeente heeft één wethouder afgevaardigd in het bestuur. Deze samenwerking is vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst (SOK).

Inhoudelijke ontwikkelingen

Het beleidsplan 2020 - 2023 en het bijbehorende uitvoeringsprogramma zijn opgesteld en vormen de basis voor de begroting.

Het uitvoeringsprogramma beschrijft de projecten en initiatieven op het vlak het beheer en de doorontwikkeling daarvan, alsmede de nadere uitwerking van het beleid. Het projectenprogramma richt zich voornamelijk op gebiedsontwikkeling, het realiseren van natuurverbindingen voor versterking van de biodiversiteit, areaaluitbreiding, de uitvoering van de duurzaamheidsagenda en de versterking van het recreatieve aanbod. Wat beheer betreft zal 2020 – 2021 extra aandacht zijn voor veiligheidsnoei en onderhoud rijwielpaden. Het GNR heeft in het beleidsplan extra aandacht voor profilering en fondsenverwerving.

Financiële ontwikkelingen

De begroting GNR 2021 leidt tot een stijging van de participantenbijdrage, welke voor 2021 e.v. voor Gooise Meren uitkomt op € 584.720 ten opzichte van € 571.760 in 2020 (Dit is inclusief de bijdragen voor het beheer van de rijwielpaden). Deze verhoging is met name het gevolg van indexerings van lonen (2,6%) en prijzen (1,8%). Binnen de begroting 2021 van Gooise Meren is dekking voor deze bijdrage, door de te verwachten terug te vorderen BTW ad € 43.730 via het BTW compensatiefonds en door de inflatiecorrectie van 1% op materiële kosten die wij toepassen bij het opstellen van de begroting 2021 Gooise Meren, conform de Perspectiefnota 2021.

Risico's

Uittreding participanten

Gemeente Amsterdam en Provincie Noord-Holland willen beide uit het SOK van de GNR treden. De Gooise gemeenten moeten op (de langere) termijn de structurele financiële verplichtingen van PNH en Amsterdam opvangen. De Gooise gemeenten zijn in onderhandeling over (financiële) voorwaarden van de uittreding. Gedurende de onderhandelingen geldt de bestaande SOK. De uiteindelijke uitkomst van de financiële voorwaarde van de uittreding is bepalend voor het financiële risico dat de gemeente loopt.

Eventueel Faillissement

De bijdragen van Gooise Meren naar de GNR stijgt i.v.m. tegenvallende opbrengsten uit de verdienmogelijkheden. Bij faillissement van het GNR zullen de participanten als eigenaren van de stichting de financiële gevolgen voor hun rekening krijgen. Het faillissement kan gevolgen hebben voor het beheer van de natuur en de recreatieve voorzieningen. De kans op faillissement is gering, aangezien tekorten worden aangevuld naar de procentuele verdeling van alle participanten.

Kerngegevens

Stichting Goois Natuurreservaat	
Onderwerp	Kerngegevens
Rechtsvorm	Stichting
Programma	Programma 3: Openbare ruimte en vervoer
Taakvelden	5.7 Openbaar groen en (openlucht recreatie)
Deelnemende gemeenten	Amsterdam, Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren en provincie Noord-Holland.
Doel/Openbaar belang	<ul style="list-style-type: none"> • De instandhouding van het natuurschoon in het Gooi door de verkrijging van aldaar gelegen terreinen, ten einde ten eeuwigden dage ongeschonden als natuurreservaat te behouden. • Aan het publiek door vrije toegang tot die terreinen onder eventueel te stellen bepalingen, het genot van dat natuurschoon verzekeren.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur heeft 17 leden en evenzoveel plaatsvervangers. De gemeente Gooise Meren is met 3 leden en zijn/haar plaatsvervanger vertegenwoordigd. De vertegenwoordiger van de Gooise Meren zit ook in het dagelijks bestuur.
Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage is begroot voor het jaar 2021 op € 584.720

Eigen vermogen per 1-1-2021	€ 1.535.600
Vreemd vermogen per 1-1-2021	€ 955.600
Solvabiliteit per 1-1-2021 EV / VV	1,61
Eigen vermogen per 31-12-2021	€ 1.473.300
Vreemd vermogen per 31-12-2021	€ 945.600
Solvabiliteit per 31-12-2021	1,56
Geraamd resultaat 2022	Het geraamde resultaat is € 62.338 negatief. Dit negatieve resultaat wordt gedekt door een onttrekking uit de bestemmingsreserves.

Omgevingsdienst Flevoland Gooi- en Vechtstreek

Ontwikkelingen

Weesp gaat met ingang van 2022 samen verder met Amsterdam en is voornemens uit de OFGV te treden. De OFGV is druk bezig met de implementatie van de Omgevingswet (in werking per 2022). Ook voor de OFGV zal de Omgevingswet ingrijpende gevolgen hebben op de wijze van werken. Met ingang van 2021 gaat een nieuwe kostprijsystematiek (KPS) periode van 3 jaar in. Ten opzichte van de eerdere kostenverdeling over 2018 t/m 2020 betaalt de gemeente Gooise Meren jaarlijks € 21.784 meer in de periode 2021 t/m 2023.

Risico's

Gooise Meren heeft al haar milieutaken ondergebracht bij de Omgevingsdienst Flevoland Gooi en Vechtstreek (OFGV). Op grond van een wettelijke verplichting (Wet VTH) zijn gemeenten verplicht om een groot aantal milieutaken bij een uitvoeringsdienst, in dit geval de OFGV, onder te brengen. Dit zijn de zogenaamde basistaken. Daarnaast staat het gemeenten vrij om ook andere taken bij deze dienst onder te brengen, de zogenaamde plustaken. Gooise Meren heeft zowel basistaken als plustaken op milieugebied bij de OFGV ondergebracht. Bij een eventueel faillissement van de OFGV loopt Gooise Meren het maatschappelijke risico dat milieutaken niet meer uitgevoerd zullen worden. Dit kan ook niet overgenomen worden door eigen medewerkers daar er binnen het ambtelijk apparaat geen milieukennis (meer) aanwezig is. Aangezien in ieder geval de wettelijke verplichting bestaat om basistaken bij een uitvoeringsdienst onder te brengen (binnen de eigen regio) zal Gooise Meren, net als de andere partners bij de OFGV, ook financieel moeten ingrijpen om het voortbestaan van de OFGV, en daarmee de uitvoering van de wettelijke milieutaken, te garanderen.

De effecten van de uittreding van Weesp uit de OFGV worden zoveel mogelijk gedempt, maar zullen wel merkbaar worden doordat de vaste lasten straks met een partner minder gedragen moeten worden. In de begroting van de OFGV zal hier rekening mee gehouden worden. De OFGV heeft voor de implementatie en uitvoering van de Omgevingswet enkel incidenteel budget geraamd. Er is op dit moment geen actuelere informatie om de financiële effecten structureel te ramen, maar dit wordt continue gemonitord. Per augustus 2020 zijn er geen onvoorziene kosten in dit verband bekend. De KPS berekening wordt op basis van de gemaakte kosten en prognose voor de uitvoering van de wettelijke taken, telkens voor een periode van 3 jaar

vastgesteld. De jaarlijkse bijdrage fluctueert hierdoor elke 3 jaar en als gemeente Gooise Meren hebben we hier maar zeer beperkt grip op.

Kerngegevens

Omgevingsdienst Flevoland Gooi- en Vechtstreek	
Onderwerp	Kerngegevens
Rechtsvorm	De omgevingsdienst is een openbaar lichaam op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen.
Programma	Programma 3: Openbare ruimte en verkeer
Taakvelden	7.4 Milieubeheer
Deelnemende gemeenten	De provincies Flevoland en Noord-Holland en de gemeenten Almere, Zeewolde, Dronten, Noordoostpolder, Urk, Lelystad, Blaricum, Hilversum, Huizen, Laren, Gooise Meren, Weesp en Wijdemeren.
Doel/Openbaar belang	Deze regeling is opgezet door de deelnemers met als doel een robuuste uitvoeringsdienst te vormen ten behoeve van een adequate uitvoering van milieutaken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving voor de provincie Flevoland, de provincie Noord-Holland en de regio Gooi en Vechtstreek. De deelnemers kiezen voor een verbetering van de kwaliteit en de integraliteit van de uitvoering van de taken door deze onder te brengen in deze regionale uitvoeringsdienst. De uitvoering wordt bij de uitvoeringsdienst belegd met het behoud van de eigen bevoegdheden van alle deelnemers. Tevens kan de OFGV taken verrichten op basis van de WABO voor zover de deelnemers hiertoe opdracht verlenen.
Bestuurlijk belang	Gemeenten en provincies zijn opdrachtgever van de Omgevingsdienst en vormen samen het Algemeen Bestuur (AB). De stemverdeling in het AB is gebaseerd naar rato van de ingebrachte financiële bijdrage per deelnemende partij aan de gemeenschappelijke regeling.
Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage is voor het jaar 2021 begroot op € 943.436, bestaande uit de reguliere bijdrage van € 930.803 en de bijdrage voor de directe productiekosten van € 12.633.
Eigen vermogen per 1-1-2021	€ 919.000

Vreemd vermogen per 1-1-2021	€ 4.729.669
Solvabiliteit per 1-1-2021 EV / VV	0,19
Eigen vermogen per 31-12-2021	€ 919.000
Vreemd vermogen per 31-12-2021	€ 4.729.669
Solvabiliteit per 31-12-2021	0,19
Geraamd resultaat 2021	€ 0

Coöperatie Gastvrije Randmeren U.A.

Gastvrije Randmeren is een samenwerkingsverband voor de Randmeren in de vorm van een coöperatieve vereniging. Vanuit deze coöperatie zorgen de gemeenten gelegen aan deze Randmeren voor het recreatief beheer en onderhoud van recreatieve voorzieningen in de Randmeren. Naast deze taak streeft de Coöperatie naar het versterken van de natuurwaarden in het gebied en zet het gebied op de recreatieve kaart via gebiedspromotie.

Ontwikkelingen

In 2021 start de Cooperatie Gastvrije Raadmeren een proef. De cooperatie gaat de waterplanten in de meren op een efficiëntere manier maaien door gebruik te maken van een nieuw soort maaikop. Hierdoor wordt het maaibeheer voorlopig niet duurder. Daarnaast wordt in 2021 onderzocht of vaarroutes uitgediept kunnen worden zodat de hoeveelheid te maaien waterplanten structureel kan afnemen. Tot slot wordt per 2021 het aantal recreatieve vaargeulen dat vrij gehouden wordt van waterplanten verder uitgebreid. Dit moet ertoe leiden dat de minder recreatieve vaartuigen gebruik maken van de hoofdvaargeul wat de nautische veiligheid ten goede komt.

Risico's

Vanwege het aflopen van het oorspronkelijke samenwerkingsverband is gewerkt aan een nieuw ledenstatuut van de cooperatie. Om dit nieuwe ledenstatuut vastgesteld te krijgen is draagvlak nodig onder de leden. Daar zal in 2021 over gesproken worden. Het risico is dat er geen consensus bereikt wordt tussen de leden over het nieuwe ledenstatuut waardoor de cooperatie niet in zijn huidige vorm kan worden voortgezet.

Kerngegevens

Coöperatie Gastvrije Randmeren U.A.	
Onderwerp	Kerngegevens

Rechtsvorm	Coöperatieve vereniging
Programma	Programma 5: Duurzaamheid en Water; Programma 8: Sport en Recreatie, Cultuur en Toerisme
Taakvelden	2.4 Economische havens en waterwegen
Deelnemende gemeenten	Alle gemeenten gelegen aan Gooi- en Eemmeer en Veluwerandmeren
Doel/Openbaar belang	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het behartigen van de bovengemeentelijke belangen van de recreatie binnen het gebied van de Randmeren; 2. Het behartigen van de belangen van de natuur binnen het gebied van de Randmeren; 3. Het bewaren en bevorderen van het natuur- en landschapsschoon binnen het gebied van de Randmeren; 4. Het bevorderen van de watersportsector in het gebied van de Randmeren.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit 5 leden, waarvan 1 bestuurder de voormalige blauwe as (leden B) vertegenwoordigt. De gemeente Gooise Meren heeft op basis van haar jaarlijkse bijdrage 4 stemmen in de algemene ledenvergadering.
Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage is voor het jaar 2021 begroot op € 28.827. Leden zijn niet aansprakelijk voor de schulden van de coöperatie en zijn op geen enkele wijze verplicht om bij te dragen in een eventueel tekort bij de ontbinding van de coöperatie.
Eigen vermogen per 1-1-2021	€ 2.383.000
Vreemd vermogen per 1-1-2021	€ 9.924.000
Solvabiliteit per 1-1-2021 EV / VV	0,24
Eigen vermogen per 31-12-2021	€ 2.193.000
Vreemd vermogen per 31-12-2021	€ 9.224.000
Solvabiliteit per 31-12-2021	0,24

Geraamd resultaat 2021	Het geraamde resultaat is € 190.000 negatief. Dit negatieve resultaat wordt gedekt door een onttrekking uit de reserve B&O Groot Onderhoud.
De begroting 2021 van de coöperatie is nog niet opgesteld. De gepresenteerde cijfers zijn gebaseerd op de meerjarenbegroting 2020-2023 van de coöperatie.	

Werkvoorzieningschap Tomingroep

Ontwikkelingen

In 2e helft 2019 zijn verliezen vastgesteld binnen de Tomingroep. Daarbij is geconstateerd dat huidige bestuursopdracht/businessmodel niet goed functioneert. De verwachting dat de wijzigingen binnen de SW-populatie (en de daarmee gepaard gaande afname van de SW-rijkssubsidies) kon worden gecompenseerd met inzet van P-wet uitkeringsgerechtigden is niet haalbaar gebleken en daarmee een belangrijk knelpunt. Het Algemeen Bestuur van Tomingroep heeft in het 2e kwartaal 2020 opdracht gegeven om toekomstscenario's uit te werken voor het bedrijf, in samenhang met het Sociaal Domein, de inclusieve arbeidsmarkt en de economische ontwikkelingen. In de eerste helft 2021 vindt verdere besluitvorming plaats.

Risico's

De deelnemende gemeenten zijn gezamenlijk financieel verantwoordelijk voor de gemeenschappelijke regeling. Vooralsnog staat de BV garant voor afdekking van dit risico. Mochten de winst en de Algemene Reserves van de BV echter niet volstaan, moeten de deelnemende gemeenten zelf extra bijdragen.

Kerngegevens

Werkvoorzieningschap Tomingroep	
Onderwerp	Kerngegevens
Rechtsvorm	BV
Programma	Programma 6: Werk en Inkomen
Taakvelden	6.4 Begeleide participatie
Deelnemende gemeenten	Blaricum, Goose Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Weesp, Wijdemeren, Eemnes en Almere.
Doel/Openbaar belang	De gemeenschappelijke regeling richt zich op het bieden van werk aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt met een Wsw-indicatie. Tevens is de doelstelling zoveel mogelijk Wsw'ers richting de reguliere arbeidsmarkt te begeleiden/ontwikkelen. Om dit te bereiken maakt de gemeenschappelijke regeling gebruik van Tomin BV, waar zij een honderd procent deelneming in heeft. De BV heeft

	een aantal bedrijfsactiviteiten ingericht om de doelstellingen te behalen.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur heeft negen leden en wordt geadviseerd door twee vaste adviseurs. De gemeente Gooise Meren is met één lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.
Financieel belang	De Rijksvergoeding o.b.v. de meicirculaire 2020 ad. € 1.789.465 wordt doorbetaald aan Tomingroep. De deelnemende gemeenten zijn gezamenlijk financieel verantwoordelijk voor de gemeenschappelijke regeling. Vooralsnog staat de BV garant voor afdekking van dit risico. Mochten de winst en de Algemene Reserves van de BV echter niet volstaan, zullen de gemeenten zelf extra moeten bijdragen.
Eigen vermogen per 1-1-2021	€ 1.906.000
Vreemd vermogen per 1-1-2021	€ 10.131.000
Solvabiliteit per 1-1-2021 EV / VV	0,19
Eigen vermogen per 31-12-2021	€ 1.906.000
Vreemd vermogen per 31-12-2021	€ 10.031.000
Solvabiliteit per 31-12-2021	0,19
Geraamd resultaat 2021	Het geraamde resultaat is € 781.000 negatief. In het jaarcontract tussen Tomingroep BV en het Werkvoorzieningschap is vastgelegd dat Tomingroep BV een nihil resultaat bij het Werkvoorzieningschap Tomingroep garandeert. Door de fors dalende wsw-subsidie wordt voor de begroting 2021 een garantiebijdrage door Werkvoorzieningschap Tomingroep ad. € 781.000 voorzien.

GEM Crailo BV

Ontwikkelingen

Eind 2017 zijn de gronden van Crailo aangekocht door de gemeenten Hilversum, Laren en Gooise Meren. De gemeenten hebben op 19 december 2017 besloten tot het aangaan van de Samenwerkingsovereenkomst Gebiedsontwikkeling Crailo (hierna: SOK) en tot oprichting van GEM Crailo BV. De GEM Crailo B.V. is op 1 mei 2018 opgericht om de Gebiedsontwikkeling uit te voeren, er is op dat moment ook een projectdirecteur aangesteld.

In 2019 is een stedenbouwkundig plan voor Crailo opgesteld dat op 4 maart is vastgesteld door de raden van Laren, Hilversum en Gooise Meren. Op dit moment wordt door de GEM Crailo hard gewerkt aan een ontwerp

bestemmingsplan verbrede reikwijdte dat in het najaar van 2020 kan worden vrijgegeven voor zienswijzen. Dit gebeurt in nauw overleg met de drie betrokken gemeenten. Het bestemmingsplan zal in het eerste kwartaal van 2021 aan drie raden worden voorgelegd. Verder wordt in 2020 een aantal van de bestaande opstallen circulair gesloopt.

De gemeenten nemen deel in het kapitaal van GEM Crailo BV in de verhouding: 45% gemeente Hilversum, 45% gemeente Gooise Meren, 10% gemeente Laren. Conform afspraken in de SOK hebben partijen gekozen om in de financieringsbehoefte van GEM Crailo B.V. te voorzien door middel van externe financiering. Op 18 december 2018 is een collegebesluit genomen om de akte van borgtocht voor de garantstelling voor deze externe financiering te ondertekenen, voor Gooise Meren is dat een bedrag van € 9 miljoen. Door de GEM wordt vanaf 2019 jaarlijks een jaarplan opgesteld. Deze wordt in de AVA behandeld. Hierin wordt ook de beheersmaatregel van monitoring en rapportage en risico- management opgenomen.

Risico's

Voor de herontwikkeling van Crailo is door de raad een Grondexploitatie vastgesteld. Op dit moment is het netto eindresultaat positief. Wanneer het netto eindresultaat negatief is, dan draaien de aandeelhoudende gemeenten op voor het verlies. De gemeenten nemen deel in het kapitaal van GEM Crailo BV in de verhouding: 45% gemeente Hilversum, 45% gemeente Gooise Meren, 10% gemeente Laren. Beheersmaatregel is monitoring en rapportage en risico- management binnen de GEM Crailo BV. Daarnaast worden de gemeenteraden gevraagd garant te staan voor de externe financiering. De deelnemende gemeenten draaien op voor hun deel, voor Gooise Meren is dat een bedrag van € 9 miljoen.

Kerngegevens

GEM Crailo BV	
Onderwerp	Kerngegevens
Rechtsvorm	BV
Programma	Programma 3: Openbare ruimte en verkeer
Taakvelden	8.1 Ruimtelijke Ordening
Deelnemende gemeenten	Gooise Meren, Hilversum en Laren
Doel/Openbaar belang	Het doel van de Gebiedsontwikkeling is om een innovatieve en ambitieuze woonwijk te realiseren, waarbij duurzaamheid en de groene omgeving centraal staan, in combinatie met ruimte voor vormen van bedrijvigheid en natuur, zoals beschreven in het Ambitiedocument Buurtschap Crailo, waarvoor het Ruimtelijk kader het vertrekpunt is geweest.

Bestuurlijk belang	Aan ieder der aandeelhouders van GEM Crailo BV komt in de aandeelhoudersvergadering van GEM Crailo BV stemrecht toe in de verhouding van deelname van kapitaal in GEM Crailo BV (45% gem. Hilversum, 45% gem. Gooise Meren, 10% gem. Laren.
Financieel belang	Gem. Hilversum neemt voor 45% deel in het kapitaal van GEM Crailo BV. Gem. Gooise Meren neemt voor 45% deel in het kapitaal van GEM Crailo BV. Gem. Laren neemt voor 10% deel in het kapitaal van GEM Crailo BV.
Eigen vermogen per 1-1-2021	€ 1.000 aandelenkapitaal
Vreemd vermogen per 1-1-2021	Zie toelichting
Toelichting	Het volgestorte aandelenkapitaal van Gem Crailo BV bedraagt (oprichting 1 mei 2018) € 1.000. Het aandeel van Gooise Meren daarin is 45% (€ 450). GEM Crailo BV heeft een kredietfaciliteit bij de BNG Bank van € 20 mln., waarvan de maximale opnamelimit tot 1 juli 2020 is vastgesteld op € 10 mln. De gemeente Gooise Meren staat voor 45% borg (gemeente Hilversum voor 45% en gemeente Laren voor 10%).
Solvabiliteit per 1-1-2021 EV / VV	n.v.t.
Eigen vermogen per 31-12-2021	€ 1.000 aandelenkapitaal
Vreemd vermogen per 31-12-2021	Zie toelichting
Solvabiliteit per 31-12-2021	n.v.t.
Geraamd resultaat 2021	Het saldo contante waarde per 1-1-2021, verdisconteerd met 2%, bedraagt € 1.550.000. Gebaseerd op een winstgevende eindwaarde per 31-12-2029 van € 1.851.000. Het financieel resultaat van de verbonden partij vloeit voort uit de intergemeentelijke grondexploitatie, die jaarlijks geactualiseerd zal worden.

Gemeenschappelijke Regeling Gemeentearchief Gooise Meren en Huizen

Ontwikkelingen

De gemeenschappelijke regeling voert de taken uit die voortvloeien uit de Archiefwet voor de gemeenten Gooise Meren en Huizen: de bewaring en het beheer van overgebrachte, historische archieven, de dienstverlening daaruit en toezicht en advisering inzake het informatiebeheer van de aangesloten gemeenten.

Dit laatste omdat nu gevormde informatie het archief van de toekomst is. Plaats van vestiging is Naarden-Vesting.

Gooise Meren is centrumgemeente van deze lichte gemeenschappelijke regeling. Het gemeentearchief heeft geen eigen begroting. De diverse archiefgerelateerde posten worden binnen de begroting van de gemeente Gooise Meren begroot. De gemeente Huizen betaalt een vaste bijdrage per inwoner, die jaarlijks wordt geïndexeerd.

De afgelopen begrotingsjaren is er telkens gewerkt met incidentele oplossingen voor de te krappe begroting, hangende de fusieonderzoekplannen naar een combinatie van de eigen archiefdienst met die van de gemeente Hilversum. Voor een meer definitieve oplossing, die gezocht wordt op regionaal niveau, is het voornemen een voorstel tot fusie aan de gemeenteraad te doen. Hier zal een business case aan ten grondslag liggen die de financiële implicaties inzichtelijk maakt.

Risico's

Bij onvoldoende investeren in de archiefdienst voldoet de gemeente niet aan de archiefwettelijke verplichting om overheidsinformatie duurzaam te bewaren, te beheren en ter beschikking te stellen voor de samenleving. Wat dit laatste betreft, ook de archiefdienst moet mee in de digitalisering van de dienstverlening.

Kerngegevens

Gemeenschappelijke Regeling Gemeentearchief Gooise Meren en Huizen	
Onderwerp	Kerngegevens
Rechtsvorm	Gooise Meren is centrumgemeente o.g.v. art. 8 Wgr
Programma	Programma 9: Algemene baten en lasten
Taakvelden	0.4 Overhead
Deelnemende gemeenten	Gooise Meren, Huizen
Doel/Openbaar belang	Het Gemeentearchief voert voor de aangesloten gemeenten de Archiefwet uit v.w.b. de historische archivering. Tevens wordt jaarlijks per aangesloten gemeente aan de hand van Kritische Prestatie Indicatoren geïnspecteerd en daarmee toegezien op de kwaliteit van de gemeentelijke Informatiehuishouding.
Bestuurlijk belang	Gemeente Gooise Meren heeft 1 vertegenwoordiger in de commissie van advies.

Financieel belang	Gemeente Huizen is jaarlijks een vergoeding aan de centrumgemeente Gooise Meren verschuldigd.
Eigen vermogen per 1-1-2021	N.v.t.
Vreemd vermogen per 1-1-2021	N.v.t.
Solvabiliteit per 1-1-2021 EV / VV	N.v.t.
Eigen vermogen per 31-12-2021	N.v.t.
Vreemd vermogen per 31-12-2021	N.v.t.
Solvabiliteit per 31-12-2021	N.v.t.
Geraamd resultaat 2021	N.v.t.

Stichting Basisonderwijs Gooi en Vechtstreek (werknaam Talent Primair)

Ontwikkelingen

De gemeenten zijn wettelijk verplicht openbaar onderwijs aan te bieden. De gemeenten hebben er dus groot belang bij dat de scholen met openbaar onderwijs goed worden bestuurd. Talent Primair oefent alle taken en bevoegdheden van het bevoegd gezag uit inzake de openbare basisscholen in de gemeenten Gooise Meren, Wijdmeren, Huizen, de BEL-gemeenten en Weesp. Om de regie op de werkzaamheden van de stichting te behouden is door de gemeenteraden binnen het werkgebied van Talent Primair een samenwerkingsovereenkomst aangegaan. Op basis daarvan vormen de portefeuillehouders Onderwijs in de Regiegroep het extern toezichthoudend orgaan. De Raad van Toezicht van Talent Primair is de interne toezichthouder. Talent Primair is een stabiele onderwijsorganisatie.

Risico's

Er is geen sprake van significante risico's.

Kerngegevens

Stichting Basisonderwijs Gooi en Vechtstreek (werknaam Talent Primair)	
Onderwerp	Kerngegevens
Rechtsvorm	Stichting

Programma	Programma 7: Zorg en Welzijn, Onderwijs en Jeugd
Taakvelden	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken
Deelnemende gemeenten	Gooise Meren, Huizen, Blaricum, Eemnes, Weesp, Wijdmeren, Stichtse Vecht en Laren.
Doel/Openbaar belang	Talent Primair oefent alle taken en bevoegdheden van het bevoegd gezag uit inzake de openbare basisscholen in de gemeenten Gooise Meren, Stichtse Vecht, Wijdmeren, Weesp, Huizen en de BEL-gemeenten. De gemeenten zien toe op de financiën en werkzaamheden van de stichting en op het functioneren van het bestuur. Daartoe bestaat een bestuurlijke Regiegroep op grond van een samenwerkingsovereenkomst tussen de voornoemde gemeenten.
Bestuurlijk belang	De bestuurlijke Regiegroep bestaat uit 7 leden. Het betreft de collegeleden met Onderwijs/Talent Primair in portefeuille vanuit de bovengenoemde gemeenten van het werkgebied. De stichting heeft een College van Bestuur (CvB) van maximaal 3 leden en een Raad van Toezicht (RvT) van maximaal 7 natuurlijke personen. In de huidige praktijk bestaat het CvB uit één directeur-bestuurder. De directeur-bestuurder is belast met het besturen van de stichting. De RvT heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van de directeur-bestuurder en op de algemene gang van zaken in de onder de stichting ressorterende scholen. In de huidige statuten is opgenomen dat 3 leden van de RvT worden benoemd op voordracht vanuit de gemeenten waar de stichting scholen exploiteert. De directeur-bestuurder heeft een actieve informatieplicht. Hij informeert de RvT en de Regiegroep tijdig, zowel over de voortgang als ook wanneer er (financiële) omstandigheden ontstaan die de continuïteit van de stichting in gevaar brengen.
Financieel belang	De gemeente Gooise Meren heeft een renteloze lening van € 274.413 (€ 132.913 Naarden /€ 96.500 Bussum/€ 45.000 Muiden) verstrekt aan de rechtsvoorganger van de huidige stichting.
Eigen vermogen per 1-1-2021	€ 6.651.853
Vreemd vermogen per 1-1-2021	€ 4.065.665
Solvabiliteit per 1-1-2021 EV / VV	1,64
Eigen vermogen per 31-12-2021	€ 6.851.853

Vreemd vermogen per 31-12-2021	€ 4.377.476
Solvabiliteit per 31-12-2021	1,57
Geraamd resultaat 2021	Het geraamde resultaat is ca. € 200.000 positief.
De begroting 2021 van Talent Primair is nog niet opgesteld. De gepresenteerde cijfers zijn gebaseerd op de meerjarenbegroting 2020-2023 van Talent Primair.	

BNG Bank N.V.

Ontwikkelingen

Geen bijzonderheden in 2021.

Risico's

Geen bijzonderheden in 2021.

Kerngegevens

Bank Nederlandse Gemeenten N.V.	
Onderwerp	Kerngegevens
Rechtsvorm	N.V.
Programma	Programma 9: Algemene baten en lasten
Taakvelden	0.5 Treasury
Deelnemende gemeenten	Het Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen
Doel/Openbaar belang	BNG Bank N.V. is de bank van en voor overheden en instellingen met maatschappelijk belang. Het is de huisbankier van de gemeente.
Bestuurlijk belang	De gemeente Gooise Meren heeft 100.698 van de 55.690.720 aandelen in zijn bezit. Muiden had 3.510 aandelen en Bussum 97.188 aandelen. De aandeelhouders hebben zeggenschap in BNG Bank via het stemrecht op de aandelen die zij bezitten (een stem per aandeel van € 2,50).

Financieel belang	De aandelen staan voor € 251.745 op de balans (= € 2,50 per aandeel)
Eigen vermogen per 1-1-2021	n.n.b.
Vreemd vermogen per 1-1-2021	n.n.b.
Solvabiliteit per 1-1-2021 EV / VV	n.n.b.
Eigen vermogen per 31-12-2021	n.n.b.
Vreemd vermogen per 31-12-2021	n.n.b.
Solvabiliteit per 31-12-2021	n.n.b.
Geraamd resultaat 2021	n.n.b.

Jaarlijks voorziet BNG Bank N.V. haar klanten van informatie over de BNG Bank N.V., die zij kunnen gebruiken voor het invullen van hun begrotingsparagraaf over verbonden partijen. Provincies en gemeenten worden geacht daarbij vooruit te kijken tot en met het komende begrotingsjaar, maar helaas kan de bank die financiële informatie niet verstrekken.

BNG Bank N.V. emitteert leningen, die beursgenoteerd zijn. Om die reden is BNG Bank N.V. gehouden aan de regels die de Autoriteit Financiële Markten stelt aan het verstrekken van mogelijk koersgevoelige informatie. Het verstrekken van cijfers en verwachtingen over eigen vermogen en netto resultaat valt daar uitdrukkelijk onder. BNG Bank N.V. gaat pas tot publicatie van de gerealiseerde resultaten over na behandeling van de door de externe accountant goedgekeurde jaarrekening en het voorstel tot winstuitkering door de Raad van Commissarissen.

Metropoolregio Amsterdam

De MRA is het samenwerkingsverband van de provincies Noord-Holland en Flevoland, 33 gemeenten en de Vervoerregio Amsterdam. Doel van de MRA is het versterken van de regio, opdat zij een aantrekkelijk vestigingsgebied blijft om te wonen, werken en ontspannen, zowel voor huidige als toekomstige inwoners en bedrijven.

Ontwikkelingen

De MRA werkt met een 4 jaarlijksprogramma. In 2020 is de MRA Agenda 2020 - 2024 opgesteld, waarin de doelen en ambities voor de komende periode zijn opgenomen. Er is gekozen voor een compacte agende bestaande uit vier opdrachten. De eerste opdracht betreft het versterken van de samenwerking (opdracht o). Opdracht 1 betreft de economie: werk maken van een veerkrachtige, inclusieve en schone economie. Opdracht 2 centreert rond wonen: bouwen voor de woningbehoeften met groen en de leefkwaliteit van het geheel te versterken. Opdracht 3 tenslotte betreft mobiliteit: vaart maken met het metropolotaan mobiliteitssysteem. Iedere opdracht wordt nader vorm gegeven in een aantal

uitvoeringslijnen (in totaal 19). Elke uitvoeringslijn kent een tweetal MRA partners die als trekker functioneren. De MRA begroting voor 2021 volgt de MRA agenda 2020 - 2024 qua indeling en uitvoeringslijnen.

De gemeenten in regio Gooi en Vechtstreek nemen via de Regio deel aan de MRA. Dit betekent dat de gemeenten in regioverband afstemmen en dat bestuurlijk besluiten over de MRA via de regiolijs lopen. De regioniegemeenten hebben zich aangemeld voor het trekkerschap van tenminste 4 uitvoeringslijnen.

Financiële ontwikkelingen

De kosten voor 2021 zijn licht gestegen ten gevolge van indexatie (een verhoging van ongeveer € 60.000). Aan gemeenten wordt voor 2021 een bijdrage gevraagd van € 1,53 per inwoner. dat is een verhoging van € 0,03). De bijdrage van de deelnemers worden ingezet voor de uitvoering van de programma lijnen (€ 6.569.000) en voor het MRA Bureau (€ 1.783.980).

Risico's

Deelname aan de MRA is voor Gooise Meren nauwelijks een risico te noemen. De bijdrage is relatief gering en het eventueel uittreden uit de MRA brengt geen kosten met zich mee. Het niet meedoen aan de MRA is eerder een risico, omdat de middelen die vanuit het rijk naar de MRA kunnen vloeien dan minder snel in het bereik van onze gemeente komen. Investering in de MRA door deelname aan projecten of het nemen van een trekkersrol vraagt extra capaciteit en middelen.

De gemeenten in de Gooi en Vechtstreek nemen als regio aan de MRA deel om meer invloed te hebben

Metropoolregio Amsterdam	
Onderwerp	Kerngegevens
Rechtsvorm	Regeling zonder meer (bestuurlijk convenant)
Programma	Programma 4: Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen, Economie en Toerisme
Taakvelden	3.1 Economische ontwikkelingen 8.1 Ruimtelijke Ordening 8.3 Wonen en bouwen
Deelnemende gemeenten	33 gemeenten in de Metropoolregio Amsterdam; provincie Noord-Holland, provincie Flevoland; Vervoersregio Amsterdam
Doel/Openbaar belang	Dienen van de economie en leefbaarheid van de Metropoolregio Amsterdam
Bestuurlijk belang	Gooise Meren heeft zitting in Regiegroep (functioneert als AB)
Financieel belang	Jaarlijkse gemeentelijke bijdrage is € 1,50 per inwoner (voor 2021 wordt € 1,53 gevraagd)

Eigen vermogen per 1-1-2021	N.v.t.
Vreemd vermogen per 1-1-2021	N.v.t.
Solvabiliteit per 1-1-2021 EV / VV	N.v.t.
Eigen vermogen per 31-12-2021	N.v.t.
Vreemd vermogen per 31-12-2021	N.v.t.
Solvabiliteit per 31-12-2021	N.v.t.
Geraamd resultaat 2021	N.v.t.

Overzicht gemeentelijke bijdragen 2021

Naam verbonden partij	Taakvelden	Bijdrage
Regio Gooi en Vechtstreek	0.4 Overhead	28.017
	1.2 Openbare orde en veiligheid	52.085
	3.1 Economische ontwikkeling	93.572
	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	180.201
	5.5 Cultureel erfgoed	9.008
	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	115.817
	6.2 Wijkteams	58.765
	6.5 Arbeidsparticipatie	252.586

	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	222.632
	6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	251.434
	6.81 Geëscaleerde zorg 18+	35.759
	6.82 Geëscaleerde zorg 18-	578.797
	7.1 Volksgezondheid	2.294.515
	7.3 Afval	5.664.147
	7.4 Milieubeheer	133.296
	7.5 Begraafplaatsen en crematoria	21.096
	8.1 Ruimtelijke Ordening	165.642
	8.3 Wonen en bouwen	106.703
Totale gemeentelijke bijdrage		10.264.072
Naam verbonden partij	Taakvelden	Bijdrage
Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek	1.1 Crisisbeheersing en brandweer	4.576.639
Totale gemeentelijke bijdrage		4.576.639

Naam verbonden partij	Taakvelden	Bijdrage
Stichting Goois Natuurreservaat	5.7 Openbaar groen en (openlucht recreatie)	584.720
Totale gemeentelijke bijdrage		584.720
Naam verbonden partij	Taakvelden	Bijdrage
OFGV	7.4 Milieubeheer	943.436
Totale gemeentelijke bijdrage		943.436
Naam verbonden partij	Taakvelden	Bijdrage
Coöperatie Gastvrije Randmeren U.A.	2.4 Economische havens en waterwegen	28.827
Totale gemeentelijke bijdrage		28.827

Naam verbonden partij	Taakvelden	Bijdrage
Werkvoorzieningschap Tomingroep	6.4 Begeleide participatie	1.789.465
Totale gemeentelijke bijdrage		1.789.465

Paragraaf Grondbeleid

Hoofdpijnen

Het grondbeleid omvat de activiteiten en calculaties voor de grondverwerving, toekomstige ontwikkelingen, beheer en uitgifte van de gronden. Het Grondbeleid Gooise Meren inclusief flankerend beleid zoals de compensatieregeling en snippergroenbeleid moet nog door de raad worden vastgesteld. Het Grondbeleid biedt instrumenten om binnen ruimtelijke ontwikkelingen gemeentelijke ambities uit diverse beleidsterreinen (economisch, ruimtelijk, volkshuisvestelijk, maatschappelijk en financieel) te realiseren en geeft inzicht in welke situaties welke instrumenten inzetbaar zijn. De raad treedt daarbij kaderstellend en controlerend op. Het college voert uit.

Bouwgronden in exploitatie

Stork-locatie

Binnen de gemeente Gooise Meren is het complex Stork-locatie in exploitatie.

Doel grondexploitatie	Het realiseren van woningbouw
Raadsbesluit vaststelling exploitatieplan	Naarden RV 15.026
Jaar van start ontwikkeling	2009
Verwacht jaar van afsluiting	2020

Begrote financiële ontwikkeling 2021

Begrote boekwaarde per 1-1-2021	€ 214.382
Begrote lasten 2021	€ 0
Begrote baten 2021	€ 0
Begrote boekwaarde per 31-12-2021	€ 214.382
Begroot eindresultaat (NCW)	-/- € 210.178

Toelichting

Beide scholen in deze ontwikkeling zijn inmiddels gereed en in gebruik genomen. Uni-locatie Godelindeschool oktober 2018, Wellant college na de zomer vakantie 2019. In maart 2020 is de sloop van het oude Wellant voltooid. Op 23 januari zijn de te bouwen 42 woningen in het dure segment in de verkoop gegaan. Medio juli was de vereiste 70% behaald en de omgevingsvergunning onherroepelijk. In november is de bouw van start gegaan en heeft de nabetaling plaatsgevonden. Het bouwrijp maken was voor de zomer 2020 gereed. De Alliantie heeft Latei aangetrokken voor de ontwikkeling van de woningen en de inrichting van het openbaar gebied. Wij begeleiden het proces en zien toe op de naleving van de gemaakte afspraken met externe partijen. De inrichting van het speelveld gaat samen met de kinderen uit de buurt en de nieuwe kinderen die er komen wonen tot stand komen.

De grondexploitatie kent een verwacht verlies van ongeveer € 210.000 (netto contante waarde). Hiervoor is in 2019 een verliesvoorziening getroffen.

Bredius

In mei 2019 is stedenbouwkundige opzet van de Bredius door de raad goedgekeurd met een programma van 90 woningen waarvan een groot deel sociaal. Het bestemmingsplan wordt hiervoor herzien. Intussen worden de projectonderdelen verder uitgewerkt. De aanbesteding voor de sporthal is opgestart en twee hockeyvelden zijn klaar in september 2020. In het najaar van 2020 wordt een uitvraag voorbereid voor het onderdeel met de woningen. Ter voorbereiding hiervan is een marktconsultatie gehouden om met behulp van marktpartijen te komen tot een succesvolle uitvraag. Het is nog niet duidelijk welke partijen precies meedoen. Dit is onder meer afhankelijk van de breedte-vraag om andere ontwikkelaars/ beleggers-investeerders mee te laten dingen en van de voortgang van de prestatieafspraken tussen gemeente en corporaties. Het ophogen van de Bredius met zand is afgerond evenals het graafwerk en de inplant van de groenzones eromheen. De grondexploitatie kent een verwacht verlies van ongeveer € 5,8 miljoen (netto contante waarde). Hiervoor is in 2019 een verliesvoorziening getroffen.

Doel grondexploitatie	Het realiseren van woningbouw
Raadsbesluit vaststelling exploitatieplan	Zaaknr. 1221664
Jaar van start ontwikkeling	2018
Verwacht jaar van afsluiting	2023

Begrote financiële ontwikkeling 2020

Begrote boekwaarde per 1-1-2020	€ 6.405.664
Begrote lasten 2020	€ 1.587.840
Begrote baten 2020	€ 2.387.025
Begrote boekwaarde per 31-12-2020	€ 5.606.479
Begroot eindresultaat (NCW)	-/- € 5.843.525

Niet in exploitatie genomen gronden

Daarnaast is de gemeente vanuit haar publieke taak betrokken bij de ontwikkeling van drie locaties welke niet zijn aan te merken als grondexploitaties voor de gemeente:

De Krijgsman (KNSF-terrein), De BOR-gronden en Crailo.

De Krijgsman (KNSF-terrein)

In 2021 worden, volgens de huidige planning, ongeveer 150 woningen gerealiseerd. Het eerste deelgebied is in beheer genomen door de gemeente. Voor de Krijgsman wordt jaarlijks een werkplan opgesteld en een meerjarenbegroting gemaakt. Dit geeft inzicht in de kosten/opbrengsten verbonden aan de inzet.

De BOR-gronden

Het Stedenbouwkundig Programma van Eisen (SPvE) is op 10 juni 2020 door de gemeenteraad vastgesteld. Na de vaststelling van het SPvE is gestart met het maken van het stedenbouwkundig ontwerp. Dat vormt de basis voor het beeldkwaliteitsplan en (ontwerp) bestemmingsplan. Het streven is voor eind 2020 deze documenten ter inzage te leggen. Na vaststelling van het SPvE wordt parallel gestart met het opstellen van den anterieure overeenkomst, de economische onderbouwing van het bestemmingsplan. Inzet is hierin dekking te verkrijgen voor de gemeentelijke plankosten en bovenwijkse plankosten.

Crailo

De gemeenten van Hilversum, Laren en Gooise Meren hebben op 19 december 2017 besloten tot het aangaan van de Samenwerkingsovereenkomst Gebiedsontwikkeling Crailo (hierna: SOK). Eind 2017 zijn de gronden van Crailo aangekocht door de gemeenten Hilversum, Laren en Gooise Meren. De GEM Crailo B.V. is op 1 mei 2018 opgericht om de Gebiedsontwikkeling uit te voeren.

Bij het oprichten van de SOK is ook de intergemeentelijke grondexploitatie Crailo als financieel kader voor de ontwikkeling en realisatie van Crailo door de drie raden vastgesteld. Alle kosten m.b.t. de gebiedsontwikkeling Crailo worden betaald vanuit deze grondexploitatie (o.a. stedenbouwkundig plan, overall bestemmingsplan, aanleg openbare ruimte, beheer tijdelijke situatie, kosten externe projectorganisatie GEM Crailo B.V.) In de SOK is opgenomen dat alle interne kosten van partijen voor eigen rekening zijn.

In 2019 zijn een uitgangspuntennotitie en een notitie reikwijdte en detailniveau opgesteld en ter inzage gelegd. Daarnaast is een stedenbouwkundig plan voor Crailo opgesteld dat op 4 maart 2020 is vastgesteld door de raden van Laren, Hilversum en Gooise Meren. Dit jaar is er door de GEM Crailo in nauw overleg met de drie gemeenten hard gewerkt aan een ontwerp bestemmingsplan verbrede reikwijdte. Dit bestemmingsplan kan in het najaar 2020 worden vrijgegeven voor zienswijzen en zal in het eerste kwartaal van 2021 worden voorgelegd aan de drie gemeenteraden. Verder wordt in 2020 en 2021 een aantal van de bestaande opstellen van het voormalig defensie terrein circulair gesloopt.

Reserves en risico's grondexploitaties

De reserve Grondexploitatie (verwacht saldo 1 januari 2021: € 1,1 mln.) vormt een buffer voor de financiële fluctuaties en risico's die samenhangen met de grondexploitaties. Als op een gemeentelijke grondexploitatie een tekort wordt verwacht, wordt hiervoor een voorziening gecreëerd die van de reserve Grondexploitatie wordt afgeschreven. De risico's vanuit de grondexploitaties worden per project in beeld gebracht. Voor een verdere uitleg van de risico's verwijzen wij naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Bijlagen

Bijlage 1 Overzicht Investerings

Overzicht investeringen

In deze bijlage worden de voorgenomen investeringen gepresenteerd voor de meerjarenbegroting 2021 – 2024. De investeringen welke bij het vaststellen van de begroting 2021 al worden gevoteerd zijn gepresenteerd bij de desbetreffende programma's.

Regelnr	Progr	Activum	Uitgaven 2021	Inkomste n 2021	Uitgaven 2022	Inkomste n 2022	Uitgaven 2023	Inkomste n 2023	Uitgaven 2024	Inkomste n 2024
1	2	Verbouwing brandweergarage Muiden	900.000		400.000					
2		Subtotaal Brandweer	900.000	0	400.000	0	0	0	0	0
3										
4		Totaal programma 2	900.000	0	400.000	0	0	0	0	0
5										
6	3	CB Wegen Herenstraat e.o. Pj 189					14.952		59.808	69.050
7	3	CB Wegen Vlietlaan Pj 193 (incl. sloopksten)	733.559	339.438						
8	3	Wegen Spiegelstr. e.o. Pj 194	162.573	50.000	162.573	171.750				
9	3	CB Veldweg Wegen					21.185		40.111	
10	3	CB Olmenlaan wegen					147.594	37.500	147.594	107.175
11	3	CB Veerstraat/Veerplein wegen					350.069		350.069	
12	3	Wegen Graaf Wichmanlaan e.o.	369.314	100.000	369.314	322.000				
13	3	Wegen Slochterenlaan e.o.					199.546	75.000	199.546	182.800
14	3	GOMM Muidenberg, van der Helstpark	135.653		406.959	322.000				
15	3	GOMM Muidenberg, Dorpsstraat	149.402		448.207	237.900				
16	3	GOMM Muidenberg, Tesselschadelaan			94.114		282.344	198.500		
17	3	GOMM Muidenberg, Brink					164.136		492.407	203.150
18	3	Aanpassing A'frts strweg/Godelindeweg			75.000		75.000			
19	3	Uitv. Krediet Schootsvelden Zuidoost	1.560.000	1.070.000	2.410.000	1.920.000				
20	3	Overloop parkeerplaats/ijsbaan Muiden					80.000			
21	3	Aanleg fietsroutes/straten regionale ovk					600.000	457.823		
22	3	Aanleg fietsroutes/straten regionale ovk							600.000	457.823
23	3	Autoluw Naarden-Vesting			125.000		125.000			

24	3	Hoofdfietsroute/busbaan Amsterdamse Straatweg	200.000							
25		Subtotaal Wegen	3.310.501	1.559.438	4.091.167	2.973.650	2.059.826	768.823	1.889.535	1.019.998
26										
27	3	CB Op.verl. Herenstraat e.o. Pj 189							53.718	
28	3	CB Op.verl. Vlietlaan Pj193	290.000							
29	3	Op.verl. Nieuwe Spiegelstr. e.o. Pj 194	216.676		216.676					
30	3	CB Veldweg OV					4.265		40.000	
31	3	CB Olmenlaan OV					65.991		65.991	
32	3	CB Veerstraat/Veerplein OV					73.133		73.132	
33	3	OV Graaf Wichmanlaan e.o.	265.882		265.882					
34	3	OV Slochterenlaan e.o.					142.715		142.715	
35	3	GOMM Muiden, Vesting Oost OV	44.501							
36	3	GOMM Muidenberg, Buitendijkse OV	61.042							
37	3	GOMM Muidenberg, Kocherplantsoen OV			12.365		37.097			
38	3	OV Burg van Wettumweg							73.500	
39	3	OV Brediusweg	130.000							
40		Subtotaal Openbare verlichting	1.008.101	0	494.923	0	323.201	0	449.056	0
41										
42	3	Vervangingsinvestering brug Hamerfort	75.000							
43	3	Kunstwerken Burg. Van Wettumweg	340.000		539.500					
44		Subtotaal Civiel technische Kunstwerken	415.000	0	539.500	0	0	0	0	0
45										
46	3	Verder met de Vesting Muiden	50.000	50.000						
47	3	Vestingplein			900.000	600.000	400.000	200.000	300.000	
48		Subtotaal Cultuurhistorische wegen	50.000	50.000	900.000	600.000	400.000	200.000	300.000	0
49										

50	3	Voorber krediet Tuindorp Keverdijk	200.000							
51	3	Gebouw De Vonk	1.500.000							
52		Subtotaal Gebiedsontwikkeling	1.700.000	0	0	0	0	0	0	0
53										
54	3	Parkeergarage De Olmen					5.000.000		2.500.000	
55	3	Modernisering parkeervoorzieningen	450.000							
56		Subtotaal Parkeerautomaten	450.000	0	0	0	5.000.000	0	2.500.000	0
57										
58		Totaal programma 3	6.933.602	1.609.438	6.025.590	3.573.650	7.783.027	968.823	5.138.591	1.019.998
59										
60	5	CB Riolering Herenstraat e.o. Pj 189					107.167		479.904	
61	5	CB Riolering Vlietlaan Pj 193	1.748.200							
62	5	CB Riolering Olmenlaan					437.150		437.149	
63	5	CB Riolering Veerplein/Veerstraat					332.152		332.152	
64	5	Riolering Spiegelstr. e.o. Pj 194	806.394		1.098.894					
65	5	CB Veldweg riool					23.158		430.889	
66	5	Riolering Graaf Wichmanlaan e.o.	1.836.375		2.336.374					
67	5	Vorbereidingskrediet riolering Graaf Wichmanlaan e.o.	500.000							
68	5	Riolering Slochterenlaan e.o.					1.224.151		1.224.151	
69	5	Riolering Oostereng deelplan 1			1.800.000					
70	5	Vorbereidingskrediet Riolering Oostereng deelplan 1	200.000							
71	5	GOMM Muiden, Vesting Oost	350.589		600.590	60.400				
72	5	Vorbereidingskrediet GOMM Muiden, Vesting Oost	250.000							
73	5	GOMM Muiderberg, van der Helstpark	624.303		3.372.908					

74	5	Voorbereidingskrediet GOMM Muiderberg, van der Helstpark	500.000							
75	5	GOMM Muiderberg, Dorpsstraat	752.803		3.758.411					
76	5	Voorbereidingskrediet GOMM Muiderberg, Dorpsstraat	500.000							
77	5	GOMM Muiderberg, Tesselschadelaan			598.245		1.794.735			
78	5	GOMM Muiderberg, Brink					1.376.334		4.129.002	
79	5	Uitvoering maatregelen kwetsbare locaties wateroverlast 2021	230.000							
80	5	Uitvoering maatregelen kwetsbare locaties wateroverlast 2022			230.000					
81	5	Afkoppelen particuliere bij projecten openbare ruimte 2021	230.000							
82	5	Afkoppelen particuliere bij projecten openbare ruimte 2022			230.000					
83	5	Waterbestendig herinrichten en (ver)bouwen 2021	46.000							
84	5	Waterbestendig herinrichten en (ver)bouwen 2022			46.000					
85	5	Duurzaam ruimtelijk ontwikkelen (klimaatadaptatie) 2021	115.000							
86	5	Duurzaam ruimtelijk ontwikkelen (klimaatadaptatie) 2022			115.000					
87	5	Vergroenen openbaar gebied en gebouwen 2021	57.500							
88	5	Vergroenen openbaar gebied en gebouwen 2022			57.500					
89	5	Beschoeiingen 2022			90.000					
90		Subtotaal Riool	8.747.164	0	14.333.922	60.400	5.294.847	0	7.033.247	0
91										
92	5	CB Plantsoen Vlietlaan Pj 193	455.000							

93	5	Plantsoen Spiegelstr. e.o. Pj 194	46.721						
94	5	CB Olmenlaan groen				20.212		20.213	
95	5	Groen Graaf Wichmanlaan e.o.	98.264						
96	5	Groen Slochterenlaan e.o.				40.024		40.025	
97	5	GOMM Muiderberg, Tesselschadelaan			20.074	60.223			
98	5	Herinrichting Keverdijk			97.920				
99	5	Vervangen populieren Gooimeer fase 1	140.990						
100	5	Vervangen populieren Gooimeer fase 2						100.000	
101	5	Vervangingsinvestering en groen 2021	26.978						
102	5	Vervangingsinvestering en groen 2022			234.383				
103	5	Vervangingsinvestering en groen 2023				234.383			
104		Subtotaal Groen	767.953	0	352.377	0	354.842	0	160.238
105									
106		Totaal programma 5	9.515.117	0	14.686.299	60.400	5.649.689	0	7.193.485
107									
108	7	Nieuwbouw ONS			438.050		1.860.082		1.860.082
109	7	Renovatie Vondelschool			1.971.750		1.971.750		
110	7	Nieuwbouw Min. Calsschool	143.360						-
111	7	Nieuwbouw Tweemaster	2.440.188		548.788				
112	7	Renovatie W. de Zwijger						8.057.404	
113	7	St. Vitus Mavo			353.201		3.713.559		
114		Subtotaal Huisvesting onderwijs	2.583.548	0	3.311.789	0	7.545.391	0	9.917.486
115									
116		Totaal programma 7	2.583.548	0	3.311.789	0	7.545.391	0	9.917.486
117									
118	8	Renovatie veld 4, 5 en 6 HCAW Bussum	61.710						
119	8	Renovatie veld 2 De Negen Morgen Muiderberg			64.372				
120	8	Renovatie velden 1, mini1, mini2 BFC Meerweg Bussum			338.800				

121	8	Renovatie veld 4 SDO De Kuil Bussum			275.880					
122	8	Renovatie veld 2, mini1, miniz NCV Naarden					377.520			
123	8	Renovatie veld 3 SDO De Kuil Bussum					275.880			
124	8	Renovatie velden 1,3 en 4 HC Naarden							854.260	
125	8	Overname activa ihkv tariefharmonisatie (10 jr)	800.000							
126	8	Uitplaatsing zeeverkeners Westbatterij (20 jr)	200.000							
127		Subtotaal Sport	1.061.710	0	679.052	0	653.400	0	854.260	0
128										
129	8	Vervanging speeltoestellen 2021	155.225							
130	8	Vervanging speeltoestellen 2022			155.225					
131	8	Vervanging speeltoestellen 2023					155.225			
132	8	Speelvoorzieningen Westbatterijpark	100.000							
133	8	Vervanging speeltoestellen 2024							155.225	
134		Subtotaal Speelvoorzieningen	255.225	0	155.225	0	155.225	0	155.225	0
135										
136		Totaal programma 8	1.316.935	0	834.277	0	808.625	0	1.009.485	0
137										
138	9	Vw Caddy			43.000					
139	9	Vw Caddy			43.000					
140	9	Volkswagen transporter			69.000					
141	9	Volkswagen transporter			69.000					
142	9	Mega Worker (electrisch voertuig)			50.000					
143	9	Piaggio Porter			39.000					
144	9	Piaggio Porter			39.000					
145	9	Volkswagen Caddy			43.000					
146	9	Volkswagen Transporter					69.000			
147	9	VW Amarok					69.000			
148	9	VW Transporter					69.000			
149	9	Volkswagen Transporter					69.000			
150	9	Volkswagen Amarok					69.000			

151	9	DAF vrachtwagen					187.000			
152	9	Volkswagen Transporter					69.000			
153	9	Nimos							45.000	
154	9	Isuzu	69.000							
155	9	Shovel							60.000	
156	9	Nissan Primastar							47.000	
157		Subtotaal Tractie	69.000	0	395.000	0	601.000	0	152.000	0
158										
159	9	Vaste werkplekken (5 jaar)	96.250							
160	9	Vaste werkplekken (schermen)							123.750	
161	9	Mobiele werkplekken/devices 2021	125.000							
162	9	Mobiele werkplekken/devices 2022			139.500					
163	9	Mobiele werkplekken/devices 2023					139.500			
164	9	Mobiele werkplekken/devices 2024							139.500	
165	9	Kassa en Zuilen 2021 (5 jaar)	50.000							
166	9	Firewall/reverse proxy (5 jaar)			50.000					
167	9	Devices & raadomgeving 2022 (3 jr)			71.500					
168	9	Hardware voor opbouw raadsomgeving			35.000					
169	9	Programma digitalisering 2021 (5 jaar)	355.000							
170	9	Programma digitalisering 2022 (5 jaar)			465.000					
171	9	Programma digitalisering 2023 (5 jaar)					410.000			
172	9	Programma digitalisering 2024 (5 jaar)							335.000	
173	9	Fysieke hosts, acces switches, wifi 2021 (5 jaar)	140.000							

174	9	Fysieke hosts, acces switches, wifi 2022 (5 jaar)			87.000					
175	9	Fysieke hosts, acces switches, wifi 2023 (5 jaar)					100.000			
176	9	Fysieke hosts, acces switches, wifi 2024 (5 jaar)						150.000		
177	9	Werkplekvirtualisatie en backup 2021 (5 jaar)	350.000							
178		subtotaal Software	1.116.250	-	848.000	-	649.500	-	748.250	-
179										
180		Totaal programma 9	1.185.250	0	1.243.000	0	1.250.500	0	900.250	0
181										
182		Totaal	22.434.452	1.609.438	26.500.955	3.634.050	23.037.232	968.823	24.159.297	1.019.998

		Totaal investeringen < € 25.000	20.790	69.047	41.688	54.048
--	--	---	---------------	---------------	---------------	---------------

Overzicht van investeringen, waarvoor een subsidie voor de investeringsimpuls Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 is aangevraagd.

De investeringsimpuls verkeersveiligheid is een regeling van de Rijksoverheid voor het verkeersveiliger maken van wegen en fietspaden. Gemeenten, provincies, vervoerregio's en waterschappen kunnen vanuit de investeringsimpuls en rijksbijdrage van 50% ontvangen voor bepaalde verkeersveiligheidsmaatregelen. Het kabinet heeft hier voor de komende tien jaar een investeringsbedrag van € 500 miljoen vrijgemaakt. Het Rijk draagt voor maximaal 50% bij aan projecten om de verkeersveiligheid op provinciale-, gemeentelijke- en waterschapswegen te verbeteren. De in de onderstaande tabel opgenomen investeringen zijn niet opgenomen in de Perspectiefnota 2021-2024. De kapitaallasten zijn daardoor niet gedekt in de meerjarenbegroting. Deze investeringen zullen worden meegenomen bij de integrale afweging van het opstellen van de Perspectiefnota 2022-2025.

Regeln r.	Prog r.	Activum	Uitgav en 2021	Inkomst en 2021	Uitgave n 2022	Inkomst en 2022	Uitgave n 2023	Inkomst en 2023	Uitgav en 2024	Inkomst en 2024	Uitgave n 2025	Inkomst en 2025
1												
2	3	Aanpassingen hoofdwegenstructuur Brinklaan Noord							PM	65.363		
3	3	Afwaarderen Dr. F. van Eedenweg							PM	92.338		
4	3	Afwaarderen Laarderweg, noordelijk deel							PM	118.275		
5	3	Aanleg Hoogwaardig Fietsrouten netwerk, route 10 Huizen - Bussum Noord, onderdeel Bussum							PM	3.125		
6	3	Herinrichting kruispunten Landstraat									1.552.000	140.025
7	3	Herinrichting Brinklaan									1.796.000	98.863
8	3	Aanleg uitritconstructies en verbeterde overgang naar 30 zones							PM	121.750		
9	3	Inrichten schoolzones in gemeente Gooise Meren							PM	18.200		
10	3	Aanleg Hoogwaardig Fietsrouten netwerk, route 1 Hilversum - Amsterdam, onderdeel Muiden					PM	457.765				
11	3	Verleggen Mariahoeveweg en sloop oude Mariahoeveweg					1.730.000	175.500				
12	3	Herinrichting Muiderberg Kocherplantsoen					948.667	59.100				
13	3	Herinrichting Muiderberg Buitendijkje			1.242.168	119.500						

14	3	Verkeerskundige aanpassingen Bollelaan	117.000	42.700								
15	3	Tuindorp Keverdijk, versmallen Vaartweg			6.000.0 00	207.550						
16	3	Aanleg Hoogwaardig Fietsroutenetwerk , route 1 Hilversum - Amsterdam, onderdeel Naarden					PM	224.363				
17	3	Subtotaal Wegen	117.000	42.700	7.242.1 68	327.050	2.678.6 67	916.728	0	419.050	3.348.0 00	238.888
18												
19		Totaal programma 3	117.000	42.700	7.242.1 68	327.050	2.678.6 67	916.728	-	419.050	3.348.0 00	238.888
20												
21		Totaal	117.000	42.700	7.242.1 68	327.050	2.678.6 67	916.728	0	419.050	3.348.0 00	238.888

Bijlage 2 Taakvelden

Taakvelden

Bedragen x €1.000

Taakveld	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten				
o.1 Bestuur	1.530	1.527	1.526	1.526
o.2 Burgerzaken	1.179	1.164	1.193	1.076
o.3 Beheer overige gebouwen en gronden	3.230	1.354	1.584	1.347
o.4 Overhead	19.678	20.226	20.304	20.314
o.5 Treasury	14.805	16.587	17.846	18.728
o.61 OZB woningen	673	669	668	668
o.62 OZB niet-woningen	154	0	0	0
o.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	26	22	22	22
o.8 Overige baten en lasten	564	-57	-468	-383
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	4.976	4.988	5.068	5.064
1.2 Openbare orde en veiligheid	952	948	947	947
2.1 Verkeer en vervoer	7.764	7.622	7.898	7.964
2.2 Parkeren	1.679	1.707	1.703	1.795
2.4 Economische havens en waterwegen	562	540	543	542
3.1 Economische ontwikkeling	1.082	1.070	1.069	1.069
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	28	28	28	28
3.4 Economische promotie	310	310	310	310
4.1 Openbaar basisonderwijs	88	83	82	82
4.2 Onderwijshuisvesting	6.877	7.195	7.197	7.678
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.023	2.023	2.023	2.023
5.1 Sportbeleid en activering	1.356	1.361	1.377	1.386
5.2 Sportaccommodaties	4.824	5.072	5.060	5.026
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	1.120	1.111	1.109	1.109
5.4 Musea	181	181	181	181
5.5 Cultureel erfgoed	421	494	492	490
5.6 Media	1.508	1.508	1.508	1.508
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	6.314	6.103	6.110	6.163

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	5.321	5.127	4.703	4.703
6.3 Inkomensregelingen	16.813	16.800	16.797	16.797
6.4 Begeleide participatie	1.789	1.705	1.626	1.561
6.5 Arbeidsparticipatie	1.779	1.800	1.886	1.886
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	2.054	2.047	2.046	2.046
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	8.133	8.090	8.089	8.089
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	10.361	10.373	10.381	10.382
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	5.326	5.322	5.322	5.322
7.1 Volksgezondheid	2.665	2.617	2.616	2.616
7.2 Riolering	4.670	4.745	5.433	5.594
7.3 Afval	5.876	5.948	5.983	5.985
7.4 Milieubeheer	1.676	1.524	1.536	1.556
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	1.206	1.172	1.174	1.163
8.1 Ruimtelijke ordening	2.163	1.878	1.865	2.022
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	3.125	3.212	2.296	871
8.3 Wonen en bouwen	1.807	1.836	1.837	1.841
Totaal Lasten	158.665	158.035	158.969	159.096
Baten				
o.2 Burgerzaken	-686	-628	-493	-493
o.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-955	-955	-955	-955
o.4 Overhead	-221	-183	-261	-183
o.5 Treasury	-16.711	-18.934	-20.529	-21.894
o.61 OZB woningen	-8.641	-8.793	-8.948	-9.103
o.62 OZB niet-woningen	-2.366	-2.366	-2.366	-2.366
o.63 Parkeerbelasting	-2.167	-2.167	-2.167	-2.167
o.64 Belastingen overig	-2.414	-244	-244	-244
o.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	-76.512	-77.555	-77.514	-77.934
o.8 Overige baten en lasten	0	0	0	0
1.2 Openbare orde en veiligheid	-31	-31	-31	-31
2.1 Verkeer en vervoer	-207	-207	-207	-207

2.2 Parkeren	-399	-399	-399	-399
2.3 Recreatieve havens	0	0	0	0
2.4 Economische havens en waterwegen	-27	-27	-27	-27
3.1 Economische ontwikkeling	-353	-353	-353	-353
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-100	-100	-100	-100
3.4 Economische promotie	-228	-228	-228	-228
4.2 Onderwijshuisvesting	-1.080	-1.080	-1.320	-1.080
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-230	-230	-230	-230
5.1 Sportbeleid en activering	-10	-10	-183	-183
5.2 Sportaccommodaties	-1.001	-1.086	-1.086	-1.086
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-22	-22	-22	-22
5.5 Cultureel erfgoed	-94	-94	-94	-94
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-328	-328	-328	-328
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-33	-33	-33	-33
6.3 Inkomensregelingen	-12.925	-12.925	-12.925	-12.925
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-747	-747	-747	-747
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	-5.388	-5.388	-5.388	-5.388
7.2 Riolering	-6.475	-6.554	-7.386	-7.580
7.3 Afval	-7.199	-7.290	-7.334	-7.322
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-775	-775	-775	-775
8.1 Ruimtelijke ordening	-423	-423	-423	-423
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-3.224	-3.296	-2.361	-837
8.3 Wonen en bouwen	-1.453	-1.453	-1.453	-1.453
Totaal Baten	-153.425	-154.903	-156.911	-157.191
Totaal exclusief mutaties reserves	5.240	3.132	2.058	1.905
Storting				
0.10 Mutaties reserves	0	0	240	0
Onttrekkingen				
0.10 Mutaties reserves	-5.299	-2.988	-2.656	-2.378

Totaal mutaties reserves	-5.299	-2.988	-2.416	-2.378
Totaal	-60	144	-357	-473

Bijlage 3 Beleidsnota's

Beleidsnota's

Hieronder geven we een overzicht van de beleidsnota's per programma

Programma 1

- Visie Burgerparticipatie
- Visie op dienstverlening 2014
- Dienstverleningsnota 2015

Programma 2

- Integraal veiligheidsbeleid 2019-2022
- Uitvoeringsplan plan 2019/2020
- APV

Programma 3

- Verkeersstructuurplan Naarden
- Verkeersvisie Muiden
- Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan Bussum
- Parkeerbeleidsplan Naarden
- Gebiedsvisie Centrum Bussum
- Kaderplan verkeer centrum Bussum
- Paraplubestemmingsplan parkeernormen Gooise Meren
- Richtlijnen voor parkeernormen
- Harmonisatie parkeervergunningen
- Harmonisatie parkeertarieven
- Nota Structuurvisie Naarden en Bussum
- Ontwikkelplan Verder met de Vesting Muiden
- Visie Buitenruimte
- Geluidssituatie gemeente Gooise Meren 2016
- Visie Buitenruimte
- Actieplan Leefbaarheid

Programma 4

- Woonvisie (regionaal en lokaal)
- Strategisch Accommodatiebeleidsplan

Programma 5

- Visie Buitenruimte
- Samen Sneller Duurzaam

Programma 6

Beleidsnota's:

- Programma Inclusieve Arbeidsmarkt (PIAM)

- Werken aan Werk
- Perspectief op Werk

Wetgeving:

- Participatiewet
- Inkomensvoorziening voor Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Werknemers (laow)
- Inkomensvoorziening voor Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Zelfstandigen (laoz)
- Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz)
- Daaruit voortvloeiende verordeningen en beleidsregels (o.m. bijzondere bijstand, afstemming, fraudebestrijding, minimaregelingen, werk en participatie)

Programma 7

- Strategisch beleidsplan sociaal domein 2015-2018 Gooise Meren inclusief de volgende subnota's: Grip op het bestaan; Gemeentelijke dienstverlening; Passend Onderwijs en afstemming jeugdhulp; Toegankelijke samenleving; Basisvoorzieningen op orde; Inwoners aan zet.
- Verordening Jeugdhulp 2019 Gooise Meren en bijhorende beleidsregels en nadere regels
- Verordening leerlingenvervoer Gooise Meren 2019
- Verordening Wmo gemeente Gooise Meren 2020 en bijhorende nadere regels
- Algemene subsidieverordening Gooise Meren 2018 en bijhorend Beleidskader financiering zorg, welzijn, kunst, cultuur, toerisme
- Beleidsplan Bescherming en Opvang 2017-2020
- Nota lokaal gezondheidsbeleid Naarden
- Nota lokaal gezondheidsbeleid Muiden
- Nota lokaal gezondheidsbeleid Bussum
- Integraal huisvestingsplan onderwijs 2018-2030
- Verordening voorziening onderwijshuisvesting Gooise Meren
- Dierenwelzijnsbeleid Gooise Meren 2019-2023

Programma 8

- Sportbeleid
- Welstandsnota voor erfgoed
- Visie Buitenruimte

Programma 9

- Financiële verordening
- Nota Reserves en Voorzieningen